

RIM / PARLAMENTARNA RAZPRAVA O AFERI SISDE

Ciampi pomirjevalen, razprava pa razgreta

Bossi sprožil val polemik z napovedjo sestave začasne vlade

Težak prehod na drugi breg

Ceprav je bil predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi pomirjevalen, je afera obveščevalne službe Sisde, ki je pljusnila vse do predsedstva republike, pustila posledice. Seme suma, dvomov in zaskrbljenosti, ki so so ga zasejali aretirani funkcionarji, je vzkliklo in se zakoreninilo v italijansko družbo, predvsem pa v institucije.

To je jasno pokazala včerajšnja parlamentarna razprava. Razkorak med vlado in parlamentom se je poglobil, vladna večina, ki ni bila nikoli zelo trdna, se je se zrahljala in osibila. Socialisti so se včeraj krepko ogradiili od premierovega izvajanja, zagrozili so celo z nezaupnico notranjemu ministru Nicolai Mancinu. Morda tajnik PSI Ottaviano Del Turco ne soglaša s tako usmeritvijo, a njegova beseda nima velikega vpliva, saj se zdi, da je v stranki vse bolj osamljen.

Ciampi je s včerajšnjim poročilom skušal odvrti pogled od preteklosti in ga usmeriti naprej, nekoliko zamegliti polemike zadnjih dni in priklicati pozornost na resnične probleme - gospodarstvo, brezposelnost, lira, vključevanje v nova evropska in svetovna ravnanja - s katerimi se bo morala spoprijeti država.

Toda ta cilj je nedosegljiv ob sedanjem razkorju. In edina rešitev, nujna predpostavka vsake sanacijske politike, so predčasne volitve. Sedanjí parlament bi lahko bil tudi najboljši - to pa odločno ni - toda nima več zaupanja ljudi. Zato ga je treba obnoviti, saj bi bilo v takih pogojih vztrajanje s sedanjo zakonodajno dobo nevarna avantura.

Z 21. decembrom, ko bodo dokončno oblikovana volilna okrožja, bodo uresničeni vsi pogoji za razpust parlamenta in za razpis novih volitev. To je predpogoj za prenavljanje. Toda jasno je treba poudariti tudi, da za Italijo breg druge republike ne bo prijaznejši, če ne bodo dokončno pojasnjene vse skrivnosti, ki so bile spremljevalka vsega povojnega obdobja in če ne bodo enkrat za vselej pojasnjene vse odgovornosti. Carlo Azeglio Ciampi je s včerajšnjim poročilom, akritičnim sprejemanjem zagovorov ministra Mancina in njegovih predhodnikov in izredno megletnim namigom na možnost, da je upravičeno prenasanje sredstev iz enega telesa na drugo, če gre za cilje, ki so v skladu z ustavnimi nalogami obveščevalne službe, pokazal, da je še trdno zakoreninjen v skrivnostih prve republike.

Vojmir Tavcar

RIM - Afera obveščevalne službe Sisde razdvaja in razkraja. Dokaz tega je bila tudi včerajšnja razprava v poslanski zbornici, kjer je premier Carlo Azeglio Ciampi odgovarjal na poslanska vprašanja vseh političnih skupin o skandalu, ki je pljusnil od Kvirinala. Afera je krepko poglobila razkorak med parlamentom in vlado, saj je bilo tolmačenje dogajanja povsem različno. In kljub uvodni trditvi, da povsem podpira predsednika republike, premier ni kot Scalfaro povezal bombnih atentatov in obtožb funkcionarjev Sisde v celovito protidemokratsko strategijo.

Carlo Azeglio Ciampi, ki je v 36 straneh dolgem govoru pikolovsko obnovil vladni predlog za reformo obveščevalnih služb ter se sprejete ukrepe za odpravo najvidnejših zlorab v uporabi rezerviranih sredstev, je večkrat podčrtal, da rovarjenje brezvestnih funkcionarjev obveščevalne službe, ki jih je ožigosal za zlikovce, ni ogrozilo demokracije. Škoda je bila velika, vendar »pred parlamentom in vlado si prevzemam odgovornost trditi, da kraje, pa čeprav so zanje odgovorni tisti, ki bi morali ščititi državno varnost, niso ogrozile življenjskih centrov naše demokracije in sposobnost Italije, da napreduje«. Omenil je možnost se novih rovarjenj in udarcev, toda »vedeli smo, da pot prenavljanja ni brez težav«, vendar »prihodnost Italije ni odvisna od dogovorjenih obrambnih tež zlikovske tolpe, ki je

Predsednik vlade Ciampi poroča parlamentu (AP)

bila zasačena na kraju tatvine. Prihodnost Italije je tam, kjer se odloča o usodi lire, o trgovini s tujino, o industrijskem stroju, o sanaciji državne blagajne, o pravilnem vključevanju države v novo evropsko in državno ureditev.«

Toda popoldanske replike so, z izjemo Krščanske demokracije, naslikale drugačno stvarnost, predvsem pa izpostavile osrednji problem, ki ga je Ciampi omenil samo mimogrede (»Ni v pristojnosti vlade, da o tem odloča«): razpust parlamenta in predčasne volitve. Predsednik poslancev DSL D'Alema je bil jasen: »Pot vase vlade se konča 21. decembra«, ko bo povsem veljavna reforma volilnih pravil. In za predčasne volitve, kot edino zdravilo proti sedanjemu zastrupljenemu ozračju so se izrekli SKP,

republikanci, Mreža, Zelenci in Misovci. Lider Severne lige Umberto Bossi pa je bil še bolj napadalen: če do konca leta ne bo razpuščen parlament, bo Liga umaknila svojo parlamentarno delegacijo in oblikovala lastno začasno vlado (Po tej izjavi so se kar usule nanj obtožbe neodgovornega ravnanja).

Toda včeraj se je v zbornici tudi krepko zrahljala vladna večina. Če je predsednik demokratskih poslancev Gerardo Bianco branil predsednika republike, Ciampija in notranjega ministra Nicolai Mancina ter se zoperstavil predčasnim volitvam, so šli socialisti v ofenzivo. Poslanec Franco Piro je premieru očital nejasnost in grozil z možnostjo, da bi poslansko vprašanje spremeni v zahtevo po odstopu notranjega ministra. (VT)

VACLAV HAVEL V SLOVENIJI

Obisk - krona prijateljstva

Česka je Slovenijo vedno razumela in jo podpirala

LJUBLJANA - Danes prihaja na dvodnevni obisk v Slovenijo Vaclav Havel, predsednik Češke republike in nedvomno ena najbolj pomembnih in originalnih osebnosti postkomunistične Evrope. Havel je kot pisatelj in disident morda najbolj zaslužen, da je nekdanja Českoslovaska mimo vzpostavila demokratično ureditev in se brez nasilja razcepila v dve državi, za Slovenijo in njeno osamosvojitve pa je se posebej pomembna njegova naklonjenost spoštovanju plebscitne odločitve o samostojni državi. V visokih slovenskih političnih krogih stejejo Havlov obisk za najuglednejši in najpomembnejši doslej, in to utemeljujejo z osebnim ugledom češkega predsednika ter izredno tesnimi političnimi in gospodarskimi stiki med državama. Češka je eden najpomembnejših gospodarskih partnerjev Slovenije, tik pred podpisom je sporazum o prostotarinskem trgovanju, državi pa se

skušata tudi skupaj vključevati v ključne evropske integracije.

Pred obiskom v Slovenijo je češki predsednik Havel dal ekskluzivni intervju za naš časopis, v katerem razmišlja o dilemah, ki so pred državami v prehodu na novo ureditev. Havel meni, da izraz postkomunizem zdaj ni več ustrezna oznaka za te države, saj jih tlaci v »isto vrečo«. Pri osvoboditvi izpod komunizma je slo za vzpostavljanje lastne identitete, Varšavskega pakta pa niso zrušili zato, da bi postali tako imenovane države nekdanjega Varšavskega pakta. Havel meni, da je veselje po padcu diktature zamenjalo vsakdanje težavno delo in težave, ki jih je nakopil prejšnji režim. Vse to po Havlovem mnenju povzroča frustracije v posameznih družbenih slojih, cesar pa ne šteje za razočaranje nad novo ureditvijo, saj bi to lahko ustvarilo občutek, da se ljudem toži po komunizmu. (B. L.)

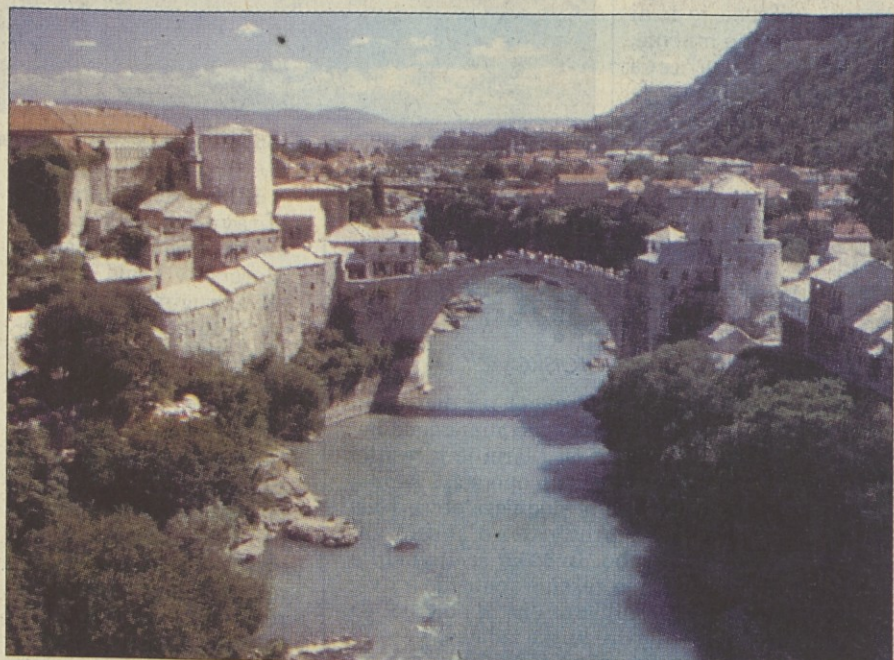
Več na 10. strani

BOSNA / PREBIVALCI OSREDNJEGA DELA BODO SPET DOBIVALI POMOČ

Srbske granate ugasnile sedem otroških življenj v Alipašinem polju

Ganić zaradi ugrabitve pri Rajlovcu zavrnil srečanje s Stoltenbergom

Znameniti most v Mostarju pred začetkom že 19 mesecev trajajoče vojne v BiH

zaustavil evakuacijo srbskih beguncev iz Sarajeva, odločitev pa je kasneje preklinal. Stoltenberg je povedal, da bodo ZN ponovno začeli posiljati konvoje s pomočjo v osrednjo Bosno, najverjetneje že v prihodnjem tednu. Belgijski zunanji minist-

ster Claes je dejal, da je veliko možnosti, da ES že na srečanju zunanjih ministrov čez dva tedna potrdi nov mirovni načrt za Bosno, ki predvideva ugoditev muslimanskim zahtevam po starih odstotkih ozemlja v zameno za odpravo sankcij

proti Srbiji. Karadžić se je na to že odzval in izjavil, da bodo o tem razmislili tudi bosanski Srbi. Včeraj se je zaradi hrvatskega obstojenja zrušil se zadnji, svetovno znani most v Mostarju. (Agencije)

Več na 7. strani.

SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM

Sejem predstavlja knjižne dosežke dveh let

V okviru sejma se bo zvrstilo blizu 50 kulturnih prireditev

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu se je sinoči z otvoritvenim govorom predsednika republike Milana Kučana začel enajsti Slovenski knjižni sejem, na katerem skoraj šestdeset založnikov iz Slovenije in zamejstva predstavlja svojo knjižno produkcijo zadnjih dveh let. Prof. dr. Anton Trstenjak je v svojem govoru poudaril, da smo se Slovenci kot narod pesnikov in pisateljev pred 400 leti konstituirali kot narod s knjigo, na kateri je temeljila vsa naša razgibana zgodovina. Predsednik Kučan se je zavzel za drugačno kulturno politiko, ki ne bo, tako kot sedanja, knjigi z davki jemala petkrat več, kot ji vrača, kar se dogaja le v redkih državah na svetu.

Kljub temu pa Slovenski knjižni sejem znova potrjuje, da ima knjiga v naši državi visoko vrednost, saj se je število razstavljalcev in njihovih knjig v primerjavi z desetimi sejmi povečalo kar za četrtno. (V. S.)

Foto: Boban Plavčevski

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Slovinci in prihodnost Trsta

Pod tem geslom je bila v ponedeljek zvečer v Gregorčičevi dvorani v Trstu razprava, ki so jo priredile Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Zveza slovenskih kulturnih društev in Slovenski klub.

..... stran 3

Riccardo Illy gost Slovenske skupnosti

Riccardo Illy je svojo občutljivost za dialog in za sožitje stvarno izkazal tudi na predsedničnem srečanju, ki ga je na Opčinah priredila Slovenska skupnost.

..... stran 4

Trentin nadaljuje polemiko o nevarnih zdravilih

Polemika o nevarnih zdravilih in okuženih hemoderivatih se tudi po ponedeljkovih zagotovilih strokovne komisije ni podela. Spet jo je vžgal generalni tajnik CGIL Bruno Trentin, ki je tudi ožigosal poskuse, da bi prikrili krivde dosedanjih ministrov za zdravstvo.

..... stran 2

Nova banka v Gorici?

Širijo se vesti o ustanavljanju nove ljudske banke v Gorici in sicer z italijanskim, avstrijskim in slovenskim kapitalom. Menda je pobudnik za ustanovitev banke, ki naj bi se imenovala Banca popolare dell'Est, združenje Prospest. Sedež naj bi imela v Gorici, kamor so se v zadnjih letih preselili številni kreditni zavodi. V uradih Trgovske zbornice nove banke s takim ali podobnim imenom še nimajo registrirane.

..... stran 6

Smrtna nesreča na Sabotinski cesti

Sabotinska cesta je bila včeraj dobre tri ure zaprta zaradi prometne nesreče na odseku, ki je speljal po italijanskem ozemlju. V silovitem trčenju med dostavnim vozilom in osebnim avtomobilom je izgubil življenje 32-letni Adrijan Vuga iz Vedrijana.

..... stran 6

Furlane motijo slovenski free shopi

Cenene cigarete iz slovenskih duty free shopov na meji in občutno cenejši slovenski bencin vse bolj razburjajo trgovce na Videmskem, k temu Slovenijo nenaklonjenemu ozračju pa prispevajo svoje tudi sindikati, ki so dvignili glas proti slovenskim in hrvaškim delavcem na črno. Zadovoljni so očitno samo odjemalci slovenskih cigaret in bencina. O tem, o zadnjem zasedanju vodstva SDGZ in o drugem poročamo na današnji gospodarski strani.

..... stran 20

Kvalifikacijski tekmi za Slovenijo in Italijo

Slovenija in Italija bosta danes igrali kvalifikacijski tekmi za košarkarko evropsko prvenstvo. Slovenija bo (brez Jureta Zdobca) igrala v Rigi proti Latviji, Italija pa v Cagliariju proti Bolgariji.

..... stran 18

Ustanovili kajakaško društvo »Šilec«

Zamejsko športno gibanje je bogatejše še za eno društvo. V prostorih KD »A. Paglavca« v Podgori so namreč tudi formalno ustanovili kajakaško društvo »Šilec« iz Gorice.

..... stran 19

ŠE ENA ŽRTEV AFERE SISDE / PREFEKTI JE UPRAVLJAL RIMSKO OBČINO PRED VOLITVAMI

RIM / VČERAJŠNJA ZAGOTOVILA NISO ODPRAVILA POLEMIKE

Rimski komisar Voci prisiljen k odstopu

RIM - Preiskava o aferi obveševalne službe Sisde je zahtevala se eno žrtev. Včeraj je »iz razumljive oportunističnosti« vrnil mandat izrednega komisarja rimske občine prefekt Alessandro Voci, ki je med leti 1991 in 92 bil okoli deset mesecev na čelu Sisde. Voci je tedaj nasledil na ravnateljskem mestu Riccardu Malpici, poleti leta 1992 pa predal posle prefektu Angelu Finocchiaru, ki je ravnateljsko mesto ohranil do pred nedavnim, ko je prav zaradi izbruha afere moral prepuštili mesto novemu ravnatelju Domenicu Salazarju.

Okoliščine, ki so privedle do odstopa Alessandra Vocija, so dozele med ponedeljkom in včerajšnjim dnem. V ponedeljek zvečer so se po daljšem zaslišanju na rimskem tožilstvu razsilele novice, da se je prefektov položaj spremenil in da je iz priče postal osumljenec. Kaze, vsaj tako trdi prefekt Voci v odstopnem pismu notranjemu ministru Nicol Mancinu, da te novice niso bile povsem točne in da je Voci za tožilstvo se vedno samo »oseba, ki je informirana o dogodkih«. Kljub temu pa najbrž prefekt ni bil dovolj prepričljiv v svojem utemeljevanju. In ob velikem medijskem pou-

darku njegovemu domnevemu položaju osumljenca se je odločil, da vrne mandat.

Popoldne je v pogovoru z novinarji prefekt Voci poudaril, da se je za odstop odločil sam, brez vsarkršnega zunanje pritiska. Toda njegove besede niso bile povsem prepričljive, se zlasti ker je dopolnje napovedoval odstop samo v primeru, da bi mu tožilstvo naslovilo jamstveno sporočilo. Kaže, da sporočila ni dobil, a je kljub temu sklenil, da vrne mandat.

Sicer pa je med zaslišanjem na rimskem tožilstvu bivši ravnatelj obveševalne službe povedal nekaj zanimivih podatkov. Predvsem je priznal, da je gradivo, ki ga je pred nekaj dnevi izročil sodstvu bivši blagajnik službe Antonio Galati originalno. Slo naj bi med drugim za potrdila, s katerimi je prav Voci dvignil precejšnje vsote. Čemu? Za plačilo obveševalcev, je zagotavljal prefekt. A kaže, da sodnikov ni prepričal.

Poleg tega pa je že med julijskim zaslišanjem Alessandro Voci namignil na srečanje, na katerem naj bi se odločalo, da se za sodstvo nekoliko priproji resnica o uporabi rezerviranih sredstev. Kdo naj bi so-

deloval na tem sestanku, pa prefekt ni hotel povedati, čes da je o tem slisal samo govorice. Aprila, ko je bil prvič zaslišan, je Voci najprej zagotavljal, da so funkcionarji Sisde povsem korrektno uporabili 14 milijard lir, ki jih je sodstvo odkrilo v sanmarinskih bankah. Nato pa je spremenil prvotno verzijo in izjavil, da o teh sredstvih ne ve nicesar. Dejal je, da ga je k prvotni verziji nagovarjal njegov naslednik Angelo Finocchiaro.

Kaj vse to pomeni za preiskavo, je težko reči. Dejstvo pa je vsekakor, da je Voci razblinil marsikateri dvom v verodostojnost predloženega gradiva in da je dokazal, da je vrh obveševalne službe skušal utisati afero in nalagati sodnike.

Danes bo rimsko tožilstvo poslušalo spontane izjave bivših notranjih ministrov Antonia Gave in Vincenza Scottija ter sedanjega Nicole Mancina (vsi trije KD). Slednji je včeraj novinarjem izjavil, da ne namerava odstopiti, ker ni zagrešil nicesar. Zanikan je, da bi bil kdaj sklical sestanek, na katerem bi prikojevali resnico za sodnike. Dejal je, da je o aferi govoril s Finocchiarom, za tehnično mnenje pa je pobaral šefa policije Vicarija. (VT)

Prefekt Alessandro Voci je zaradi vpletenosti v skandal s skrivnimi skladi Sisde moral včeraj odstopiti (foto AP)

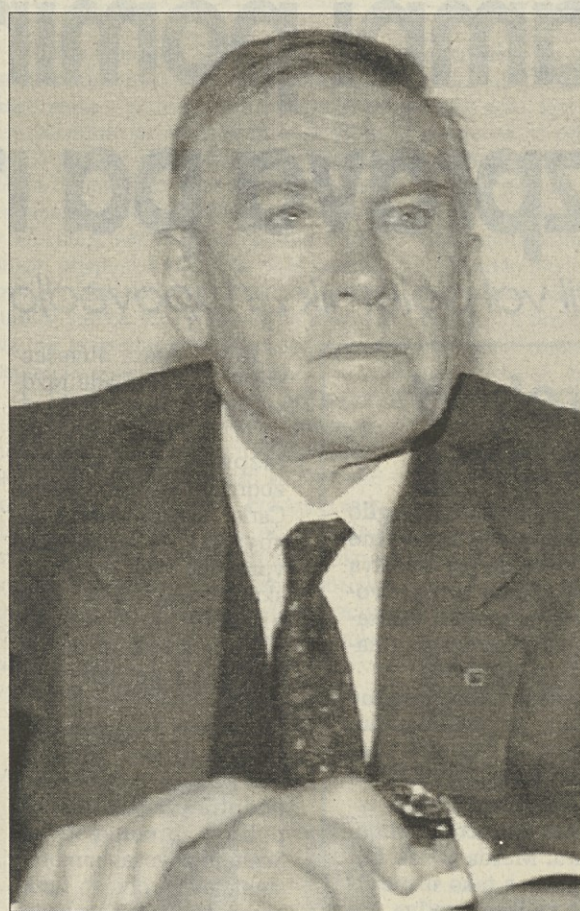
Trentin spet opozoril na nevarnost zdravil

Minister Conso: Mafija trgovala z okuženo krvjo?

RIM - Sporocilo strokovne komisije za zdravlja pri ministrstvu za zdravstvo ni zapisalo besede konec pod poglavje polemik o nevarnih zdravih in okuženih hemoderivatih. Ofenzivo je včeraj zelo vehementno obnovil generalni tajnik sindikata CGIL Bruno Trentin, ki je dopolnje na vrat na nos sklical novinarsko konferenco, da bi preciziral stališče in zahteve sindikalne konfederacije.

Dve sta bili osrednji temi Trentinovega izvajanja. Po eni strani poskus blatenja CGIL, za kar naj bi bila odgovorna nekatera sredstva množičnega obveščanja (tajnik CGIL je izrečno omenil drugi TV dnevnik Rai), po drugi pa »politični manevar, s katerim naj bi številni protagonisti skušali prikriti krivde dosedanjih ministrov za zdravstvo«.

Trentin se je zadržal zlasti pri drugem aspektu. Dejal je, da je CGIL hotel odgovor na nekaj vprašanj in sicer: ali je leta 1985 vidni funkcionar ministrstva prekinil teste o morebitni okuženosti krvi z Aidsom zaradi pomanjkanja hemoderivatov? Ali je bila slična okrožnica ponovljena leta 199? Ali se za tem

Tajnik CGIL Bruno Trentin (telefoto AP)

skriva poskus, da bi porabili zalogo ne povsem gotovih hemoderivatov?

Na ta vprašanja, je dejal Trentin, CGIL ni dobila odgovora. Dodal je tudi, da je bilo vprašanje krvi in hemoderivatov v ospredju tiskovne konference

CGIL, ki ni nikoli govorila o zdravih-killer, pač pa je le opozorila na preiskavo iz leta 1984 o negotovih zdravih. Citiral je tudi primer Francije, kjer je skandal o hemoderivatih izzval odstop političnih dejavnikov, medtem ko se v Italiji

po njegovem skuša prikriti odgovornosti ministrov.

In po dosjeju, ki so ga včeraj predstavili v Neaplju Zeleni ter predsednik Združenja bolnikov, ki potrebujejo transfuzije, Angelo Magrini, je nevarno, da bi bilo vsaj 3.000 Italijanov okuženih s transfuzijami ali hemoderivati. Na to nevarnost je opozoril tudi imunolog Ferdinando Aiuti, ki naj bi v nekaterih hemoderivatih zabeležil prisotnost hepatitisa virusa. Toda testi Visjega zdravstvenega zavoda so bili negativni in iz tega zavora so včeraj odgovorili, da bi bilo noro testirati vse, ki so od leta 1987 v Italiji dobili transfuzije krvi, tudi ker je nevarnost okuženosti majhna.

Razburkane vode je spet skušala pomiriti ministrca za zdravstvo Maria Pia Garavaglia, ki je poudarila, da je za politiko prozornosti v zdravstvu in da je drzavljano povedala vso resnico.

Toda vse kaže, da se razburjenje ne bo poleglo tako hitro, se zlasti če bi se izkazali utemeljeni sumi pravosodnega ministra Giovannija Consa, da bi se s trgovanjem okužene krvi pecala mafija. (VT)

NOVICE

Poleg milijard zgubil tudi ženo

PESCARA - Imel je v rokah milijardni stavni listek, vendar je zgrešeno prepišal dva znaka in s tem je poleg milijard totocalcia zgubil se ženo in stanovanje. Za Vincenza Gregoris, 54-letnega delavca iz Pescare, je bila tokrat res črna nedelja. Zmagoviti stolpec mu je pripravila žena, ko pa je spoznala, da ga je mož zgrešeno prepišal na stavni listek, ga je spodila iz hiše in zahtevala ločitev. Gregoris je moral preživeti noč na prostem, sicer pa bi z mislijo na izgubljene milijarde prav gotovo ne mogel spati.

Bivšemu ministru Nicolazziju skoraj podvojili kazen

RIM - Sodniki rimskega prizivnega sodišča so skoraj podvojili kazen bivšemu ministru za javna dela Francu Nicolazziju po zaključku procesa o takomenovanju aferi »zlatega zaporov« in ga obtožili izsiljevanja. Tudi generalnemu direktorju ministrstva Gabrieleju di Palmi, ki ga bremenijo iste obtožbe, so sodniki povišali kazen. Prvostopenjski sodniki sta oba obtoženca obsodila na dve leti in osem mesecev zapor, zaradi amnestije pa so jima izbrisali dve leti. Sodniki prizivnega sodišča pa se s tem niso strinjali in zato so obtožencema povišali kazen. Nicolazzija so obtožili na pet let zapor, di Palmo pa na tri leta in šest mesecev. Bivši minister in bivši generalni direktor ministrstva sta bila obtožena, da sta prejela skupnino v višini 1,5 milijarde lir, ki naj bi jo plačal podjetnik Bruno De Mico, gospodar podjetja Codemi, da bi lahko prejel v zakup dela za preureditev nekaterih zaporov.

Sodniki zaslišali Michittuja

MODENA - Podpolkovnik Aldo Michittu je včeraj stiri ure odgovarjal sodnikom v zvezi s preiskavo o domnevem vojaškem udaru. Zasliševanje je bilo nato odloženo, ker je bil govor o prekrških, ki zadevajo pristojnosti vojaških oblasti. Gorški odvetnik Livio Bernot, ki zagovarja oficirja in ženo Donatello Di Roso (ki je priprta v Firencah), je potrdil, da je polkovnik Michittu skupno z generalom Francom Monticomejem osumljen izdaje in pripadnosti oboje skupini. Polkovnik Michittu sodeluje s preiskovalci, tako da se bodo zasliševanja še nadaljevala.

Družba Snaidero kupila nemško Rational

VIDEM - Družba Snaidero iz Maiana, ki proizvaja znano istoimensko kuhinjsko opremo in je letos uresničila že 121 milijard lir prometa, je prevzela popoln nadzor nad nemško družbo Rational Einbaukühen iz kraja Melle pri Hannoveru. Nemski proizvajalec kuhinjskega pohištva je letos uresnil 183 milijard lir prometa, tako da z združitvijo obeh družb prihaja do osnivanja ene najmočnejših svetovnih grup za proizvodnjo sestavljenih kuhinj z 2.320 prodajalnimi točkami na vseh petih celinah, s 1.300 zaposlenimi in s prometom v obsegu okrog 304 milijarde lir.

V SENATU USTAVNI ZAKON O VOLILNI PRAVICI ITALIJANOV NA TUJEM

Pojavlja se nova ovira na poti k predčasnim volitvam

Nekateri v KD zagovarjajo učinkovitost sedanjega parlamenta

RIM - Danes senat in jutri poslanska zbornica bosta v drugem branju spet odločala o ustavnem zakonu, ki omogoča volitve tudi italijanskim državljanom na tujem. Ce bosta oba domova italijanskega parlamenta spet odobrila zakon z dvetretjinsko večino, bo začel veljati takoj. Ce pa bi bil sprejet z navadno večino, bi zakon začel veljati šele čez tri mesece, v tem času pa je mogoče zahtevati referendum, ki naj ga potrdi ali zavrne.

Se pred kratkim je kazalo, da bo zakon, ki naj bi postal sestavni del volilne reforme, sprejet brez hujših problemov, sedaj pa se zadeva precej zapleta.

Z zakonom ni zado-

voljna Severna liga, ki se boji, da bi lahko oddaljal volitve, ce ne bi bil sprejet s potrebno večino, proti zakonu pa je odločno tudi izvedenec za ustavno pravo DSL Augusto Barbera, ker po njegovem mnenju ne jamci ne tajnih in svobodnih volitev. Tudi zato Barbera poziva lastno stranko, naj ne podpre nacrta.

In vprašljiv je tudi odnos drugih strank. Izid današnjega glasovanja v senatu in jutrišnjega v poslanski zbornici bo zato pokazatelj vzdušja, ki prevladuje med parlamentarji.

Se zlasti napeto je v teh dneh v parlamentarnih skupinah Kršćanske demokracije. Senatorji KD so se včeraj zvečer

spet sestali na posvetu, potem ko so tudi v ponedeljek debatirali pozno v noč o vprašanju skrajšanih volitev. Sročnjega srečanja se je udeležil tudi tajnik Mino Martinazzoli, kar je dokaz, da načelniku skupine Gabrieleju De Rosi ni uspelo umiriti napetosti.

In trenja je opaziti tudi v poslanski skupini Kršćanske demokracije. Glasnik nelagodja je bil poslanec Vito Napoli, ki je bil polemichen tako s predsednikom republike Oscarjem Luigiem Scalfarom kot tudi z notranjim ministrom Nicol Mancinom. »Hoceta volitve? Naj jih razpise, vendar naj si zato prevzameta tudi odgovornost,« se je hudoval Napoli v pogovoru z no-

vinarji. Po njegovem mnenju je treba na volitve, vendar ne v situaciji, ko »mnogi ocenjujejo parlament kort nereprezentativen ali celo delegitimiran«. Skratka, dober del KD noče predcasnih volitev, ker z Napolijem meni, »da parlament, ki je sprejel nova volilna pravila in odpravil imuniteto ter sprejema finančni zakon, lahko obravnava tudi probleme kot so neposredna izvolitev premiera, zmanjšanje števila parlamentarcev in decentralizacija«.

Toda vsi niso tega mnenja. »Treba je tudi upoštevati javno mnenje, ki odločno zahteva predcasne volitve,« je kolego zavrnil centrist Franco Fausti. (VT)

KORUPCIJA / SODSTVO ZAVRNILO PROŠNJO BRANILCEV O NJENI IZPUSTITVI

Poggiolinijeva žena bo morala ostati v zaporu

Ko bi ji dovolili v hišni pripor, bi verjetno spletkarila in preusmerila na napačni tir delo preiskovalcev

NEAPELJ - Pierr Di Maria, žena bivšega generalnega direktorja vsedrjavne farmacevtske službe Duilia Poggiolinija, ostane v zaporu: sodnica za predhodne preiskave Laura Triassi je včeraj zavrnila prošnjo njenih branilcev, da jo izpustijo iz ječe ali pa ji vsaj dovolijo v hišni pripor, čes da mora skrbeti za možgansko prizadetega sina Giovannija Federica Mohrhoffa, ki mu je trideset let.

Sodnica utemeljuje svojo odločitev med drugim z naslednjim dvema okoliščinama: prvič, nesrečni sin ne potrebuje matrine prisotnosti, ker skrbi zanj tata in ima tudi sicer na voljo sleherno obliko oskrbe, to pa pomeni, da Di Maria sramot-

no izkorisča njegovo bolezen v egoistične namene; drugič, zensko trmasto vztrajanje pri lažanju dokazuje njeno nezanesljivost. Skratka, sodnica je trdnost prepričana, da bi ženska, ko bi bila na prostosti, negativno vplivala na nadaljnjo preiskavo in na potek sodne obravnave ter celo se ponavljala kazniva dejanja, zaradi katerih je za zapah.

Poggiolinijeva žena ne ostopira morda domnev, temveč neizpodbitna dejstva, meni Triassijeva; kajti odkritje (in zaplenba) več deset milijard lir vrednih draguljev, zlatih in srebrnih ingotov, neprecenljivih likovnih umetnin, starodavnih kovancev in drugih takih dra-

gocenosti, ki jih je ženska hranila na lastnem domu in ki so brez vsakega dvoma sad dolgoletnih in številnih korupcij, je dejstvo in ne domisljaja... Ne samo, Di Maria celo trdi, da ni vedela za vsebino železne blagajne, ki da jo je dal vgraditi v njenem stanovanju moz, medtem ko je sam Poggiolini nasprotno zatrdil, da je bil ves ta zaklad njen. Sicer pa so preiskovalci ugotovili, da se je v marsikateri njen bancni račun zanesljivo stekal tudi mozev denar. In se: dan po izbruhu skandala z zdravlji in tik pred sodnim pregonom zoper njega je Poggiolini narocil njen, naj nemudoma obrne v gotovino vse obveznice in druge vrednostne papirje, ki

so bili shranjeni pri denarnem zavodu Banca commerciale italiana, in Di Maria je v resnici izpeljala vrsto operacij s kapitalom, da bi slednjega obvarovala pred predvideno sodno zaplenbo. In kako je utemeljila zadnjo takšno operacijo - dvig 1,6 milijarde lir? S potrebo, da krije družinske izdatke...

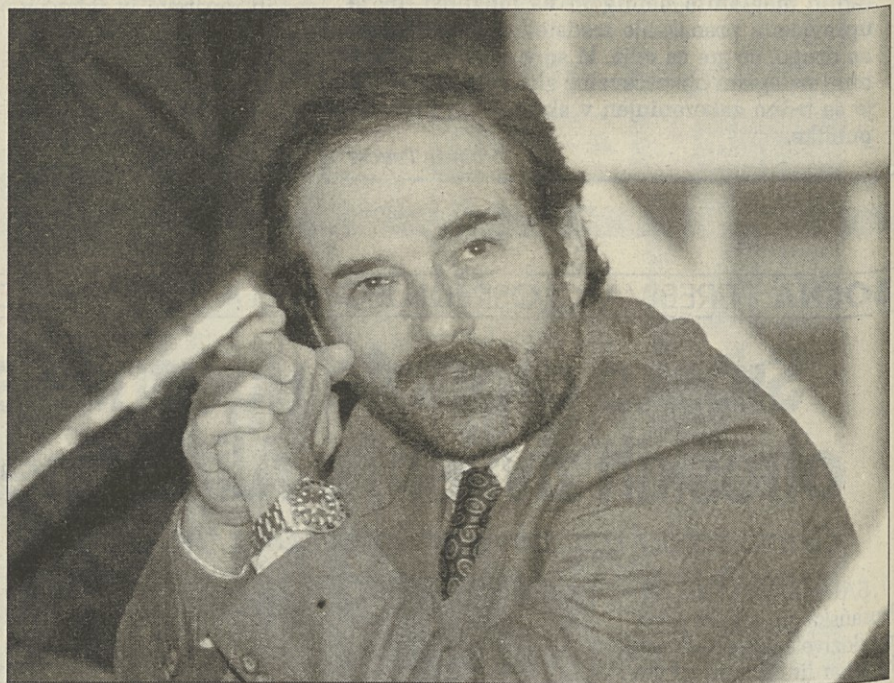
Zenskin položaj pred sodniki se je se bistveno poslabšal, ko so ugotovili, da ima tudi sama neposredne finančne interese v nekaterih tovarnah zdravl, saj je med drugim družabnica Italfarmaca, in da je stopila v stik z nekim članom ustavnega sodišča in kardinalom Angelinjem, ki da bi lahko vplivala na zanjo ugoden sodni razplet.

RIM - Med včerajšnjo obravnavo na procesu »Moro quater« je Valerio Morucci v izjavi za TG1 med drugim dejal, da bi vodje Rdečih brigad morali priti v sodno dvorano ter se zlasti potrditi »popolno avtonomijo RB« pri operaciji Moro. Morucci je tudi izključil, da bi pri ugrabitvi sodelovala kakšna oseba, ki ne bi bila član organizacije. Pristavil je se, da ni bilo nobene manipulacije, da ni nobene skrivnosti in da ni nič takega, kar bi lahko spremenilo to, kar je znanega o zadevi.

Drugače pa zvenijo izjave bivšega rdečega brigadista Maria Morettija. Casnikarkama Rossa ni Rossnadi in Carli Mosca je se letos poleti dejal, da se je osebno zadolžil za usmrteve Mora. Ta verzija je v nasprotju s

prejsnjimi dognanji, po katerih je Mora usmrtil Prospero Gallinari, kot tudi trditvam Adriane Faraande. Slednja je izvedela, da je na predsednika KD poleg Morettija streljal tudi Germano Maccari, ki naj bi bil bil cetrta oseba v Morovem zaporu v Ul. Montalcina.

Morucci je tudi pojasnil, kako je prišlo do zasede v Ul. Fani. »Operativno enoto« je sestavljalo 9 oseb: Morucci, Moretti, Prospero Gallinari, Bruno Seghetti, Raffaele Fiora, Barbara Balzerani, Alvaro Lojaco, Alessio Casimirri in Bonisoli. V Ul. Fani je bila se neka ženska, ki je pristavil Morucci, a ni hotel izdati njenega imena. V intervjuju za tednik Panorama je sicer povedal njeno ime (Ripa Algranati), včeraj pa tega ni hotel potrditi.

Valerio Morucci med včerajšnjim pričevanjem na procesu »Moro quater« (foto AP)

OKROGLA MIZA / SLOVENCİ IN PRIHODNOST MESTA

Potrditev zavesti o pomenu skorajšnjih volitev v Trstu

Slovenski volilci različnih opredelitev tokrat prisiljeni razmišljati drugače

TRST - Razprava z naslovom Slovenci in prihodnost Trsta, ki je potekala ob polni Gregorčičevi dvorani v ponedeljek zvečer v organizaciji Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Zveze slovenskih kulturnih društev in Slovenskega kluba, je nedvomno izzvenela kot potrditev zavesti o pomenu skorajšnjih volitev na Trzaskem. Prihodnost Trsta je skupni problem tako Slovencev kot Italijanov, te volitve pa predstavljajo pomembno razpotje, ob katerem so slovenski volilci različnih strankarskih opredelitev očitno prisiljeni razmišljati drugače kot se v bližnji preteklosti.

Klavdij Palčić je v svojem posegu podčrtal opredelitev SKGZ v prid široki demokratični koaliciji z zupanskim kandidatom Riccardom Illyem, kajti večinski volilni sistem ne dopušta drugačne variante, če se hoče poraziti Staffierjevo desničarsko navezo. Edino takšno opredelitev je v tem trenutku lahko v korist manjšini, ki mora razumeti logiko volilnega mehanizma in v skladu z njim poskrbeti za uveljavitev lastnih interesov.

Boris Siega je izhajal iz ugotovitve, da je stanje v trzaskem gospo-

Udeleženci razprave v Gregorčičevi dvorani v Trstu o skorajšnjih upravnih volitvah (foto Ferrari/KROMA)

darstvu doseglo dno, Trst pa ne more doseči nove vloge v mednarodnih gospodarskih gibanjih, če se bo že naprej obracal v preteklost, prežeto z nacionalistično demagogijo. Težisce vprašanj je potrebno premakniti v prihodnost in se navezati na podjetniško kulturo kot jamstvo za razvoj. Program Riccarda Illya to jasno odraža, zato uživa podporo tudi slovenskih gospodarstvenikov.

Pavel Fonda je dejal, da korenite spremembe v svetu in italijanski družbi ne morejo osati

brez posledic tudi na Trzaskem, kjer je le tretjina prebivalstva trdno zasidrana na desnici. Desnica je postala dominantna, ko ji je ob zavračanju Osima uspelo vpreči v njen voz se nadaljnjo tretjino zmerno mislečih. Tako je potem s svojo nacionalistično kulturo pogojevala mesto samo, pa tudi rimske dejavnike. Okoliščine pa so danes take, da lahko postane desnica folklor, ne pa obratno. Zmaga demokratičnega zavezništva je bistvenega pomena, toda to bi pomenilo sele začetek preo-

brata. O takoiimenovanem "drugem Trstu", ki ima sedaj konkretne možnosti, da pride na površje, je govoril Ace Mermolja in ocenil, da je ta drugi Trst galaksija zelo različnih stališč, ki pa v preteklosti ni zmožni dovolj kohezije, da bi se uprli liberal-nacionalnemu bloku. Danes so možnosti drugačne, ker desničarska naveza ob skrajni okostenelosti ne kulturno ne gospodarsko ne more Trstu jamčiti nicesar.

Emidij Susić je občinstvo seznanil z nekateri

mi svežimi in zanimivimi podatki iz diplomske naloge studenta Boruta Raceta, ki je v ta namen opravil raziskavo med univerzitetnimi študenti. Večina vprašanih je prepričana, da je Trst pomembno krizišče kulture in narodov, izraza pa kritičen odnos do perspektiv, kajti Trst cutijo kot mesto, ki je oddaljeno od Italije in je tudi zaradi starostne strukture malo dovzetno za novosti. Kljub temu pa si želijo ostati doma, vendar tudi jasno izražajo potrebo po korenitih spremembah.

O imenovanju S. Pahorja

Odbornica Guerra odgovorila na vprašanje Giacomellija

TRST - Imenovanje profesorja Sama Pahorja za poverjenega ravnatelja liceja Preseren je včeraj odjeknilo v dvorani deželne svetne. Dezelna odbornica za solstvo Alessandra Guerra je odgovorila na interpelacijo, ki jo je prav v zvezi z imenovanjem vložil misovski deželni svetovalec Giacomelli 1. septembra letos.

Odbornica je uvodoma omenila, da se je trzaski tisk v začetku septembra obsirno razpisal o tem imenovanju, pa tudi solski skrbnik je za tem po tisku zagovarjal legitimost svojega ukrepa. Dezelna uprava ne more poseči v zadeve, ki so v izključni pristojnosti trzaskih solskih oblasti. Skrbnik se je očitno drzal veljavnih predpisov za imenovanje ravnateljev. Odbornica pa je dodala, da imajo državljani - in torej tudi "vprasevalec" - vso pravico do vpogleda v proceduro imenovanja, in tudi možnost, da se pritožijo, če imajo za to pravno veljavne razloge.

»Kvečjemu bi bila lahko vprašljiva oportunistična imenovanja, a to je druga zadeva,« je omenila odbornica Guerra, ki je nato spregovorila o ne vedno legitimnih »stališčih prof. Pahorja« in o njegovem protizakonitem obnašanju (izrecno

je omenila zalitev in upiranje javnemu funkcionarju), ki - glede na njegov položaj vzgojitelja in docenta - ne more biti za primeren zgled.

Po drugi strani dezelna odbornica za solstvo namiguje, da »se večina same slovenske manjšinske skupnosti - ne glede na nacerne izraze solidarnosti - ne strinja s stališči svojega predstavnika, niti z ideologijo, na kateri ta stališča temeljijo.«

Predstavnica dezelne vlade je nato ob zaključku svojega odgovora »spomnila«, da je v teku sodni postopek zoper Pahorja »zaradi znanih kaznivih dejanj.« »Ne preostaja nam torej drugega, kot da počakamo, da se ta sodna pot izteče,« je pristavila se odbornica Alessandra Guerra.

Kaj pripisati k takemu odgovoru? Deliti ga gre v dva dela. V prvem odbornica dejansko priznava legitimnost imenovanja (pa saj tudi ne bi moglo biti drugače). V drugem pa se spušča v povsem osebna razmišljanja o oportunističnih imenovanjih in v presojanje političnega delovanja profesorja Sama Pahorja. V Trstu delujejo tudi drugi profesorji, ki se aktivno ukvarjajo s politiko. Samo Pahor torej v tem pogledu ni edini.

Zakonita sečnja za obrtno cono

Dezelna odbornica za gozdove in parke Viviana Londero (SL) je včeraj v deželnem svetu odgovorila na interpelacijo, s katero je deželni svetovalec zelenih Paolo Gheršina pred časom zahteval, naj dezelna uprava preklice svoje dovoljenje za krčenje gozda v zaidalne namene na zemljiščih pri Nabrezini Kamnolomih, na katerih naj bi nastala obrtna cona. Odbornica je dala v bistvu negativen odgovor, tako da z njim Gheršina ni bil zadovoljen.

Londerova je povedala, da je dezelna uprava izdala dovoljenje st. 551 z dne 3. februarja 1992 za sečnja dreves v Nabrezini Kamnolomih v skladu z vsemimi zakonskimi in drugimi predpisi. Med drugim je poudarila, da ni točno, kar Gheršina zatrjuje v svoji interpelaciji, da namreč ne bi smeli v nobenem primeru izdati dovoljenja za sečnja na zemljiščih, ki so bila pogozdovana z javnimi sredstvi. Zadevni državni predpis namreč dopušča izjeme v primeru, ko gre za »javne ali kolektivne potrebe«, poleg tega pa ne gre pozabiti, da ima Furlanija-Juljska krajina kot dežela s posebnim statutom primarno

pristojnost na urbanističnem področju, zaradi česar lahko na tem področju ukrepa tudi drugače, kot predvidevajo državne norme. Londerova je vsekakor podčrtala, da dovoljenje za sečnja se ne pomeni gradbenega dovoljenja, zaradi česar ostaja realizacija obrtne cone se pod vprašajem. Pri tem je izrecno omenila možnost, da je teren jurski, kar bi utegnulo se zaplesti vso zadevo.

Kot rečeno, svetovalec Gheršina z odgovorom odbornice ni bil zadovoljen. V tiskovnem sporočilu, ki ga je izdal po zasedanju deželne svetne, vztraja, da je dezelna uprava izdala dovoljenje za sečnja st. 16 z dne 3. februarja 1992 proti zakonu, ki pravi, da se ne sme krčiti gozdov, ki so bili vsajeni z javnimi prispevki. Gheršina opozarja, da bo 1. decembra letos na trzaski preturi proces proti predsedniku konzorcija za nabrezinsko obrtno cono Stanislavu Svari zaradi protizakonite sečnje. V svojem sporočilu nadalje pravi, da verjame v osebno poštenost odbornice, postavlja pa v dvom poštenost deželne funkcionarja, ki je pripravljen odgovor na interpelacijo.

DEVIN / MNENJE PODPRESEDNIKA ES BANGEMANNA

Evropsko ladjedelstvo pred novim razmahom

Pomorski tovarni promet znotraj dvanajstere naj bi se do leta 2000 podvojil - Pomen priobalne plovbe

TRST - Pomorski blagovni promet med državami dvanajstere se bo do leta 2000 skoro gotovo podvojil, to pa bo dalo svezega zagona njihove ladjedelstvu, ki doživlja tace recesije. To je naglasil podpredsednik izvršne komisije Evropske skupnosti Martin Bangemann med včerajšnjim zasedanjem delovne skupine High level Panel na Devinskem gradu, ki so se ga udeležili najvišji predstavniki evropskih združenj ladjedelnarjev, ladjarjev in pristaniških ustanov ter dobaviteljskih podjetij. Devinski sestanek je sodel v sklopu forumskih simpozijev, ki so se začeli že leta 1991 in bodo dosegli višek prihodnje leto z generalno skupščino v Rotterdamu, na njem pa so obravnavali predvsem vse bolj aktualna vprašanja priobalne plovbe, tehnoloških inovacij in varnosti na morju.

Obdobje subvencij je mimo, saj lahko krijejo te po novem kvečjemu 9 odstotkov stroškov, sprico tega je potreben zasuk v miselnosti vseh, ki so se doslej nanje tako zasneli, je poudaril Bangemann s pripombo, da bo moral sloneti odslej razmah pomorskih prevozov znotraj Evropske skupnosti na pospeševanju priobalne plovbe in aplikativnih raziskav v smeri tehnoloških inovacij ter na izboljševanju luskih infrastruktur, ob čemer bodo v Bruslju spodbujali informatizacijo na vseh ravneh in razvijanje intermodalnih prevozov, zlasti morje-

zeleznica.

Skratka, tovarne prevoze na krajših razdaljah je treba v čim večji meri preusmeriti s ceste na morje, torej ovrednotiti priobalno plovbo, a v ta namen so potrebne hitrejšje ladje, sodobne luskne strukture in dobre prometne povezave pristanišč z železniskimi in hitrocestnim omrežjem. Tedaj pa pridejo v postev tehnološke inovacije, ki so skupaj z infrastrukturami eno redkih poglavij, katerim bo ES v prihodnje namenjala finančna sredstva v okviru ustreznih raziskovalnih programov, ki jih je zdaj 28. Evropska skupnost bo torej naredila svoje, za učinkovitost pristaniškega dela in tekmovalnost z medna-

rodnim tržiščem pa bodo morali poskrbeti pristojni dejavniki, od luskih ustanov do družb pristaniških delavcev in to brez monopolov.

Bangemann je glede evropske integracije tudi na tem področju optimist, to pa je utemeljil z okoliščino, da evropski parlament že spodbuja k snovanju združenja med vsemi obmorskimi regijami na celini.

V Devinu so se bežno dotaknili tudi odnosov med dvanajstero in vzhodno Evropo oziroma območjem bivše Jugoslavije ter pojasnili, da gre razčistiti vprašanje, do kaksne mere se bo dalo finančno podpirati njihove ladjedelnice v skladu z dolocili o svobodni konkurenci.

BENEŠKA SLOVENIJA / PREJŠNJI TEDEN TRIJE POMEMBNİ DOGODKI

Slovenska manjšina iz Avstrije se je predstavila Videmčanom

Na »Pesmi upanja« prvič skupaj tri manjšinske skupnosti

Tiskovna konferenca na sedežu videmske pokrajinske uprave, kjer so prejšnji teden predstavili prireditve z naslovom »Pesem upanja«

RUDI PAVSIC

VIDEM - Benesko Slovenijo so konec prejšnjega tedna zaznamovali trije pomembni dogodki: 18. Senjam beneske pesmi na Lesah, obisk državnega sekretarja dr. Petra Vencija in skupna pobuda Slovencev in Furlanov (Zveza Slovencev iz videmske pokrajine in Furlanski inštitut za kulturo), ki sta v cerkvi sv. Kristofa v Vidmu predstavila "Pesem upanja" ob izvedbi pevskega zbora Roz iz Sentjakoba na Koroskem.

S pesmijo visokega umetniškega izraza, z vabilom k sodelovanju, postopovanju jezikovnih in verskih manjšin, se je prvič predstavila v Vidmu slovenska manjšina iz Avstrije, ki je navdušila številno publiko. Pod pokroviteljstvom Pokrajine in skofijskega centra za socialne komunikacije so se prvič združile tri manjšinske skupnosti, kar ne predstavlja samo izjemni kulturni dogodek, marveč pomeni tudi močno politično dejanje. To sta podčrtala tudi pokrajinska odbornika Primo Marinig na predstavitveni tiskovni konferenci in Giovanni Pelizzo ob sprejemu koroske skupine. Pelizzo je izpostavil vlogo Pokrajine pri vrednotenju večjeznosti in dejstvo, da se prav v teh krajih prepletajo furlanska, slovenska in nemška kultura.

Predsednik Zveze Slovencev iz videmske pokrajine prof. Viljem Černo je podčrtal prizadevanja svoje organizacije predvsem v odnosu do furlanske stvarnosti.

Iz Vidma poziv za upokojence iz Sarajeva

VIDEM - Videmska CGIL je sklenila se odzvati na »poziv za preživetje« upokojencev iz Sarajeva in BiH. V pozivu je rečeno, da je upokojencev v BiH 300.000, od teh 65.000 samo v Sarajevu, vsi pa že tri mesece ne prejemajo pokojnine, ki sicer znaša komaj 2,5 mark na mesec. Kot primerjavo navajajo, da stane deset dek kave 10 mark, skatla cigaret pa 8 mark. CGIL poziva predvsem organizacije upokojencev, naj si prizadevajo pomagati sarajevskim kolegom.

PATRONAT INAC SVETUJE

Odkup študijske dobe

Vpr.: »Pred desetimi leti sem opravil univerzitetni študij in sem se kmalu zatem zaposlil. Čeprav sem vedel, da imam možnost odkupa teh let, sem s to zadevo odlašal do tega trenutka, ker se mi enostavno ni zdelo pametno investirati v ta "posel". Sedaj pa, ko postajajo tudi v mojem podjetju vprašljiva delovna mesta, bi morda kazalo, da si nekoliko povečam zavarovalno dobo. Rad bi vedel, ali je za odkup študijske do-

be se čas in koliko bi me to stalo. M.K.«

Možnost odkupa študijskih let na univerzi ni časovno vezana na noben rok in zato se lahko upravičene kadarkoli odloči za to priključitev, 4, 5 ali 6-letnega obdobja (kolikor pac traja redno solanje na določeni vseučeljski fakulteti) v svoj pokojninski staz. Za zavarovanca je strošek za odkup nižji, če se odloči za to kritje cimprej po pridobitvi diplome. Višina odkupa, ki jo INPS do-

loči na osnovi ze dozo-rele zavarovalne dobe, se namreč s časom proporcionalno veča in je torej obratno sorazmerna v odnosu do dneva upokojitve. Postopek je dokaj enostaven. Prošnji za odkup mora upravičene priložiti vso ustrezno dokumentacijo, od avtentičnih študijskih listin do delovne knjižice in zavarovalnega izpiska. INPS mora odločbo o višini odkupa poslati s priporočenim pismom s povratnico, nakar

ima zavarovanec 60 dni casa, da sprejme dokončno odločitev. Lahko se odkupu iz kateregakoli razloga odpove in ni dolzan tega javiti zavodu INPS, ki po poteku roka zahtevek avtomatično arhivira. Poravnava stroška je možna tudi po mesečnih obrokih: v primeru več kot tridesetdnevne zamude pri vplačilu enega izmed obrokov se računajo in pristevajo se zamudne obresti, ki so tedaj po zakonu določene. (B)

NOVICE

V Vidmu okrogla miza o krizi na Balkanu

VIDEM - Kriza na Balkanu je bila predmet okrogle mize, ki jo je v Vidmu pripravil krozek "Tre e Sessanta" in na kateri so spregovorili predvsem o Sarajevu in zdajšnje stanje v mestu primerjali s časom iz prve svetovne vojne. Uvodno poročilo na sobotnem srečanju je imel psiholog Giuseppe Zaccuri, sicer odgovoren za mednarodna vprašanja pri Fininvestu. Na to temo bi moral spregovoriti tudi novi direktor TG 1 Mitja Volčić, ki pa se videmske okrogle mize zal v zadnjem trenutku ni mogel udeležiti. Med razpravljalci sobotnega srečanja so bili tudi zgodovinar prof. Joze Pirjevec, novinarka Vera Squarcialupi in novinar trzaskega sedeza RAI Giorgio Canciani. (R.P.)

V Špetru bodo jutri predstavili knjigo prof. Pirjevca

SPETER - Študijski center Nediza in Špetra in kulturno društvo Ivan Trinko iz Cedada bosta jutri ob 18. uri na spetskem zupanstvu predstavila knjigo prof. Jožeta Pirjevca "Vidov dan". Avtorja knjige, ki je doživela prodoren uspeh v Italiji, bo predstavil prof. Pavel Petricig. (R.P.)

Samo še do ponedeljka razstava o Palmanovi

VIDEM - Razstava o »Palmanovi, trdnjavi Evrope« bo trajala samo še do ponedeljka, 15. novembra. Njena dva sedeža, napolnoonsko kasarno v Palmanovi in Vilo Manin v Passarianu, je samo v preteklem koncu tedna obiskalo več kot 2.000 ljudi.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Riston 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723, fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financini in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DIESTRIET,
Partizanska 75, Trst, tel. 067-73573

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OBČINSKE VOLITVE / RICCARDO ILLY NA VOLILNEM SREČANJU SLOVENSKE SKUPNOSTI

Odprtost in strpnost

Županski kandidat je prepričal res številne udeležence zborovanja

SANDOR TENCE

Riccardo Illy zasluži zaupanje vseh, ki verjamejo, da je bodočnost Trsta v odprtosti in v strpnosti. To je znova jasno dokazal v ponedeljek zvečer, ko je na povabilo Slovenske skupnosti odgovarjal na vprašanja, poslušal (tudi kritične) pripombe ter sprejemal sugestije in predloge. Soocanje na Opčinah je trajalo skoraj tri ure, za Illyja (in seveda za prireditelje srečanja) pa je obračun več kot pozitiven, tudi zato, ker je bil kandidat pred nelahko nalogo. Volilci stranke Slovenske skupnosti in Slovenci drugih političnih nazorov, ki so napolnili dvorano Prosvetnega doma, so namreč v živo hoteli preveriti, ali je mladi podjetnik res tudi njihov kandidat. Upamo si trditi, da so na to vprašanje dobili pozitiven odgovor.

Illy je izhajal iz nace-la, da sta mir in spostovanje socloveka zanj bistveni vrednoti. Pisana narodnostna sestava sta za Trst veliko bogastvo in razvojni dejavnik, ki so ga dosedanje uprave omalovazevale. Negativne učinke te politike plačuje celotna mestna skupnost, se posebno pa Slovenci, ki se v marsi-

Srečanja z Illyjem na Opčinah se je udeležilo res veliko število ljudi (foto KROMA)

cem čutijo goste in celo tujece na domači zemlji. Občina in župan nimata čudežnih receptov, da se bo situacija čez noč izboljšala, lahko pa naredita marsikaj, da se bo vsaj vzdušje v mestu bistveno spremenilo.

Zakoni in uradni sklepi, je dejal Illy, so nujno potrebni, ostanejo pa prazne besede, ce naletijo na tuje oziroma na sovrazno okolje. Da se bodo odnosi med tukaj živečima skupnostima vsebinsko izboljšali, so potrebni pretoki informacij, boljši medsebojni stiki ter uveljavitev kul-

ture strpnosti, ki jo v Trstu vsi odprti ljudje se kako pogrešajo. Illy je kljub objektivnim tezavam optimist, saj bi drugače ne sprejel te zahtevne kandidature in bi političnemu življenju sledil, kot doslej, le kot podjetnik.

Po tem uvodnem razmisljanju je gost odgovarjal na vprašanja občinstva. Bil je to najbolj zanimiv del večera, v katerem je Illy s preprostimi in jasnimi besedami povedal svoje mnenje o najrazličnejših temah upravnega in širšega družbenega vsakda-

na. Težke odnose med Obcino in kraško okolico je označil kot absurden in se obvezal, da se bo, če bo izvoljen, predhodno posvetoval s Kraševci pred vsakim posegom na teritoriju. Kras je dragocena naravna, a tudi cloveska dobrina, ki jo uprava ne more izkoristiti le kot botanični vrt in hkrati kot teritorij za nesmotrne urbanistične posege.

Zaščito slovenske manjšine je treba urejevati po evropskih standardih. Italija se jim mora prilagoditi in jih spostovati, kar mora veljati tu-

di za krajevne uprave in seveda tudi za Obcino Trst. Občinska uprava, je dodal Illy, ne sme delati razlik med občani, a mora biti zascitnik interesov vseh. Občina mora biti dinamična in odprta do sosedov in do trzaska naravnega zaledja, kar do danes gotovo ni bila. Nasprotno bila je odraz zaprtosti in zatohlosti, ki bosta, vsaj tako upamo, 5. decembra dokončno premagani.

Illy je vzbudil veliko zanimanje pri občinstvu tudi zato, ker ni nastopal demagoško, ker ni obljubljal nemogočega in, ker se ni predajal custvenim ocenam, ki so večkrat znailne za poklicne politike. Uvodoma ga je predstavil pokrajinski tajnik SSK Martin Breclj (stranka nastopa pod simbolom Zavezništva za Trst - Alleanza per Trieste), pred njim pa sta na kratko spregovorila kandidata za občinski svet, odvetnika Peter Mocnik in Andrej Berdon.

Vsi trije so izpostavili izreden pomen teh uravnih volitev. Glas za Illyja, so poudarili, je glas za optimizem in za svetlejšo usodo Trsta, ki ima tokrat edinstveno priloznost, da dokončno obračuna s silami, ki ga že preveč časa potiskajo v gospodarski, družbeni in kulturni propad.

Srečanje v Miljah

Društvo Slovencev miljske občine, ki vsestransko podpira listo "Insieme per Muggia", vabi vse svoje člane in vse Slovence, da se udeležijo srečanja z občinskim kandidatom Sergiom Milom in s slovenskimi kandidati za bližnje občinske volitve. Srečanje bo danes ob 18. uri na sedežu društva v Miljah.

Kandidati devinske nabrezinske liste "Insieme-Skupaj" se bodo danes ob 10. uri srečali s prebivalci Sosljana, zvečer ob 20.30 pa bodo predstavili svoj program v gostilni Gruden v Sempolaju. Jutri ob 20.30 pa napovedujejo srečanje z mladimi v gostilni "Al ventesimo secolo" v Vizovljah.

Županski kandidat SKP Stojan Spetič bo v petek zvečer odgovarjal na vprašanja novinarjev Marija Cuka, Barbare Gruden, Devane Jovan, Sergija Pahorja in Sandorja Tenceta. Srečanje bo ob 20.30 na strankinem sedežu v Ul. Tarabocchia 3.

DSL bo danes med 10. in 12. uro predstavila na Trgu Sv. Jakoba kandidata in program za rajonski svet. Srečanje bodo ponovili med 16. in 18. uro pred veleblagovnico PAM.

KRIZA / DANES SESTANEK V RIMU

Železarno gre rešiti!

Kdaj pride mnenje deželne vlade o načrtu Monteshell?

Ministrski svet je na tem, da odobri vsedravnini nacrt o železarstvu, ki bo omogočil nekaterim obratom pospešen razvoj, hkrati pa zapečatil usodo drugih. Nacrt bo pač moral upoštevati dolocila Evropske skupnosti, po katerih je treba proizvodnjo jekla temeljito oklestiti. Ker obstaja nevarnost, da se znajde med žrtvami tudi skedenjska železarna, bo odpotovalo jutri v Rim na razgovor s sefom medministrskega odbora za delo in zaposlovanje Gianfrancom Borghinijem odposlanstvo, v katerem bodo predstavniki deželne vlade, sindikatov Cgil, Cisl in Uil ter vodstva železarne.

Delegacija bo opozorila Borghinija, da je to sodobno opremljena tovarna, ki proizvaja edinstveno vrsto jekla v evropskem merilu, kar pristojne oblasti v Bruslju dobro vedo in priznavajo; ravno zaradi tega tudi ne nasprotujejo projektu o njeni privatizaciji, ki naj bi ji omogočil nadaljnji razvoj v skladu s predpisi dvanajstice (ter obenem seveda razbremenil državno blagajno). Tedaj je samoumevno, da bi likvidacija takšnega industrijskega kompleksa tudi obubožala italijansko železarstvo v celem

in da bi bila zgolj posledica manevrov v znamenju najbolj nelojalne konkurence na notranjem trziscu - da ne omenjamo delavcev, ki bi ostali na cesti, in njih družin.

Na prepihu pa so tudi delavci bive zaveljske rafinerije Aquila. Tam nacrjujejo podzemno skladišče utekocinjenega plina, za katerega se poteguje (poleg Seastoka) družba Monteshell, toda vprašanje je na slepem tiru tako zaradi kriznih polemik kot sprico dejstva, da se dezelna uprava o zadevi se zmeraj ni izrekla. Predstavniki Cgil, Cisl in Uil se bodo sesli danes z vodstvom Monteshella in ga pozvali, naj zajamci delavcem, da jih ne bodo odslavili, v ponedeljek pa se bodo sestali z dezelnim odborom za nacrtovanje Arduinijem. Uresnicitev plinskega skladišča je odvisna od odobritve ministrstva za okolje, ki pa tega ne more, ce poprej ne ve za mnenje dezelnih upraviteljev. Ti so očitno pod pritiskom političnih sil, ki je ravno sedaj, ko so upravne volitve tako rekoč pred durmi, toliko večji. Zato ni naključna napoved, da se bo ta in se marsikateri drug problem tako ali drugače rešil sele po volitvah. (dg)

SVEČANOST

Niti mrtvih ne puste pri miru

»Ne vem, ce se je treba nasmejati ali razjokati« - tako obicajno rečemo o dogodku ali dejanju, ki se ga zaradi njegove absurdnosti in neverjetnosti ne da zlahko označiti in obrazložiti. Do takšnega dejanja, ki bi sodilo v svet najbolj skrotovicih fantazij, ce bi ne bilo presneto resnicno, je prišlo predvčerajšnjim med svečanostjo v spomin na šest narodnjakov, ki so leta '53 padli pod zavezniškimi svinčenkami v obrambo italijanstva Trsta. Camber in Sardos Albertini, ki brezupno okužena z najbolj odurnim nacionalizmom očitno ne razlikujeta več niti med živimi in mrtvimi, sta s prapori in zastavami Lega Nazionale in begunjskih organizacij vred manifestativno zapustila svečanost, ko je k govorniškemu odru pristopil trzaski posl. Colomni v predstavništvu italijanske vlade. Se več, na vrat na nos sta sklicala tiskovno konferenco, da bi obrazložila svojo »plemenito« gesto. Razlaga je v bistvu dokaj enostavna: kako lahko govori o padlih za italijanstvo Trsta nekdo, ki se prevec približuje Slovincem in povrh se podpira županskega kandidata Illyja, ki je premalo navdušen za etnično čistost (kozmo-politskega?) Trsta.

NOVICE

Zadeva šempolajske šole na RTV Slovenija

RTV Slovenija bo drevi med osrednjim TV dnevnikom oddajala prispevek trzasko dopisnice Mirjam Muženic o šempolajski soli. Snemalna ekipa ljubljanske televizije je včeraj opravila vrsto posnetkov v Sempolaju in v bližnjih vaseh devinsko-nabrezinske občine, medtem ko so svoja mnenja o zadevi, ki je ze od začetka solskega leta prizadela šempolajske starše, izrekli Vera Tuta Ban, Silva Paulina, Danilo Antoni in Martin Breclj.

Predsednik TZ se je srečal s študenti

Predsednik Trgovinske zbornice Giorgio Tombesi se je včeraj srečal s študenti, ki obiskujejo tečaj Master in International Business v našem mestu. Slo je za skupino studentov, ki so prejeli stipendije Trgovinske zbornice na osnovi konvencije med ustanovo in konzorcijem MIB.

Začetek tečajev tujih jezikov

Združenje Euroest cultura sporoča, da se bodo 15. t.m. začeli tečaji rusine za prve štiri letnike; tečaj petega letnika pa se bo začel, ko se bo zanj prijavilo zadostno število tečajnikov. Istega dne se bo začel tudi intenzivni tečaj ruskega jezika, ki bo trajal šest tednov (dve uri petkrat tedensko, od 19. do 21. ure). Tečaj japonskega, kitajskega, slovenskega, hrvaskega, madžarskega in poljskega jezika pa se bodo začeli, ko se bo zanje prijavilo ustrezno število interesentov.

Cepljenje proti gripi še do sobote

Krajevna zdravstvena enota sporoča, da bo se do sobote nudila brezplačno cepjenje proti gripi. Interesenti se morajo zglasti v ambulantah KZE.

Babičin morilec danes pred sodniki

Osemnajstletni Sandro Tarsi bo moral danes pred porotno sodišče, kjer se bo zagovarjal pred izredno hudo obtožbo umora 84-letne babice Marie Bianchi, s katero je živel v dvonadstropni hišici na Rocolu. Grozljiv dogodek se je pripetil lansko božično noč, ko so priletno zensko našli brez življenja na postelji. Osebe Rdečega kriza je ugotovilo, da ni umrla naravne smrti (po telesu so opazili sledove udarcev) in je poklicalo agente, katerim je mladi Sandro dejanje tudi priznal, vendar ni hotel povedati, kaj ga je k temu privelo. Preiskovalci so odredili psihiatrični pregled, saj so sumili, da je do krutega dejanja lahko prišlo v trenutku blaznosti. Sandra pa so imeli pod strogim nadzorom, saj so se bali, da bi lahko naredil samomor, ko bi dojel, kaj je pravzaprav storil: vedel se je namreč, kot bi bil omotčen. Kasneje so ga spoznali za delno nepristevnega. Kot vzrok za napad na babico pa so tedaj navajali Tarsijevo prepričanje (istega mnenja je bil sicer tudi njegov brat), da je Bianchi jeva bila kriva ali vsaj sokriva za smrt njune matere, ki jo je pobrala srčna kap.

SODIŠČE / PODKUPOVANJA

Bivši predsednik EZIT Tabacco bo še čakal

V njegovem fasciklu manjkali dokumenti

S sodno obravnavo proti Francu Tabaccu, bivшему predsedniku industrijske cone (EZIT) in bivšemu dezelnemu tajniku liberalne stranke, naj bi se tudi v našem mestu pričela vrsta procesov v zvezi s podkupovalnimi aferami. Tabacco pa bo moral se nekaj časa počakati: dokumentacija, ki so jo imeli na razpolago njegovi odvetniki, je bila pomanjkljiva, saj so včeraj ugotovili, da je nekam izginilo okrog 150 strani, ki so jih šele 4. t.m. vključili v fascikel javnega tozila. Tako so vse akte znova predali sodniku za predhodne preiskave.

Tabacca, ki od vsega začetka vztraja na svoji nedolžnosti, dolžijo izkoriščanja uradnega položaja. Kot predsednik industrijske cone naj bi namreč do delil ali si prizadeval, da bi inž. Angelu Gigliu dodelili vodstvo številnih in zahtevnih del, kot na primer gradnjo greznice mreže, ki povezuje Trst in Milje, gradnjo razsvetljave v industrijski prosti coni, nacrtovanje industrijske cone v Pescu na Madžarskem, itd. Inž. Gigliu je namreč dolgoval večjo vsoto denarja (okrog 180 milijonov lir), zato

mu je skušal iti na roko, da bi plačilo dolga odložil ali da bi drugače zadostil njegovim zahtevam. Vse to je Tabacco počel od julija 1989 do konca lanskega leta.

Za kaksne dokumente je pravzaprav slo in kam so izginili? Tabaccu bi morali soditi po »takojšnjem« postopku, ki je predviden za primere, v katerih so dokazi jasni. Njegov fascikel so ločili od tistega, ki se nanasa na Minnitijs, Cappello in Perellija (v zvezi z izgradnjo greznice mreže, ki so jo na dražbi poverili neki zadrugi iz Reggio Emilie), pri cemer so okrog 150 strani, v katerih so bila razna pričevanja, priključili dokumentaciji omenjene trojice. Ker pa so price iste za oba procesa, bi morali dokumente fotokopirati, cesar niso naredili. Tako pomanjkljivo dokumentacijo je prejel sodnik za predhodne preiskave, a pomanjkljivost so odpravili se le pred nekaj dnevi, s čimer pa so bistveno oškodovali obrambo obtoženca. Posledica je bila nicnost vseh aktov, ki so sledili izdaji dekreta o »takojšnjem« postopku.

»NA KRAJU HUDODELSTVA«

Pet shodov o kričečih primerih slabe uprave

»Srečanja na kraju hudodelstva«. To je vabilo, ki sta ga občanom in drugim naslovila Alberto Russignan in Paolo Evangelisti, kandidata »zelenih« v »zavezništvu za Trst« za občinski svet. Russignan in Evangelisti predlagata »pet zelenih srečanj«, na katerih bi obrazložili najbolj kričeče primere uničevanja okolja in slabe upravljanja, s katerimi se lahko »pohvalijo« uprave, ki so mesto vodile v zadnjih dveh desetletjih. Predstavniki teh uprav, naglasata

kandidata zelenih, pa danes spet računajo na zaupanje in glasove Trzacanov! Ze danes bo obisk hitre ceste (ob 15.30 na katinarskem trgu, na križišču z Resko cesto). O greznici mreži bo govor 14. t.m. ob 10.30 (odhod iz Zavelj); 15. t.m. ob 15.30 bo shod na Trgu Perugini (podzemski parkirišče, predvideno parkirišče v Ul. Salem, vprašanje ITIS). Srečanje pred upepeljevalnikom bo 16. t.m. ob 15.30; na Trgu Cavana (stano mesto) pa 18. t.m. ob 15.30.

PROMET / POJASNILO IZREDNEGA KOMISARJA LAROSE

Predlog o vožnji z izmeničnimi tablicami

Omejitev naj bi veljala od ponedeljka do petka (razen če ne bo burja razpihala oblakov)

Izredni komisar Trzasko občine Francesco Larosa namerava uvesti vožjo z imeničnimi registrskimi tablicami v mestnem središču, ce dosedanj omejitveni ukrepi za zaježitev onesnaženosti zraka ne bodo uspešni. Tako je zapisano v sporocilu za javnost, s katerim hoče izredni komisar pojasniti nekatere okoliščine, ki so privedle do ponedeljkove seje o boljši ureditvi prometa v mestnem središču.

Larosa uvodoma omenja, da je bila seja najavljena že 19. oktobra, o njej pa naj bi bil govor izključno o problemih, ki jih zastavlja množičen prihod madžarskih avtobusov v mesto (med temi gre omeniti parkirišča, higienske zadeve in smetarsko službo).

Na tistem sestanku sploh ni bilo

govora o drugem, pripominja izredni komisar, in dodaja, da je že mnogo pred tem izdelal nacrt za morebitno uvedbo voženj z izmeničnimi tablicami, ce bo to potrebno. Omejitev bo morebiti tudi dolgotrajna: od ponedeljka do petka, ki pa bi jo lahko prekinili v primeru, da bi se med tednom vremenske razmere izboljšale (Larosa izrecno omenja burjo, ki naj bi razpihala in prezračila trzasko ozračje).

Izredni komisar Trzasko občine v svojem sporocilu spominja, da je že pred tedni javno pozval prebivalstvo, naj omeji uporabo vozil v mestnem središču, vsi njegovi pozivi pa doslej niso obrodili kdove kaksnih sadov. Larosa med drugim tudi omenja možnost popolnega

zaprtja mestnega središča za promet, pri cemer pa se zaveda, da bi morali tak drastičen ukrep spremljati tudi nekateri drugi sklepi (kot na primer uvedba parkirišč s parkirno na uro. Nenazadnje je Larosa tudi omenil, da je Krajevna zdravstvena enota podrobno seznanjena s sedanjim stanjem, in torej dobro ve, kaj namestava uprava.

Izredni komisar Larosa je med drugim tudi najavil, v katerem območju naj bi uvedli vožnjo z izmeničnimi tablicami. To območje omejujejo: Miramarski dvorev (od državne ceste st. 14 do Ul. Boveto), Ul. Boveto, Furlanska cesta (do pokrajinske ceste za Kras st. 1), opensko križišče, križišče pod Bazovico, Ul. Brigata Casale, Ul. Flavio, Ul. Caboto in Ul. Errera.

Z leve proti desni: Spadaro, Ceccovini, Tonel in Botteri (Foto Krizmančič/KROMA)

GOSTOVANJE / MPZ V. MIRK V MENGEŠU

Pesem ima moč da zbližuje ljudi

Pevci s Proseka in Kontovela navdušili

Moski pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka Kontovela je v soboto, 6. t.m. gostoval v Mengešu, to je kraju ob cesti Ljubljana - Kamnik in rojstnemu kraju slovenskega pisatelja-prioprednika Janeza Trdine. Proseško-kontovelski pevci so dejansko v Mengešu vrnili obisk domačega mešanega pevskega zbora Svoboda, ki je letos februarja pel na Proseku ob praznovanju dneva slovenske kulture.

V prvem delu koncerta je pred številnim občinstvom nastopil domači mešani zbor Svoboda, ki je bil ustanovljen leta 1972 in trenutno v precej pomlajeni sestavi šteje 44 članov. Zbor je pod vodstvom mladega dirigenta Matevza Gorsica pripravil za ta nastop osem pesmi treh skladateljev: A. Srebotnjaka, A. Kumarja in V. Zganca. S temperamentnim pristopom do posameznih skladb je zbor pritegnil pozornost posebno v lepem in uitem finalu s tihim pianissimom v Kosovelovi »Pesmi« A. Srebotnjaka. Zelo tenkočutno so pevci podali tudi sicer zahtevno Kumarjevo pesem »Maj-ska« in s tem dokazali, da lahko sežejo tudi po zahtevnejših skladbah. Tudi Kumarjeva »Vilo-

ta« v tipičnem istrskem narečju je lepo izzvenela v akustični dvorani meneskega Kulturnega doma. Zanimivo so bile tudi tri zadnje pesmi hrvaskega etnomuzikologa iz Medjimurja Vinka Zganca, ki ni poznan le kot večletni predsednik komiteja mednarodnega sveta za glasbeno folkloro, temveč tudi, ker je zbral nad 15.000 narodnih melodij s tekstom ter mnoge priredil za različne vokalne in instrumentalne sestave.

V drugem delu koncerta se je predstavil proseško kontovelski moski zbor Vasilij Mirk, ki je pod vodstvom Mirana Zitka za to priložnost izbral 10 pesmi iz svojega bogatega koncertnega repertoarja. Pevci so dokaj zbrano in dognano podali svoj program. Interpretacijsko brezhibna in intonacijsko čista je gotovo bila Maroltova primorska narodna »Barčica«. Veliko odobravanje pa so žele tudi ljubave pesmi iz Rezije, Zvečer in Bori, kjer sta se kot solista izkazala tenorist Marjo Simić in baritonist Marjan Versa. Prav njihov duet v zadnji lpačevi pesmi »Domovini« je navdušil občinstvo, da je zbor ob koncu moral dodati še Kernjakovo »Ti puabeč jak ne lumpej« in Vrabcevo

KGS

Sporočilo za mala trgovska podjetja

Predsednik KGS Ivan Svica sporoča, da lahko lastniki malih trgovskih podjetij, ki so vodena družinsko ali osebno, dejanske družbe, osebne družbe in združene oblike z največ dvema nameščencema in ki delujejo na ozemlju Kraske gorske skupnosti - Comunità v okrožjih, ki dne 25. oktobra 1981 niso presegli 500 prebivalcev, lahko predstavijo prošnje za prispevek, ki znaša največ 50% na porabljena sredstva, in vsekakor na najvišjo vsoto 2.000.000 lir za znižanje stroškov tehnično-gospodarske konzultne službe s posebnim ozirom na vodenje knjigovodstva za leto 1992.

Prošnje na kolkovanem papirju je treba predstaviti v tajništvo Kraske gorske skupnosti - Comunità Montana del Carso v Vizovljah (Sportni center) do vključno 12. ure dne 3. decembra 1993.

Prošnje, ki ne bodo predložene pravočasno in/ali ne bodo popoldne, ne bodo upoštevane.

Prošnje morajo vsebovati sledečo dokumentacijo:

- upravno dovoljenje za prodajo;
- potrdilo o vpisu v Seznam podjetij, ustanovljen pri pristojni Zbornici za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo;
- nadomestno izjavo izpravevalne listine, izdano na podlagi 4. člena zakona št. 15 z dne 4. januarja 1968, ki potrjuje pravno naravo trgovskega obraza, odnosno število nameščenec;

Nikica
je razveselila vse sorodnike, posebno pa bratca Ivana in sestrično Katarino

PRIREĐITVE

DANES, ob 20. uri bo v Domu J. Ukmarja v Skednju Aljosa Zerjal predvajal svoje filme.

KD I. GRBEC - Skednjska ul. 124 vabi na MARTINOVANJE z nastopom MPZ F. Venturini od Domja pod vodstvom Ivana Tavčarja jutri, 11. t.m., ob 20. uri. Če veselijo, boste tudi, k nam morate priti!

SKD TABOR - Općine - Prosvetni dom. Do 15. t.m. razstavlja akademska slikarka Roza Pisanec.

KNJIZNICA P. TOMAZIC IN TOVARIST - Prosvetni dom - Općine. V petek, 12. novembra bo ob 20.30 predstavitev knjige Dusan Jelencica BISERI POD SNEGOM. Uvodna beseda Igor Skamperle. Avtor bo predvajal svoje diapozitive z odprave na Everest. Vabljeni!

V BARKOVLJANSKEM DRUSTVU, ul. Correto 12 bo v nedeljo, 14. t. m. nastopila amaterska gledališka skupina KD I. Gruđen iz Nabrezine z igrarjen ARZEN IN STARE CIPKE, režija Maja Lapornik. Zacetek ob 17. uri. Vabljeni!

KD PRIMORSKO - Mackolje priredi večer slovenske ljudske pesmi v izvedbi vokalnega kvarteta "7 + 3" predstaviti v kaseti PRIJAT'LI v nedeljo, 14. t. m., ob 17.30 v srenjski hiši v Mackoljah. Toplo vabljeni!

VELESEJEM

V soboto in nedeljo razstava ptičev

Na velesejemskem razstavišču pri Montebellu bodo v petek, 12. t.m. odprli 14. razstavo ptičev, ki jo prireja Trzasko ornitološko združenje. Razstava bo za občinstvo odprta v soboto, 13. novembra, od 9. do 20. ure, in v nedeljo, 14. novembra, od 9. do 18. ure. Udeležili se je bodo številni razstavljalci ne le iz naše dežele in Veneta, temveč tudi iz sosednjih Slovenije, Hrvaske in Avstrije.

Najboljše primerke bodo v nedeljo popoldne tudi nagradili, predpoldne pa bodo nagradili osnovnoolske otroke, ki so se udeležili risarskega natečaja ob ptici razstavi. Spored obsega tudi zanimiva strokovna srečanja.

parket

Simbela Frittili-parchetti

Edini ekskluzivni vzdrževalci v Trstu

Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritvena predstava sezone1993-94

Alojz Rebula Operacija Timava

Krstna uprizoritev, režija Mario Ursic

Danes,	10. t.m., ob 16.00	ABONMA RED G
jutri,	11. t.m., ob 15.00	ABONMA RED H
		ob 20.30 ABONMA RED I
v petek,	12. t.m., ob 20.00	ABONMA RED I
v nedeljo,	14. t.m., ob 16.00	IZVEN ABONMAJA
v ponedeljek,	15. t.m., ob 10.30	ZAKLJUČNA

PREDSTAVA ZA SOLO

ob 16.00 ABONMA RED H

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

REVIJA PRVAKOV

plesna skupina MOJCE HORVAT z zmagovalnim programom z evropskega prvenstva

v soboto, 13. novembra, ob 18. uri v Kulturnem domu

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE

TRZASKA FEDERACIJA

vabi

na javno razpravo, ki bo v petek, 12. novembra, ob 20.30 na sedežu SKP

Ul. Tarabocchia 3.

Zupanski kandidat **Stojan Spetić** pod križnim ognjem vprašanj novinarjev.

Vprašanja bodo postavljali Marij Cuk, Barbara Gruđen, Devana Jovan, Sergij Pahor, Sandor Tence

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Misterio omicidio a Manhattan« - i: Woody Allen.

EXCELSIOR - 16.30, 19.15, 22.00 »Il socio«, r. Sidney Pollack, i. Tom Cruise.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Molto rumore per nulla«, r.-i. Kenneth Branagh, i. Emma Thompson, Keanu Reeves.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »L'uomo senza volto«, i. Mel Gibson.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Per amore solo per amore« i. Diego Abatantuono, Stefania Sandrelli.

NAZIONALE 3 - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.00 »Tom e Jerry - il film«, r. sanka.

NAZIONALE 4 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Nata ieria«, i. Melanie Griffith.

GRATTACIELO - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Cliffhanger - l'ultima sfida«, i. Sylvester Stallone.

MIGNON - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Sliver«, i. Sharon Stone. Prepovedan mladini pod 14. letom.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Due fave per un solo buco«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 15.30, 17.45, 20.00, 22.10 »Jurassic Park«, i. Jeff Goldblum.

ALCIONE - 18.30, 21.30

ČESTITKE

TJASA dobrodošla! Sonja in Egon iskrene čestitke SKP krozek Kras.

Egon w'bi, Egon zagi in zibku sk'p spravi, Sonja cingi, cingi, d' TJASA sl'dko z'spi. K' z vami b'no prsli n'zdravit t'di mi. Zgoniska klapa.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 10. novembra 1993

LEON

Sonce vzhaja ob 6.56 in zatonja ob 16.41 - Dolzina dneva 9.45 - Luna vzhaja ob 1.15 in zatonja ob 13.54.

Jutri, CETRTEK, 11. novembra 1993

MARTIN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,7 stopinje, zračni tlak 1017,5 mb raste, brezvevrtne, vlaga 70-odstotna, nebo skoraj jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 17 stopinj.

RAZPIS DRAŽBE

OBCINA DEVIN NABREZINA POKRAJINA TRST

OBVESTILO O DRAŽBI ZA PRODAJO POSLOPIJA IZREDNI KOMISAR OBVEŠČA

da bo na občinskem sedežu v Nabrezini Kamnolomni št. 25, soba št. 17, javna dražba za prodajo navedenih nepremičnin:

Opis nepremičnin

- Nabrezina št. 96 (k.p. stavb št. 10 in vpis v zemlji knjižni register št. 935 v Nabrezini) - (bivša knjižnica in pritličje) - izhodiščna cena 139.400.000 lir plus davek IVA
- Nabrezina št. 103 (k.p. stavb št. 4/3 in vpis v zemlji knjižni register št. 234 v Nabrezini) - (bar - v najemu) - izhodiščna cena 138.000.000 lir plus davek IVA
- Nabrezina št. 103 (k.p. stavb št. 4/3 in vpis v zemlji knjižni register št. 234 v Nabrezini) - (knjižarna - v najemu) - izhodiščna cena 58.500.000 lir plus davek IVA

Dražba bo dne 15. decembra 1993, ob 10. uri.

Dražba bo potekala v skladu s predpisi, navedenimi v členih 73, točka »C« in 84 KO št. 827 z dne 23.5.1924, in sicer na osnovi tajnih ponudb, ob primerjavi z odgovarjajočimi izhodiščnimi cenami dražbe, navedenimi v priloženem obvestilu.

Dodelitev bo izvršena tudi v primeru enega samega edinega udeleženca na dražbi.

Začasna dodelitev bo v korist tistega, ki bo ponudil najvišji odstotek povznanja navedene izhodiščne cene na dražbi.

Po začasni dodelitvi bodo lahko predložene boljše ponudbe, ki nikakor ne bodo smele biti nižje od dvajsetine cene navedene dodelitve.

V ta namen bo uprava poskrbela, takoj po izvršitvi natečaja, za objavo posebnega obvestila o izvršeni dodelitvi in bo določila dan in uro zapadlosti roka, v katerem bo lahko izboljšana cena dodelitve.

INFORMACIJE

Zainteresirani lahko določijo razpis v tajništvu občine Devin Nabrezina, Nabrezina Kamnolomni št. 25, kjer si lahko, od datuma objave priložene razpisa, ogledajo načrte nepremičnin, izveleke odgovarjajočih zemlji knjižnih registrov, potrdila o urbanistični namembnosti, izdana v skladu z bivšim 18. členom, II. odstavke, zakona št. 47 z dne 28.2.1985, ter vsa potrdila, predvidena v 41. členu navedenega zakona.

IZREDNI KOMISAR (dr. Mattia Neri)

5.11.93

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Federica Pensato, Mariam Tesfu Dires, Teresa Travaglia, Giulia Sema, Andrea Sophie Tessarolo.

UMRLI SO: 71-letni Oscar Bruno Perissa, 91-letni Luca Oricovaz, 78-letni Floriano Marc, 69-letni Giulio Gallo, 66-letni Daniele Mauer, 79-letni Annibale Pullini, 71-letna Laura Cernivani, 83-letna Armida Teran, 79-letna Valeria Mulic, 83-letni Sebastiano Privitera, 74-letna Margherita Ostuni, 82-letni Giuseppe Rascioni, 77-letna Elena Interdonato, 94-letni Carlo Boschin, 53-letni Vojislav Mihajlovic, 80-letni Giovanni Nigido.

LEKARNE

Od ponedeljka, 8. do nedelje, 14. novembra 1993

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Korzo Italia 14 (tel. 631661), Ul. Zorutti 19 (tel. 766643), Ul. Flavia 89 - Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Korzo Italia 14, Ul. Zorutti 19, Ul. Giulia 1, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Giulia 1 (tel. 635368)

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

OBVESTILA

30-LETNIKI iz vsega trzaskga ozemlja od Milj do Devina se bomo konec novembra ali v začetku decembra zbrali na večerji, da bi proslavili vstop v zrelo dobo človeškega življenja. Za informacije Kante Robi, tel. št. 228388.

SLAVISTICO DRUSTVO Trst vabi člane in vse, ki se želijo pridružiti, na tradicionalni pohod od Litje do Cateja v spomin na Levstikovo POPOTOVANJE. Pohod bo v soboto, 13. t.m. Pet ur zložne hoje, odhod z osebnim avtom izpred Finzgarjevega doma na Opčinah ob 6.30. Informacije na tel. št. 575506.

IZLETI

KRISKA SEKCIJA UPOKOJENCEV SPI CGIL prireja v sredo, 8. decembra izlet v vilo Trepalade (Quarto Altino). Cena izleta 55.000 lir. Vpisuje Mario Turel, tel. št. 220266 ali 220710.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst sporoča kandidatom, ki obiskujejo pripravljani tečaj, da se strokovna predavanja, kljub nenadnemu preklicu natečaja, nadaljujejo v razstavi dvorani HPO na Opčinah danes, 10., jutri, 11. in v petek, 12. t.m. ob 16.30 v upanju, da bo cimprej prislo do ugodne resitve.

MALI OGLASI

VOJAN TAVCAR, Ivanji grad 3 ima odprto osmico do 14. t. m. Nudi domač prsut, domače klobase, teran in belo vino.

OSMICO je odprl Milic v Zagradcu.

OSMICO je odprl Rafael Kosmac, Boršt 132. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima odprto ob priliki martinovanja Godbeno društvo Prosek v Soševci hiši na Proseku.

OSMICO je odprl Joško Colja, Samatorca 21.

OSMICO ima odprto Usaj v Nabrezini št. 8.

OSMICA je v Dolini pri Mariu Zerjalu.

BERTO Tonkic, Trzaska 25 - Doberdob, toci belo in crno vino ter nudi domač prizidek.

ALDO LAKOVIC je v Doberdobu (pri cerkvi) odprl agriturizem. Odprti so ob petkih, sobotah in nedeljah.

ZA RAZNE bolecine, se

posebej za tezeve s hrbenico ste gotovo poskusili vse močote. Tudi mi vam lahko pomagamo. Za brezplačen sestanek tel. na št. 228779 od 13.30 do 14.30 in od 18.30 do 19.30.

PEKARNA in slašicarna isce peka. Tel. 200231.

POHISTVO KORSIC obvešča cenjene odjemalce, da posluje s sledečim urnikom: od 8.30 do 12.30 ter od 15. do 19. ure. Tedenski pocitek ponedeljek.

PRODAM fiat 127, letnik '77 v zelo dobrem stanju po ugodni ceni. Tel. v večernih urah na št. (040) 228382.

PRODAM frezo skoraj novo Benassi 75-7 km. Tel. št. 220222 ob uri obedov.

PRODAMO brez posrednikov v Roculu hišo 160 kv.m z vrtom 1200 kv.m in garazo. Tel. 393624.

DRVA za kurjavo prodajamo. Tel. 0481/884161 v večernih urah.

FARMA KRALJIC, Prebeneg 99, tel. št. 231846 obvešča, da se je zacela prodaja gob.

PRODAM fotografski aparat nikon F 801 S, nikoli uporabljen, po izredno ugodni ceni el. št. 0481/31346 v večernih urah.

ISCIMO zanesljivo in posteno družinsko pomočnico večso ravnanja z dojenčkom. Pismene ponudbe poslati na Publiet Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro "Dojenček".

PRISPEVKI

V počastitev spomina Bruna Bedendo daruje družina Gombac 20.000 lir za Sklad solo I. Cankar.

V počastitev spomina Tončke Sotic daruje osnovna organizacija SDL-PDS Općine-Bani 100.000 lir za Sklad trzaskga Dela.

Namesto cvetja na grob Silvija Kralja daruje Gisela Cuk - Trebbe 10.000 lir za Sklad trzaskga Dela.

V počastitev spomina dragega očeta Vincenca daruje hči Leticija 50.000 lir za spomenik padlim v NOB v Bazovici.

Namesto cvetja na grob Cvetka Marca darujejo Luciano in Vilma z družinami 400.000 lir za popravilo dolinske cerkve.

V spomin na Petrovega očeta Venota darujejo prijatelji 210.000 lir za Društvo prostovoljnih gasilcev Breg.

Namesto cvetja na grob Bruna Bedenda daruje Zdenka Savli 50.000 lir za Sklad za solo I. Cankar.

Namesto cvetja na grob pok. Danila Maverja daruje Darko Kobal z družino 200.000 lir za gradnjo Kulturnega doma v Lonjerju. V isti namen daruje brat Doro Maver 100.000 lir za gradnjo Kulturnega doma v Lonjerju.

Namesto cvetja na grob pok. Danila Maverja darujejo Radi Pecar 50.000 lir, Miran Batić 100.000 lir in Ljubo Cok 50.000 lir za KK Adria.

V spomin na Leo Stofla darujeta Meri Stritof 100.000 lir in Mila Zobec 50.000 lir za Odsek za zgodovino pri NSK.

Namesto cvetja na grob Floriana Sabadina darujeta Adrijana in Stanko Skrinjar 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na dragega Bogdana Stanica darujeta Mirko in Milka Frandolic 20.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na vse drage darujeta Amalija in Miro 50.000 lir za Skupnost družina Općine.

Prispevajte za Sklad Albina Bubniča

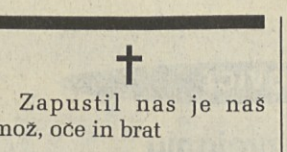
Kolesarski klub ADRIA se klanja spominu preminulega ustanovnega člana in bivšega predsednika

DANILA MAVERJA

Zeni Renati, sinovoma Maksu in Aleksu ter ostalim svojim izrekajo iskreno sozaje

Renati, Maksu, Aleksu in sorodnikom naše najgloblje sozaje ob izgubi moza in očeta Danila Maverja

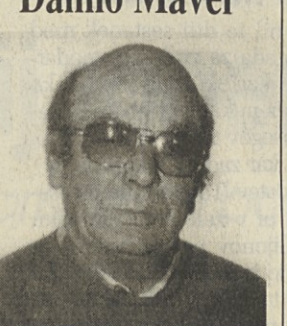
družina Oppelt

+

Zapustil nas je nas moč, oče in brat

Danilo Maver

Pogreb bo jutri, 11. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v katinarsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo zena Renata, sinova Maks in Aleks, bratje Nino, Gilo in Doro ter ostalo sorodstvo.

Trst, Lonjer, 10. novembra 1993

Ob izgubi izrednega strica zalujeta

necakinja Daniela in Rossella

Ob težki izgubi brata Danilota izrekata sozaje Ninotu in svojem

Rosa in Danilo Milutinovic

Ob težki izgubi dragega očeta izrekajo globoko sozaje Maksu in Aleksu

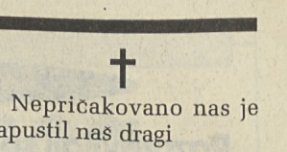
clani Mladinskega krožka Lonjer - Katinara

Ob smrti Danila Maverja izrekata iskreno sozaje družini in svojem

Angela in Ljubo Cok

Ob boleci izgubi dragega kolesarskega sodelavca Danila Maverja izreka globoko sozaje svojim

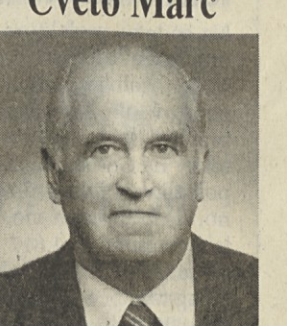
Radi Pecar z družino

+

Nepricakovano nas je zapustil nas dragi

Cveto Marc

Pogreb bo jutri, 11. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Dolino na »gorico« in nato v cerkev sv. Martina.

Zalostno vest sporočajo zena Marija, sestre, necaki Pino in Ondina z družino, Luciano in Vilma z družinami, Mirko in Marjo z družinami ter ostalo sorodstvo

Dolina, Borst, 10. novembra 1993

Ob izgubi svojega somišljenika in podpornika Cvetka Marca, prejemnika odličja Slovenske skupnosti, izreka družini občutno sozaje

dolinska sekcija Slovenske skupnosti

Ob smrti dragega moza Cvetka Marca izreka moza iskreno sozaje zeni Mariji in sorodnikom

pevci MoPZ in clani KD V. Vodnik

Ob izgubi svojega bivšega zborovodje Cvetka Marca izrekata iskreno sozaje zeni Mariji in svojem

mešani pevski zbor in prosvetno društvo Mackolje

Zapustila nas je nasa draga

Valerija Mulic vd. Skabar

Pogreb bo jutri, 11. t. m., ob 12.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na ravnosti na repentabsko pokopališče.

Zalostno vest sporočajo vnukinja Suzana z Adrianom, vnuk Elvis ter ostalo sorodstvo

Trst, 10. novembra 1993 (Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Z ljubeznijo in zalostjo se spominjajo drage none

vnukinje Eleonora, Antonella in Lucia

NOVICE

BANČNIŠTVO / VEST PRIHAJA Z ONKRAJ MEJE

Razpravljali so o urejanju rek in hudomikov na Goriskem

Na sedežu prefekture je bil te dni sestanek med predstavniki državnega urada za vodno gospodarstvo, deželne odbornosti za okolje in prostorsko načrtovanje, Pokrajine ter nekaterih občin. Razpravljali so o pripravi posegov za saniranje vodotokov na Goriskem, zlasti kar zadeva takojšnjo razpoložljivost finančnih sredstev. Tako je bilo izneseno, da bilo izneseno, da bi v zelo kratkem roku lahko uporabili 1.817 milijonov lir ministrstva za javna dela in milijardo lir, ki jo je zagotovila Dežela. Poleg tega bi bilo mogoče takoj uporabiti še dodatnih 600 milijonov lir. 15. novembra napovedujejo srečanje na Pokrajini s predstavniki občin ob Birsu, 30. pa novo srečanje na prefekturi.

Rajonski sveti lahko delujejo

Rajonski sveti v Gorici bodo lahko redno delovali vse do volitev za obnovo občinskega sveta oz. »do dneva pred objavo uradnega sklica volitev«. Z ministrstva za notranje zadeve je včeraj prišel odgovor v tem smislu na gorisko prefekturo, ki je s tem v zvezi zaprosila za pojasnila. Stališče ministrstva potrjuje tolačenje norm, ki ga je s tem v zvezi že od vsega začetka dala občina oz. komisar, ki jo upravlja.

Ukrepi za omejevanje širjenja gozdne stekline v Števerjanu

Števerjanski zupan je, v zvezi z ugotovljenim primerom gozdne stekline, izdal ukaz, ki prepoveduje, oziroma omejuje gibanje psov in mack, občan pa obvezuje, da takoj obvestijo veterinarsko službo, če pri domačih živalih opazijo bolezenske ali sumljive znake v vedenju.

Sojenje Scaranu odložili

Proces proti nekdanjemu goriskemu zupanu Antoniu Scaranu in občinskemu odborniku Agostinu Tacchinardiju, so odložili do 18. t.m. Pretor dr. Milocco se je vodenju procesa odpovedal ker je pred časom sam posredoval v tej kazenski zadevi akte tožilstvu. Proces bo zaradi tega odslej vodil pretor dr. Lia. Tacchinardi in Scarano sta obtožena kršitve zakona št. 319/76 glede onesnaževanja voda. 20. julija leta 1990 je prišlo do okvare na napravi za čiščenje odpadka in precejšnja količina odpadka je neprečiščeno odtekla v Socu.

Zaprta cesta v pristanišče

Cesta v trziško pristanišče je bila včeraj zaprta nekaj ur zaradi prometne nesreče. Prevrnil se je tovornjak naložen z deskami. Tovor se je razsul po cestnici in s tem zaprl tako dostop, kakor izstop iz pristanišča. 34-letnemu soferju Marinu Carliju iz Portogruara so v bolnišnici nudili prvo pomoč. Podobna nesreča se je pripetila pred nekaj dnevi.

Se v Gorici pripravljajo odprtje Ljudske banke za vzhod?

Na Trgovinski zbornici nobene potrditve govorice o tem projektu

MARKO WALTRITSCH

Milos Likar: "Kakšna je dejavnost mednarodnega združenja Prospekt s sedežem v italijanski Gorici?" Odgovor prof. Gabrijela Devetaka: "To je razmeroma mlado združenje uspešnih podjetnikov, ki ima svoj statut in program dela. Je odprto za sodelovanje med vzhodom in zahodom. Glede na bližino meje želi tesno sodelovati zlasti s Slovenijo. Nudi pomoč pri določenih uvoznih-izvoznih poslih in je pripravljeno poskusi ugodne posojilodajalce. To združenje pripravlja ustanovitev banke za tovrstno mednarodno sodelovanje. Banka naj bi se imenovala Banca popolare dell'Est s sedežem v Gorici. Povedati je treba, da je Prospekt doslej dobro sodeloval s slovenskimi, italijanskimi in avstrijskimi bankami." Do tu del intervjuja, ki nas v tem trenutku zanima.

Zakaj je v tem trenutku vest o tej banki, vključno z njenim nazivom, prišla v javnost, ni lahko ugotoviti. V Italiji, kot v vseh zahodnih državah, namreč velja pravilo, da gospodarstveniki skrbno čuvajo tajnost novih pobud. To velja se zlasti, ko gre za bančne ali finančne

družbe. V javnost vesti pridejo sele takrat, ko je stvar gotova. Tudi zato, da bi jim konkurenca ne preprečila izvedbe načta.

V Gorici je sicer že nekaj časa govor o takšni novi ljudski banki. Pogovori pa tečejo na ozkih relacijah med ljudmi, ki se za to direktno zanimajo, vprašani za sodelovanje pa so ljudje, ki bi morda pristopili v to pobudo. Vendar pa v široko javnost vest se ni prila. Tudi zaradi tega ne, ker ustanovitev nove banke ni enostavna stvar. Po sedanjosti italijanski zakonodajci je za ustanovitev ljudske banke, ki je združena z značajem, potrebnih najmanj 200 ustanovnih članov, ki morajo vpisati najmanj 10 milijard začetnega kapitala. Lahko pa tudi manjša skupina pobudnikov ustanovi banko, ki ni "ljudska", v tem primeru pa morajo vpisati najmanj 25 milijard lir kapitala. Ljudske banke so v Italiji nastale v drugi polovici prejšnjega stoletja na pobudo Luigi Luzzattija (po vzoru nemških Volksbanken za katere je dal pobudo Hermann Schulze Delitzsch). V zadnjem času so bile ustanovljene še nekatere ljudske banke, vendar so se od samega

začetka znasle v težavah, pa čeprav razpolago s precejšnjimi kapitali.

Kdo so pobudniki te nove ljudske banke v Gorici? Skusali smo izvedeti za osebe, ki so člani omenjenega združenja Prospekt, vendar na seznamu podjetij pri Trgovinski zbornici v Gorici združenja s tem imenom tam ne poznajo. Nimajo ga v trgovinskem seznamu podjetij. Vpis pa je po zakonu obvezen. Seveda ni izključeno, da gre v tem primeru za združenje drugacnega značaja ali pa z drugim imenom. Nekateri v Gorici trdijo, da so to le slovenski ljudje iz Italije, Slovenije, Koroske in Kanade. Na tak način naj bi konkurirali obstoječim slovenskim in italijanskim zavodom v Gorici v poslih čez italijansko-slovensko in tudi avstrijsko mejo, kot tudi bankam v Sloveniji ter tistim italijanskim, ki nameravajo vstopiti na slovenska tla. Na ta način si lahko razlagamo tudi govorice, da v Gorici poslovne prostore isče neka banka iz Slovenije, druga pa je govor, da se za iste prostore zanima neka banka iz Avstrije. Drugi trdijo, da bodo v tej banki direktno soudeleženi slovenski ter ita-

lijanski člani. Ne samo iz Gorice, od koder naj bi bili pobudniki, marveč tudi iz Furlanije in celo iz Veneta. Bajše so nekateri teh pobudnikov že opravili čez mejo precej finančnih poslov, sedaj pa naj bi se pripravljali celo na finansiranje obnove italijanskega projekta slovenskih državnih železnic.

Bo napovedana nova banka lahko našla svoje mesto v že nasitenem goriskem bančnem svetu? Tu delujejo predvsem domači denarni zavodi, kot so Hranilnica - Cassa di Risparmio, Kmečka banka in Posojilnica iz Ločnika, ter še vrsta podružnic vseh državnih bank. Nekateri so prisotne že desetletja, druge pa so svoje podružnice odprle sele v zadnjem času, ker jih zanima predvsem trgovina s Slovenijo in Vzhodom. Ni lahko zanje vrniti se v to trgovino, kjer so dolgo časa prisotni predvsem domači zavodi.

Kmečka banka posluje z vsemi bankami v Sloveniji in na Hrvaškem, v zadnjem času je svoje poslovanje razširila tudi na duge vzhodne države. Cassa di Risparmio se pripravlja na vstop kot delničar v Komerzialno banko v Novi Gorici. Nova banka, o kateri je govor, ostaja torej, vsaj za sedaj, prava neznanka.

GORICA / POLITIKA

Imeti je treba načrt razvoja mesta Gorice

Cittadini per l'Isontino

VLADO KLEMSE

Vloga in možnosti Gorice, njeno bistvo, njena bodočnost, njena mednarodna vloga. Te teme so bile v prejšnjih letih pogostoma predmet razprav in srečanj, ki pa niso bistveno pripomogle k oblikovanju jasnega in stvarnega političnega načrta. Ob tem je treba takoj poudariti, da je glavni razlog predvsem kriza politike, oziroma dejstvo, da so se vse najpomembnejše politične stranke tudi v krajevnem merilu, odpovedale svoji osnovni funkciji. Z drugo besedo povedano, niso bile v stanju izdelati jasnega načrta družbenega, kulturnega in gospodarskega razvoja mesta.

Zatorej velja predvsem pozdraviti pobudo gibanja Cittadini per l'Isontino, ki pripravlja ciklus debatnih večerov, ki bo na sporedu vsak ponedeljek. Čeprav je pobuda, jasno, usmerjena kot priprava na pomladanske upravne volitve v Gorici, jo velja pozdraviti. Gibanje okrog katerega postopoma nastaja precej široka koalicija levih, progresistčnih, katoliških in laičnih sil, začena politično delovati, prevzema vlogo ki so se ji stranke odpovedale.

Tako je bilo v ponedeljek prvo iz ciklusa napovedanih srečanj. O vlogi Gorice v meddeželni in mednarodnem kontekstu je govoril ravnatelj instituta za sociologijo (ISIG) prof. Alberto Gasparini. Sprico teme je bilo njegovo izvajanje nujno omejeno na nekaj osnovnih ugotovitev, na evidentiranje izhodišč, ki lahko, če pravilno vrednotena, pomenijo osnovo za kulturno, družbeno in gospodarsko rast Gorice in njenega zaledja.

V primerjavi z drugimi stvarnostmi ima Gorica dragocene izkušnje, od kulture sožitja, do vrednotenja prisotnosti faktorja meje, raznih raziskovalnih in izobraževalnih institucij in ne nazadnje specifične usmerjenosti gospodarstva. Vloga Gorice v mednarodnem kontekstu se že zdaj odraža v različnih nivojih in to stopnjevanje bo veliko bolj očitno v prihodnje.

Relacija Gorica - Nova Gorica je osnovna, vendar z utripom mesta nujna povezava vloga. Svoj prostor si Gorica lahko izbori v kontekstu Mitteleвроpe, dalje v kontekstu odnosov EGS - Vzhodna Evropa in ne nazadnje nudi prisotnost pomembnih institucij v mestu možnost odpranja mesta v svet.

Seveda je treba imeti jasne pojme, načrte in ljudi, ki skušajo te načrte uresničiti v praksi, je poudaril prof. Gasparini, ob tem pa poudaril, da ima Gorica potencial, ki ga drugod nimajo. Vsaj v toliki meri ne. Sledila je zanimiva razprava iz katere navajamo le najbolj zanimivo misel: Gorica ne more v prizadevanjih za razširitev mednarodne vloge iskati povezave na sever in jug, vzhod in zahod in pozabiti na stvarnost, ki jo predstavlja sosednja Nova Gorica.

TEATER / V PONEDELJEK IN TOREK V KATOLIŠKEM DOMU

S predstavama Operacija Timava začetek sezone SSG

Prihodnji predstavi že 29. in 30. novembra z Miro Sardoč

Občinstvo na ponedeljkovi predstavi SSG (foto Studio Reportage)

KRMIN / KRIZA NA OBČINI

Napoved ostavk

Danes in jutri seji občinskega sveta

Občinska uprava v Krmini, ki jo vodi zupan Alido Ambrosio bo, kot kaže, predčasno zaključila svoje delovanje. Znasla se je v takem položaju, ko je se edini izhod odstop zupana in odbornikov. V občinskem svetu se je z nasla, po odstopu odbornika Bertossija z devetimi glasovi od dvajsetih.

Dogodki so se začeli odvijati hitreje prejšnji teden, po dokaj napeti seji občinskega sveta, ko opozicijske stranke niso uspeli zbrati dovolj glasov za konstruktivno nezaupnico. Po zelo jasnem distanciranju svetovaleca Sabbadina, ki se je ob glasovanju za nezaupnico vzdrl, vendar napovedal, da tudi v prihodnje misli iti svojo pot in po formalni predložitvi ostavke s strani Bertossija, je zupanu Ambrosiu ostala le še možnost odstopa.

Kakor je slišati, naj bi na nočni seji (ob 19. uri) odobrili nekaj nujnih sklepov, na jutrišnji pa naj bi formalno razpravljali o odstopu Bertossija ter umiku s scene zupana Ambrosia in njegovega odbora.

NOVA GORICA / SABOTIN

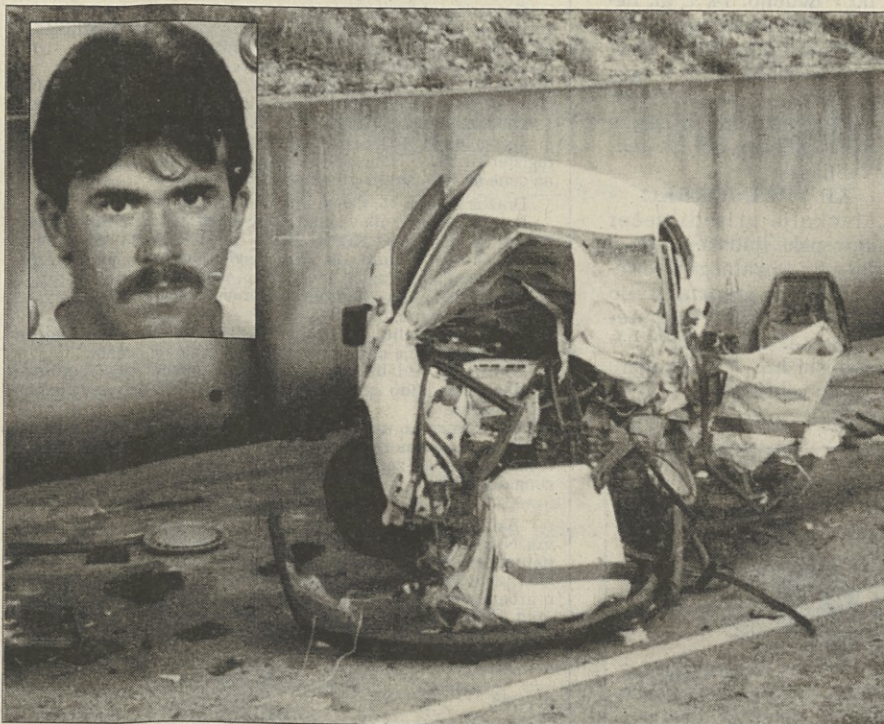
Usodno trčenje

V nesreči umrl 32-letni Adrijan Vuga

V težki prometni nesreči na Sabotinski cesti je včeraj izgubil življenje 32-letni Adrijan Vuga iz Vedrijana v Goriskih Brdih, sicer pa redno zaposlen v Gorici, 25-letni Mihajlo Mitrovič iz Kojškega pa je bil hudo ranjen in je na zdravljenje v sempetrski bolnišnici.

Nesreča se je zgodila ob 9.40, na odseku Sabotinske ceste, ki poteka po italijanskem ozemlju, zato je zapisnik o nesreči sestavila italijanska prometna policija, ob sodelovanju slovenske policije. Preiskava se ni zaključila.

Prve ugotovitve kažejo, da je prišlo do silovitega trčenja med kombijem novogoriške registracije, ki ga je proti Solkanu vozil Mitrovič, doma iz Novega Sada sicer pa z bivališčem v Kojškem in osebnim vozilom audi 80 goriske registracije, ki ga je v nasprotni smeri vozil Vuga. Oba vozila sta bila v vozilih sama. Zaradi prometne nesreče, prve smrtna na odseku ceste, ki poteka preko italijanskega ozemlja, je bila Sabotinska cesta zaprta skoraj štiri ure, promet so preusmerjali preko Plavi.

Razbitine Vugovega avtomobila po trčenju in trčev, 32-letni Adrijan Vuga

GORICA / NARAVOVARSTVENIKI V TEŽAVAH

Goriško sekcijo WWF so začasno razpustili

Manjka priliv novih članov - V petek izredni občni zbor, da preverijo, ali je možna obnova delovanja

Goriška sekcija Svetovnega sklada za varstvo okolja WWF je naslovila javnosti SOS. Klic na pomoč je posledica organizacijske krize, ki jih sila v zaprtje sekcije. To je po svoje presenetljivo, če upoštevamo številne odprte probleme v zvezi z okoljem v Gorici, pa tudi tradicionalno veliko občutljivost Goričanov do teh vprašanj. Toda to občutljivost po drugi strani "hladi" pasivnost in apatičnost ljudi, zaradi česar je sekciji WWF zmanjkal doprinos svezih sil. Skupnica prostovoljcev, ki je doslej nosila breme številnih dejavnosti, je utrujena in nekoliko razočarana zaradi opisanega odnosa mesta.

Sporazumno z dežel-

nim odborom in vodstvom trziške sekcije so zato sklenili, da začasno ukinejo delovanje goriške sekcije WWF. Sekcija v Trzinu bo ostala na razpolago kot osrednji center za skupine in posamezne članke v goriški pokrajini.

Vse to pa se ne pomeni, da je zaprtje goriške sekcije dokončno. Nasprotno, Njen načelnik Marino Clemente nam je dal razumeti, da želijo s tem ukrepom razgibati vode in preveriti, ali obstaja interes za oživitve tega mednarodnega in povsem neodvisnega združenja, ki mu je edina skrb delovanje v korist okolja. Problemov v Gorici ne manjka, začeti s se vedno aktualno nevarnostjo gradnje jezusa čez Sočo

pri Podgori, pa do ureditve hudournika Birsu in sanacije okolja ob njem, do postopkov za realizacijo Soskega parka in ne nazadnje do problemov v zvezi z novim načrtom za uničevanje odpadkov, glede katerega ima nova pokrajinska uprava dokaj zaskrbljujoče namene. O vsem tem in o možnosti obnove delovanja WWF v Gorici se bodo pogovorili na izrednem občnem zboru v petek, 12. t.m., ob 20.30 na sedežu krožka Natura (Korzo Italija 192 - nasproti spominskega parka). Skupščine se bo udeležil tudi član vsedržavnega vodstva WWF Gaetano Benedetto. Vsi, ki so jim pri srcu problemi okolja, so seveda vabljeni.

PRIREDITVE

KD JEZERO DOBERDOB in ZSKD GORICA vabita na predstavitev nove pesniške zbirke Marija Cuka Sledovi v pesku, ki bo jutri, 11. novembra, ob 20. uri v agriturizmu Pri Cirili v Doberdobu. Delo bo predstavil Aje Mermolja.

OBVESTILA

OBCINA DOBERDOB sporoča, da bodo jutri, 11. t.m., ob dnevu vaskega zavetnika sv. Martina občinski uradi zaprti.

CERKVENI PEVSKI ZBOR VRH vabi deklice oz. ženske na redne pevске vaje, ki bodo danes in nato vsako sredo ob 19. uri v vrhovski cerkvi sv. Lovrenca.

SD SOVODNE prireja v petek, 12. t.m., in v petek, 26. t.m., v Kulturnem domu v Sovodnjah veliko tekmovanje v brskoli (64 parov). Za zmagovalce so pripravili bogate nagrade. Tekmovanje bo vsakokrat ob 20.30.

PSD NAS PRAPOR priredi v soboto 13. novembra martinovanje pri Radikonu. Prijave sprejema Anica Primožič in Albert Sošol.

LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL posluje od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 13. do 17. ure. Ob četrtih dopoldne je knjižnica zaprta. OBCINSKA KNJIZNICA V DOBERDOBU je v novembru odprta vsak ponedeljek in sredo od 15. do 18. ure in petek od 10. do 13. ure.

KINO

GORICA VITTORIA 17.45-20.00-22.00»Cliffhanger«. I. Silvester Stallone. Ozvočenje Dolby stereo. CORSO 16.30-19.15-22.00 »Il socio«. Tom Cruise.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI OBCINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074. DEZURNA LEKARNA V TRZICU CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341. DEZURNA LEKARNA V DOBERDOBU PRI JEZERU - AL LA-GO, Vrtna ul. 2, tel. 78300.

POGREBI

Danes ob 11.00 Franc Kerševan iz bolnišnice Janca od Boga v cerkev Marije kraljice in na glavno pokopališče, ob 11.45 Baingia Maria Rubattu iz splosne bolnišnice v Sassari, ob 13.00 Angela Basilisco iz splosne bolnišnice v Ronke, ob 13.00 Giovanni Bernardis iz splosne bolnišnice v Dolnje.

KOMENTAR

Jesensko koketiranje s Srbijo

Zadnji teden je imela srbska diplomacija polne roke dela. Najprej je srbsko prestolnico obiskal grški zunanji minister Karolos Papoulias, nato sta nemški in francoski zunanji minister Beogradu ponudila možnost postopne odprave sankcij. Evropska skupnost je izrazila zaskrbljenost zaradi prihajajoče zime, ki bi lahko pomenila zanesljivo smrt za bosanske prebivalce. Zato sta Nemčija in Francija predlagali, naj Srbi odstopijo del zasedenega ozemlja, mednarodna skupnost pa bo postopoma odpravila sankcije. Evropska politika vidi v tej politični potezi eno od možnih poti k miru v Bosni. Ob tem se zdi, da sta Kinkel in Juppé pozabila, da zima trka tudi na srbska vrata. Srbska zima pa niso le mraz, inflacija, brezposelnost, srbska zima so tudi napovedane decembrske volitve, ki so v evropskih voditeljih vzbudile upanje, da se je »Milosević voljan pogajati«. Takšen vtis je vzbudil tudi nedavni obisk grškega zunanjega ministra, ki pa je Beograd obiskal tudi in predvsem v grški želji, da Makedonija, kriva le lastnega imena, ostane nepriznana in izolirana v južnem žepu Balkana. Če je torej videti, da se evropska politika spet ukvarja s Srbijo, da jo celo priznava kot sogovornika, je to le nadaljevanje igre, v kateri je Milosević zmagal se v vsaki bitki. Sankcije so bile zanj le dokaz, da svet ne razume srbske duše in da se morajo zato Srbi se tesneje povezati. Francosko-nemška pobuda mu morda sporoča, da se Evropa kesa, ker je prežgodaj priznala Slovenijo in Hrvaško. In vendar je pisano le kaplja v morje pobud, ki je, če drugega ne, brez prave podlage in dejanske moči, saj so sankcije uvedli ZN in le oni jih lahko prekinijo. In kdo bi to bolje vedel od Milosevića. Koketiranje s Srbijo lahko zato koristi le Miloseviću, da evropsko pobudo spremeni v zveneče slogane svoje predvolilne kampanje. Ljudje pa bodo se naprej umirali: zaradi vojne, zaradi mraza, zaradi premalo premišljene politike in predvsem zato, ker svet dejansko ne razume srbske duše, kaj sele politike. Francosko-nemška pobuda je v resnici usluga le srbskemu predsedniku, ne pa prebivalcem Bosne ali Srbije.

Ana Kovac

Mostar brez mostov

Od torka Mostar ni več Mostar: znameniti most, pravi arhitektonski čudež iz leta 1566, je namreč porušen. Kdo? To zdaj, ko ga ni več, ni pomembno. Mostarja, kakršnega smo poznali in zaradi katerega smo prihajali tja kot v nekakšno oazo pomladi, mesto prijateljstva in seg, ki je slovelo po svojem mostarskem humorju in se je prebudilo že marca v cvetju sadnega drevja, medtem ko je pri nas na zahodu se prava zima - taksnega Mostarja ni več.

Ni besed, ki bi lahko opisale obup, jezo in žalost ob izgubi mestnega simbola! Kdo ga je porušil? Vemo, bi rekla neka moja mostarska prijateljica - tisti, ki ne živijo v Mostarju, tisti, ki so prišli z bližnjih gora, iz kamnitih hercegovskih hribov, tisti, ki so na en breg prišli iz Grudov, na drugi iz Sandžaka. Tisti, ki niso nikdar skakali z mostu! Nekoč se je z mostu skakalo za pet, ne ve se, ali dinarjev ali tisocev. Skakali so za tiste, ki so prihajali na most. Ne za denar ali slavo. Skakali so na glavo v zelenom dro Neretvo, ker so bili rojeni v Mostarju, ker so se rodili z mostom v duši, ker se niso ustrašili mrzle vode in globine brezna.

Danes jih ni več. Veliko, ki jih poznam, jih je odšlo na Norveško, Svedsko ali v Nemčijo. Na mrzlem severu marca drevesa ne cvetijo, pa tudi pozneje ne. Tam ni mostu, skokov, ni ljudi na bregovih re-

Hrvat in Muslimani so porušili vse mostove, ki so jih doslej povezovali

ke, tistih, ki so poleti posedali v ozkih mestnih ulicah, stekajocih se k mostu z obeh bregov, v katerih je bilo vse polno kavarnic in gostiln.

Je sploh pomembno, kdo je zrušil most, danes, v tork popoldan, ko mo-

stu ni več? Porušila ga je pijana razposajenost tistih, ki so v teh nekaj letih porušili vse mostove, prek katerih so hodili, kot da se ne bodo nikdar več vrnili. Niti v spomina. V tiste, s katerimi smo se vracali v Mostar in stopali po zdr-

sljivih kamnih večnega mostu, ne da bi verjeli zgodbam, ki so jih pripovedovali domačini, rekoc, da je most votel in da bi lahko tudi skozen prišli na drugi breg.

Darko Pavić

Začetek konca sankcij zoper ZRJ?

Novo oporišče ZN bo luka Bar

V Sarajevu se potihoma spušča z okoliskih planin že druga zima vojne. Pocasi se temperature približujejo ničli, deževno je in vse bolj mrzlo. Mestnih parkov ni več. Zadnje zaloge goriva so že davno posle, tudi plin ne prihaja redno, nafte in mazuta pa ni dovolj niti za bolnišnice. Zimo pričakujejo edinele z leseni ostanke komaj porušeni stavb, s parketom svojih stanovanj in s svojim pohištvo. Na spiskih clovekoljubne pomoči spet ni drv in premoga za ogrevanje. V javnih medijih nekdanje Jugoslavije, tudi v sarajevskih, postaja v teh predzimskih dneh vse bolj zanimivo uganjanje: bo ali ne bo stekla clovekoljubna pomoč za Bosno in Hercegovino po barski poti iz novega pristanišča? Če bi sklepali po zadnjih izjavah Alija Izetbegovića, so oblasti v Sarajevu tik pred tem, da sprejmejo tudi to rešitev, če bo hrvaška stran se naprej onemogočala tovrstne akcije in ropala pošiljke pomoči.

Ni povsem jasno, kdo je avtor sporne zamisli z delovnim naslovom »barska zveza«, utemeljeno po vseh ozemljih Bosne in Hercegovine. Če bi se zdaj zatekli k lažji in enostavnejši zamisli, bi bilo to izvedbo nove poti iz crnogorskega pristanišča Bar, bi to pomenilo samo popuščanje srbsko-crno-

gorškemu režimu in zasilo ozivljanje njihovega popolnoma zamrlega gospodarstva. Hkrati pa bi to pomenilo tudi prvo uradno suspendiranje se veljavnih sklepov Svetovne skupnosti o gospodarskih ZRJ in Milosevićev režim. Mar to pomeni, da si mednarodna skupnost prav to zeli: korak za korakom olajševati breme izčrpane srbsko-crnogorske države? In kakšna je pri tem protisluga Beogradu za takšno naklonjenost?

Nadomestilo 50.000 ton nafte na mesec, kolikor je Crnogorci zahtevali za odstop opuščene pristanišča in za prehod čez srbsko-crnogorsko ozemlje, je samo delček gospodarske koristi, ki bi jo Bulatović in Milosević dobila s premostitvijo logističnih centrov UNHCR na njihovo državno ozemlje. Ob vseh gospodarskih učinkih, ki pomenijo zaposlitev nekaj sto pomožnih delavcev, transport, servisne storitve, pretok deviznih sredstev, prodajo lastnega blaga za potrebe clovekoljubnih akcij in tako naprej, bi oba diktatorja iz Beograda in Podgorice nedvomno največ pridobila politično; saj bi pred svojimi sestrskimi državljani znova dokazala, da zna svet se zmeraj plesati po njihnih napevih.

Zekerijah Smajić

NEMČIJA / POLITIKA

»Evropa je združena, ukvarjajmo se z nacionalno državo«

Bavarski premier se zavzema za ohlapno konfederacijo

BONN - Nemčija, ki je nekdanje slepo korakala proti Združenji Evropi, se je zagnala na minkem polju vprašanj, kakšna naj bi Evropa sploh bila. Kompleksna debata strokovnjakov ustavnega prava je pljusnila tudi na politično prizorišče in sprožila nesoglasja v koalicijski kanceliji Kohla. Bavarski ministrski predsednik Stoiber se je prejšnji teden začel zavzemati za ohlapno evropsko konfederacijo, ki je blizu predstavam nekdanje britanske premierke Margaret Thatcher. Stoiberjevi napadi, v katerih očita Bonnu močan proevropski konsenz, so postali zajedljivi, ko je nacerl vprašanje povojnih tabujev, na primer vlogo nacionalne države ali krivde, ki je Nemce silila, da so se identificirali z Evropo. Prihodnje leto bodo volitve v evropski parlament, splošne volitve pa bodo tudi v osemnajstih evropskih državah, in Nemčija se zapleta v eno najdaljših debat o Evropi. »O tem razpravljamo, ker doslej se nismo,« je izjavil neki strokovnjak za zunanje zadeve. »Zdaj, ko smo spet združeni in suvereni, prvič po letu 1945, moramo neizogibno ponovno preučiti zunanjo politiko, da bi videli, če ustreza novi situaciji.« Do trenutka, ko so leta 1991 podpisali maastrihtsko pogodbo, je bilo zavzemanje za združeno Evropo v Nemčiji edino pravo stališče. Nasprotovanje tesnejši integraciji, posebno zamenjavi nemške marke s skupno valuto, je koristilo strankam skrajne desnice, ki so izžvale Kohlov ideal federativne Evrope. Kohl je medtem izgovoril izpustil frazo »Združene države Evrope«, iz novega strankarskega programa pa črtal besedo »fede-

racija«. »V CDU obstaja mlajša skupina, ki ima treznejši pogled na vprašanja, kot so nemški nacionalni interesi,« je izjavil neki strateg stranke. »So proevropski, vendar ne tako idealistični kot Kohl.« Stoiber je prejšnji teden v intervjuju izjavil, da se zavzema za konfederacijo. »To pomeni, da bodo nacionalne države same urejale svoje notranje zadeve. Skupna politika se bo omejevala na ključna vprašanja varnosti, zunanje in imigracijske politike.« Stoiber se zavzema za osredotočanje politike na nemško identiteto in pravi: »Mladi Helmut Kohl je odrasel v senci uničujoče svetovne vojne... ko je biti Nemec pogosto pomenilo breme. Zato so Nemci iskali novo identiteto in jo našli v Evropi... To pa je zdaj že preteklost.« (Reuters)

Spomenik žrtvam vojne razburil Berlinčane

BERLIN - Vodja berlinske židovske skupnosti Jerzy Kanak je zavrnil Kohlovo povabilo na otvoritev spomenika Vsem žrtvam vojne v Berlinu. Tako izenacevanje tistih, ki so se borili na strani nacistične Nemčije, kot onih, ki so postali žrtve omenjenega sistema, se zlasti šest milijonov Židov, Ramov in pripadnikov drugih narodov, ki jih je Hitler obsodil na iztrebitev, se mu nikakor ne zdi primerno. Njegovo stališče je soglasno podprl tudi enainvajsetletni mladi svet. Zato pa je Ignaz Bubis, predsednik krovnice židovske organizacije v Nemčiji dejal, da se bo otvoritev spomenika udeležil.

Spomenik vsem žrtvam vojne naj bi odprli v prenovljeni 175 let stari stavbi, zgrajeni v klasičističnem slogu, v središču mesta. V socialistični Nemčiji je bil to spomenik žrtvam fašizmu in nilitarizma. Spomenik, ki bo posvečen spominu šestih milijonov pobitih Židov, bodo v naslednjih dveh letih postavili v bližini brandenburskih vrat. (Reuters)

Arafat prosi za evropske čete

BRUSELJ - Evropska dvanaesterica bo pozorno preučila prošnjo palestinskega voditelja Jaserja Arafata, naj pošlje mirovne čete na tista izraelska območja, ki bodo presla pod palestinsko nadzorstvo, je ob koncu Arafatovega obiska v Bruslju izjavil predsedujoči ministrskega sveta Willy Claes. Predsednik Evropske komisije Jacques Delors pa se je zavzel za mednarodno ekonomsko pomoč Palestinski osvobodilni organizaciji kot palestinski nacionalni oblasti. »Ko se bo Arafat januarja prihodnje leto preselil v Jeriho, bo moral svojemu ljudstvu zagotoviti, da je Palestinska država že blizu, vsa mednarodna skupnost pa mu mora pri tem priskočiti na pomoč,« je rekel Delors.

Voditelj PLO, ki so ga v Bruslju sprejeli kot sefa države, je na tiskovni konferenci v napovedal, da bosta Izrael in Jordanija že v prihodnjih dneh podpisala sporazum o prijateljstvu. Ostro pa je grajal sirskega predsednika Aasada, ki po Arafatovem mnenju sicer javno ne nasprotuje mirovnim sporazumom, vendar hkrati pušča proste roke nasprotnikom miru, fanatikom in vsem skrajnejšem. (Agencije)

Arafata je sprejel tudi belgijski kralj Albert II (Telefoto: AP)

ISTRA / NEZAŽELENI

Vsak peti Istran je begunec iz osrednje Bosne

Predstavniki IDS sumijo, da Tuđman v Istro namenoma naseljuje Hrvate in Muslimane iz osrednje Bosne

PAZIN - Ivan Jakovčić, predsednik Istrskega demokratskega zbora, stranke, ki jo v Istri podpirata več kot dve tretjini prebivalcev, se boji, da bi se spopadi med Hrvatini in Muslimani iz Bosne in Hercegovine prenesli na doslej mirni polotok. Jakovčić meni, da pri nastanitvi več desetisocev beguncev, ki so morali zapustiti srednjo Bosno in so prišli na Hrvaško, niso bili dovolj pozorni. V Istri se bojijo prihoda novih beguncev iz Varesa, ki se ze približujejo Hrvaški. Zaradi muslimanske ofenzive in bojov v okolici hrvaške enklave Zepce bi lahko prišlo na Hrvaško se nekaj tisoč ljudi.

V Istri ni več prostora

za begunce, trdijo voditelji IDS. Najnovejši dogodki v begunskem taborišču Bjelolasica, kjer hrvaški begunci nočejo ziveti skupaj z muslimanskimi, so v Istri povzročili preplah. Bojijo se namreč, da bi se lahko kaj podobnega zgodilo v istrskih begunskih naseljih, v katerih živijo tako Muslimani kot Hrvati. V istrskih begunskih naseljih ne nadzorujejo nosnje orožja, pravijo v IDS, zato bi se lahko sovražni vojaki, ki so se borili drug proti drugemu v srednji Bosni, začeli spopadati tudi v Istri.

Ivan Jakovčić pravi, da bi morali begunce enakomerno razporediti po vsej Hrvaški. Mnogi v Istri so namreč mnenja, da je močno v zraku »scenarij za destabilizacijo Istre«. Po tem nacrtnaj bi Tuđman v Istro pripeljal »prave« Hrvate iz srednje Bosne in Baranje - torej z zasedenih območij, s čimer naj bi postal bolj priljubljen na istrskem polotoku. Tukajšnji politiki trdijo, da je v Istri že zdaj več kot 40 tisoč beguncev, Muslimanov in Hrvatov, če pa bi k temu pristeli še begunce v Opatiji in na otokih, ki geografsko sodijo k Istri, politično pa ne, potem bi se ta številka povzpela na približno 50 tisoč. To pa pomeni, da je vsak peti Istran - begunec. Ob teh podatkih in v ostri kritiki Tuđmanove politike do BiH, ki je zaradi spora z Muslimani tudi pripeljala do najnovejšega eksodusu Hrvatov, so postali Istrani do begun-

cev nestrpnejši.

Hrvaške oblasti trdijo, da so istrski očitki neutemeljeni, da Hrvaška skrbi za več kot 560 tisoč beguncev, tako za Hrvate kot Muslimane. Dr. Adalbert Rebić, vodja vladnega Urada za begunce, pravi, da so vsa razpoložljiva prebivališča zasedena, zaradi blizajoče se zime pa beguncev ne morejo nastaniti pod sotoce. Zato so sosednje države že prosili, naj sprejmejo bosanske begunce.

Zaradi splošne politike do Istre, ki je zdaj obremenjena z begunci, jutri pa bo lahko s cim drugim, je prišlo do napetih odnosov med Zagrebom in Pazinom. Tisti, ki podpirajo Tuđmana, obtožujejo Ivana Jakovčića in druge voditelje IDS, da hočejo istrianizirati in italianizirati Istro. Menijo, da se pripravljajo na slavnostno vrnitev Italijanov. Zaradi takih stališč in trditvev se je že oglašil uradni Rim, ki je zahteval uvedbo sankcij proti Hrvaški - uradno zaradi pokola, ki so ga enote HVO zagresile v muslimanski vasi Stupni Dol. Bistvo spora leži v položaju Italijanov na Hrvaškem, zato so odnosi med Rimom in Zagrebom zelo hladni. Hrvaška je tudi vedno težjem položaju: zaradi svoje politike do BiH je izgubila nekatere svoje dosedanje zaveznike, med njimi tudi Nemčijo. Zaradi politike do BiH sta se znasla v tezaevah tudi hrvaška notranja politika in gospodarstvo.

Goran Moravček

NOVICE

Albanski poziv Miloševiću

TIRANA - Predsednik Sali Berisha je ponovno pozval srbskega predsednika Miloševića, naj pri urejanju razmer na Kosovu upošteva mnenje ljudi, ki jih je vecinsko albansko prebivalstvo izbralo za svoje predstavnike. »Srbske oblasti bi se morale o razmerah na Kosovu pogovarjati z Ibrahimom Rugovom in drugimi predstavniki Albancev, ki jim ljudje zaupajo,« je prepričan Berisha, »ne pa z Albanci, ki jih zaradi njihovega dosedanjega sodelovanja s srbskimi oblastmi nihče ne mara.« Kosovski Albanci so že napovedali, da bodo ponovno bojkotirali decembrske predčasne volitve v Srbiji, saj dobro vedo, da jim udeležba ne bi prinesla nič boljsega položaja, kot je ta, v katerem so se znasli po Miloševićevi razpusitvi kosovske skupščine leta 1990 in vseh legalnih kosovskih organov oblasti. (Reuters)

Srbi proti Tuđmanovi pobudi

ZAGREB - Predsednik srbske narodne stranke Milan Đukić meni, da je Tuđman napačno izbral čas za predstavitev mirovne pobude. Po njegovem mnenju Tuđman s pobudo zamuja vsaj leto dni, saj po akcijah hrvaške vojske v Maslencici in Gospiću Srbi ne zaupajo več hrvaškim oblastem. To je doslej edina resna kritika Tuđmanove mirovne pobude, ki jo je hrvaška javnost sicer razmeroma ugodno sprejela. Tega pa ne bi mogli reči za predstavnike mednarodne skupnosti, na primer za predstavnika ES v pogajanjih o vojni v nekdanji Jugoslaviji lorda Owna, ki je že dejal, da je Tuđman z mirovno pobudo spet enkrat udaril mimo, saj jo je objavil prvi v trenutku, ko se je zdelo, da bodo tajna hrvaško-srbska pogajanja na Norveškem obrodila sadove. (D. P.)

Francozi so ogroženi tudi v Iranu

PARIZ - Tiskovni predstavnik francoskega zunanjega ministra Richarda Duque je potrdil, da so v Teheranu neznanci napadli francosko predstavništvo letalske družbe Air France in njihovo veleposlanstvo, pri čemer sta bila dva uslužbenca letalske družbe, po narodnosti Iranca, ranjena. Francoska vlada je od Irana zahtevala, naj čimprej pojasni okoliščine omenjenih bombnih atentatov, poišče krivice in francoskim predstavnikom v državi v prihodnje zagotovi večjo varnost. Richard Duque se je vzdržal komentarjev o morebitnih storilcih. Za zdaj se ni znan odgovor iranskih oblasti na omenjeno francosko zahtevo. (AFP)

700.000 dinarjev za kilogram krompirja

BEOGRAD - Zaradi izrednih podražitev osnovnih živil je bila srbska vlada v ponedeljek prisiljena povisati place za oktober, in sicer na deset milijonov dinarjev. Statistiki so že izračunali, da bi stiričlanska družina potrebovala samo za hrano polseti milijon dinarjev dnevno oziroma 165 milijonov dinarjev na mesec, pri čemer pa niso upoštevali omenjenih zadnjih podražitev. Le teden dni pred tem je kosarica dnevnih živil stala 400.000 dinarjev ali stiriinajstkrat manj kot v ponedeljek. Zanimiv je tudi sklep o uvozu krompirja iz Poljske, ki ga je srbska vlada sprejela, da bi znižala ceno domačih živil. (STA)

ZDA / POLITIKA

Razmišljanja opozicijske stranke

Ross Perot ostro napada vladajoče politike

Ameriška Republikanska stranka, porazenka predsedniških volitev pred letom dni, bi se morala zadovoljno smejati. Njeni predstavniki so premagali tekmece na večini nedavnih guvernerskih volitev, celo v New Yorku, kjer so Demokrati vladali dve desetletji. Čedalje bolj samozavestno lahko pričakujejo tudi prihodnje predsedniške volitve - videti je, da je konec časov, ko stranke, ki se je vsidrala v Beli hiši, ni bilo mogoče premakniti s prestola vsaj dva predsedniška mandata. Američani so tako nezadovoljni s svojo sedanostjo in tako crnogledi ob napovedovanju prihodnosti, da so zasovražili status quo.

Nobene številke o okrevanju gospodarstva ne pomagajo več. Ko se Američani ozrejo po svojih nevarnih ulicah ali slabiholah, bi izvolili kogarkoli, samo tistih ne, ki jih dolžijo odgovornosti za konec ameriških sanj. Clintonu so izvolili predvsem zato, da so se znebili Georgea Busha. Ker pa se razpoloženje povprečnega prebivalca ZDA v letu dni demokratske vladavine ni spremenilo, tudi sedanemu predsedniku ne napovedujejo lahke zmage na prihodnjih volitvah.

Republikanci bi se lahko zadovoljno hahljali tudi zato, ker si je sedanji predsednik spet nakopal na glavo »ljudskega tribuna« Rossa Perota. Tristo svetovno

znanih ekonomistov in pet nekdanih predsednikov ZDA ne more prepričati sindikatov, javnega mnenja in kongresnikov, da ameriška delovna mesta ne bodo zbežala v cenejšo Mehiko skupaj s severnoameriškim trgovinskim sporazumom, zato je podpredsednik Gore izzval najpomembnejšega nasprotnika Nafta Rossa Perota. Ta pa številnim Američanom ponuja najljubše: neposreden napad na vladajoče politike, in to v preprostih stavkih z enim samim glagolom.

Republikanska stranka pa je kljub obetajecemu političnemu razvoju previdna v ocenjevanju svoje prihodnosti. Ross Perot, ki se vsaj za nekaj časa zmagog-

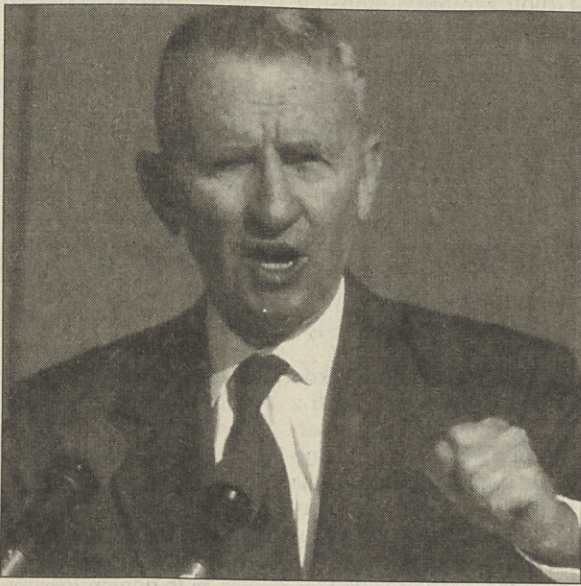
slavno vrača na ameriški politični oder skozi glavna vrata, ne bo skodoval samo demokratskemu predsedniku. Teksaski milijonar je seveda grozja republikancem, saj s svojimi populističnimi izjavami nagovarja volilce, ki bi se brez njega najbrž odločili za desno od obeh ameriških političnih velikank. »Nekdo bo moral utisati tega nevarnega demagoga,« je pred nekaj dnevi uslo tudi enemu od vodilnih republikanskih funkcionarjev.

Republikanci si se niso opomogli od soka, ki ga mora preživeti, podoživeti in pozabiti vsaka stranka, ki je morala po dvanajstih letih vladavine v opoziciji. Zlatih časov Ronalda Rea-

gana je nepreklicno konec, saj bo nemogoče ponoviti karizmo »velikega komunikatorja«, republikanci pa se se niso odločili, kdo med njimi bo najbolje ujel razpoloženje ameriške javnosti. Tokratna predvolilna tekma se je začela rekordno zgodaj: v New Hampshire so se nedavno zbrali vsi potencialni kandidati od voditelja kongresne manjšine Boba Dolea do teksaskega senatorja Phila Gramm in guvernerja Severne Karoline Carolle Campbell. Edini, ki je očitno pokopal vsa upanja za vodstvo v stranki, je nekdani podpredsednik Dan Quayle. Nič čudnega za človeka, o katerem lahko dobronamerni izjavijo samo: »Sploh ni tako neumen, kot je videti!«

Staro republikansko gardo pa se bolj od izbora paradnega konja za predsedniške volitve skrbi uradna ideologija stranke. S poudarjanjem tradicionalnih vrednot, kot so družinske vezi in položaj žena - mati, so lani samo razjezili Američane, ki nočejo poslušati pravljic o idealnih družinskih odnosih iz petdesetih let v casih, ko jim je popolnoma vseeno, kateri družinski član dela, samo da ima službo. Toda republikanci ne morejo kar tako zavreči svojega ideološkega konservativizma, saj bi skupaj z njim izgubili tudi vplivne skrajno konservativne skupine.

Barbara Kramzar

Teksaski milijarder Ross Perot je tm v peti Bele hiše

KOREJA / PJONGJANG ZAVRAČA OČITKE

Tokio in Peking priporočata strpnost

ZDA zanikale novice o zbiranju severnokorejske vojske na demilitariziranem območju

SEUL - Pjongjang se je v torko odzval na obsodbe ameriškega predsednika Billa Clintona, čes da severna Koreja izdeluje jedrsko orožje in pripravlja napad na svojo južno sosedo. Kot poročajo iz Tokia, kjer so ujeli radijsko oddajo severnokorejske tiskovne agencije KCNA, je tiskovni predstavnik severnokorejskega zunanjega ministrstva ob tem dejal, da je v trenutku, ko ves svet priznava odločnost Severne Koreje za mirno sodelovanje in ne napadanje Južne Koreje, treba take ameriške obsodbe jemati zelo resno.

Po njihovem mnenju vprašanje jedrske varnosti v tem delu sveta ni bilo ustrezno rešeno predvsem zaradi ameriške sovražne politike do Pjongjanga. Clintona so okrcali tudi v Pekingu, ki je ostal se edini pravi zagovornik Severne Koreje, čeprav odnosi med Pekingom in Pjongjangom niso več tako pristni kot prej, dokler Kitajska ni navezala diplomatskih stikov s Seulom.

Kitajski zunanji minister Qian Qichen je namreč dejal, da obtoževanje Severne Koreje najbrž ne more pripeljati do ustreznih rezultatov in da bi bilo bolje, če bi ZDA skusale cimboj izboljšati odnose s Pjongjangom in tako dosegle obnovitev zamrznjenih pogovorov, ne pa da Severno Korejo stalno obtožujejo in jo tako silijo v obrambo. Po mnenju

kitajskega zunanjega ministra lahko le strpen dialog prinese ustrezne rezultate.

Tudi japonski vladni predstavniki so prepričani o potrebi po nadaljevanju strpnih pogovorov s Pjongjangom. Japonski zunanji minister Tsutomu Hata tudi ne pripisuje posebnega pomena trditvam o koncentraciji severnokorejske vojske na demilitariziranem območju (na zemljevidu AP), ki so jih svetovnim medijem posredovali nekateri predstavniki ameriškega obrambnega ministrstva, saj je bilo stanje na tem delu polotoka po Hatovem mnenju ves čas enako. Večina severnokorejske vojske je bila vedno namesčena prav v tem delu države. Po

Young Sam (Telefoto: AP)

leg tega pa je tiskovni predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva Michael McCurry v torko zezanikal poročila o tem, da bi severna Koreja zbirala vojsko na demilitariziranem območju, čes da ni nikakršnih znakov, ki bi upravičevali omenjeno trditev.

Tudi japonski premier Morihiro Hosokawa je mnenja, da se mora Japonska varovati prenapetosti v odločanju o sankcijah zoper Severno Korejo, za katere se zavzemajo ZDA, če bi omenjena država tudi v prihodnje zavržala inspekcijske preglede Mednarodne agencije za jedrsko varnost (IAEA).

Bill Clinton je v nedeljskem pogovoru za televizijsko mrežo NBC dejal, da Severni Koreji nikakor ne sme biti dovoljeno razvijanje jedrskega orožja in da bi Washington vsak napad na Južno Korejo obravnaval kot napad na ZDA. Na vprašanje, ali bi bile ZDA pripravljene na preventivni napad, če bi bilo res, da se Pjongjang pripravlja na jedrski napad, je Clinton dejal, da za zdaj ni verjetno, da bi se morali pogovarjati o tem takem.

Govornice o severnokorejski jedrski nevarnosti so se okrepile po nedavnem obisku ameriškega obrambnega ministra Lesa Aspina v Tokiu, ko je ta sogovornike skušal prepričati, da bi z denarjem in razvito tehnologijo sodelovali pri izdelavi

Napetost v Koreji

Neimenovani predstavnik ameriškega obrambnega ministrstva je izrazil bojazen, da Severna Koreja namerava napasti južno sosedo, saj naj bi po njemu razpoložljivih podatkih imela kar sedemdeset odstotkov vse vojske koncentriranih v demilitariziranem območju.

vi ameriško-japonskega raketskega sistema, za katerega pa Japonci, ki jih bolj zanima ozdravitev gospodarstva kot dodatni izdatki za oborožitev, niso pokazali ustreznega navdušenja.

O najnovejšem zapletu bodo danes razpravljali tudi na sestanku ministrov južne Koreje s predsednikom Kim Yong Samom, ko

se bodo tudi dokončno odločili o razglasitvi skupnih ameriško-korejskih dvodnevniških vojaških manevrov, v katerih bi po napovedih konec tega meseca moralo sodelovati 100.000 vojakov obeh strani. Na novice o omenjenih manevrih se je Severna Koreja ostro odzvala že pred časom. (Reuters, AFP)

RUSKA FEDERACIJA / NOVA USTAVA

Rusija kot zvezna demokratična država

Predsednik Jelcin »ukinil« Uralsko republiko

MOSKVA - V torko je Kremelj objavil dokončen osnutek predloga besedila ustave, ki Rusijo opredeljuje kot zvezno demokratično državo, zagotavlja predsedniku velika pooblastila, zagovarja gospodarski liberalizem in odpravlja vse preostanke nekdanskega komunističnega režima.

Do besedila, ki obsega 66 strani, se bodo volilci opredelili 12. decembra, ko bodo tudi splošne volitve, objavila pa ga je agencija Itar-Tass in bo objavljeno v vseh medijih. Predsednik Boris Jelcin, ki je podpisal predlog v ponedeljek, je v torko spregovoril o njem tudi na televiziji, kot je že prej napovedala agencija Interfax. Objava predloga, ki predsedniku zagotavlja razširjena pooblastila pri imenovanju vlade, pri pre-

dlaganju zakonskih osnutkov in opredeljevanju politike, pravzaprav končuje triletno kampanjo Borisa Jelcina in njegovih pristašev, da bi Rusiji zagotovili ustavni zakon, ki naj bi zamenjal ustavo iz obdobja Leonida Brežnjeva, dopolnjeno s številnimi amandmaji, ki se zmeraj velja. Predlog nove ustave pomeni tudi zmago ruskega predsednika, cigar reformna prizadevanja so v zadnjih letih neprestano urali in blokirali njegovi konservativni nasprotniki, ki so iz različnih nagibov preprečevali začetek reform. Vsi ti upori so dosegli skrajno točko v trenutku, ko je vojska priprla vse odgovorne za parlamentarno vstajo, do katere je prišlo 3. in 4. oktobra v Moskvi. V mesecu, ki je sledil

obračunu z uporniki, je delo pri dokončevanju ustavne predloga v Kremlju steklo s pospešeno naglico, saj je Jelcin, ki je ostal brez dejanske opozicije, sele zdaj zares pridobil priljubljenost, da predlog ustave oblikuje v skladu s svojimi željami. Dokončni predlog tako v ničemer ne omejuje suverenosti posameznih republik, ki sestavljajo rusko federacijo, čeprav je Jelcin se pred parlamentarno vstajo ta ustavni člen obljubil regionalnim predstavnikom. V skladu s predlogom predsednik imenuje tudi predsednika vlade. V primeru, če bi njegov predlog duma (skupščina) in eden obeh zborov parlamenta trikrat zavrnili, bi bila ta avtomatično razpuščena, predsednikov predlog pa bi obveljal. Čeprav predsedniku

Državljeni Ruske federacije bodo o novi ustavi odločali decembra na referendumu

daje zelo široka pooblastila, je predlog ustave vseeno dokument liberalnega duha, ki obljublja spoštovanje človekovih pravic in jamci nedotakljivost zasebne zemljiške lastnine, v gospodarstvu pa kot prvo načelo upošteva trg. Amandmaji, ki so jih vključili tik pred objavo, omogočajo odpravo državljanstva posamezne konstitutivne republike Ruske federacije, v zameno za

enotno državljanstvo za vse prebivalce Rusije, kot piše časnik Nezavisimij Gaze-ta. Predlog ustave so objavili dva dni potem, ko je Jelcin, prepričan o podpori, ki jo ima doma in na tujem, v zvezi z obljubljenimi junjskimi predsedniškimi volitvami izjavil, da bo svoj mandat opravil do konca, kar pomeni do leta 1996. Izvolitev junija 1991 kaže, da mu rusko ljudstvo zau-

pa, tako njemu osebno kot tudi njegovi politiki, tako pa se je opredelilo na letošnjem aprilskem referendumu. To stališče je vseeno povzročilo precej kritik, ki menijo, da se bo predsednikova legitimnost zmanjšala zlasti po izvolitvi novega parlamenta, saj je bil ta izvoljen se v času, ko je bila Rusija ena izmed 15 republik Sovjetske zveze. (Christopher Boian, AFP)

KITAJSKA / OBISK RUSKEGA OBRAMBNEGA MINISTRA

Moskva je za tesnejše vojaško sodelovanje

Rusija in Kitajska bosta povečali število svojih vojaških atašejev v obeh prestolnicah

PEKING - Ruski obrambni minister Pavel Gračov je včeraj pripotoval na drugi uradni obisk v kitajsko prestolnico. Kitajska in Rusija sta se dogovorili, da v petek podpisata sporazum o vojaškem sodelovanju za obdobje petih let. Dogovorili se so tudi, da bodo povečali število vojaških atašejev in v Moskvo in Peking poslali še tri vojaške predstavnike. Gračov je na tiskovni konferenci poudaril, da je ta sporazum »nacionalno namenjen ohranjanju dobrih odnosov« med obema vojskama in da ni »naperjen proti kakršni državi«. Ruski obrambni minister je povedal, da bo rusko-kitajsko vojaško sodelovanje potekalo na več področjih, bolj nepričljivi pa je bil njegov odgovor na vprašanje, če bo Rusija Kitajski prodajala svoje orožje, čes da je to vprašanje

za rusko ministrstvo za gospodarske odnose s tujino. Tudi kitajski zunanji minister Qian Qichen je izjavil, da z Gračovom »o tem vprašanju med obiskom nista razpravljala«. Ruski obrambni

Pavel Gračov

minister je napovedal, da bo sta Rusija in Kitajska podpisali se en »sporazum o protokolu, ki zadeva sodelovanje obeh ministrstev«. Sporazum predvideva tudi izmenjavo vojaških delegacij in kitajski minister je že napovedal, da bo prihodnje leto v Moskvo odpotoval sedem delegacij. Gračov se je včeraj sestal s kitajskim premierom Li Pengom in generalom Zhangom Zhenom, podpredsednikom partijske osrednje vojaške komisije. Ob prihodu je Gračov izjavil, da prihaja v Peking s tremi cilji: da vrne obisk nekdanskega kitajskega kolega Qin Jiwei, ki je bil na obisku v Moskvi avgusta 1992, »zaključiti sporazum o sodelovanju s kitajskimi vojaškimi oblastmi« in se sestane z novimi voditelji Ljudske vojske osvoboditve. (Agencije)

FELJTON

Tudi nacisti so prepovedali (2)

Je v Rusiji mogoče izpeljati demokratske volitve?

Solzenicyn: Ker je že določen dan praznovanja volitev, je volitve pač potrebno izpeljati. V naši državi je veliko strank. Vse so sibe, nobena nima jasne programa. Vedinoma so v njih stari komunisti. Glavni problem, kolikor lahko razumem, je ta, da nas narod nima pravne zavesti, ne ve, kakšne pravice ima in kako lahko z njimi razpolaga. Stranke želijo uresničiti volitve po sistemu volilne liste. Volilci se morajo odločiti za stranko, in ne za posameznika. Stranka se potem odloči, katero ime je »izvolil volilec«. Sam sem že pojasnil svoje trdno prepričanje o zmotnosti in sko-

dljivosti takega volilnega sistema. Menim, naj ne bi bilo več volitev, kot je uprav. Med volilci in predstavniki poslanci uprav naj bi se oblikoval odnos, ki bi temeljil na zaupanju; to napreduje korak za korakom. Rusija mora začeti z volitvami v manjšem obsegu, najprej z občinskimi in lokalnimi. Ko bodo postali bogati z izkušnjami na tem področju, bo mogoč prehod v višje administrativne enote, na primer v regionalne. Nazadnje naj bi volitve slavili na najvišji ravni ruske federacije.

Ali s tem ne preizkusamo preveč potrdljivosti naroda?

Solzenicyn: Rekel sem že, da tisto, kar se je zgodilo v Moskvi, ni bilo odločilno, marveč je bil na-

rod kljub dolgi zmotni poti zmoten reform, splošni podkupljivosti in izsiljevanju porinjen na rob prepada.

Nova ustava naj bi razbremenila staro. Kolikšen pogum je treba imeti za sprejetje takšne Carte Magne?

Solzenicyn: Znotraj vsakokratne situacije se mora razviti pravna zavest naroda, oblika ustave je sele na tretjem mestu. Na prvem mestu je državljani, na drugem družba, sestavljena iz državljanov, in ne nasprotno. Državljan postane svoboden, ko mu je zagotovljena pravica do lastnine, ko so njegove državljanske pravice zaščitene in ko mu jih nihče ne krati. Očitno je Jelcin vse aprilске

rezultate referenduma preplacal, ker se je že dobre tri mesece razpravljalo o ustavnem vprašanju, vendar žal brez izhoda. Dokler regije ne bodo osnovane na pameten način, nova ustava ne more rešiti problemov federacije.

Ali obstaja v Rusiji močan nacionalizem?

Solzenicyn: Na Zahodu se pojavlja napačna ideja, da je ruski sovinižem močan. Ob začetku padca Sovjetske zveze je sovinižem ponovno izbruhnil v različnih republikah, na primer v Ukrajini, Kazahstanu, Azerbajdžanu, Uzbekistanu in Moldaviji. Ta pojav je včasih prav grozljiv. Vendar pa ruski nacionalizem ne plamti kot živ ogenj, saj je ruski narod v prej-

snji vojni za mir žrtvoval 25 milijonov ljudi in to znal sprejeti brez protesta. Nasprotno, Rusija se je izgubo nacionalnega čuta samoo vrednotenja zdaj čuti ogroženo. Rusi so na poti spreminjanja v brezoblično ljudstvo.

Kakšno prihodnost ima ruska Federacija?

Solzenicyn: Državna struktura je taka, kot jo je uvedel Lenin. Vendar Rusija ni resnično federacija, saj federacije nastanejo kot zveze kantonov, regij ali držav. Leninistična federacija se je izkazala za škodljivo. Velik del nase federacije nosi ime po narodnih manjšinah, in od leta 1991 tam vladajo te manjšine. V Jakuziji na primer živi samo 33 odstotkov Ja-

kuzov, pa imajo oni oblast; v Baskiriji živi samo 22 odstotkov Baskircev, vlada pa je v njihovih rokah. Na nekaterih območjih so komunistično diktaturo zamenjali z oblastjo manjšin, sicer to ne bi bil demokracičen način. K temu lahko dodamo, da imajo manjšine največ glasov v vrhovih republiških ustanov. V Rusiji je 80 odstotkov prebivalstva Rusov, vendar po leninističnem načelu ne morejo vladati v vseh republikah.

Umaknili so se gardisti Leninevega mavzoleja. Je to kakšno znamenje?

Solzenicyn: Seveda je to dobro znamenje, da se je castna straža umaknila iz mavzoleja. Vendar povsod v Rusiji obstaja še veliko

spomenikov, posvečenih Leninu, in povsod najdemo simbole Komunistične partije. Za to pravzaprav gre. Komunizem je prodiral v zavest državljanov in v državo dobrih 70 let. Osvoboditev izpod komunizma bo za Ruse bolj mučna, kot je bila za Nemce osvoboditev izpod nacionalsocializma. Predstavljajte si, da je zdaj razpuščeno, je pred enim letom dolocilo, da ima KP pravico obstajati. Samo Centralni komite ne more pravnomocno nadaljevati. Predstavljajte si, da imo Nacionalistična stranka pravico obstajati ob vodilni skupini, ki je obkrožala Hitlerja.

ŽENSKÉ / NOVA TEORIJA

Islam kot zatočišče za nesrečne

GRAZIANO MOTTA, ANSA

LONDON - Življenje je za ženske danes postalo nemogoče: priborile so si enakopravnost z moškimi, sedaj pa so prisiljene garati veliko več od moških sarih. Ne morejo več nazaj in se trudijo, da bi zopet nasle svojo identiteto, ki so jo mogoče za vselej izgubile.

Resitev pa vendarle obstaja: nakazale so jo angleške ženske, ki se enkrat prednjajo, ko se je treba izogniti življenjskim pastem in odkriti nove poti. Resitev je islamska vera. V zadnjih dveh letih se je skoraj 20 tisoč angleških žensk, tudi najbolj izobraženih, odločilo za muslimansko vero.

Pojav ni več samo modna muha. S spreobrnitvijo si ženske želijo ustvariti življenje na novih temeljih, najti svojo identiteto, si znova pridobiti zdavnaj pozabljene privilegije. Islam je zdravilo za dušo.

Po mnenju sociologa, tako početje nikakor ni absurdno. Odpovedati se hlačam, do katerih se je ženska dokopala s tolikim trdom in si namesto tega zakriti obraz s tancico, pomeni zopet postati samo ženska, mati, žena in sestra. Ali ni to protislovno? »Nikakor. Danesni zahodni svet

se sooča z razpadajočimi družinami, uničenimi starodavnimi vezmi, alkoholom in mamili. Predvsem ženske pritegne islam, ker jim nudi varnost, mir in red, razlaga Rose Kendrick, strokovnjakinja za religijo.

»Današnji svet je kristjane razočaral: vera jim ne nudi varnega zavetja, ker so tudi posamezne cerkve v krizi; islam pa trdno vztraja pri svojih nacelih, ki so ostala vse skozi nespremenjena; ravno v tem mnogi vidijo resitev,« trdi Aliya Haeri, zdravnikova žena, ki se je pred nedavnim spreobrnila.

Ali niso muslimani ti, ki žensko zapostavljajo, izkoriščajo, ji odrekajo vsakršno pravico, z njo ravnaajo kot s predmetom? »To sploh ni res: na zahodu se zanimajo za islam samo kadar je treba poudariti nekatere negativne značilnosti. V resnici koran postavlja žensko in moškega na enako raven,« razlaga gospa Kendrick. Ženske so danes torej nesrečne, ker so izgubile svojo tradicionalno vlogo, ki jo sedaj iščejo v islamu. »Neverjetna je varnost, ki jo ženski nudi kos blaga na glavi.«

Lady Diana: »Zaplenite fotografije«

LONDON - Odvetniki waleske princeze so včeraj vložili na sodišču zahtevo po zaplenbi filmov in fotografij lady Diane med treniranjem v telovadnici, ki so jih objavili časopisi založniške hiše Mirror. Pravni zastopniki Lady D. v zahtevi želijo tudi izvedeti, koliko znaša dobiček, ki so si ga prislužili Sunday Mirror, Daily Mirror in lastnik telovadnice Brxce Taylor z objavo slik. Ni izključeno, da bo Diana v prihodnje zahtevala odškodnino zaradi neavtorizirane objave njenih fotografij.

Balet v zraku

Na mednarodni razstavi letal v Dubaju se je evropska Airbus Industrie predstavila s takim baletom v zraku (Telefoto AP)

NOVA ZELANDIJA

Množičen samomor kitov

NELSON - Včeraj je jata kitov nasledla v nizkih vodah ob obali Nove Zelandije. 45 izcrpanih in dehidriranih kitov je ze poginilo, reševalne ekipe pa skušajo rešiti preostalih 50 zivali.

Reševalci so sporočili, da plavajo v bližini plaže, kjer je pozno v ponedeljek ze nasledla jata 90 kitov, se stiri jate, vsega približno 180 kitov. Boje se, da bi se zivali približale obali in se same nasedle. Načrt, po katerem so namerali prepeljati preživele kite na drugo plažo, je propadel zaradi razburkanega morja. Sedaj upajo, da bodo kite mogli rešiti v torek zvečer, ko bo voda visja zaradi plime.

Zivali so nasledle na severnem robu novozelandskega Jznega otoka, v bližini mesta Nelson. S stroji so izkopali zasilne rove v pesku, da bi kitom omogočili odplavati. Na pobcuju gričev skupine prostovoljcev opazujejo premike jat, ki se vedno plavajo v zalivu.

Clovek je nemocen pred tem pojavom. Znanstveniki trdijo, da jate zabredejo v nizke vode, ker sledijo eni sami zivali, ki je pomotoma nasleda. Ko kiti slišijo znak prošnje za pomoč, krenejo v tisto smer in se sami nasedejo.

NOVICE

Čokoladni muzej v Kölnu

KOLN - Turistični urad iz Kölna je sporočil, da so pred dnevi odprli čokoladni muzej, v katerem bodo lahko sladkosnedci izvedeli za vse skrivnosti izdelave te priljubljene sladke jedi. Muzej se nahaja v tovarni v kraju Rjeinaufen ob Renu. Obiskovalci se bodo lahko seznanili z »zgodbino čokolade« in s predelavo kakava, ki ga pridelujejo največ na Filipinih, na Antilskih otokih v srednji in južni Ameriki.

Župan prepovedal račkam kopanje

TOKYO - »Gospode labode in gospe račke prosimo, da ne pristanejo na gladini jezera, ker je bil letosnji pridelek riza katastrofalen.« Ta napis je dal Isamu Suzuki, župan vasice Omotego v srednji Japonski postaviti na obali bližnjega jezera. Napis je dejansko namenjen obiskovalcem jezera, ki so v zimskih mesecih hranili kakih 300 priseljenih labodov in vsaj toliko račk z rizem. Ker pa je bil letos pridelek riza ze itak slab, je hotel župan z napisom opozoriti obiskovalce, naj ne delajo domaćemu gospodarstvu še večje skode.

Luksuzne ure ob 100-letnici Maa Zedonga

PEKING - Kitajsko podjetje bo z imenom Maa Zedonga zaslužilo skoraj 3 milijarde lir. Toliksna je namrec vrednost kolekcije 99 prestižnih ur, okrašenih z diamanti in drugimi dragimi kamni, ki jih bo podjetje dalo na trg ob 100 letnici rojstva kitajskega voditelja Maa Zedonga. Podjetje je sporočilo, da je za prodajo ur z imenom Mao Zedong dobilo dovoljenje Maove hčerke Li Min in svaka Kong Linghuaja.

V Iranu boj proti lepotilom

TEHERAN - Iranska policija je zaplenila kar 200 tisoč lepotilnih kompletov, ki so jih protizakonito prithotapili v državo. V Iranu so namrec 21. marca začeli s »sveto vojno« proti tihotapcem vseh vrst blaga in predmetov. Med temi so bila lepotila očitno zelo cislana. V stih mesecih je policija aretirala kar 5.700 tihotapcev, ki so skušali prithotapiti v Iran najrazličnejše predmete, od elektronskih naprav do bele tehnike, od oblačil do lepote.

Zasužnila in spolno izkoriščala 15-letnico

SYDNEY - Ko je 15-letna Avstralka pred stirimi leti kupila psa pasme rottweiler in placala rejki psov, 31-letni »miss A.«, le 60 od skupnih 250 dolarjev, se ji še sanjalo ni, kaj se ji bo zgodilo potem, ko ji je pes po dveh dneh zbežal. Ko se je vrnila k lastnici pasje farne, jo je ta ugrabila in ji zagrozila, da je ne bo izpustila, dokler ne bo placala dolga. Se istega večera jo je prisilila k spolnemu odnosu z moškim, zatem pa se je podobno nasilje ponavljalo se za tri tedne, dokler ni policija odkrila vse zadeve.

ZDA / REGINALD DENNY PRESENETIL JAVNOST

Napadalec in žrtev sta si segla v roko

Dennyja je Watson pretepel aprila lani

Kinga.

Medtem ko je bil Watson med oddajo zadržan, se je Denny živahno in brez hudobije zavzemal za izboljšanje odnosov med belimi in črnimi. Poudaril je, da je bil napad posledica zmede, ki so jo povz-

ročili drugi, pred dolgim casom. Watson se je Dennyju javno opravičil in ga pohvalil za nesebičnost, ljudem pa se to ni zdelo dovolj. Watsona in tri druge napadalce je sodisce pred kratkim nepricakovano oprostilo večine obtožb.

NEW YORK - V Massasu, mirnem predmestju Virginie, ki je bilo doslej znano le zaradi neke bitke v casu državljske vojne, se je trlo ljudi in ca-snikarjev z vsega sveta. Za resetkami se je pod obtožbo posilstva znasel John Wayne Bobbitt, marinec s »čistim obrazom«, ki je zaslovel kot »kastri-rani soprog iz Washingto-na«.

Neke tople in vlažne junijske noči se je žena Lorena navelicala stalnega pretepanja in nasilja, s kuhinjskim nožem je kastrirala Johna Wayneja ter zbežala z avtomobilom. S sabo je odnesla njegov spolni ud, katerega ga je odvrgla na travnik v bližini solskega vrta in o vsem obvestila policijo. Naslednjega dne je sla k odvetniku in prijavila moža zaradi posilstva.

Metafora nekomunikativnosti med spoloma v družbi, kjer so odnosi med partnerji na robu nemogočega? Reporterji in radovedneži, ki so hoteli v sodno dvorano, so morali mimo metal detektorja. Med znanimi imeni, ki so zaprosili za akreditacijo, je bil celo pisatelj Guy Talese: primeru sledi za tednik »New Yorker«.

Ob prihodu na sodisce so fotografi in snemalci dobesedno oblegali Bobbitta. Isto se je dogodilo Loreni, medtem ko so se televizijske kamere, s katerimi so morali ostati na cesti, ces da narava procesa ne dovoljuje snemanja, zlasti mudile na dekletovih rokah, ki so zakrivilo »hudodelstvo«.

John Wayne Bonniti si je očitno opomogel po dolgem kirurškem posegu, ko so mu po devetih urah znova prišli odrezani spolni ud. Radovedneži so iz

zdravniških sporočil izvedeli, da je »obcasno« spet pridobil na občutljivosti. Prvo dejanje procesa je bila izbira ziri-rije: »Ni bilo lahko,« je izbruhnil Gregory Murphy, Bobbittov odvetnik, »zgleda, da nihče v tem primeru ni nepristranski.«

Zadeva je zadnje mesece obkrožila svet: Lorena, ki se bo zaradi svojega početja 29. novembra znasla na zatožni klopi, je dala intervju ABC, bila pa je protagonistka daljšega clanka v mesečniku »Vanity Fair«. Njegovi fotografi so se zelo potrudili, saj na slikah izgleda prava »top model«.

In kakšna je njena verzija dogodkov? Na kratko jo je obnovil njen odvetnik. Ko je zapustila Srednjo Ameriko in prišla v ZDA, je imela petnajst let, sanjala je le o mladem

princu, s katerim se bo poročila in z njim imela otroke. Stvarnost je bila precej drugačna, dalec od njenih sanj: kljub prijetnemu videzu, se je John Wayne v kratkem izkazal kot nasilnež, pretepec, večkrat je bil pijan. In ona? Bobbittovi odvetniki nimajo dvoma: »Se zdalec ni tista svetnica, kot bi bilo videti na prvi pogled. Je nizkotna in preračunljiva.«

Bobbittov odvetnik racuna, da bo v svojem zagovoru postavil na glavo obtožbe: njegov varovanec - namerava trditi - ni nikoli posilil zene, temveč je bil prav on žrtev nasilja in zlorab. »John pretepac?«, je debelo gledal Murphy: »Po napadu, do katerega je prišlo pred nekaj meseci, se danes nosi brazgotine, tudi na obrazu. Loreni ne smes ugovarjati, si-cer se spremeni v zver.« (Ansa)

Pred 75 leti

5.

Upor slovenskih vojakov v Codroipu

Marko Waltritsch

V eni izmed knjig, ki jih je napisal o zgodovini tega kraja, zupnik Vito Zoratti piše: »Il 24 ottobre 1918 venne la rivolta degli Slovacchi. I soldati dell'esercito imperiale si rifiutarono di andare al fronte perché, essi dicevano, non si ritorna più.« (24. oktobra je prišlo do upora Slovakov. Vojaki cesarske vojske niso

več hoteli na fronto, ker, tako so dejali, povratka ni več.) Zoratti nima jasnih pojmov, saj Slovence naziva kar Slovake. Do takšnega napačnega pojmovanja bo prišlo večkrat tudi kasneje. Tudi v sedanjem casu ko nekateri na zahodu ne znajo ločevati med Slovenijo, Slavonijo in Slovasko.

V tistih dneh je bil 2. ljubljanski pespolk na »retablirungi«. Dva bataljona sta bila v Codroipu, eden pa v Iutizzu. V zaledju je takrat bila celotna 44. strelska divizija. Poleg ljubljanskega so tam bili se strelski polk st. 2 iz Linza, st. 21 iz St. Pöltena ter gorski strelski polk st. 1 iz Celovca. V slednjem je bilo moštvo predvsem nemško, oficiriji so bili nemškonacionalistično nastrojeni. Poveljstvo je koroske polke imelo za zelo zveste, saj jih je v tistem casu uporabilo tudi proti Madzarom in

Cehom. Slovenski polk pa ni imel nobene zveze s slovenskim zaledjem. Iz Ljubljane so prihajale le redke vesti o takrat že kar bogatem dogajanju v domovini.

24. oktobra je prišel ukaz, da mora polk na fronto. Vojaki so se takoj začeli upirati. Istega dne proti večeru so na ulici prepevali slovensko in klicali »Dol z vojsko, dol z Avstrijo, živijo Jugoslavlja!« Ob tem so vojaki v zrak ter metali ročne granate v skladišča. Domacinom niso naredili nič zlega, zapodili so vojske zandarje in ca-stnike. Poveljstvo je takoj ukrepalo. Vojakom nemških polkov je zaukazalo pohod v oba kraja. Codroipo in Iutizzo. Slovenski vojaki so mislili, da je vojne konec, zato se niso hoteli več bojevati. Le nakateri oficirji so na zvornike v Codroipu in Iutizzu posta-

vili strojnice, tu pa tam redke straze in barikade. Vojaki nemških polkov so hitro ukrepali. V Iutizzu sploh ni prišlo do boja: slovenske vojaki so hitro razorožili. Precej streljanja pa je bilo v Codroipu. Slovenski vojaki so se upirali in streljali iz hiš ter iz za barikad na prodiralce Nemce. Po petih urah nočnega boja so nemški vojaki upor zadušili. 6 slovenskih vojakov je bilo ubitih, 25 pa ranjenih. Več kot 200 upornih vojakov so aretirali.

Vojasko sodisce ni ukrepalo tako kot bi bilo to brez dvoma naredilo v normalnih razmerah. Odgovornih za upor niso dali ustreliti. Po nekaj dneh so vojakom orožje vrnili in 28. oktobra ukazali, da mora polk na fronto. Komaj po nekaj kilometrih marša, potem ko so vojaki sli- cez Tilment, so se v jutranjih urah

29. oktobra, pri Casarsi spet uprli. Takrat so se jim pridružili skoraj vsi ca-stniki slovenske narodnosti. S fronte so se tiste dni umikale številne madzarske, ceske in hrvaske edinice. Vsakdo je hotel cimprej domov.

Slovenski vojaki so odkorakali proti Gorici. Tu, na Rojcah, so 2. novembra zaprisegli Narodnemu svetu in razvili slovensko zastavo. Zasedli so vse pomembnejše postojanke v mestu in na njih razvili slovenske trobojnice. Slovenska zastava je plapolala tudi na balkonu vladne palače (danes prefektura) na Travniku. V Gorici so ti vojaki zastavljali druge edinice, ki so se umikale s fronte in jim zasegli blago ter otozje. Le madzarski polki se niso dali razorožiti.

(se nadaljuje)

V OSPREDJU / EKSKLUZIVNI INTERVJU S PREDSEDNIKOM REPUBLIKE ČESKE VACLAVOM HAVLOM

Ni še vse izgubljeno

O preteklosti nekdanjih socialističnih držav in o novi evropski arhitekturi

Gospod predsednik, ostajamo generacija, ki živi v prehodnih obdobjih. Tokratno se v Sloveniji imenuje postkomunizem in domnevam, da na Češkem prav tako. Ali vam ta izraz kaj pove o dobi in politiki, katere udeleženec ste?

Samo po sebi se razume, da so vse države, ki so desetletja živele pod komunistično oblastjo, ki so se osvobodile in gradijo demokratičen politični sistem in ustvarjajo tržno gospodarstvo in ki so se iztrgale iz mednarodne odvisnosti, v specifičnem prehodnem obdobju, ki ima v vsaki državi

varnost. Saj smo se vendar osvobodili zato, da bi bil vsak sam svoj. Ne vem, zakaj bi nas stalno tlačili v nekakšno postkomunistično vrečo, če nam je šlo zato, da bi nas sprejemali vsakega zase in individualno. Kot da bi zrušili Varšavski pakt zato, da bi postali tako imenovane države nekdanjega Varšavskega pakta. Nismo zrušili komunističnega režima zato, da bi nas za vedno obravnavali kot nekakšno postkomunistično državo. Zato priznavam, da se temu izrazu, ki je imel svojo logiko in ki

Cez Evropo je zapihala burja, sesula se je ureditev, ki je vladala v sovjetskem vplivnem območju, toda sesula se je tudi dotedanja evropska ureditev. To so velikanske spremembe, ki zadevajo vse evropske, in ne samo teh tako imenovanih postkomunističnih držav. Seveda so se v teh državah končali prvi dnevi in tedni veselja sprico dejstva, da smo zrušili diktaturo, začelo pa se je vsakdanje težavno delo, ko so se pred nami zacele odpirati vse dotlej nakopocene težave

MARJAN SEDMAK

vljanje dezele, resnične politike v smislu tekmovanja političnih programov in pridobivanja naklonjenosti volilcev ni bilo, brez politike pa ni moglo biti politične kulture. Ta se sele oblikuje, čeprav v poglavitnih pokazateljih nas politični sistem že kaže vse lastnosti političnih sistemov standardnih demokracij. Imamo svojo levico, svojo desnico, svoje raznolike stranke, svoje parlamentarne mehanizme, kljub temu pa pri-

predsednik ne bi podpisal, bi ta zakon vseeno veljal. S tem bi demonstriral le političen konflikt s parlamentom. Zato sem ga takrat podpisal, hkrati pa sem poslal parlamentu predlog za njegovo novelizacijo, ker sem imel v nasprotju s svojim sedanjim položajem pravico do zakonodajne pobude in torej nisem mogel ravnati drugače. Danes bi ravnal drugače, ker sem v drugem položaju. To je le popravek. Sicer pa na splošno k vašemu vprašanju: do lustracijskega zakona imam svoje pri-

bi ponovno postali partnerji državljanov v državni upravi. V celoti pa je obracun s preteklostjo dovolj hud problem. Domnevam, da je treba po eni strani lastno preteklost presegati, da ni mogoče reči, kar se je zgodilo, se je pač zgodilo, pozabimo na to, to se nam z vidika družbene higiene v zgodovini že večkrat ni obrestovalo. Po drugi strani pa je treba to početi razumno, z določeno velikodusnostjo in ni dopustno, da bi to postal navaden lov na carovnice, da bi obsojali kar pocez. Vsa cloveski primer je malo drugačen, vsakdo je nosil drugačno vrsto odgovornosti, vsakdo je imel drugačne nagibe za svoje ravnanje, zato moramo biti sposobni prepoznavati razlike in se v teh primerih vesti razumno in ustrezno ter znati tudi odpustiti tistim, ki so sposobni kesanja.

Pred štirimi leti smo govorili o novi evropski arhitekturi in novem evropskem domu. Danes imamo pred seboj kar nekaj pogorisc in ugotavljamo, da je vojna še vedno dobro opremljena, mir pa se naprej brez pravega orodja v rokah. Zakaj takšen zastoj?

Kaze, da je vse to veliko bolj zapleteno, kot se nam je mnogim zdelo v prvih tednih po velikih spremembah. Po eni strani se porajajo nove težave, ki jih takrat nismo mogli predvidevati, po drugi pa delujejo nekateri stereotipi vedenja, potem ko je razpadla bipolarna delitev sveta, ki je unificirala Evropo. Naenkrat so se pojavili raznoliki nereseni problemi nacionalnih identitet, prav tako problemi različnih etnij, vse to pa podobno kot nekateri drugi stereotipi, avmatizmi in pomanjkanje poguma na strani zahodnih držav povzroča, da se ta nova evropska stavba gradi s težavami in počasneje, kot smo tedaj v tistih prvih dneh in tednih upali. To pa se ne pomeni, da je vse izgubljeno. Potrebni so pogum in prizadevanja za spodbujanje, da bi se stvari premaknile naprej, to pa je treba povezati s potrpežljivostjo in sposobnostjo dojeti, da marsikaj terja svoj čas.

Gospod Havel, za konec se tisto pravo vprašanje: se pisete ali ne?

Za pisanje žal zaradi preobremenjenosti nimam več časa, pač pa si še vedno pišem svoje govore.

VPRAŠANJA ZA L. KREFTA

Koalicije sploh še ni

V vladi smo ostali zaradi »desne nevarnosti«

Proračunska razprava je v vseh državah preizkusni kamen za vlado, za njeno politiko in razvojno, ekonomsko in politično strategijo. Se nekoliko bolj zapleteno je doseči konsenz v heterogeni veliki vladni koaliciji, v kateri ticijo skupaj sila različni partnerji s kar se da različnimi načrti in zahtevami. Koalicija je ta hip se vedno neusklajena na eni samo točki - pri zahtevi združene liste o večjem deležu sredstev za socialne transferje. Združena lista sramežljivo grozi z izstopom iz koalicije, dosedanje izkušnje pa kažejo, da je ta stranka vedno znova postavlja »socialdemokratske« zahteve in potem v vseh primerih od teh istih zahtev odstopila. O tem, ali gre tudi tokrat samo za taktični manevar, smo se pogovarjali s poslancem ZL Levom Kreftom.

Očitno imate zelo veliko težav pri odločanju o morebitnem izstopu iz koalicije - iz taktičnih in ne zaradi nacelnih dilem. Bi se lazje odločali, če bi bile volitve, na primer, čez šest mesecev?

V vsakem primeru bodo prihodnje leto volitve vsaj lokalne. Sicer pa po mojem mnenju odločitev za to ali smo v vladi ni vezana na volitve, ampak na to, ali smo enakopraven partner v vladi ali ne. Enakopravnost pa se kaže skozi zastopnost našega programa v najbolj temeljnih aktih. Mi smo v koalicijski pogodbi pred skoraj letom dni, spravili svoj socialni program in seveda tudi zdaj, pri proračunskem memorandumu terjamo aktivnejši odnos do socialne. To pomeni, da vlada ne sprejema more restrikcije in racionalizacije, ampak oblikuje novo socialno politiko, ki »združi rane« pri prehodu iz enega sistema v drugega. To je potrebno celo iz čisto sebičnih razlogov vzdrževanja socialnega mira. Druga stvar je, da nasprotujemo pretiranemu širjenju obrambnih sredstev, s tem pa mislimo tista brez nadzora, saj vemo, da embargo se velja. Drugič pa smo proti delitvi sredstva, ki bi jih obrambno ministrstvo porabilo v tujini in zahtevamo, da se uporabijo za domači razvoj gospodarstva.

Toda memorandum je že v parlamentu, vaših zahtev pa trojica drugih vladnih strank ne sprejema.

Mislil da v tem trenutku, ko se poteka debata o proračunskem memorandumu koalicije sploh se ni. Če ne bo zadoščeno našim temeljnim programskim nacelom, tega preprosto ne bomo mogli pozreti. Človek lahko pogoltno marsikaj, tudi kakšno izjavo predsednika vlade, ki so do nas nedobronamerne, lahko pozre tudi marsikatero izjavo Janeza Janše, ker ga že poznamo, ne more pa kar tako prezreti, da se tepta po njegovem programu. In če niti minimalne osnove tega programa niso izpolnjene, mi pač ne bomo imeli več razloga ostati v koaliciji.

Moje prvo vprašanje je merilo natančno na to, da po dosednjih izkušnjah vasa stranka - ko gre za podobne težave s »temeljno« vasega programa - z grozljami smo taktizira, medtem ko o izstopu iz vlade resno sploh ne razmišlja.

Doslej smo ostali v vladi na temelju neke svoje analize. Mnogokrat smo popuščali ob soocenju s tako imenovano »desno nevarnostjo«. Nase spoznanje ta trenutek je, da v demokracijah ne obstaja nikakršna desna nevarnost, ampak sama možnost, da se naredi desna koalicija. Če mi ne bomo več videli svojega mesta v vladi, naj se pač naredi desna koalicija. In to bomo skušali tudi preizkusiti.

Tanja Staric

Osvobajali smo se zato, da bi vsak bil sam svoj. Ne vem, zakaj bi nas stalno tlačili v nekakšno postkomunistično vrečo, če nam je šlo zato, da bi nas sprejemali vsakega zase in individualno. In kot da bi zrušili Varšavski pakt zato, da bi postali tako imenovane države nekdanjega Varšavskega pakta. Nismo zrušili komunističnega režima zato, da bi nas za vedno obravnavali kot nekakšno postkomunistično državo, da bi bili v nekakšnem kolektivnem zavoju.

vi svoje značilnosti. Zato se poenostavljeno imenujejo postkomunistične države. Tudi sam sem do nedavnega uporabljal ta izraz. Vendar moram priznati, da ga v zadnjem času ne uporabljam več tako pogosto, ker sem v njem nenadoma zaznal nekakšno ne-

sem ga tudi sam uporabljal, vedno bolj izogibam.

Slavje, ki je spremljalo padec berlinskega zidu, se je poleglo. Zanos je spodrinilo razočaranje. Kaj se je v resnici zgodilo med letoma 1989 in 1993?

Veliko se je dogajalo.

DIPLOMATSKA KRONIKA

Obiski iz tujine

LJUBLJANA - Nekoliko v senci obiska češkega predsednika Havla bo danes v Ljubljani tudi grški zunanji minister Karolos Papulias. Njegov obisk bo sicer kratek, vendar zelo pomemben, saj Grčija z novim letom prevzema predsedovanje v Evropski skupnosti, kamor se Slovenija postopoma vključuje. Papuliasa bodo sprejeli vsi najvišji slovenski predstavniki, podpisali pa bodo tudi meddržavni sporazum o sodelovanju, kulturi in znanosti. Papuliasov gostitelj Lojze Peterle se je včeraj vrnil iz Berna, kjer se je pogovarjal s švicarskim zunanjim in finančnim ministrom. Ugotovili so, da med državama ni odprti vprašanji.

V Ljubljani se mudi tudi madžarski minister Erno

Pungor, predsednik nacionalnega komiteja za tehnološki razvoj Madžarske. Državi sta sicer že podpisali sporazum o sodelovanju na področju znanosti, tokrat pa bosta ministra Pungor in Rado Bohinc sklenila še poseben sporazum, ki bo to sodelovanje podrobno opredeljeval.

Delegacija slovenskega obrambnega ministrstva pa danes potuje v Budimpešto, kjer naj bi se pogovarjali o evropskih pobudah za reševanje problemov regionalne in evropske varnosti. Slovensko delegacijo bo sprejel tudi madžarski obrambni minister Lajos Für, podrobneje pa bodo razčlenili tudi načrt za sodelovanje v prihodnjem letu, predvsem glede sodelovanja med obmejnimi vojašnicami. **Bostjan Lajovic**

in ko se nam pravzaprav izstavlja račun za to, ker smo toliko časa prenašali komunizem. To pa v posameznih družbenih slojih povzroča večjo ali manjšo mero frustracij. Če jemljem to kot proces, se mi zdi to popolnoma naravno. V nobenem primeru tega ne bi krstil za razočaranje, ker bi lahko beseda razočaranje ustvarila občutek, da nam je tistega časa žal, da nam je žal, ker so se zgodile te spremembe, in da se nam toži po komunizmu. Tega, takšen je moj občutek, ne moremo trditi, izjema je morda manjšina iz vrst nekdanjih nomenklaturnih bratovščin, za celotne družbe teh držav pa česa takšnega ne moremo trditi.

Preteklost ima daljšo roko, kot smo pričakovali. Mrtvi se vedno grabi zivega. Preden jo je zasedla nemška vojska, je bila Češka v marsičem vzor visoke stopnje politične kulture. Kot dokaz navaja literatura dejstvo, da so na Češkem brez težav sodelovali celo komunisti in socialni demokrati. Kaj je danes s politično kulturo na Češkem in v Vzhodni Evropi sploh?

Politična kultura se seveda sele oblikuje. V teh državah desetletja ni bilo nikakršne politične kulture in taka kultura tudi ni mogla obstajati; ker sploh ni bilo nobene politike, je bila omejena na administrativno upra-

Češki predsednik se je včeraj z novinarjem Republike pogovarjal na Hradčanih, danes pa se s slovenskimi politiki pogovarja v Ljubljani (Foto: J. Suhadolnik)

znam, da s politično kulturo v naši državi za zdaj se nisem najbolj zadovoljen. Politična kultura se sele rojeva in verjetno bodo potrebna še leta, ko bo resnično vsebovala tolikšno stopnjo kulture, ki bi jo morala imeti.

V intervjuju z gospodom Michnikom ste bili kritični do samega sebe zaradi svojega podpisa pod zakonodajo, ki nekdanjim komunistom omejuje politične pravice. In v resnici je v demokraciji le volilno telo

ker imam danes druge položaje. Sedanji položaj predsednika države je drugačen, kot je bil tedaj. Danes ima predsednik države pravico, da ne podpisuje zakona in ga vrne parlamentu. To sem enkrat že storil in verjetno bi to v primeru tega zakona storil ponovno. Vendar pa je bil tedaj podpis predsednika države docela formalnega značaja, pomenil je samo to, da se predsednik zavezuje spopostovati sprejeti zakon. Če ga

držke, vendar pa je hkrati treba povedati, da ni res, da bi ta zakon izključeval skupine državljanov iz javnega življenja ali politike. Zakon je le uveljavljal nekatere omejitve za nekatere funkcije državnih uslužbencev. To je malce nenavadno, vendar pa je to glede na revolucionarnost tistega časa razumljivo. To je bil poskus nekakšnega preseganja preteklosti in to je pomenilo oviro za tiste, ki so utelesili režim, da

PLAČE / POLICIJSKI SINDIKAT

Količniki, vredni Nobelove nagrade za varanje

Slovenska vlada je pred dnevi poslala v parlamentarno proceduro predlog zakona o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih. Vzrok zanj je razlikovnost in neprimerljivost plač v javnem sektorju, s tem pa tudi neutemeljena različnost plač. Se pred sprejemom zakona o javnih službah je potrebno poenotiti sistem plač s »predhodnim« zakonom, ki pa po mnenju predsednika policijskega sindikata Slovenije, Zdravka Melarske, ne bo poenotil sistema plač v javnem sektorju, drugim prejemkom pa se sploh v celoti izogne. Ta zakon se loteva le osnovnih plač, ki so določene z osnovo za obracun in s količniki, vrednimi »Nobelove nagrade za varanje«, meni predsednik. Obenem ta zakon pušča ob strani vse dodatke, ki lahko plače več kot podvojijo. Pomanjkljivost je po njegovem že v temeljnem cilju zakona. Meni, da je nestrokovno izenačiti osnovne plače za enake poklice in delovna mesta za tako različne dejavnosti, kot so v gospodarstvu, pri tem pa ignorirati različni delovnopравни položaj zaposlenih v teh dejavnostih.

Natalija Sopar

STANOVANJA / ZDRUŽENJE

Za gradnjo neprofitnih stanovanj

Ustanovni zbor - Več denarja za vzdrževanje stanovanj

LJUBLJANA - Na včerajšnjem ustanovnem zboru so iz dosedanjega Združenja za komunalno stanovanjsko gospodarstvo ter urejanje prostora ustanovili Stanovanjsko združenje. Združenje, ki se z reorganizacijo cepi na združenje za varstvo okolja in stanovanjsko združenje, je osnovano na podlagi 99. člena zakona o varstvu okolja, ki določa, da vse pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost varstva okolja, na trgu ustanovijo v okviru Gospodarske zbornice samostojno združenje za področje varstva okolja, v zvezi s stanovanjskim zakonom, ki

predvideva zbornico združevanje, pa tudi na področju stanovanjskih storitev. V temeljnih programskih usmeritvah Stanovanjskega združenja je poudarjena večja vloga in samostojnost združenja v smislu delovne in finančne avtonomnosti, prav tako pa tudi samostojno nastopanje do vladnih organov. Za predsednika združenja so na včerajšnjem ustanovnem zboru potrdili Janeza Frelaha, za sekretarja pa Jožeta Erjavca. Združenje, v katerem so vključeni vsi večji lastniki stanovanj ter neprofitne stanovanjske organizacije iz 14 območnih

zbornic, si bo prizadevalo za gradnjo tako imenovanih neprofitnih stanovanj (nekot so bila znana kot solidarnostna stanovanja), za katera naj bi sredstva razpisal republiški Stanovanjski sklad. Združenje si bo prizadevalo tudi za večjo vlogo upraviteljev stanovanjskih hiš. Po nekaterih podatkih naj bi imelo sklenjeno pogodbo o upravljanju stanovanjskih hiš le 13, 5 odstotka upraviteljev. Prizadevali naj bi si tudi, da bi se za vzdrževalni sklad namenilo več denarja, odločali pa naj bi tudi o višini stanovanjskih najemnin.

Mija Gacnik

KULTURA / ČUFARJEVI DNEVI

Kljub drugačnim željam ostaja srečanje v občinskih okvirih

JESENICE - Sinoci so z govorom jeseniškega župana dr. Bozidarja Brdarja slavnostno odprli letošnje Čufarjeve dneve. Gre za tradicionalno srečanje gledaliških amaterjev iz cele Slovenije, ki so ga letos se šestici pripravili predvsem v gledališču Toneta Čufarja. Kot ugotavlja Srečko Mlinarič, predsednik odbora letošnje prireditve, so bili sponzorji akcije pripravi, da bodo dnevi postali »malo Borstnikovo srečanje« amaterskih slovenskih igralcev, ki bo dobilo tako moralno kot materialno podporo tudi v

državnem merilu, pa se to ni zgodilo, tako da ostaja kulturna manifestacija zgolj v občinskih okvirih. Čufarjevi dnevi 93 bodo trajali do sobote, obiskovalcem pa je na ogled 7 gledaliških predstav (v njih sodelujejo tudi gostje iz avstrijske Koroske) ter 6 lutkovnih iger. Srečanje so sinoci otvorili gledališčniki iz ljubljanskega Sentjakobskega gledališča z Molierom Georgom Dandinom ali kaznovanim so program, na koncu pa bodo podelili tudi Čufarjeve plakete in diplome.

(V. B.)

Predsednik republike Milan Kučan na otvoritvi Slovenskega knjižnega sejma

AVSTRIJA / AFERA S KRVNIMI PREPARATI

Nova odkritja

Minister za zdravstvo prejel izsledke preiskave proti vodilnim uradnikom za odobravanje krvnih preparatov

DUNAJ - Afera v zvezi s krvnimi preparati farmacevtskega koncerna Immuo, ki so bili okuženi s povzročiteljem aidsa in ki so do leta 1986 povzročili infekcijo z boleznijo pri najmanj 150 avstrijskih krvavnicnikih, doživela nove razsežnosti.

V zveznem ministrstvu za zdravstvo so sledili očitkom po vpletenosti in neodgovornosti vodilnih uradnikov oddelka za odobravanje krvnih preparatov. Ministru Michaelu Ausserwinklerju so bili izročeni izsledki preiskave očitkov, danajskemu tisku pa je kljub tajnosti dokumenta uspelo zvedeti za poglobljeno prvega delnega poročila raziskave.

Poročilo potrjuje očitke, da je nekdanji vodja Immuovega laboratorija za preverjanje kakovosti od 1983. leta dalje uradnik prav v tistem oddelku zdravstvenega ministrstva, v katerem odločajo o dovoljenjih za prispustitev zdravil in preperatov, a tudi o kontrolah obratovanja koncerna Immuo. Pristojni oddelek kljub takrat dovolj jasnim mednarodnim svarilom, ces z razpčevanjem nekontroliranih krvnih preparatov se stopnjuje nevarnost infekcije z aidsom, dve leti dolgo ni ukrepal proti nevarnemu krvnemu preparatu koncerna, prav tako tudi ne v letu 1985,

IGOR SCHELLANDER

ko so bili na zalogi že novi, preverjeni preparati.

Kritična avstrijska javnost kajpada upravičeno sprašuje po motivih, ki naj bi bili odločilni za zaenjavajo dobro placane službe v zasebnem podjetju proti dosti slabše dotirani poziciji v državni službi, dunajski mediji pa že opozarjajo na prakso ameriških koncernov, ki nacrtno placirajo svoje ljudi na pravem mestu v

ministrstvih...

Isti uradnik je tudi leta 1989 omogočil - kljub poprejšnjim nasprotnim navodilom - takratnega zdravstvenega ministra Ettla - izvoz približno 800.000 enot Immonovega krvnega preparata »Kryobulin S-Tim 2« v Indijo (uradno deklarirano kot darilo v smislu razvojne pomoči). Ozadje, ki to poslikuje spreminja v neznanski skandal: ta

zaloga krvnega preparata je (v količini enega milijona enot) najprej bila placirana na italijanskem trgu, kjer so ga pristojni zdravstveni organi začeli 1988. leta izločiti iz prometa, ker so upravičeno domnevali, da ta Immonov »Kryobulin S-Tim 2« ni bil v zadostni meri deaktiviran glede možnih povzročiteljev aidsa.

V Italiji je pred kratkim bil pripravljen zaradi suma prejetanja podkupnin vodilni uradni zdravstvenega ministrstva prof. Divio Poggolini, državna tožilstva v Nemčiji in Avstriji pa zdaj prav tako raziskujejo sledi nekaterih vodilnih uradnikov do tajnih svicarskih deviznih kont, na katere naj bi prenakazovali podkupnine farmacevtski koncerni. Pri tem se pojavlja kajpada tudi koncern Immuo, ki ne stoji samo v Avstriji in Nemčiji, temveč s 40 odstotki tržnega deleža pri prodaji krvnih preparatov tudi v Italiji na vodilnem mestu.

Mednarodne razsežnosti skandaloznega postopanja farmacevtske industrije ponazarja tudi najnovejši primer nemškega podjetja UB-Plasma, ki ga dolžijo proizvajalci z aidsom okuženih krvnih preparatov in v okviru katerega je v Nemčiji prišlo do prvih aretacij.

Krvni preparati so bili okuženi s povzročiteljem aidsa.

AVSTRIJA

Civilna služba še buri duhove

DUNAJ - Podaljšanje civilne službe od zdaj 9 na 12 mesecev ne bi imelo za rezultat, da se bi spet več mladih ljudi javilo k služenju vojaškega roka z orožjem.

To je rezultat ankete, ki jo je v zadnjih tednih izvedel institut za poizvedovanje javnega mnenja OGM med Avstrijci. Po analizi podatkov povpraševanja se bi število nabornikov v primeru podaljšanja civilne službe sicer zvišalo za okrog 1700, močan trend k civilni službi pa bi v bistvu ostal.

Ljudska stranka, ki odločno zahteva podaljšanje civilne službe na 12 mesecev, medtem ko bi služenje vojaškega roka z osmimi meseci ostalo nespremenjeno, pa zdaj objavljenim rezultatom ankete ne verjame, čeprav jo je naročil sam obrambni minister Werner Fasslabend, ki pripada ÖVP.

Nadaljevanje koalicijskega spora o tem vprašanju je s tem tako rekoc ze programirano, saj kompromisne rešitve po zdaj že več mesece trajajočih pogajanjih še vedno ni mogoče videti.

Ljudska stranka vztraja pri podaljšanju na 12 mesecev, socialdemokrati pa tej želji niso pripravljeni ugoditi in se slej ko prej zavzemajo za notranjo reformo avstrijske zvezne vojske. (I.L.).

AVSTRIJA - ES / PRISTOPNA POGAJANJA V VROČI FAZI

»Nevtralnosti ni mogoče nadomestiti s solidarnostjo«

Zvezni kancler Vranitzky definiral avstrijsko pozicijo

IVAN LUKAN

Avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky.

bi zakon o nevtralnosti Avstrije ostal v funkciji, da pa bo Avstrija pri Evropski uniji zasposila za status opazovalca.

Zelo jasno je avstrijsko nevtralnost definiral avstrijski kancler Franz Vranitzky na seji zvezne vlade. Poudaril, da je skupna pozicija zvezne vlade, da Avstrija ne namerava se vojsko udeležiti obo-

rojenih konfliktov ter da tudi smatra, da s pristopom k Evropski skupnosti ni zado-
ljen, da bo Avstrija pri Evropski uniji zasposila za status opazovalca.

Zelo jasno je avstrijsko nevtralnost definiral avstrijski kancler Franz Vranitzky na seji zvezne vlade. Poudaril, da je skupna pozicija zvezne vlade, da Avstrija ne namerava se vojsko udeležiti obo-

rojenih konfliktov ter da tudi smatra, da s pristopom k Evropski skupnosti ni zado-

ljen, da bo Avstrija pri Evropski uniji zasposila za status opazovalca. Zvezni kancler pa je v pogovoru z novinarji se posebej izpostavil tesno vezanost avstrijskega prebivalstva z nevtralnostjo. »Nevtralnost daje Avstrijcem občutek varnosti, tako da je dolžnost države, da se te pozicije ne odpove«, je zatrdil Vranitzky v pogovoru z novinarji po seji zvezne vlade in to temo zaključil z ugotovitvijo, »da ne bi bilo smiselno, nevtralnost nadomestiti s solidarnostjo«. Avstrija je to svojo solidarnost dokazala leta 1956 (Madžarska), leta 1968 (Praska pomlad) in nenadnanje leta 1989, ko je razpadel vzhodni blok.

Glede ostalih točk pri pogajanjih z Evropsko skupnostjo pa je avstrijski zvezni kancler poudaril, da je Avstrija zainteresirana čim prej pristopiti v to skupnost. Avstrijska vlada daslej ko prej racuna s pristopom 1. januarja leta 1995, tako da bi o tem vprašanju morali odločiti Avstrijci na referendumu prihodnje leto.

V zvezi z vprašanjem Evropske unije pa je kancler Vranitzky izjavil, da bo le-ta postala »jedro nove evropske ureditve« in dodal, da Avstrija odločno podpira izoblikovanje »učinkovitih evropskih instrumentov proti agresiji in kršenju pravic«.

AVSTRIJA / PUBLIKACIJA

Nov priročnik o manjšinah

Šesti zvezek »Austria ethnica«

DUNAJ/CELOVEC - Center avstrijskih narodnosti (CAN) je te dni izdal šesti zvezek oz. priročnik iz serije »Österreichische Volksgruppenhandbücher«.

V prvih petih zvezkih so predstavljeni koroški Slovenci, gradiscanski Hrvati, Romi in Sinti, Čehi in Slovaki na Dunaju ter gradiscanski Madžari, šesti zvezek »Austria Ethnica« pa je izšel ob 10-letnici CAN. Vsebuje podrobne podatke o vseh narodnih manjšinah, poleg tega pa tudi tako imenovano »Izjavo narodnih skupnosti«.

V njej je med drugim poudarjena potreba po zagotovitvi zajamčenega zastopstva manjšine v zakonodajnih telesih. Nadalje je v izjavi zapisana

zahteva po spremembi zakona o narodnih skupinah iz leta 1976, predvsem glede določil, po katerem je obseg narodnih pravic odvisen od številčne moči narodne skupnosti.

Priročnik »Österreichische Volksgruppenhandbücher« je namenjena predvsem nemško govoreči publiki sirom Avstrije in seveda vsem, katere zanima manjšinska problematika. Brošure so pregledne in informativne.

Kot smo že poročali, so v Centru avstrijskih narodnosti (CAN) zajete manjšinske organizacije iz vseh v Avstriji živečih manjšin, predsednik Centra pa je Koroški Slovenec Karel Smolle, njegov tajnik pa Hubert Mikol.

KOROŠKA / PROJEKT

V pripravi prvi »Poslovni imenik koroških Slovencev«

Poziv za posredovanje podatkov

CELOVEC - Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Koroško, pripravlja »Poslovni imenik koroških Slovencev«, ki naj bi pripogel k temu, da bodo poslovni stiki med nami Slovenci se bolj zaziveli.

Vse slovenske poslovne, obrtnike, knete, zdravnike, juriste, organizacije, društva itd. so s strani Konferenca za Koroško SSK-a naproseni, da posredujejo biroju SSK v Celovcu najosnovnejše podatke, ki jih bodo brezplačno objavili v »Poslovnem imeniku koroških Slovencev«.

Podatki naj vsebujejo: naziv in pravna oblika podjetja, poštna

številka in kraj, cesta in hišna številka, telefon, telefax, kontaktna oseba z znanjem slovenscine.

Nagovorjeni so predvsem: mediji, intelektualne, komercialne in finančne storitve, turizem in gostinstvo, industrija, kmetijstvo in gozdarstvo, trgovina in promet, gradbeništvo, obrtna dejavnost in osebne storitve, znanost in solstvo, družbenopolitične, cerkvene in inkulturne organizacije in društva, zdravstvo, pravosodje.

SSK prosi, da podatke posljete na: Svetovni slovenski kongres, prof. Lojze Dolinar, Priesneggerstr. 2/4, 9020 Celovec.

KOROŠKA / POSOJILNICA -BANK PLIBERK

Letni promet prvič nad 6 milijard šilingov

Uspešen razvoj slovenskega bančništva

CELOVEC - Uspešen razvoj slovenskega bančništva na avstrijskem Koroškem. Posojilnica-Bank v Pliberku (ob koroškoslovenski meji) je v preteklih letih izredno napredovala in v poslovnem letu 1993 dosegla visok ztastavljen cilj: letni promet bo znašal šest milijard šilingov.

Na obnem zboru slovenskega denarnega instituta v Podjuni je poslovo-
vodja Josko Nachbar glede racunskega zaključka za leto 1992 lahko poročal, da je lanskoletni promet znašal 5,1 milijarde šilingov. Primarne vloge so znašale 434, 4 milijona, znesek kreditov pa skupno 244, 7 milijona šilingov. Ob koncu leta 1992 je imela Posojilnica-Bank Pliberk

1.101 članov, ki so imeli vplačanih 45.256 delezov v skupni vsoti 9, 061.200 šilingov. Bilančna vsota pa je znašala 462, 8 milijona šilingov.

V imenu upravnega odbora je podal obširno poročilo predsednik Lipej Kolenik. Poslovna hiša v Pliberku je zaradi uspešnega razvoja postala premajhna, zato bodo drugo leto začeli s pregradnjo.

Posojilnica-Bank Pliberk pa je tudi lansko leto veliko prispevala za potrebe domačih društev, zborov, ustanov in organizacij - od plakatov, letakov in ioglasov do direktnih podpor. Skupno so znašale podpore okroglo vsoto 700.000 šilingov.

Predsednik Kolenik se je zahvalil članom, vlagateljem in poslovnim prijateljem za zaupanje, kmečki in Zivinovski zdruzi ter vsem podjetjem za plodno sodelovanje, Zvezi slovenskih zdruzi za strokovno in kapitalno pomoč.

V imenu Zveze slovenskih zdruzi je spregovoril direktor Joza Habernik. Povedal je, da so pri vseh Posojilnicah nadpovprečni prirastki, ki pogojujejo strukturne spremembe našega zadružništva. Posojilnici Pilberk je k uspehu cestital in ji želez tudi v prihodnje uspešen razvoj. Besede priznanja so izrekli se predsednik NSKS Grlic, predsednik EL Wakounig, bistriski podzupan Partl, predsednik KGZ Pliberk Fridl Kapun in zastopniki domačih društev.

Letni promet slovenskega bančništva na avstrijskem Koroškem. Posojilnica-Bank v Pliberku (ob koroškoslovenski meji) je v preteklih letih izredno napredovala in v poslovnem letu 1993 dosegla visok ztastavljen cilj: letni promet bo znašal šest milijard šilingov.

NOVICE

Černomyrdin končal obisk

DUNAJ - Ruski premier Viktor Cernomyrdin je včeraj končal svoj uradni obisk v Avstriji. Po pogovorih z zveznim predsednikom Klestilom in kanclerjem Vranitzky se je ruski gost včeraj sestal tudi s predsednikom avstrijskega parlamenta Heinzom Fischerjem. Glede pisma ruskega predsednika Borisa Jelcina, v katerem le-ta predlaga osnovno bilateralno pogodbo o gospodarskem in političnem sodelovanju, ne da bi se Rusija kot pravna naslednica Sovjetske zveze s tem opovedala določilom Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, pa je dejal, da je Rusija v tem vprašanju »zelo fleksibilna«. Kot smo poročali, je Cernomyrdin tozadevno pismo v ponedeljek predal avstrijskemu kanclerju, ki je predlog sprejel z določeno zadržanostjo.

Eksodus svobodnjakov

CELOVEC - Svobodnjaska člana koroške deželne vlade Matthias Reichhold in Jörg Freunschlag sta včeraj iz protesta proti izjavam namestnika koroške deželne glavarja Petra Ambrozija (socialdemokratski politik) je v okviru diskusijskega večera z dunajskimi študenti dejal, da Haider skuša uničiti drugo avstrijsko republiko - op. ured.) zapustila sejo. Pred tem sta od Ambrozija zahtevala, da se Ambrozij opravičuje pri Haiderju, kar pa ta (seveda) ni storil. Seja vlade se je kljub eksodusu nadaljevala, ker je bil gremij sklepčen.

Podražitev piva

DUNAJ - Pivovarne so naznanili podražitev piva. Podražitev bo znašala sedem odstotkov (vrč piva bo v gostilnah dražji med 50 grosov do enega šilinga, steklenica v trgovini pa 50 grosov).

KOROŠKA / RAZSTAVA

Motivi južne Koroške v Mohorjevi knjigami

CELOVEC - Kulturno društvo »Peter Marković« v Rožeku in Mohorjeva zalozba v Celovcu sta pred nekaj dnevi vabila na otvoritev posebne razstave v Mohorjevi knjigarni v Celovcu: člani lutkovne sekcije »Vir« kulturnoumetniškega društva Radovljica predstavljajo motive iz krajev južne Koroške.

Tako je v Mohorjevi knjigarni do 19. novembra mogoče videti Koroško v malih formatih. Na ogled so motivi iz Zoprac, Sentjanja, kmečke hiše iz

Sel, Sentjakoba, iz Zihpolj in mnogih drugih krajev.

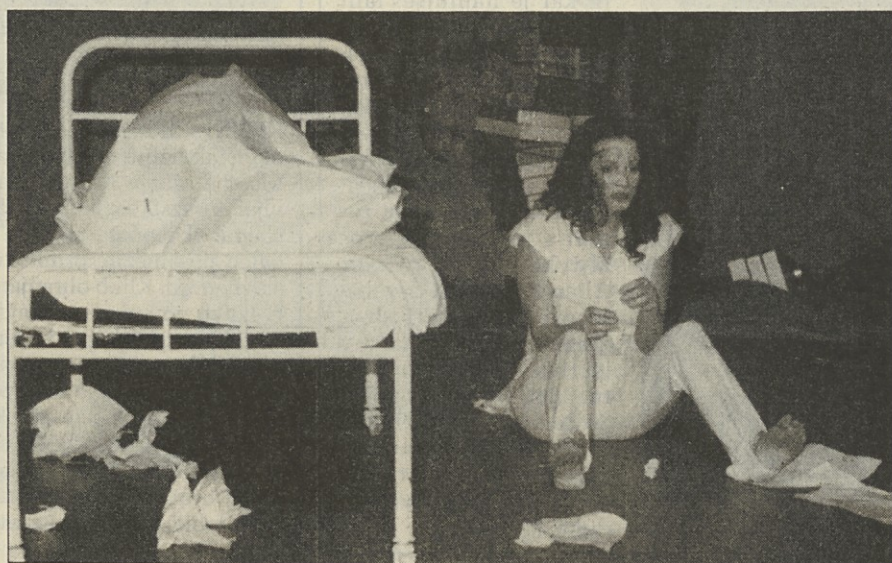
Razstavo je navzočim podrobneje predstavil akademski slikar Rudi Gaberc, ki skupino iz Radovljice likovno usmerja. Otvoritvenemu večeru sta dala poseben okvir se citrašinja Cirila Pogacnik in Ludvik Lesjak.

Razstava je sad letosnje slikarske kolonije za začetnike v Rožeku, organiziral pa jo je predsednik slovenskega ulturnega društva »Peter Marković«, Hanzi Lesjak.

15. Tislerjeva nagrada združništvu

CELOVEC - Naslednje leto januarja bo 15. podeljena Tislerjeva nagrada, poimenovana po ustanovitelju Narodnega sveta koroških Slovencev, NSKS in KKZ sta sklenila, da jo bosta podelila slovenskemu združništvu na Koroškem.

S tem sta obe organizaciji izpostavili veliki pomen slovenskih Posojilnic in Kmečko-gospodarskih zdruzi za slovensko narodnostno skupnost.

CELOVEC / PREDSTAVA »STRÖMUNG - TOKOVI« NAVDUŠILA PUBLIKO

Nova premiera plesnega teatra »Ikarus«

CELOVEC - Zanimanje za Plesni teater »Ikarus« raste od premiere do premiere. Vse kaže, da je to gledališče postalo tista priznana avantgarda, katero nujno potrebuje vsako kulturno življenje vsake dobe.

Prvic v kooperaciji z Mestnim gledališčem Celovec je koreografu in vodji Zdravku Haderlapu uspelo povezati profesionalne in ljubiteljske umetnike tako, da so bile meje med njimi popolnoma zabrisane.

Pred dvajsetimi leti je umrla v Rimu avstrijska pisateljica Ingeborg Bach-

mann, ki je imela vse prej kot ljubezniv odnos do svoje domovine Koroške. Po smrti pa postaja vedno bolj »last« prav tistih, od katerih je bežala. Pravzaprav tipične usoda velikih umetnikov.

Zdravko Haderlap je v 20 slikah z močjo giba in glasbe (Stefan Bodzin) obrnil duševnost inteligentne, občutljive zenske kot rokavico, na dan so prisle njene najbolj vzvišene pa tudi za normalnega smrtnika shriljive duševne borbe in vsakdanje »norostjak«. Pisateljica Ingeborg Bachmann je v tej umetniški obdelavi

vi samo človek, to pa je pravzaprav edino in bistveno za te vrste »retrospektive«.

Izredno impresivni prizori so izdelani z veliko natančnostjo in zahtevnim plesnim gibem. Vendar pa bi strnitev nekaterih zadnjih prizorov predstavi ne bi škodovala.

Predstave plesnega teatra Ikarusa »Strömung-Tokovi« so na sporedu še do vključno 27. novembra letos vsak dan, razen ob nedeljah in ponedeljkih, v občinskem centru v Sentrupertu v Celovcu, ob 20.00 uri. (S.W.)

KRONIKA / 11. SKS

Le trije nagrajenci

Prvi dan v znamenju najlepše knjige

VANDA STRAKA

LJUBLJANA- Včeraj se je v dveh etazah Cankarjevega doma začel enajsti Slovenski knjižni sejum, na katerem slovenski in zamejski založniki predstavljajo knjižno produkcijo zadnjih dveh let. Se pred uradno otvoritvijo je Združenje slovenskih založnikov podelilo nagrado za najboljšo slovensko knjigo 1993. Nagrado so letos podelili prvič, na natečaj pa so se lahko prijavili vsi založniki iz Slovenije in zamejstva, s knjigami v slovenskem jeziku. Založniki so predlagali okoli 50 knjižnih izdaj, ki so bile razdeljene v pet področij: književnost, knjige za otroke in mladino, znanstvena in izobraževalna literatura, stvarna literatura (slovarji, leksikoni...), fotografije in umetniške monografije ter bibliofilске izdaje. Zirijski, ki so jo sestavljali predsednik prof. dr. Stane Bernik ter člani Jani Bavcar in Miljenko Licul, je v obrazložitvi svoje odločitve poudarila, "da slovensko knjigo obvladuje zavirljiva oblikovalska raven, ki pa je vendarle zaznamovana s precejšnjo mero oblikovalske konvencionalnosti in neprepoznavnosti."

Zato se je na podlagi temeljnega kriterija, "da mora biti izbrano delo najboljše oblikovno izdelek v svoji skupini in obenem avtorsko izjemno zasnovana resitev, v kateri se domisljeno in ustvarjalno prepricljivo uresničuje celovita podoba knjižnega organizma", odločila, da podeli nagrado samo v treh skupinah in sicer: književnost, knjige za otroke in mladino, fotografije in bibliofilске izdaje. V književnem področju je nagrado prejela oblikovalka Darja Spanring Marcina za zbirko XX. stoletje in Cankarjeva založba, ki je zbirko izdala. Za otroško in mladinsko literaturo so nagradili ilustratorko Marlenko Stupica za slikanico Grdi ravec, ki jo je izdala Mladinska knjiga, med fotografskimi in umetniškimi monografijami ter bibliofilskimi izdajami pa se je zirijski odločila za knjigo Brizinski spomeniki, ki jo je oblikoval Lucijan Bratus, izdala pa jo je založba Slovenska knjiga. Nagrajenci ustvarjajo, ki so prejeli skulpture Janeza Boljke, založbe, ki so knjige izdale, pa so prejele grafike istega umetnika.

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 1. 11. do 7. 11. 93)

V Ljubljani je bila prejšnji četrtek premiera ameriške uspešnice Firma, ki je samo v ZDA in Kanadi doslej zbrala okoli 156.000.000 USD, pri nas pa v prvem tednu 2.500.200 SIT (pri 5.556 gledalcih). V kinu so pričeli predvajati Orlando, ki smo ga predpremierno videli na Film Art Festu. Prvo mesto naše lestvice se vedno zaseda Naključni junak, Jurski park pa je prejšnji teden zapustil ljubljanske kinodvorane - skupaj je imel 58.622 gledalcev (kar je nekaj manj od pričakovanega stevila, vendar se zmeraj najboljši letosnji rezultat).

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga st. gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Stevilke v oklepajih predstavljajo dosedajni skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Naključni junak / Mladina film		
39 (62)	7.827 (12.547)	3.059.450 (4.947.450)
2. Firma / Feel Film		
22 (22)	5.556 (5.556)	2.500.200 (2.500.200)
3. Prosti pad / Lj. kinem.		
21 (102)	3.101 (13.440)	1.209.600 (5.276.350)
4. Vsi psi gredo v nebesa / Art Video		
15 (41)	2.977 (5.270)	930.600 (1.729.100)
5. Sommersby / Lj. kinem.		
20 (121)	2.720 (20.518)	1.067.900 (8.056.700)
6. Jurski park / Feel Film		
7 (239)	1.301 (58.622)	613.500 (28.509.600)
7. Zadnji dobri moze / Mladina film		
21 (138)	1.077 (27.324)	421.450 (9.810.650)
8. Odrasli si privosčijo / Lj. kinem.		
28 (49)	1.036 (1.825)	399.450 (715.050)
9. Orlando / Mladina film		
16 (16)	936 (936)	374.400 (374.400)
10. Meso / Starec		
19 (85)	790 (4.501)	305.150 (1.772.750)

V Zagrebu sta bili premieri filmov Champions in Izdajalski trenutek. The Distinguished Gentleman pa se vedno zaseda prvo mesto. Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepaju) skupno st. gledalcev.

1. The Distinguished Gentleman	14.066 (26.128)
2. Jurski park	7.122 (90.211)
3. Vrijeme za	5.577 (8.664)
4. Odrasli si privosčijo	5.199 (20.773)
5. Champions	4.247 (4.247)
6. Nune pojejo	1.723 (56.493)
7. Izdajalski trenutek	1.159 (1.159)
8. Prosti pad	642 (17.647)

Na mednarodnem trzišču (V. Britanija, Francija, Nizozemska, Nemčija, Japonska, Švedska, Avstralija in Italija) so v tednu med 21. in 27. oktobrom prvih pet mest se vedno zasedali isti filmi, med seboj sta mesti zamenjala edinole Germinal in The Firm (izkupicek v milijonih USD):

1. Jurasic park	15, 83 (247, 3)
2. The Fugitive	6, 33 (78, 2)
3. The Firm	5, 35 (38, 7)
4. Germinal	3, 46 (21, 3)
5. Sleepless In Seattle	2, 77 (23, 7)

Igor Kernel

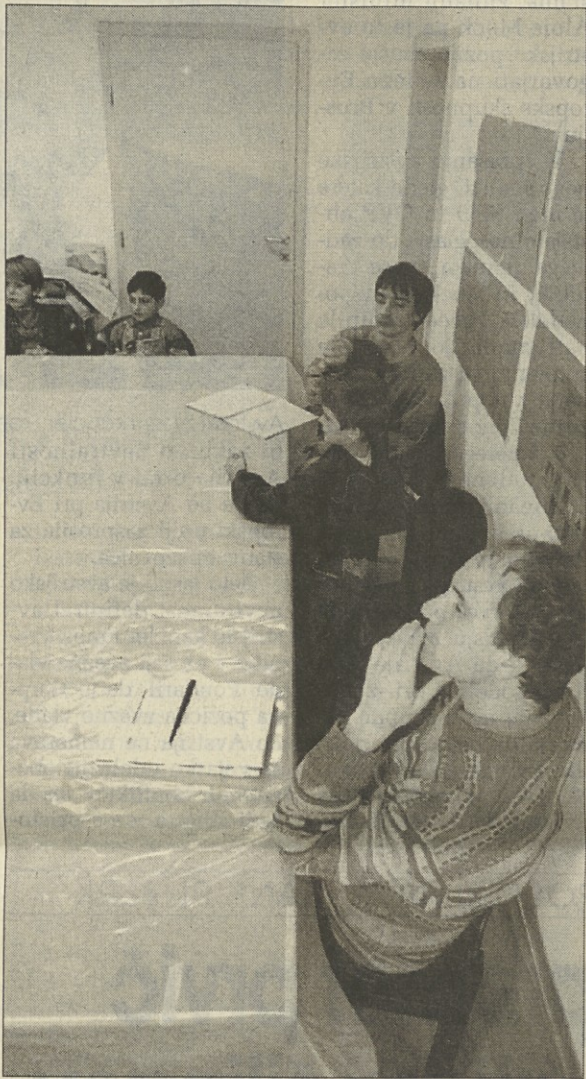
LIKOVNA UMETNOST / DELAVNICA ZA PREGNANCE

Zgodbica iz Bosne o otrocih, volku, lovcu in ovcah

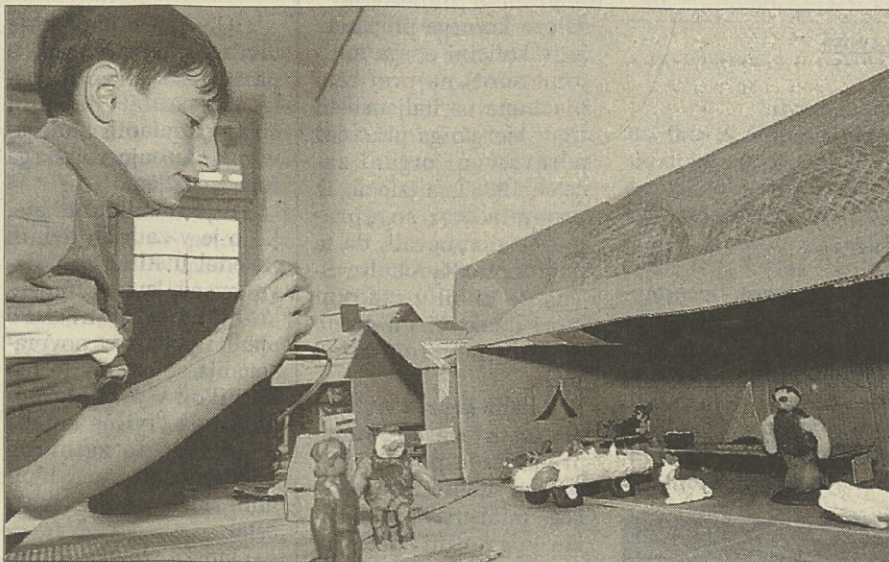
Trije belgijski videasti, sicer avtorji knjige o animacijskih tehnikah, delajo risanke za odrasle in otroke, v katerih ni političnih sporočil

LJUBLJANA - Tokrat je bila stvar se zanimivejša kot običajno, saj so otroci snemali risanko. KUD se je čez opoldan spremenil v animacijski studio, kjer so se mali scenaristi, tonski tehniki, oblikovalci, snemalci, montažerji... v otroški vnemi in ustvarjalnem poletu, z lepljivimi prsti od plastelina, motali pod nogami tistih, ki imajo v tej kulturni ustanovi trenutno svoje skrbi. Mes-

tna vlada jim je namreč odtegnila finančna sredstva, ker očitno nima razumevanja niti za Ano Monro niti za Veselo znanost in druge kulturne projekte, da o malih ustvarjalcih iz Bosne ne izgubljam besed. Pred dnevi so v prostorih Evropske skupnosti sicer postavili na ogled razstavo njihovih del, toda ravnodušnosti nekaterih ni mogoče spremeniti. Tokrat so idejo z zna-

Pred snemanjem je bilo treba uskladiti pričakovanja

Ismir preverja prizorišče dogajanja

njem, opremo in predvsem razumevanjem in naklonjenostjo do brezdonskih otrok pomagali uresničiti trije belgijski videasti. Z opremo, ki sta jo prispevali ES in humanitarna organizacija Causes Communes in so jo v ta namen vodile zaenkrat se nevesce roke otrok, so posneli strimniti animirani film, ki ga nameravajo ponuditi Televiziji Slovenija in tudi drugim evropskim televizijam. Profesionalci prihajajo iz Bruslja, kjer imajo svoj snemalni studio, v katerem montirajo dela, kakršna bo tudi nastajajoča zgodbica iz Bosne o otrocih, volku, lovcu in ovcah, ki jih je ozivila otroška domisljija. Njihovi pomočniki pa so vedno brezdomci, sirote ali begunski otroci, ki si sami izmislijo scenarij in nato tudi sodelujejo pri celotnem ustvarjalnem procesu, ne pa tudi pri končni montazi, ki jo opravi v brusselskem studiu.

Michel Castelain,

Almir je skrbel za arhitekturo (Foto: J. Suhadolnik)

Erika Repovz

NOVO V KINU

Sharon Stone v Vročici znova nima sreče z ljubeznijo...

...družini Szalinski pa sin Adam resnično zraste čez glavo.

Ljubica, otrok je narastel (Honey, I Blew Up the Kid), komedija, scenarij T. Eberhardt, P. Elburg in G. Goodrow, režija Randal Kleiser, igrajo Rick Moranis, Marcia Strassman, Daniel in Joshua Shalikar, Walt Disney Company, distribucija Ljubljanski kinematograf, premiera jutri v kinu Union in v Mariboru.

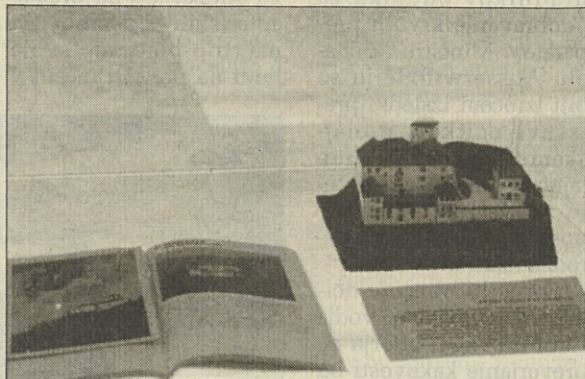
Po izjemnem uspehu filma Ljubica, otroci so se skrcili (1989) so se pri Disneyu seveda odločili za nadaljevanje, ki pa gre v drugo smer od predhodnika: zagnani oče - znanstvenik Wayne Szalinski v domačem laboratoriju izdelal laserski zarek, ki povečuje molekule na n-to potenco, seveda pa nehote z njim ozarci svojega dvoipolletnega sina Adama. Če »navadni« otroci povzročajo probleme s stalnim prerascanjem oblek, je Adam v tem rekorder: pri vsakem stiku z elektriko namreč zraste za kak meter, pri 33 metrih pa so prebite vse meje - in kar je najhujše: fant se odpravi na potep v smeri Las Vegasa, kraja, ki ob igralnicah slovi tudi po najmočnejših svetovnih elektrarnah, le-te pa bi Alana lahko oskrbele z dodatnimi metri. Zgodovina gotskega romana in filmske grozljivke - in na primer Alice v čudezni deželi - se pri Disneyevih družinskih filmih obrača v iskrivo komedijo o svetu, kjer je vse mogoče, ce le imajo družinski očetje dovolj (značilno ameriške) znanstvene zilice in raziskovalnega duha. (T. V.)

NA KRATKO

Risbe arhitekturnih projektov v KIC

LJUBLJANA - V Kulturno-informacijskem centru Krizanke je predvidoma naslednjih trideset dni na ogled razstava arhitekturnih risb studentov ljubljanske Šole za arhitekturo. Dela predstavljajo pomembno dejavnost že pred leti diplomiranih in tudi bodočih arhitektov v okviru študijskih seminarjev pri različnih mentorjih. Glede casa nastanka kažejo širok razpon od prvih povojnih let do sedanjosti, s tem pa tudi na bogato tradicijo arhitekturne risbe v slovenskem prostoru, katere začetnik je Plecnik (sam nadaljevalec razvojne linije od Ecole de beaux art do Otta Wagnerja). Risbe ljubljanskih studentov arhitekture sodijo med najkvalitetnejše v tem delu Evrope. Po besedah predstojnika Šole za arhitekturo dr. Petra Gabrijelčica ne gre za dela, ki bi sledila resničnosti oziroma jo ponazarjala, ampak za bistveno abstraktno zasnovane risbe, na katerih studentje premišljeno in z obilo znanja razrešujejo arhitekturne probleme. Okoli petdeset razstavljenih risb, na katerih je prikazanih vrsta arhitekturnih projektov, je za razstavo prispevala tako Šola za arhitekturo (sicer reden gost Kulturno-informacijskega centra Krizanke) kot tudi njeni nekdanji studentje. Avtorja razstave sta Peter Lovšin in prof. dr. Marjan Ocvirk. Vojko Urbančič

Valvasor pri frančiškanih

NOVO MESTO - Tudi tukajšnji frančiškanski samostan se je z razstavo Dela in gradovi Dolenjske Janeza Vajkarda Valvasorja spomnil 300 - letnice smrti tega našega slavnega polihistorja. Na tej zglede pripravljeni razstavi so prikazana dosegljiva izvorna dela Janeza Vajkarda Valvasorja, makete gradov Dolenjske ter filatelistično gradivo, kjer je zabeležen ta slavni moz. Ob tej priložnosti sta izšli spominska ovojnica in znamka. Obiskovalce najbolj zanimajo makete gradov, ki jih je izdelal dijak drugega letnika mariborske gimnazije Igor Sapac iz kartona, so pobarvane in predstavljajo le tretjino iz njegove zbirke 150 slovenskih gradov. Glavni motiv pri pripravi te razstave so bile mnogotere vezi med frančiskani in Valvasorjem. Trije Valvasorjevi sinovi so bili redovniki: najstarejši Volf-gang Vajkard in Janez Ludvik sta bila frančiskana, prvi na Hrvaskem, drugi pa v Kamniku, medtem ko je bil Janez Volf Engebrecht cistercijan v Kostanjevici na Dolenjskem. Poleg tega je eden od stebrov bogospevske grafične delavnice slikar Joannes Koch bil dolga leta sindik (pravni zastopnik in varuh financ) v novomeškem franciskanskem samostanu in ilustrator mnogih slik v Slavi Vojvodine Kranjske. Razstava bo odprta do vključno 14. novembra. Joze Zura

Mirjana Miočinović na Gledališki in lutkovni šoli

LJUBLJANA - Gledališka teoretičarka, prevajalka in esejistka Mirjana Miočinović je do 19. novembra gostujoča profesorica na Gledališki in lutkovni šoli, so sporočili iz Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Miočinovićeva je avtorica del Surovo pozorišče, Pozorišče i giljotina, prevedla pa je tudi Moderno teorijo drame in dramski del v okviru dela Rojstvo moderne književnosti. Do leta 1991 je predavala na beograjski Fakulteti dramskih umetnosti, potem pa je iz protesta proti srbski okupacijski vojski na Hrvaskem prekinila sodelovanje s to fakulteto. (STA)

Nova revija širi krila

LJUBLJANA - Založba Nova revija napoveduje za prihodnje leto nekaj novosti in razširitev svoje založniške dejavnosti. Poleg že uveljavljenih zbirk, ki segajo v določena fenomenološka in religiozološka področja, nameravajo izdajati tudi elitno beletristično zbirko Samorog, kjer bodo objavljali literarna dela ze uveljavljenih slovenskih avtorjev, pri čemer naj bi v njej izšle po tri knjige na leto. Urednik Nove revije Niko Grafenauer je na tiskovni konferenci, kjer so predstavili tretjo številko Interpretacij, posvečeno Vitomilu Zupanu, povedal, da je v pripravi prevod Županovega Levitana v francoščino, ki naj bi pri francoski založbi izšel prihodnje leto. Vanda Straka

Zgodovina oblikovanja tekstilij

KRANJ - Industrijska tekstilna dediščina Gorenjske je okvir aktualne razstave, ki je te dni odprta v galeriji Mestne hiše v Kranju. Nada Holynski je kot pripravljalka razstave skupaj z Marico Rakovec, ki je razstavne eksponate uredila, obiskovalcem ponudila na ogled posamezne primerke, ki sodijo pod naslov razstavljenega. Kljub ohranjanju starega v oblačilni kulturi lahko govorimo o pravi revoluciji, ki se je na Gorenjskem zgodila po 1. svetovni vojni. Tedaj je oblačenje dobilo vse tiste elemente, ki jih poznamo se danes in v tem obdobju je bila rojena tudi današnja tekstilna industrija Gorenjske, je skozi razstavljene eksponate osnovno sporočilo zanimive razstave. Avtorica razstave pa ob tem dodaja, da ker tekstilije v vsakdanji rabi dokaj hitro preminejo, marsikaj pomembnega ni bilo mogoče dobiti oziroma razstaviti. Vine Bester

FIZIKA / »ŽALOSTEN DAN ZA AMERIŠKO ZNANOST,« MENI NOBELOVEC JEROME FRIEDMAN

Konec trkalnika

Ameriški fiziki upajo, da jim bodo evropski raziskovalci omogočili nadaljevanje živahnih dejavnosti znotraj fizike visokih energij tudi v prihodnjem tisočletju

Po večmesečni negotovosti je bil Superpredvodni supertrkalnik, vreden 11 milijard dolarjev, razglašen za mrtvega. Predstavniki dom ameriškega kongresa je konec oktobra z 282 glasovi za in 143 proti ustavil projekt. Fiziki sedaj upajo, da jim bo Evropa omogočila raziskave, ki bodo odgovorile na nekatera najosnovnejša vprašanja, povezana z zakoni narave - in povedala živahno dejavnost v fiziki visokih energij v naslednjem tisočletju. Odločitev, da ustavijo gradnjo Superpredvodnega supertrkalnika (kratko SSC), prihaja deset let potem, ko so projekti predložili ameriški vladi, in stiri leta po pricetku del v bližini teksaskega mesteca Waxahachie. Z drobilcem delcev, v katerem bi bilo mogoče ustvariti podobne razmere kot pri velikem poku, so nameravali fiziki poiskati odgovore na vrsto pomembnih problemov. Med temi je glavno vprašanje, zakaj imajo delci maso: pojasnilo je neločljivo povezano z odkritjem teoretično napovedanega Higgsovega bozona. Poleg tega bi bilo treba ugotoviti, ali obstaja še več delcev, ki jih sodobna fizika ne pozna. Doslej je Laboratorij SSC potrošil že 2 milijardi dolarjev. Izkopali so dobro petino 86-ki-lometrskega tunela, porušili mesto s stiri sto preizkuševalci ter zbrali na tisoče fizikov, strokovnjakov za raz-

cunalništvo in gradbenikov. Mnogi politiki pa so bili mnenja, da je projekt slabo voden in predrag, da bi z njim nadaljevali. »Enajst milijard dolarjev zato, da bi bolj razumeli vesolje?« je vprašal eden od kongresnikov neposredno pred glasovanjem. »Nase gospodarstvo bo propadlo, če tako nepotrebnim rečem ne bomo znali reči ne.« Fiziki pa so ob neslavnem koncu projekta zgroženi. »To je žalosten dan za ameriško znanost,« pravi Jerome Friedman, nobelovec z Massachusettskega tehnološkega instituta in član Odbora za znanstveno politiko SSC. »Petina supertrkalnika je gotova. Naprava je bila tehnično v redu. Znanost pa jo potrebuje bolj kot kdajkoli. Odnehati sedaj je prava tragedija. Sam sem zelozocaran.« Položaj supertrkalnika je bil vselej negotov. Proracun naprave je bil vsako leto na milost in nemilost prepusčen Kongresu. Predstavniki dom je že 1.1992 glasoval o prenehanju projekta, a ga je podpora senata za eno leto resila. Junija so ponovno razpravljali o proračunu supertrkalnika. Konec oktobra, ko so zopet glasovali o podpori supertrkalniku, so morali politični zagovorniki SSC priznati poraz. Naprava je bila med politikmi nepriljubljena predvsem zato, ker so se raziskovalni cilji programa

Velikopotezni načrt: testiranje magnetov v laboratorijih SSC

zdeli precej nerazumljivi. Skrbeli so jih tudi hitro naraščajoči stroški supertrkalnika. L.1989 so jih ocenili na 5.9 milijarde dolarjev, stiri leta kasneje pa že na 11 milijard. Prispevki drugih držav in organizacij so bili precej nižji kot so pričakovali. Največ skode pa je najbrž povzročil pregled poslovanja Universities Research Association, združenja, ki mu je bila zaupana gradnja supertrkalnika. Revizorji so ugotovili, da so na stotisoče dola-

rjev zapravili za alkohol, zabave in lončnice. Bolj resne obtožbe pa so združeno očitali, da je bilo kar 216 milijonov dolarjev potrošenih nespametno ali po nepotrebnem. Avgusta je ministrica za energetiko Hazel O'Leary združenje odpustila. Nekateri trdijo, da so očitni neposteni. »Supertrkalnik ni bil slabo voden,« meni Steven Weinberg, nobelovec z Univerze Texas v Austinu in član Odbora za znanstveno politiko SSC. »Ob-

tožbe v zvezi s slabim upravljanjem so bodisi zmotne bodisi nepostene.« Obenem, dodaja Weinberg, pa Kongres se vedno podpira mnogo dražji projekt - vesoljsko postajo -, ki ima le malo opraviti z znanostjo. »Ob tem me obhajajo bridke misli.« V Ministrstvu za energetiko morajo sedaj dobro premisliti, kako bodo projekt kar najbolj ustavili in kako bi lahko rešili, kar je bilo že narejenega. Samo to lahko stane več kot milijardo dolarjev. Ameriški fiziki visokih energij pa morajo ponovno pretehtati načine financiranja projektov t.i. velike znanosti. »Z intelektualnega stališča je mednarodno sodelovanje za nas pomembno,« pravi Sidney Drell s stanfordskega linearnega pospeševalnika v severni Kaliforniji. »Zelim si, da bi CERN, Evropski center za jedrske raziskave, - ki svoje ime že sedaj močno presega - postal CERN: Mednarodni center za jedrske raziskave (Centre international pour recherches nucleaires).« Fiziki razpravljajo tudi o drugih metodah, ki bi lahko pojasnile skrivnosti, zaradi katerih so začeli graditi supertrkalnik. Eno od upanj je dolgo načrtovani Veliki hadronski trkalnik (Large Hadron Collider, LHC), ki naj bi ga zgradil CERN. Čeprav bo ta naprava delce pospešila le do tretjine energije, ki bi jo

zmogel SSC, bi glede na domnevno maso Higgsovega bozona lahko zadošala za odkritje tega delca. V zadnjem desetletju sta projekta Veliki hadronski trkalnik in SSC med seboj nekako tekmovala. Obe strani sta poskušali prepričati Japonce in druge države, da bi prispevale del sredstev k izjemnim proračunom. Kakorkoli že, Evropejci se zaenkrat ne obnašajo zmagoslavno. Direktor CERN Carlo Rubbia je diplomatsko izrazil »obzaloževanje ob ukinitvi projekta«; upa, da bodo Američani sedaj morda sodelovali pri Velikem hadronskem trkalniku. V CERN imajo tudi sami težave s proračunom. Se vedno je zelo nejasno, ali jim bo uspelo zbrati milijardo funtov, kolikor naj bi stal LHC - prav toliko so Američani že zapravili v Waxahachieju. Odločitev je pričakovati v naslednjem letu. Predsednik upravnega odbora CERN Bill Mitchell pravi, da je konec teksaskega supertrkalnika vsekakor povečal pomen evropske naprave, ki bo »edina na svetu.« Zelo važno je, da se Evropska skupnost ne bo obnašala tako kot mi in da bo Veliki hadronski trkalnik zgrajen,« meni Friedman. »Če se to ne bo zgodilo, je s fiziko visokih energij po mojem konec. In to bi bila prava tragedija.«

Rosie Mestel (G. V.)

Blagoslov za N. Kopernika

Nikolaj Kopernik (1473-1543)

»De revolutionibus orbium coelestium« iz leta 1543

Najnovejši poskus izboljšanja odnosov rimskokatoliške cerkve in znanosti izraza oktobrska izjava papeža Janeza Pavla II., da je delo renesančnega astronoma Nikolaja Kopernika eno največjih znanstvenih dosežkov vseh časov. Cerkevno priznanje je prineslo papežev pismo, ki ga je naslovil na spominsko srečanje na Univerzi v Ferrari, kjer je Kopernik studiral. S svečano-stjo so počastili štirinajstdesetletnico domneve, da Zemlja kroži okoli Sonca. Čeprav Cerkev Kopernika zaradi krivoverstva za življenje ni grajala, »so katoliški in protestantski teologi zavržali njegove zamisli«, je zapisal papež Janez Pavel II. Cerkev je Kopernikovo knjigo prepovedala l.1854. Papež je se dodal, da je »Kopernik pokazal pogum znanstvenika, ko je ponudil boljše razlago naravnih pojavov«, čeprav svoje teorije ni mogel dokazati: zato jo je objavil kot hipotezo. Galileo, s katerim se je Cerkev spravila sele lani, je po mnenju papeža duhovščino razjezil zato, ker je razglasil heliocentričnim sistemom gotovost. »Neskladje med znanostjo in vero sodi v preteklost,« je oznanil Janez Pavel II. Papež je dejal, da Kopernik, njegov rojak, ni bil le izjemen znanstvenik, ampak tudi velik katolik, ki je zdravil revne. Njegovo življenje, pravi papež, nam odkriva, da pomembni znanstveni dosežki izhajajo iz »duhovne moči«, ki spodbuja »pomoc bližnjim«.

Debora MacKenzie

POLITOLOGIJA / ZNANSTVENO SREČANJE »EMBARGED OR DIVIDED« V SIENI

Sloviti sociolog Ralph Dahrendorf skuša utemeljiti pospešeno vključevanje vzhodnih držav v Evropo

Nekakšna praznina, ki je danes bolj izražena na Vzhodu, bo morda nekoč »zdravilo« za zahodne napake

napore, da bi kar najbolj sodelovali. To naj bi bila nova »evropska misija«, spodbuda pa naj bi bila v tem, da bodo prihodnje leto spet evropske volitve, ki pa jih bo treba speljati z daleč globjo evropsko politično zavestjo. Podobno stališče je zagovarjal tudi rektor sienskega vseučilišča Luigi Berlinguer, ki pa je zraven se sodil, da »bi morala nova in bodoca Evropa imeti bolj sodobno ustavno obliko, zlasti pa bolj prožno in bolj strukturirano«. Bolj bi morala ustrezati zdajšnjim in bodočim potrebam. Zdajšnja Evropska skupnost je ubrala neprimerno pot, saj so jo začeli voditi strokovni, kar »tehniški« organizmi, se pravi birokracija, to pa za tako institucijo ne samo da ni dovolj, marveč je tudi škodljiva. Eden pomembnejših

gostov na srečanju pa je bil brez dvoma politolog Ralph Dahrendorf, osrednja evropska znanstvena osebnost. Svoj prispevek k temeljni temi »Embarged or divided« pa je preprosto razvil v smislu, da je »skupna« zahodna in vzhodna Evropa nujna razvoja in da bo pravzaprav »Vzhod rešil evropsko celično«. Skratka, Evropa naj bi se utrdila samo, če se bo razširila na ves Vzhod. Poljsko, Češko, Slovaško in Madžarsko naj bi kar takoj vključili v Evropsko skupnost oziroma unijo (Mimogrede reče: tudi tokrat o Sloveniji ni bilo govora). Zlasti kritičen je bil Dahrendorf v zvezi z Maastrichtskim sporazumom; njegovo mnenje je celo, da ga je treba preprosto »zakopati«, zlasti zato, ker odraža »star način miselnosti«. V njem zal ni »sodo-

bne politike«, ne upošteva »stvarnih interesov«. Dahrendorf med drugim opozarja, da jih je od enaindvajsetih podpisnikov tega sporazuma že stiriinajst v poklju, ostali pa bodo prav tako v prihodnjih treh letih zapustili javno prizorišče. Skratka, »potrebne so nove ideje, obenem pa tudi novih ljudi«. Evropska zunanja politika zastaja, v izjemnih težavah pa je tudi finančna, oziroma evropska denarna problematika. Meni, da je teza, po kateri gospodarsko reševanje spodbuja politično povsem neprimerna. Politična vprašanja je treba pač reševati »politično«. Naploh pa drži, da je evropski parlament »daleč« tako od problematike, kakor od ljudi, tako tistih, ki jih »vizionarsko« navdaja nova Evropa, kakor ljudi, ki se ne zna-

jo miselno premoscati meje države, v kateri živijo. Politika, ki jo je z Maastrichtom sprejela Evropska skupnost, izhaja iz preteklosti in ni obrnjena v prihodnost. Dahrendorf kategorično sodi, da bi moral prvi oditi iz Evropske skupnosti Jacques Delors, ki je izrazil nosilec evropske birokracije. V zvezi z vprašanji, ki so res zgozda v evropski politiki in ki naj bi vsebovala elemente tesnejšega evropskega sodelovanja, pa vidi potrebo, da se brz sprejme vseevropski zakon o močnem obdavčevanju postavk, »ki imajo spekulativne namene«. Dalje, da se temeljito pregleda politika in možnosti, ki jih lahko nudijo Gatti in da se resnično lotimo nadvse resne problematike nezaposlenosti, ki da je »evropski rak«. V Evropi bo v dveh le-

tih, če ne bodo hitro storjeni učinkoviti ukrepi, blizu 25 milijonov brezposelnih ljudi. O nezaposlenosti, ugotavlja naprej, imajo vsi polna usta, ko pa se tega lotijo, to navadno naredijo v škodo kake druge države, zlasti v sosedstvu. Njegovo izhodiščno mnenje je sicer, da bi morala zahodna Evropa takoj odpreti vrata povezovanju z vzhodom; res pa je, da so na zadnjih volitvah nekdanje komunistične (ali socialistične) stranke spet prejele največ glasov (Poljska, Litva in druge dežele), toda to dejstvo ne sme zavajati; nekdanjim političnim strukturam zagotovo ne gre več za to, da bi uveljavili planško gospodarstvo, so pa za bolj umirjen in utrjen tok v politiki privatizacije, pri kateri je zdaj domala povsod pravi kaos. Uvesti »sodo-

bnejšo politiko« pa naj bi za zahod pomenilo, poudarja Dahrendorf, da ne pride v postev preprost prenos sistemov, ki veljajo za Zahodu; skratka, politika »ključ v roke« je lahko pogubna. Odnos do gospodarstva (in do politike) je na Vzhodu se zmeraj miselno drugačen. Sodelovanje bo treba urediti postopoma, vendar s hitrejšimi trendi. Prenesti evropski trg na Vzhod tak, kakršen je, je domala absurd. To pa seveda ne pomeni počakati, marveč pohiti, ugotavlja Dahrendorf. Evropa je pač ena. Za Vzhod je bistvenega pomena »pravna država«, ki pa ne pomeni le sprejemanja novih zakonov, marveč predvsem, da se začnemo zavedati, da moramo spoštovati »suverenost zakona«.

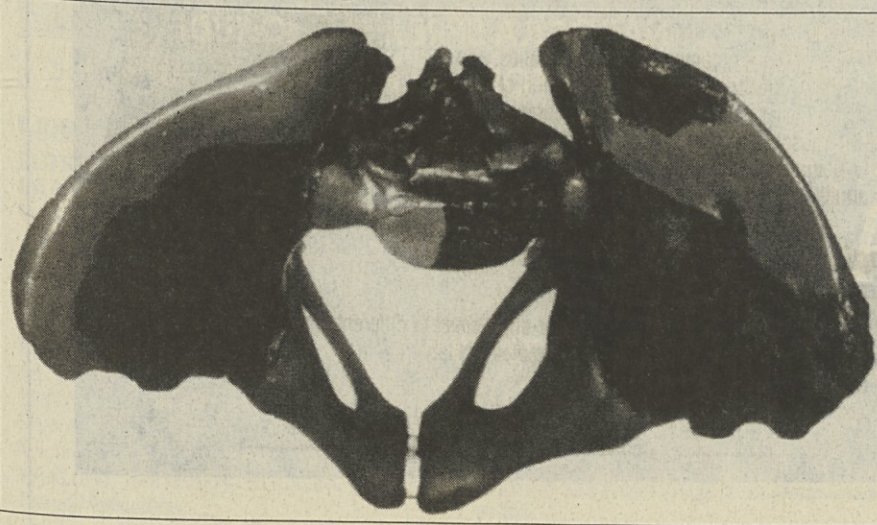
Na simpoziju se je razvila

sicer živahna razprava o nekdanji Jugoslaviji; zal tudi tokrat brez otipljivih zaključkov. In tudi v tem primeru je bilo med najbolj zanimivimi mnenji, ki ga je izrazil Ralph Dahrendorf; med drugim je ugotovil, da Evropska skupnost zal nima »obvezujočih mednarodnih norm« in da je to razvidno celo pri strasburškem mednarodnem sodišču, ki ne more sprjemati »izvršilnih sodb«, tudi ne tistih, ki zadevajo človekove pravice. O sami bivši Jugoslaviji pa je dejal, da je »vsaka rešitev se zavita v temo«, saj so evropski interesi do nekdanje Jugoslavije popolnoma različni; se pravi, povsem divergentni. Očitno je imel v mislih Nemčijo na eni, ter Francijo in Anglijo na drugi strani, da o Rusiji niti ne govorimo.

Miro Kocjan

ORTOPEDIJA / UPORABA IZOLACIJSKEGA MATERIALA Z VESOLJSKEGA ČOLNIČKA V MEDICINSKE NAMENE

Vesoljska tehnologija za zdravljenje kosti

Model okrepljene medenice za didaktične potrebe (Foto: C. W., Nature)

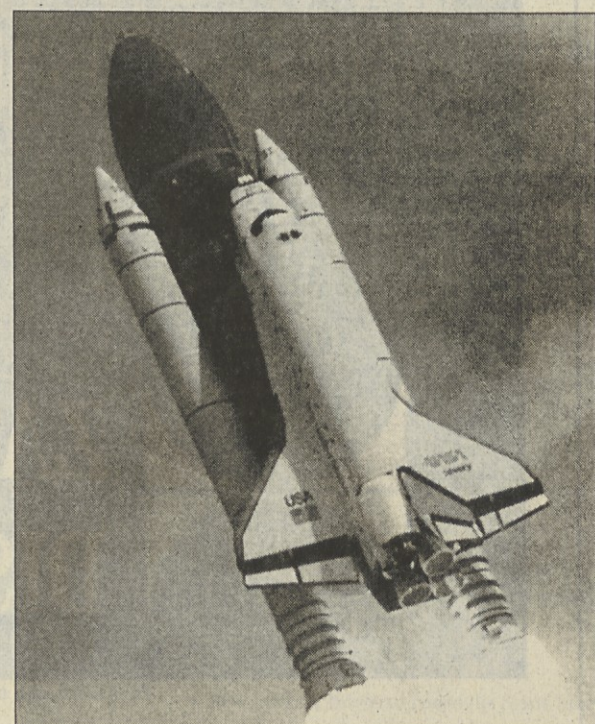
Material, ki preperečuje, da bi vesoljski čolnicek ob povratku na Zemljo zgorrel, utegnejo prav kmalu uporabljati za zdravljenje zlomljenih ali poškodovanih kosti. Znanstveniki kalifornijskega Raziskovalnega centra Ames, ki deluje v okviru NASA, so se prirerjanja tehnologije površinske izolacije za medicinsko uporabo lotili skupaj z nekaterimi teksasimi idustrijskimi družbami in akademskimi ustanovami. Keramični izolacijski material je mešanica silicija, aluminijevih vlaken in borosilikatnega stekla. Raziskovalci

so ugotovili, da kosti opic in podgan te snovi ne zavračajo. Trske izolacijskega materiala nameravajo uporabiti za ograje, ki naj bi pomagale pri obnovi poškodovanih ali obrabljenih kosti, saj je ta po mehanskih lastnostih in strukturi zelo podoben kostem. Casey Fox iz podjetja Biomedical Enterprises, majhne družbe iz San Antonia, zeli uporabiti material skupaj z drugimi implanti - kovinskimi iglami, zicami, ploščami in vijaki - pri zdravljenju počenih in zlomljenih kosti. »Upamo, da se bodo celice kosti vrasle v pore v

tem materialu, tako da bi dobili z vlakni ojačano kost,« pravi Howard Goldstein, znanstvenik iz centra Ames, ki celoten projekt tudi vodi. »Vendar pa merijo pore v keramiki zaenkrat le nekaj mikrometrov, celice, ki naj bi v njih zrastle, pa so večje. Zato bomo morali pore pac povečati.« Goldstein upa, da mu bo v sodelovanju s družbo Bio Medical Enterprises in Medicinskim centrom Teksaske univerze v San Antoniu to uspešno bodisi z večjimi silicijevimi vlakni bodisi z zgajanjem keramike pri višjih temperaturah. »S tem zeli-

mo nekoliko spremeniti površinsko strukturo materiala, kar bo vplivalo tudi na poroznost in trdnost,« meni Goldstein. »Keramika bo potem najbrz nekaj manj trdna od kosti, vendar pa bi se morala z vrascanjem kostnih celic ojačiti.« Casey Fox pravi, da se je zamisel o uporabi izolacijskega materiala z vesoljskega čolnika v medicinske namene razvila iz dolgotrajnega sodelovanja NASA in Teksaske univerze, ki je posvečeno raziskavam degeneracije kosti v pogojih sibe težnosti.

Andy Coghlan (G. V.)

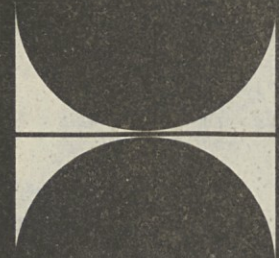
Izstrelitev vesoljskega čolnika (Foto: NASA)

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVIE, KNJIGE

ZALOŽNIŠTVO TRŽŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA
DRAMA SNG, tel.: 061/221-511
Danes, 10. novembra, ob 19.30 D. Jovanović: ANTI-GONA, za abonma sreda (parter), izven in konto. Predstava bo se v cetrtek, 11. novembra, ob 18. uri, za abonma študentski drugi (parter), izven in konto in ob 21. uri, za abonma študentski drugi (lože, cerde, balkon), izven in konto ter v soboto, 13. novembra, ob 19.30 uri, za abonma sobota (parter), izven in konto. Prosimo, da ne zamujate predstave, ker po začetku vstop v dvorano ni več mogoč!

MALA DRAMA
Danes, 10. novembra, ob 20. uri W. Allen: ZAJGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven in konto.
V cetrtek, 11. novembra, ob 20. uri A. Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE, za izven. Monodramski nastop Polone Vetrh.
V soboto, 13. novembra, ob 20. uri G. Léautier: RA-GLJA, za izven in konto. Monodramski nastop Me-te Vranic. V foyerju bo na ogled slikarska razstava igralnih del.

OPERA, tel.: 331-950
Danes, 10. novembra, ob 19. uri Verdi: TRAVIA-TA, za izven in konto.
V cetrtek, 11. novembra, ob 19. uri Verdi: RIGO-LETO, za izven in konto. Razprodano!
V petek, 12. novembra, ob 15. uri Puccini: GIANNI SCHICCHI, Razprodano!
V soboto, 13. novembra, ob 19. uri Verdi: FALSTAFF, za izven in konto (edina predstava v mesecu).

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/1253-312
V cetrtek, 11. novembra, ob 19.30 Milan Jesih: SONETI. V petek, 12. novembra, ob 19.30 H. Achtembusch: SUSN. Vabijo vse Suzane, da za petkovo predstavo dvignejo brezplačne vstopnice pri blagajni gleda-

liscal.
MESTNO GLEDALIŠČE, tel.: 061/210-852
Danes, 10. novembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NA-RODOV BLAGOR, za abonma mladinski II in v ce-trtek, 11. novembra, ob isti uri, za abonma mladins-ki III.
V petek, 12. novembra, ob 19.30 M. Camoletti: PRI-DI GOLJA NA VECERJO, za abonma petek.
SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, Krekov trg 2, tel.: 061/312-860
Predstava J. B. Moliere: GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, napovedana v petek, 12. novembra in v nedeljo, 14. novembra, ODPADE.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, tel.: 061/1404-183
V petek, 12. novembra, ob 20. uri Miro Gavran: MOŽ MOJE ZENE. Igrata Ivo Ban in Iztok Valič.
CELJE
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE, tel.: 063/25-332
V petek, 12. novembra, ob 16.30 L. Pirandello: KOT ME TI HOCES, za abonma Srednja sola za tr-govinsko dejavnost Celje.
KRANJ
PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, tel.: 064/222-681, 222-701
V petek 12. novembra, ob 19.30 Igor Torkar: REVI-ZOR 93, satirična komedija, za abonma petek I, iz-ven in konto. Predstava bo se v soboto, 13. novem-bra, ob isti uri, za izven in konto.
MARIBOR
DRAMA, tel.: 062/221-206
V cetrtek, 19. novembra, ob 19.30 Aishil: ORE-STEJA, premiera, za red premierski in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
KULTURNI DOM
SSG ponovi danes, 10. t.m., ob 16. uri za abonma Red G krstno predstavo Alojza Rebule »Opera-cija Timava«. Naslednje ponovitve: jutri, 11. t.m., ob 15. uri za abonma RED H in ob 20.30 za abonma Red I; v petek, 12. t.m., ob 20. uri za abonma Red I; v nedeljo, 14. t.m., izven abon-maja in v ponedeljek, 15. t.m., ob 16. uri za abon-ma Red H.
Nadaljuje se prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom pred-stav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664).

VERDI - DVORANA TRIPCOVICH
Jesenska simfonična sezona - Ludwig Van Beethoven
V petek, 12. t.m., ob 20.30 (Red A) bo na sporedu koncert st. 3 za klavir in orkester v izvedbi orkestra gledališča Verdi. Vodi dirigen-t Lü Jia. Solist Deszö Ranki.
Ponovitev v nedeljo, 14. t.m., ob 18. uri (Red B). Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Trip-covich (9-12, 16-21).
GLEDALIŠČE ROSSETTI
V petek, 12. t.m., ob 20.30 premierska pred-stava Lea de Bernardisa »Totò, principe di

Danimarca«. V abonmaju: odrezek st. IV (iz-birate lahko med petimi zelenimi). Vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih pri blagajni gledališča Rossetti (ob de-lavnikih 8.30-10.00, 16.00-19.30) in v Pasazi Protti (ob delavnikih 9.00-12.30, 15.30-19.00, ob praznikih in nedeljah 9.00-12.30).
GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CON-TRADA
Danes, 10. t. m., ob 20.30 ponovitev predstave Carpinterija in Faragune »Pronto, mama?«. v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio, glasba Livio Cecchelin. Ponovitev jutri, 11. t.m., ob 20.30
GORICA
KATOLISKI DOM
Vpisovanje abonmentov vsak delavnik od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure pri blagajni Kulturnega do-ma, Gorica, Ul. Brass 20, tel. 33288.
TRZIC
OBČINSKO GLEDALIŠČE
V ponedeljek, 15. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatro dell'Archivolt o predstavo Stefana Bennija »Il bar sotto il ma-re«. Režija Giorgio Gallione.
Ponovitev v torek, 16. t. m., ob 20.30.

KOROŠKA

CELOVEC
Mestno gledališče
Danes, 10. t. m., ob 19.30 - Franz Lehar »Die lustige Witwe« (Vesela vdova). Ponovitev v petek, 12. t.m., ob 19.30.
V cetrtek, 11. t.m. in v soboto, 13. t.m., ob 19.30 »Der Mann von La mancha (Dalle Wasserman).
Tishlerjeva dvorana Slomskovega doma
V petek, 12. t.m., ob 19.30 - Podelitev Einspielerjeve nagrade 1993

BELJAK
Studiobühne Beljak - Kellertheater: jutri, 11. , v petek, 12. t. m., in v soboto, 13. t.m., ob 20. uri Michel Weger »Casparus«.
ŠENTJAKOB
Farna dvorana
V soboto, 13. t.m., ob 19.30 - Muzikal »Zajci festival« - nastopa mladinska gledališka skupina sri-srak-sruk Sentjakob.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

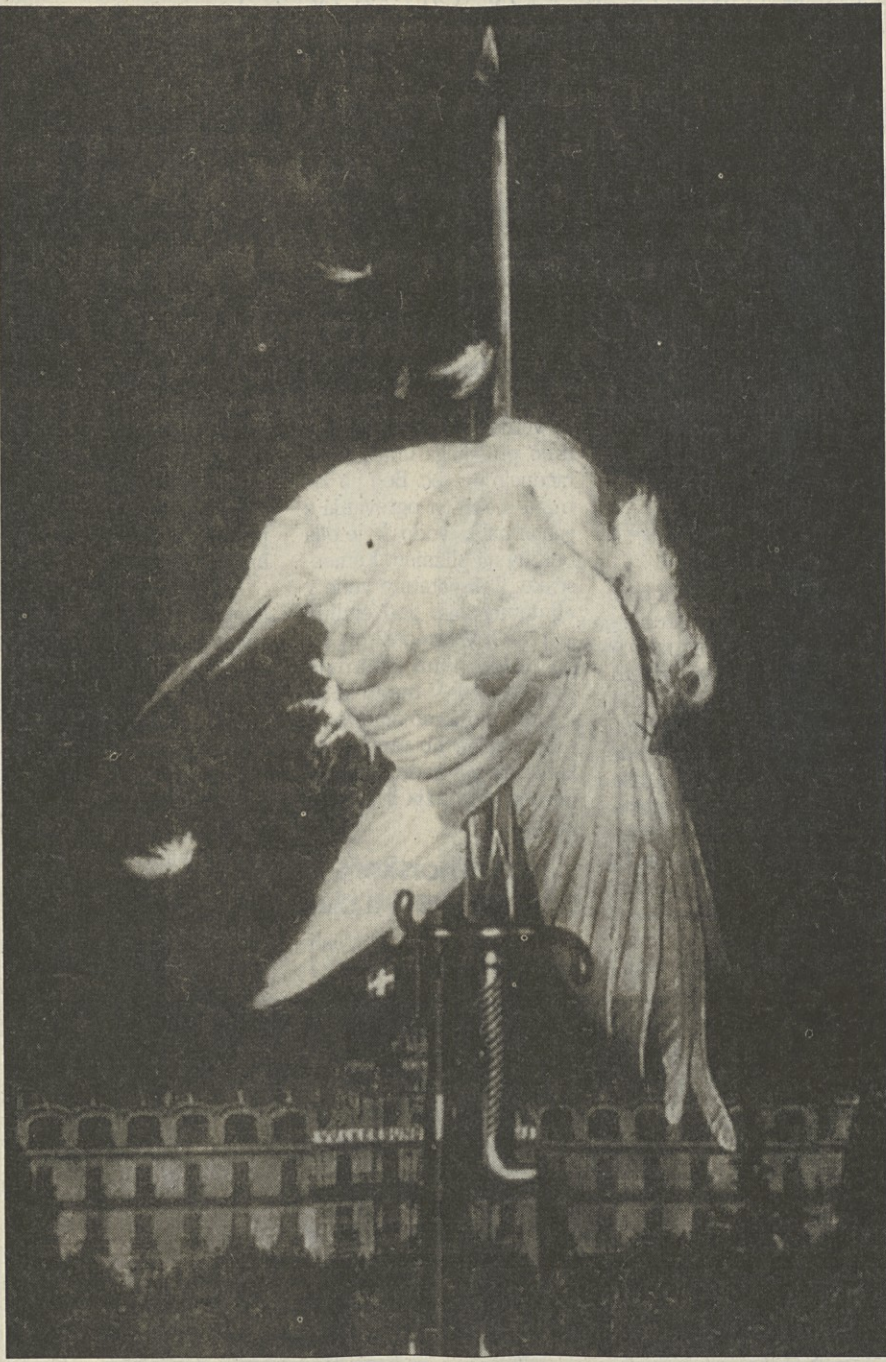
LJUBLJANA
Predavanja prvega modula podiplomskega progra-ma in diskurzivnih studijev potekajo v predavalni-ci Pedagoškega instituta na Gerbičevi 62, ob 18. uri, predava profesor lingvistike z univerze v Antwerpen dr. JEF VERSCHUREN. Naslovi: da-nes, 10. novembra: PROBLEMS OF INTERCUL-TURAL COMMUNICATION; v cetrtek, 11. no-vembra: LANGUAGE AND IDEOLOGY.
CANKARJEV DOM
PLES:
V sredo, 17. novembra, ob 21. uri premiera TATO-VI MOKRIH ROBCKOV (KD, 600, 400 SIT).
SLOVENSKI KNJIZNI SEJEM:
Danes, 10. novembra, ob 10. uri Zalozba Obzorja Maribor predstavlja izvirne novitete: I. Svetina: Disiplina bolecin, M. Novak: Izza kongresa ali umor v teritorialnih vodah, J. Koruza: Znacaj pe-sniškega zbornika (sejna soba E2); ob 10. uri Zalo-zba EPTA predstavlja najlepse slikanice (sejna so-ba V1); od 10. do 13.30 in od 14.30 do 17. ure se-minar o avtorskih pravicah (sejna soba E3); ob 11. uri Druzina predstavlja zbirko: Cerkevni dok-umenti (sejna soba E1); ob 12. uri Zalozba Mladin-ska knjiga predstavlja: Slovenska narecja v izgovor-jeni in zapeti besedi (SD); ob 16. uri Zalozba Ro-kus predstavlja knjižni projekt: Plecnikovi kelih, mostrance in ciboriji (sejna soba V1); ob 17. uri

Večer mladih književnikov s podelitvijo nagrade za najboljši knjižni prvenec v letih 1991-1993.
MREZA ZA METELKOVO:
Danes, 10. novembra, ob 20. uri koncert JANI KOVACIC (Gala dvorana); ob 20. uri otvoritev raz-stave modnih skic MARJE ROBIC in EVE UDO-VIC (Pesaki); ob 21. uri 1001 noc: dr. DUSAN PLUT: Planetama ekološka kriza (Hanger); ob 22. uri Channel zero videoprojekcija: BLADE RUN-NER, sponzor je Urad RS za mladino (Gala dvora-na). Za pomoč se zahvaljujejo Maksu Bastlu iz po-djetja Emo Celje.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI
tel.: 061/1404-183
Danes, 10. novembra, ob 19. uri potopisno preda-vanje ANDREJA STRAHOVNKA: Po svileni poti.
V soboto, 13. novembra, ob 20. uri IZTOK MLAKAR, pesem, kitara in kupica mladega vina (1000 SIT, števil kart je omejeno).
ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE, Zvezdarska 1
V cetrtek, 11. novembra, bo ob 13. uri v čitalnici arhiva predavanje s prikazom diapozitivov, ki ga bo imela mag. JEDERT VODOPIVEC.
ŽALEC
Danes, 10. novembra, bo ob 18. uri v občinski ma-tični knjižnici prireditve NOCOJ NAM BO NEK-DO VES MOST POKRAL.

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

LJUBLJANA
LUTKOVNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA, tel.: 061/314-962
Veliki oder: v cetrtek, 11. novembra, ob 19.30 IPic-coli di Podrecca: VARIETE, izven. Gostuje stalno gledališče Furlanije-Juljske krajine iz Trsta. V pe-tek, 12. novembra, bo ob 17. uri R. Dahl-A. Tkacev: VDV - Velikanski dobrodrušni velikan, za izven.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, tel.: 061/1404-183
FESTIVAL OTROSKIH PREDSTAV
ZA NAGRADO ZLATA PALČICA:
V soboto, 13. novembra, ob 16. uri Martha Swintz: KRALJEVI SMETANOVICI KOLACKI, Primorsko dramsko gledališče.

KRANJ
PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, tel.: 064/222-681
Danes, 10. novembra, ob 17. uri Robert Thayenthal: ANA IN KRALJ, KI JE PADEL IZ PRAVLJICE, za izven in konto.
MARIBOR
LUTKOVNO GLEDALIŠČE, tel.: 062/26-748
V nedeljo, 14. novembra, ob 11. in 15. uri Z. Krilič: JAJCE, za izven.
NOVA GORICA
V soboto, 13. novembra, bo ob 10., 11.30, in 16. uri v veliki dvorani KD Nova Gorica predstava Ander-sen-Valic: SNEŽNA KRALJICA, za abonma malega polzka.

WEIMARSKA REPUBLIKA V FOTOGRAFIJI

V petek, 12. t.m. bodo v Pordenonu odprli fotografsko razstavo Johna Heart-fielda »Weimarska republika«. Slike so bile posnete in seveda objavljene v reviji AIZ, tokrat pa bodo na ogled v razstavnih prostorih Zeroimage glavne dvorane Študijskega centra v Pordenonu. Petkove otvoritve ob 18.30 se bosta ude-ležila tudi Petra Albrecht, odgovorna za Stiftung Archiv-Akademie der Künste iz Berlina in Angelo Schwarz, profesor na beneški Umetnosti akademiji. Ob 21. uri pa bo v dvorani Pasolini na vrsti prikaz eksperimentalnih filmov Ruttamanna, Fi-schingerja in Moholy-Nagyja, ki ga bo uvedel direktor Umetnostne akademije v Benetkah Carlo Montanaro. Razstava bo odprta do 12. januarja.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA
Danes, 10. novembra, bo po 23. uri v klubu B-51 na Gerbičevi 51a koncert nizozemske skupine DISTRACT VIBES.
FESTIVAL LJUBLJANA:
Danes, 10. novembra, ob 19.30 v Viteški dvo-rani - cikel mladi virtuoz: JURE MESEC - fa-got, PETER ZOLTAN - klavir. Program: Sa-int-Saens, Rene, Vivaldi, Grovlez.
CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
Danes, 10. novembra, bo ob 19.30 v Kosove-lovi dvorani drugi koncert iz cikla Mladi mladim: IZTOK VODISEK - violina, IVAN SOSTARSIC - violoncelo in DIJANA TANO-VIC - klavir (KD, 300 SIT).
Iztok Vodisek se je rodil leta 1972, violino pa se je pričel učiti s sedmimi leti, in sicer v glasbeni soli Franca Struma v Ljubljani v raz-redu svojega očeta. Studij violine je nadalje-val na srednji glasbeni soli v Ljubljani v raz-redu prof. Cirila Veroneka. Studij je z odli-čnim uspehom končal leta 1991. Istega leta je končal tudi prvi letnik Deželnega konse-rvatorija v Celovcu pri prof. Brianu Finlaysnu. Od leta 1988 uspešno obiskuje poletno vio-linsko solo v Velenju pri prof. Igorju Ozimu. Prejel je vrsto nagrad in pohval: leta 1985 po-hvalo na meddržavnem tekmovanju violini-stov v Fari d'Isonzo; leta 1986 prvo nagrado na republiškem tekmovanju violinistov v Ko-pru in tretjo na zveznem tekmovanju v No-vem Sadu; leta 1990 prvi nagradi na republi-skem tekmovanju komorne glasbe v Maribo-ru in zveznem v Beogradu.
V cetrtek, 11., ob 19.30 in v petek, 12. novem-bra, ob 20. uri KONCERT ORKESTRA SLO-VENSKE FILHARMONIJE, modri abonma I in II. Dirigent Marko Letonja, solist Michael-Martin Kofler, flauta. Program: I. Petric, J. Ro-drigo, S. Prokofjev (GD, 600, 500, 400 SIT).
V petek, 12. novembra, ob 21. uri BILL EVANS - PUSH '93. Zasedba Bill Evans, Adam Rogers, Robert Aries, Roland Jenkis, Orris Warner (LD, 1000, 800 SIT).
V nedeljo, 14. novembra, ob 11. uri PAVEL

CERNY, orgle. Program: J. S. Bach. F. B. Mendelssohn, J. Brahms, M. Reger (GD, 400 SIT).
V soboto, 20. novembra, ob 19.30 operni gala koncert Franciso Araiza, tenor z orkestrom slovenske filharmonije pod vodstvom Marka Letonje.

K4
V petek, 19. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 1, koncert električnih skupin Beithron, Random Logic ter Gogdar-den (studentje 250 SIT, ostali 400 SIT).
V torek, 25. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 2, koncert električnih skupin Cell Block, Annalies in Naomi (stu-dentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

GRAD DOBROVO
V petek, 12. novembra, bo ob 20. uri v gale-riji Zorana Musica na gradu Dobrovo kon-cert, na katerem bodo nastopili sopranistka IRENA BAAR, violinist TOMAZ LORENZ, violoncelist ANDREJ PETRAC in pianista ALENKA SCEK LORENZ.

GORNJA RADGONA
V soboto, 13. novembra, bo ob 19.30 v dvora-ni TVD Partizan koncert skupine DEMOLITI-ON GROUP iz Ljubljane in M. I. L. K. iz Ptu-ja kot predskupine.

KOPER
V cetrtek, 11. novembra, bo ob 20. uri v dvora-ni glasbene sole Koper Griegov večer ob 150-letnici skladateljevega rojstva: IRENA BAAR - sopran, TOMAZ LORENZ - violina, ANDREJ PETRAC - violoncelo, ALENKA SCEK-LO-RENZ - klavir.

VELENJE
V soboto, 20. novembra, bo koncert violon-celista GREGORJA MARINKA in pianista KLEMENA GOLNERJA.
Program: Skerjanc, Barber, Lipovsek, Cajkov-ski in Debussy.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA
FESTIVAL TRIO - V nedeljo, 14. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Ludvig. Na programu Sostakovič, Schubert in Mendelssohn. Vstopnica 10.000 lir.
Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripcovich: 9-12, 16-18 (ob ponedeljkih zaprta) ali uro pred pričetkom pri blagajni Avditorija Muzeja Revoltella.
GLEDALIŠČE ROSSETTI
Trzasko koncertno društvo
V ponedeljek, 15. t.m., ob 20.30 bo na sporedu koncert Tabee Zimmermann in Harmuta Hoella.
V torek, 30. novembra, ob 21. uri celovečerni kon-cert neapeljskega kantavtorja Pina Danieleja. Pred-prodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rosset-ti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

OPČINE
SKD Tabor - Openska glasbena srečanja: V nedeljo, 14. t.m., ob 10.30 bo v Prosvetnem domu na Opčinah koncert. nastopata R. Katsumata - mezzosopran in A. Vodopivec - klavir. Na sporedu Cajkovski, Rahmani-nov, Škerjanc, Ikuma, Osterc, Stolz.
MILJE
GLEDALIŠČE VERDI
Sezona jazz koncertov -1993-94: V petek, 19. t. m. bo nastopil Guido Manusardi Trio. Vstopnice so na pro-daj v tajnistvu gledališča od ponedeljka do sobote od 10. do 13. ure.
TRZIC
OBČINSKO GLEDALIŠČE
V sredo, 17. t. m., ob 20.30 koncert Viktorie Mul-love (violina) in Bruna Canina (klavir). Na progra-mu Bach in Prokofiev.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM
V Mali galeriji je na ogled razstava fotografij v knjižni opremi PODOBE GLAGOLOV avtorja JU-RIJA KOČBEKA.
V galeriji Cankarjevega doma je do 21. novembra na ogled razstava 1. SLOVENSKEGA BIENALA ILUSTRACIJE.
NARODNI MUZEJ SLOVENIJE
Razstava ANGELI ATLANTICI avtorice LIDIE ASTA je na ogled od 19. novembra. Predstavlje-na dela so izraz slikarkine vizije angelov in urav-noteženosti duha v svetu, v katerem clovek pred-stavlja nevarnost samemu sebi in naravi.
MODERNA GALERIJA
MGLC in Informacijski center Moderne galerije pripravljata dva tematska večera, na katerih bo predvajanih pet študijskih filmov na temo umet-niških grafičnih tiskov. Danes, 10. novembra, bo do ob 19. uri prikazani naslednji filmi Jedkanica (25. min), Lesorez (25 min), Litografija (25 min).
Razstava slik, plastik in risb slovitega danskega umetnika PERA KIRKEBYJA.
KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7
Razstava ARHITEKTURNE RISBE LJUBLJAN-SKIH STUDENTOV.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloska 61
Razstava 31. SLOVENSKE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ je na ogled od 23. novembra.
V cetrtek, 11. novembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave del likovno-anglesko-naravoslovno pla-ninskih počitnic.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
Razstava risb in slik ZORANA DIDKA je na ogled od 18. novembra.
GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava akvarelov ANDREJA KOSICA je na ogled od 23. novembra.
GALERIJA FILIPOV DVOREC
Cankarjevo nabrežje 1
Razstava slikarskih del HERMANA GVARDJAN-CICA je na ogled od 26. novembra.
GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMA-RIN je na ogled od 17. novembra.
GALERIJA LABIRINT, Trg revolucije 2
Razstava keramik in slik Znaki zemlje mladega likovnika RADA JAGODICA je na ogled od 18. novembra.
GALERIJA PIC LEK
Razstava gvašev in temper MATJAZA ROLIHA je na ogled od 15. novembra.
KULTURNO-UMETNIŠKO DRUŠTVO UNIVERZITETNEGA KLINICNEGA CEN-TRA IN MEDICINSKE FAKULTETE DR. LOJZ KRAIGHER
Razstava asemblažev FANTASTICNIH ZIVALI ANE SFILIGOJ je na ogled od 4. decembra.

GALERIJA SOU, Kersnikova 4
Danes, 10. novembra, bo ob 20. uri otvoritev raz-stave del natečaja Programska in arhitektonska ureditev priličja stavbe na Kersnikovi 4.
AJDOVŠČINA
Razstava slik JULIJANA KRAPEZA je na ogled od 14. novembra.
DOMŽALE
LIKOVNO RAZSTAVISČE DOMŽALE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
GALERIJA BASSANESE
Na ogled razstava Michaela Goldberga. Ur-nik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.
GALERIJA CARTESIUS
Do 15. novembra bo na ogled razstava slikarja Lojzeta Spacala. Urnik: ob delav-nikih od 11.00-12.30 ter od 16.30-19.30, ob praznikih od 11.00-13.00.
OBČINSKA GALERIJA
Do 26. t. m. razstavlja slikar Aldo Famà. Ur-nik ogleda: ob delavnikih 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob praznikih 10.30-12.30.
ART GALLERY
Do 12. t. m. razstavlja svoja akvarela slikarka Marta Malni. Urnik ogleda: ob delavnikih 10.30-12.30, 17-19.30, ob praznikih 11-13.
GRAD SV. JUSTA - BASTIONE FIORITO
Do 18. t. m. razstavlja akvarele slikarka Silva Fonda. Urnik ogleda: ob delavnikih 10.30-12.30, 15-17, ob praznikih 10.30-13.00.
GALERIJA NADIA BASSANESE
Do 16. novembra je na ogled Ricarda Dalisija. Na ogled je ob delavnikih od 17. do 20. ure.
TRGOVSKI CENTER IL GIULIA
Do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugo Carà.
MUZEJ ŽIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER
Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik: ob ne-deljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob cetrtkih od 10. do 13. ure.

KOROŠKA

CELOVEC
Mohorjeva Knjigarna
Koroske motive razstavljajo člani likovne sekcije »Vir« - kulturno umetniškega društva Radovljica.
SKOFIJSKA REZIDENCA (Mariannengasse 2)
Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc Ksaver Salm«. Urnik: 10/17.
TINJE
V galeriji Tinje razstavlja svoja dela Irene Gutt-Gregoric.

Razstava slikarja in grafika MARJANA VOJSKA je na ogled od 13. novembra.
GORNJA RADGONA
Danes, 10. novembra, bo ob 18. uri v prostorih nove knjižnice pri ljudski univerzi otvoritev likovne razstave LOJZETA LOGARJA. Razstava bo na ogled do 26. novembra.
KAMNIK
V petek, 12. novembra, bo ob 18. uri v kavarni Veronika otvoritev likovne razstave CIRILA HOČEVARJA.
KOČEVJE
Razstava del kiparjev in slikarjev iz likovne dela-vnice (Ex tempore in forma viva) je na ogled od 21. novembra.
KRANJ
V Galeriji mestne hiše je na ogled razstava Indu-strijska in tekstilna dediscina Gorenjske.
GALERIJA PUNGERT
Razstava likovnih del Ob vodi MAJE DRAKSLE-R je na ogled od 22. novembra.
MARIBOR
NOVINARSKI KLUB
Razstava risb IRENE CUK.
ROTOVZ, Trg Borisa Kraigherja 3
Razstava slik STOJANA GRAUFA.

NOVO MESTO
DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7
Razstava likovnih del FRANZA BERGERJA, GI-ORGIA CELIBERTIA, ROBERTA PRIMIGA, HU-GA WULZA in FRANCA ZELEZNIKA bo na ogled od 28. novembra.
V cetrtek, 11. novembra, bo ob 18. uri v mali dvorani otvoritev razstave ob 95-letnici LEONA STUKLJA. Razstava bo na ogled od 28. novem-bra.
PIRAN
V galeriji Meduza 2 je do 25. novembra na ogled razstava slik slikarja JANEZA MATELICA.
POSTOJNA
Razstava UMETNIŠKI PONAREDKI, impresioni-zem in postimpresionizem je na ogled od 14. no-vembra.
GALERIJA POD KLANCEM, Vilharjeva 4
Razstava pastelov akademske slikarke SANDRE KUMP.

NARODNI MUZEJ

Matjaž Kmecl
Andrej Smole
znameniti Slovenec
igra
Tone Gogala
Režija
Dušan Mlakar

Petek, 12.11. ob 17^h
Sobota, 13.11. ob 20^h
Petek, 26. 11. ob 20^h

Rezervacije: 218 886
Blagajna muzeja

MUZEJ REVOLTELLA
Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovišcarske usta-nove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vode-ni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

OPČINE
PROSVETNI DOM - SKD TABOR
Na ogled je razstava akademske slikarke Roze Pisanec.
GORICA
GORISKI GRAD
V Pokrajinskem muzeju na goriskem gradu je vsak dan na ogled razstava o proizvodnji in uporabi svile med leti 1725-1915 »Šve-tlikajoca se nit« ter stalna muzejska zbirka o prvi svetovni vojni in goriska pinakoteka od 10.00 do 13.00 ter od 15.00 do 20.00, ob pone-deljkih zaprto.
Muzej zgodovine in umetnosti je zaprt zaradi po-pravil.

PALACA ATTEMIS
Pinakoteka - zaprta zaradi popravil.
Biblioteka in Pokrajinski zgodovinski arhiv sta odprta od 9.30 do 12.30.
VILLA MANIN - PASSARIANO in PALMANOVA
Do 15. novembra je na ogled razstava ob 400-letnici Palmanova »Palmanova - trdnjava Evrope, 1593-1993«. Razstavljani so dragoceni predmeti, dokumenti, orožje, reljefi in slike.
VIDEM
GALERIJA DEL VENTAGLIO
Na ogled je razstava skulptur lombardskega umetnika Valeria Gaetija.

BOROVLEJE
Galerija Rieser (Klagenfurter str.)
Na ogled je razstava 50 koroskih umetnikov.
BELJAK
Galerija Ingeborg in Horst Assam
Do 13. novembra 1993 bo na ogled razstava Pietra Leoneja.
BILČOVŠ
V Posojilnici v Bilcovsu razstavlja Stane Staric.

Letos nas ne bo zeblo

Slovenci vedno manj kurimo na trda goriva, ampak se raje grejemo s kurilnim oljem, ki je okolju manj škodljivo in cenejše - V večjih krajih gradijo toplovodna omrežja, predvsem plinska

Zima je že skoraj tu in spet je treba poskrbeti, da nam bo v mrzlih dneh toplo. Tisti, ki toplotno energijo dobijo iz toplane ali plinane, si s tem ne delajo prevelikih preglavic, precej težav pa imajo z nabavo kuriva tisti, ki se grejejo z različnimi peclji ali lastno centralno kurjavo. Marsikatero gospodinjstvo to pošteno udari po žepu, saj mora biti kuriva dovolj za vso zimo. V Ljubljani vedno več ljudi namesto premoga kupuje kurilno olje, ki je cenejše, pa tudi za okolje manj škodljivo. Te škodljivosti se zavedajo pozimi predvsem v velikih mestih, ko zaradi dima nastaja umazan težak zrak, čeprav strokovnjaki pravijo, da v Ljubljani se ni kritične koncentracije strupenih snovi v ozračju. Podobno je s tem tudi drugod po Sloveniji, kjer prav tako cedalje manj kurijo na trda goriva, v zadnjem času pa so začeli v večjih krajih graditi toplovodna omrežja.

Dolenjci kupujejo velenjski lignit

V trgovskem podjetju Center v Novem mestu imajo na zalogi več vrst premoga. Velenjski lignit stane 8.802 tolarja, senovski kosi so po 14.430 tolarjev, češke kocke po 16.600 in najdražji madžarski stisnjeni briketi po 26.500 tolarjev za tono.

Ljudje se največ odločajo za najcenejši velenjski lignit, povpraševanje po premogu

pa iz leta v leto upada. Na novomeskem Gozdnem gospodarstvu prodajajo dolžinska bukova in gabrova drva (stirimetrska), saj se jim prodaja po metrih ne izplača. Kubični meter drv s prevozom stane 5.700 tolarjev, pravega povpraševanja pa ni, saj je potem z njimi se preveč dela. Metrska razzagan drva pa prodajajo kmetje in ostali, ki imajo gozdove. Se vedno se zelo veliko kuro s kurilnim oljem, ker je s tem tudi najmanj dela.

Od januarja letosnjega leta imajo v nekaterih novomeskih soseskah na voljo uporabo zemeljskega plina, ki ga za široko potrošnjo distribuira javno podjetje Komunala.

Gorenjci prisegajo na kurilno olje

Na osnovi podatkov, ki smo jih včeraj dobili v večjih gorenjskih prodajalnah z različnimi vrstami goriv, bi lahko rekli, da na Gorenjskem predvsem prisegajo na dve vrsti goriv - na olje in na rjavi premog. Pri rjavem premogu je, vsaj v Kranju, potrebno predhodno naročilo, cakovna doba pa je dobra dva tedna. V tem delu Slovenije je ponekod sicer možno dobiti tudi briquete iz Madžarske, ki pa so večinoma nepopularni zaradi cene.

Dokaj dobro se prodajajo bukova drva, za nekatere pa je zanimiv tudi premog iz Češke, ki pa ga trenutno ni,

čakajo namreč na uvoz. Poskusali smo priti se do podatkov o onesnaženosti gorenjskega ozračja v času kurilne sezone, a jih ni bilo možno dobiti.

Posavci bodo kurili lesne odpadke

V vseh treh posavskih občinah, Brezicah, Krškem in Sevnici, se bodo to zimo ljudje greli po se kar ugodnih cenah. Najnaprednejši so Sevnici, ki prav te dni slavnostno izročajo namenu mestno omrežje za kurjavo z zemeljskim plinom. Predvsem zaposleni v tukajšnji lesnopredelovalni industriji pa imajo tudi ugodnost, da lahko dobijo lesne odpadke, če jih ne skurijo v samih tovarniških kotlarnah. Na GG Brezice so se do nedavnega na veliko razvažali po domovih suho mesano vrhovino po vsega 4.000 tolarjev za dolžinski meter. Zaloga je posla, zato na komercialni brezkiški gozdarjev pravijo, da bodo v kratkem prodajali sveže vrhovino. Za tiste, ki radi segajo po premogu, je na izbiro velenjski lignit: v sevniskem Kmetijsko-oskrbovalnem centru je cena 7.300 tolarjev za tono, pri krškem Mercatorju-Kuriv pa po 7.800. Senovčan, znani kockovec, je v Sevnici po 12.900 tolarjev, v Krškem pa je le po 12.300. K ceni je treba prilepiti se stroške prevoza. Tisti, ki se grejejo na kurilno olje, so večinoma izkoristili vse ostrejšo konkuren-

co med tukajšnjimi številnimi dobavitelji kurilnega olja pred podražitvami.

Toplotna omrežja v Prekiji

V ljutomerski občini se v osemstotih, nekot družbenih stanovanjih, nad katerimi ima pregled komunalno podjetje, ogreva polovica s kurilnim oljem, 20 odstotkov na trda goriva, 30 odstotkov individualnih kurisc pa prav tako v glavnem na trda goriva. Tudi na podeželju prihaja v zadnjih letih vse bolj v ospredje kurilno olje. Na plinovod, ki poteka v bližini, je priključenih nekaj večjih porabnikov. Zara-

di velikih stroškov na gradnjo plinskega omrežja ne računajo preveč. Bolj jih zanima možnost ogrevanja z geotermalno vodo, ki je bila odkrita na bližnjem Kamenščaku. Temperatura vode v »ljutomerskem podzemlju« je 173°C. V ormoški občini pa dolgoročno računajo prav na plin. V mestu so že zgradili primarno omrežje, v kratkem pa bo razpisana koncesija za gradnjo sekundarnega omrežja v celotni občini.

Na Primorskem peči na svetilni plin

Klasična kuriva na Obali prodajata Degrojeva trgovina

in Sečovljah in Socina trgovina na Smarski cesti v Kopru, in sicer imajo na zalogi velenjski lignit, trboveljski premog, mesana bukova in hrastova drva.

Največ zasebnih his ima centralno kurjavo, v glavnem na nafto, vse več pa se upravlja tudi plin. Bloki v stanovanjskih soseskah v Luciji, na Jagodju pri Izoli in v Semedeli pri Kopru imajo skupne kurilnice, večinoma na nafto. V starih mestnih jedrih pa je ogrevanje predvsem individualno.

Letosnji »hit« so tukaj peči na svetilni petrolej, ki so majhne, praktične in izredno varčne ter ne potrebuje-

Resda z drvmi, če imaš svoj gozd, ni veliko stroškov, je pa več dela (Foto: V. Cuder)

jo dimnikov. V novogoriški občini imajo registriranih 30 skupinskih kotlovnice, namenjenih za ogrevanje. Le ena med njimi kuro z drvmi, vse druge pa na naftne derivate (od ekstrahirane do srednjelakega kurilnega olja). Tako imenovana trda kuriva (drva, premog) se umikajo tekočim gorivom. Zaenkrat po podatkih s hidrometeorološke postaje v Novi Gorici (na Grcni) doslej še ni bilo treba razglasiti preplaha zaradi onesnaženega zraka.

Sprico novega načina ogrevanja domov in javnih zgradb je Mezgjeva opozorila se na zanimiv vidik. Tradicionalni poklic dimnikarjev namreč tu bolj kot drugje izumira. Dandanašnji mora dimnikar bolj kot ometanje dimnikov in peči znati ravnati z zapleteno strukturo gorilcev in crpkov v sodobnih napeljavah centralne kurjave.

Korošce grejejo toplovodni...

Večina Korošcev se ogreva iz različnih toplovodnih omrežij. V Slovenj Gradcu pa se letos prvič ogrevalo s plinom v naselju Legen, kjer so prej prevladovala individualna kuriska in povzročala precejšnje onesnaženje zraka. Se vedno pa sta zaradi individualnih kurisc in dima najbolj prizadeti Mežica in Crna, ki na slovenskih lestvicah zasedata gornji del.

Premoga pa se na Ravnah

Kuriva mora biti dovolj za vso zimo (Foto: O'Hara)

prda 30 do 40 odstotkov manj kot prejšnja leta, seveda najcenejšega, ki ga kupci plačujejo s čeki ali krediti. Prodajalci se opazuje, da ga isti kupci kupujejo vedno manj. Založenost je boljša kot pred nekaj leti, ker so se tedaj pac prodajale ogromne količine. Tisti pa, ki znorejo, raje kupujejo deklarirane lesne briquete in kakovostni premog.

...Prekmurce pa termalna voda

V pomurski metropoli Murski Soboti se večina prebivalcev, ki stanujejo v zasebnih hišah in stanovanjskih blokih, greje s kurilnim oljem. Letos so ga prodali za 220 milijonov litrov.

Kompleks stavb soboske bolnišnice ogreva z mazutom. Večji porabniki Mora, Panonija, Tovarna mlečne prahu, Mesna industrija Pomurka, Panonija in še nekatere avstrijske objekti so priključeni na plinovod.

Kurilno olje prodajajo na 4 obroke s čeki brez obresti.

Na Kurivu v Murski Soboti so letos prodali že 2800 ton velenjskega lignita, katerega tona velja 7.400 tolarjev. Visokokalorični trboveljski premog in enak, uvožen iz Češke in Rusije, stane 12.500 tolarjev. Za kubični zaganih mesanih drv (bukev, hrast, jelsa, akacija) mora kupec odšteti 6000 tolarjev.

Obetavno prihodnost cenenege in čistega ogrevanja v Pomurju vidijo v neizmernih zalozah termalne vode. Iz geoloških satelitskih posnetkov je razvidno, da se od Gradiscanskega v Avstriji do Balstona na Madžarskem razprostira ogromno podzemno jezero s toplo vodo. V Murski Soboti se s toplo vodo ze ogreva hotel Diana ter vsi hoteli in drugi objekti v Moravskih Toplicah.

Dopisniki Republike

NOVA GORICA / BRATENJE

Sodelovanje dveh mest

Madžari bodo prišli na obisk

Novogoriška občina je navezala prve stike z madžarskim mestom Győr. Pred kratkim se je od tam vrnila delegacija nekaterih novogoriških profesorjev in učencev, decembra pa naj bi Novogoričani gostili madžarske goste. Prvi stiki so bili pravzaprav narejeni že pred leti, ko se je v Győru osnovalo društvo Soca-Isonzo, ki se povezovalo z Goricani. Na Soski fronti v prvi svetovni vojni je sodelovalo veliko mladenicov iz tega mesta, predvsem dijakov, ki so jih takratne avstroogrške oblasti poslale v vojno. Skoraj vsi so padli in so pokopani na vojskih pokopališčih od Doberdoba do Loga pod Mangrtom in Trente. Ta žalostna plat človeške zgodovine je povezala ze Gorico, Dober-

dob in druge kraje na italijanski strani, sedaj pa si svojci prizadevajo podobno povezavo najti tudi s slovenskimi kraji.

Danes je mesto Győr podobno mesto s 140 tisoč prebivalci in je glavno mesto zupanije s skoraj pol milijona prebivalci. Komisija za mednarodne odnose pri novogoriški občinski skupščini je izoblikovala predlog, da bi ponujeno druženje podprli in da bi 16. decembra letos (takrat bo v Novi Gorici velik kulturni dogodek: odprli bodo novogoriško gledališko hišo) povabili delegacijo tega mesta z zupanom na čelu. V prihodnje pa naj bi to sodelovanje preraslo v druženje starih obmejnih mest: Komarno, Győr, Nova Gorica in Gorica. (V.C.)

AJDOVŠČINA / IZVRŠNI SVET

Iščejo predsednika

Zavzemajo se za rekonstrukcijo občinske vlade

Sestanek političnih strank v občini, ki ga je sklical predsednik občinske skupščine Mitja Lavrencić, ni prinesel odgovora, kaj naj v občini storijo potem, ko je sedanjí predsednik izvršnega sveta Silvester Premrl zaprosil za predčasno razrešitev s te funkcije. Mandat bi sicer Premrlu potekel aprila prihodnje leto, za razrešitev pa je zaprosil s koncem tega leta. Na sestanku so ugotovili, da prihajata v postev le dve rešitvi: poiskati novega predsednika ali ga najti v okviru sedanjih članov IS. Slednja rešitev bi bila možna s pre-

nosom pooblastil.

Sestanek strank je nedvomno načel kar nekaj vprašanj in vzpodbudil apetite po rekonstrukciji občinske vlade, čeprav bi bilo to tik pred lokalnimi volitvami tudi nesmotno. Za rekonstrukcijo občinske vlade se zavzemata predvsem stranki SKD in SLS. Pred jutrišnjo sejo občinske skupščine naj bi se politične stranke se enkant sesle in se morebiti le dogovorile za usklajena stališča. Razrešitvi dosedanjega predsednika občinske vlade ne nasprotujejo niti v predsedstvu občine niti v vodstvih strank. (A.L.)

NOVA GORICA / EKOLOGIJA

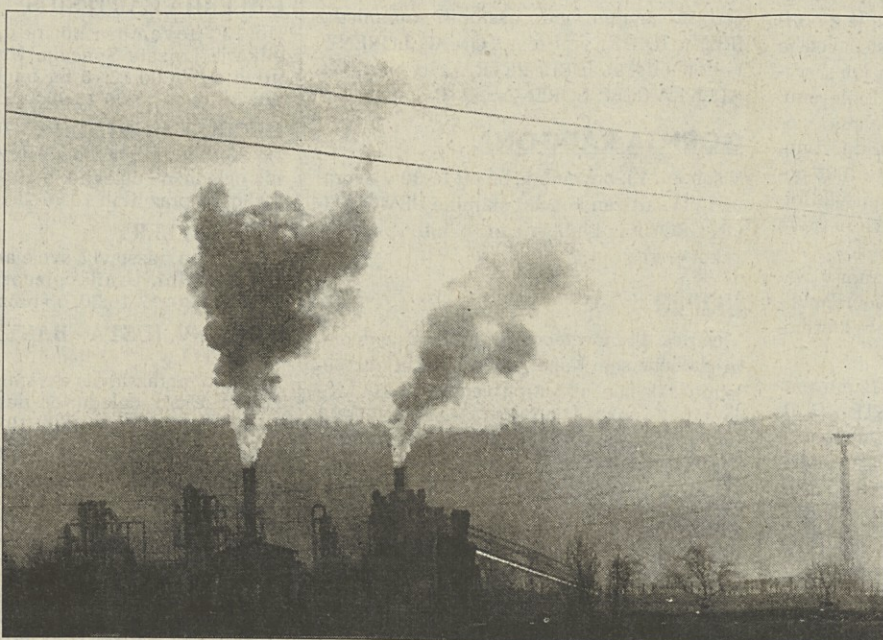
Ni nobene milosti za onesnaževalce okolja

Bodo Meblovo Iverko po novem letu zaprli?

Zdaj so ze znani rezultati, kakšne snovi in koliko jih spušča v zrak eden največjih onesnaževalcev novogoriškega zraka - Meblova tovarna ivernih plošč. Zadnja analiza, ki jo je po naročilu novogoriškega medobčinskega inšpektorata opravil Institut za varstvo pri delu iz Maribora, pravi, da sicer formaldehida v

ivernih plošč, je le še malo. Najbolj žalostno je to, da ima Iverka vsjo potrebno opremo ze kupljeno (vrečna je bila 700 tisoč ameriških dolarjev) in je uskladiščena pri njih na dvorišču. Potrebovali bi okoli 1,5 milijona nemških mark, da bi jo montirali. Tega denarja pa nimata ne Iverka ne holding Meblo, zato vse skupaj

ne pretita samo občinska skupščina in inšpekcija, ampak tudi tako imenovani »ekološki zakoni«, ki bodo stopili v veljavo z začetkom leta 1994. Ti namreč zahtevajo, naj tovarne v ceno svojih izdelkov vracunavajo tudi stroške ekološke sanacije. To pa bo za seboj povleklo tudi višje cene končnih izdelkov in s tem

Vsakdanja podoba Meblove Iverke v teh jesenskih dneh (Foto: O'Hara)

zraku ni toliko, da bi nas moralo skrbeti, saj je količina v dovoljenih mejah, da pa je lesnega prahu za 2,4-krat več, kot dovoljujejo predpisi. Ker doslej kljub »ultimatom« novogoriške občinske skupščine in inšpekcije Meblo ni poskrbelo za namestitve čistilnih naprav - rok za to delo se bo iztekel 31. decembra letos - jim zato preti zaprtje tovarne. Tako bo ob delo 150 delavcev.

Casa za sanacijo, se pravi za namestitve čistilnih naprav na dimnike tovarne

stoji. Kot pravijo na inšpektoratu, lastnike Mebla (Sklad za razvoj) prav malo skrbi, kaj se bo zgodilo s to tovarno, ki je med drugim ena redkih Meblovih družb, ki kolikor toliko normalno dela, saj so njene zmogljivosti zasedene skoraj 80-odstotno in daje kruh (kljub zajamčenim placem, ki jih prejema jo vsi preostali delavci Meblovih podjetij) kar nekaj družinam.

Meblovi Iverki (in ne samo njem, ampak vsem onesnaževalcem okolja, ki jih je v Sloveniji kar nekaj) pa

se bodo zmanjšale konkurenčna sposobnost, možnost prodaje in rentabilnost. Bralcem lahko v zvezi s tem postrežemo še z eno informacijo. Pred kratkim so se o usodi Iverke pogovarjali predstavniki občinske vlade, prizadetih KS, Iverke, inšpekcijskih služb in republiškega sklada za razvoj (ki je lastnik vseh Meblovih podjetij). Neuradno smo izvedeli, da so se razšli brez konkretnih dogovorov in sklepov.

Vojo Cuder

PIRAN / AKVARIJ

Večina rib poginila

Zastarela oprema je povzročila pravo katastrofo - Ostali so brez večine primerkov različnih rib

V noci z nedelje na ponedeljek je v piranskem Akvariju zaradi okvare na električnih instalacijah odpovedala crpalka. To je povzročilo pomanjkanje kisika v vodi in zato je večina rib poginila, med njimi tudi najzanimivejši primerki.

Zvone Kralj, ki za Akvarij skrbi že dolga leta, je povedal: »Podobne nesreče se imeli, vsakih nekaj let se kaj zgodi. Oprema je namreč stara, skoraj vsa se iz leta 1957, ko je bil akvarij ustanovljen. Tokratna

okvara pa je bila res nepričakovana, saj so odpovedale tudi varovalke pri rezervnem dovodu elektrike za rezervne crpalka. Izgleda, da je to povzročila vlaga, ker je med dežjem od strehe zamakalo.«

Kljub tej nezgodi Kralj upa, da mu bo do spomladi, morda pa celo že do konca leta uspelo ponovno oziviti akvarijske bazene in posode z novimi primerki. Povedal je, da so mu že prvi dan priskočili na pomoč piranski ribiči, ki so mu pomagali tudi ze ob prej-

snjih podobnih nesrečah. Tudi sam Kralj, ki je sicer znan piranski potapljač, je bil ze včeraj v vodi pred rtom Madona in je prinesel nekaj ujetih rib.

Sicer pa ima težave, ker ne more dobiti dovoljenja hrvaških oblasti, da bi smel nabirati živali za akvarij ob Savudrijskem polotoku, na mestu, kjer je najlaže najti primerke, ki jih potrebuje. Od hrvaškega ministrstva za pomorstvo ze leto dni ni odgovora na njegovo prošnjo. Morda bi lahko v tem pri-

meru posredovali tudi naši predstavniki, ko se pogovarjajo s hrvaško stranjo, saj tu ne gre za nikakršne ekonomske motive in takšna prijaznost Hrvatov res ne bi nič stala.

Piranski akvarij, ki je ena pomembnejših znamenitosti Pirana - vsako leto ga obišče vec kot 50.000 ljudi - pa bi zaslužil tudi nekoliko večjo skrb tukajšnjih oblasti. Od samega začetka namreč za njegovo obnovo in posodabljanje občina ni namenila nobene denarja. Boris Vuk

NA KRATKO S PRIMORSKE

V Fomačah se laže diha

PIRAN - Smrad, ki se je ob daljši suši ali nizkem zračnem pritisku širil iz cistine naprave v Fomačah (-prej Cesta JLA), je odpravljen. Podjetje Okolje, ki z napravo upravlja, je konec julija sklenilo pogodbo z Istragasom, ki je očisto nasel način kako zajeziti sirjenje resnično neprijetnega vonja. Ker so iz stabilizacijskega bazena in primarnega vsedalnika uhajale aerosoli, so se pri Istragasu odločili za preizkušeno metodo neposrednega vpihovanja kisline v bazen. To se je izkazalo za izjemno učinkovito, saj se je blato hitreje stabiliziralo in posedalo. Metoda je uspešno prestala 40-dnevno poskusno dobo obratovanja, to pa je bil po mnenju strokovnjakov znak, da je smrad praktično odpravljen. Seveda poseg ni bil poceni, priprave in stroški montaže so znašali poldrugi milijon tolarjev. Tudi nadaljnje obratovanje ne bo zastoj, za vzdrževanje bo treba mesečno odšteti 3500 nemških mark.

(A. Z.)

Tečaj aikida

SEZANA - V stari telovadnici v Sezani so člani kluba Ki Aikido iz Ljubljane pred kratkim prikazali tehniko borilnega sporta aikido. Aikido je sport, ki ne pozna bojev in tekmovalnosti, a je odlična samobramba. Bistvo te tehnike je poenotenje uma in telesa skozi sprostitiv z uporabo energije. Vse poteka brez nasilja. Umetnost aikida je v tem, da se konflikt konca, se preden se sploh začne. Zlasti so bile za obiskovalce te demonstracije v Sezani zanimive tehnike z uporabo palice, meča in noža. Predstavitelj je privabil veliko gledalcev. Ob predstavitvi novega sporta se je v Sezani pričel zacetni tečaj aikida, ki ga obiskuje deset tecačnikov.

(O.K.S.)

Roman Ric

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
10.15	Biskvitki, ameriška risana serija
10.40	Videošpon, ponovitev, VPS 1040
11.35	Iz življenja za življenje: Prisluhnimo tišini: Makrobiotika po nase, VPS 1130
12.05	Veliki zločini in procesi 20. stoletja, ponovitev 6/13 dela koprodukcijske dokumentarne serije, VPS 1200
12.30	Krokodila neznost, angleška dokumentarna oddaja
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
14.35	Tukaj bo Srbija, ponovitev
15.20	F. Raphael: Po vojni, ponovitev 7/10 dela, VPS 1520
16.15	Svet poroca, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.00	Regionalni program Ljubljana
18.45	Besede, besede, besede, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Intervju: Vaclav Havel
21.00	S. Osterc-P. Smok: Iluzije
21.40	Vaclav Havel: Metulj in anteni, češka komedija
22.30	TV dnevnik 3, VPS 2230
	Sova
23.15	Hal Roach predstavlja: Dvoboj stoletja, 27. epizoda ameriške ob burleske, VPS 2315
23.30	Severna obzorja, 25/29 del am. nanizanke, VPS 2330
00.20	Video strani

SLOVENIJA 2	
15.00	Gore in ljudje, ponovitev
15.50	Omizje
	Sova, ponovitev
17.30	Medvedja usluga, 5. epizoda angleške nanizanke Generala
18.00	Severna obzorja, 24/29 del ameriške nanizanke
	Joel velikodusno odkloni smrdec in požrešno kozo, ki mu jo hoče dati gospa Noanuk v zahvalo za uspešno zdravljenje. Zdaj ga hoče Indijanka narediti za častnega člana svojega plemena. Ker Joel noče postati Indijanec, ima gospa Noanuk to za zalitev svojega plemena. Maggie vzame Joela v roke in ga prepriča, da nazadnje le popusti. Maggie medtem poskuša odkriti, kaj ima za bregom Holling, ki je poslal Shelly v sosednje mesto, zapri lokal in zdaj dobiva skrivnostne pakete.
18.50	Analična mehanika, 40/52 del nemške izobraževalne serije
19.30	Dnevnik 2
20.05	Sportna sreda
21.50	Akcent
23.00	Obiskujemo slovenske muzeje in galerije: Pokrajinski muzej Celje
23.45	Video strani

KANAL A	
11.00	Luc svetlobe, ponovitev 32. dela ameriške nanizanke
12.00	Pred poroto, 43. del ameriške nanizanke
16.15	Leta odločitve, ponovitev slovenskega filma
18.00	Luc svetlobe, 33. del ameriške nanizanke
18.45	Male zivali
19.15	CMT
20.10	Porocila
20.30	Dance Session, 6. oddaja o plesu
	Nocoj vam bomo predstavili nekaj novih plesnih projektov, ki nastajajo in bodo premierno predstavljeni ta mesec.
21.00	Smithsonian, 3. del ameriške dokumentarne oddaje
22.00	Filmski festival v Popradu in film - Cuvaji snega
22.15	Palada, dokumentarec
22.45	Porocila
23.05	Pred poroto, ponovitev 43. dela ameriške nanizanke
23.45	CMT

KOPER	
18.00	Minestra - mladinska oddaja

RAI 1	
6.45	Aktualna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.30	Dnevnik in nan. Očetov pes, 10.00 vesti
10.05	Film: L'ultima battaglia del gen. Custer (vestern, i. S. Mineo)
12.00	Nan.: Cuori senza età
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Dok.: Zevs
13.00	Nan.: Padri in prestito
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.05	Prove e provini a Scommattiamo che...?
14.40	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes kviz, risanke, nanizanke in aktualnosti
17.55	V Parlamentu, dnevnik
18.15	Italijanski muzeji
18.45	Nanizanki
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Glasba: Sanremo giovani (vodi P. Baudo)
23.00	Dnevnik 1
23.05	Sportna sreda
24.00	Dnevnik in vreme
0.40	Danes in Parlamentu

RAI 2	
7.50	Otroska odd., Furia
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Il trafficante di Manila (ZDA '69)
11.15	Nan.: Lassie
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, rubrika o gospodarstvu in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.20 Santa Barbara
15.10	Kronike v živo: Detto tra noi
17.15	TG2 in Iz Parlamenta
17.25	Nan.: Poliziotti alle Hawaii, 18.45 Law & Order, vmes dnevnik
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventievinti
20.40	Film Perry Mason: Partitura mortale
22.20	Aktualno: Central Express, 23.15 Dnevnik
23.35	Nan.: Philip Marlowe
0.30	Pregled tiska, kino
0.50	Film: Costa Azzurra

RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete
11.30	Cudezno oko
12.00	Dnevnik ob 12-ih
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Drobci jazza
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sportno popoldne
17.30	Nan.: Vita da strega
18.00	Dok.: Geo
18.50	Sport in vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	Varieteja: Servizi segreti (tudi ob 23.45), Blob, Una cartolina
20.30	Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italija (vodi G. Riotta)
0.30	Dnevnik, vreme, 1.00 Fuori orario, 1.10 Blob

RETE 4	
6.30	Nan., 8.30 nad. Piccola Cenerentola, 9.00 Anima persa, vesti
10.00	Nad. Soledad, Febbre d'amore, Quando arriva l'amore, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri
13.30	TG 4 vesti, 14.00 nad. Sentieri, Primo amore, La signora in rosa
16.00	Kviza: La verità, 16.45 Gioco delle coppie
17.30	Dnevnik TG 4
17.45	Aktualno: Luogo comune, 17.55 Funari News, 19.00 dnevnik
20.30	Filma: Ho sposato un'aliena (fant., i. K. Basinger), 22.30 The Believers-I credenti del male (srh.), vmes (23.30) dnevnik
0.40	Pregled tiska

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: Processo a una madre (dram., ZDA '92)
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu Italia
12.30	Odprti studio
12.45	Otroski variete
14.30	Varieteji: Non è la Rai, 16.15 UnoMania, 16.45 UnoMania Magazine, 17.30 Mitico
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Willy, principe di Bel Air
19.30	Odprti studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	TV film: Ero per amore (pust., ZDA '91)
22.30	Aktualno: Visto da Sud, nan. Dream On
24.00	Tu Italia (pon.)
0.25	Sport studio in vreme

TELE 4	
	Lastne oddaje:
13.30	Dogodki in odmevi
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix
13.50	Saharski roparji, ital. pustolovski film, 1966
15.30	Company & Dance, glasba in se kaj iz diskotek
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka
17.20	Rotocalco Nostrano
18.00	Minestra - mladinska oddaja
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	DP v roketu:
	Andor Jadran-Kolinska Slovan, prenos iz Hrpelj
20.45	Bersaglio, vodi Tatiana Juratovec
21.30	Astronomija, 3. del ital. dokumentarne serije:
	Astronomija v muzeju
22.00	TV dnevnik
22.05	Galebji otok, 2/5 del ital. nanizanke po povesti Nestora Ungara
23.10	Charlie Chan na Broadwayu, am. kriminalka, 1936

Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih, ponovitev am. filma
10.30	Volkovi iz Willobyja, ponovitev am. filma
15.00	Otroski program
16.35	Kremenkovi
18.00	Cas v sliki
18.30	Fotograf ali Božje oko
19.22	Znanost
20.15	Duh-sporočilo Sama, am. film, 1990
	Igrajo: Patrick Swayze, Demi Moore, Whoopi Goldberg
22.20	Pogledi od strani
22.00	The Mixer - Moz z Eaton Placea, 6/12 del serije
23.15	Slamnata zenska, britanska kriminalka, 1964
	Igrajo: Gina Lollobrigida, Sean Connery; režija Basil Dearden
01.05	Miami Vice
01.55	Porocila

Avstrija 2	
14.50	Tisoč mojstrov
15.00	Lipova ulica, serija
15.40	Evropske železniske postaje, 8/9 del: Petrograd
16.05	Dedek na posodo
18.00	Pri Huxtablovih: Denise ima dvojko
18.30	Kar pogumno
19.00	Regionalna porocila
21.15	Poljedelstvo in gen tehnika
22.00	Cas v sliki-večerni studio
	Tovaris Brüggeman, nemski tv film
00.00	Round Midnight
01.35	Lady Day
01.55	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1	
10.00	Porocila
10.05	Solski spored
10.50	Slika govori
11.05	Zacetnica
11.15	Tecaj tujeja jezika
11.30	Zivljenju se gleda v oči
12.00	Porocila
12.05	TV-koledar
12.15	Luc svetlobe, 89. del
13.00	Monofon
13.45	Na robu zakona, francoski film
15.30	Ucimo se o Hrvaski
16.00	Porocila
16.05	Marijana in njena vesela druscina
16.30	Informatika
17.00	Zupnijske kronike
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreće
18.35	Santa Barbara, 556. del ameriške nadalj.
19.18	Loto, 1. zrebanje
19.30	Dnevnik 1
20.10	Loto, 2. zrebanje
20.15	Suzanin nasmehe, dokumentarna oddaja
20.55	V iskanju, politični magazin
21.40	Operna scena v letih 91-93, dokumentarna oddaja
	Strah in upanje
22.45	Slika na sliko
23.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2	
08.50	TV-koledar
09.00	Zasedanje Sabora
17.05	China Beach, 2/17 del am. nanizanke
17.55	Skrivnosti
18.20	Rojstvo Evrope
19.25	Monofon
20.10	Polna hiša, 3/21 del am. humoristične serije
20.40	China Beach, 3/17 del ameriške nanizanke
21.35	Ruby in Rata, novoze-landski film, 1990
23.10	Pepsi DJ Mag
00.10	Horoskop
00.15	Video strani

Madžarska	
06.03	Dobro jutro
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, 5. del serije
10.30	Otroski film
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.35	Zarčenje, nevarnost in zaštita
16.00	Dnevnik
16.10	Nacionalna zakladnica, 5. del: Bakony
16.22	Oblast in strast, serija
17.10	Trojica
18.00	Vklopi
19.30	Dnevnik
20.15	Finski večer
20.25	Brodar, finski film
21.25	Finska danes, 1. del
22.00	Druga podoba raja, finska tv igra
22.50	Ljubezen zjutraj
23.50	Sibelius - Valse triste
23.55	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Bio-vreme; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujeja tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Pogovor s poslušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 21.05 Koncert za besedo; 22.30 Informativna oddaja; 22.40 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Priredilive; 9.45 Kje vas čevlji zuli; 10.40 Primorski val; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobničke; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 22.20 Rock'n'roll.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Umetniška beseda; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Naši umetniki pred mikrofonom; 17.00 Recital Cecilie Bartoli; 20.00 Pota glasbe; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje....; 23.55 Utrinki utrinek.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Umetniška beseda; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Naši umetniki pred mikrofonom; 17.00 Recital Cecilie Bartoli; 20.00 Pota glasbe; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje....; 23.55 Utrinki utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjki; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Na rešet; 8.45 Delo; 9.00 Servisne informacije; 9.45 Odgovori na »Rešet«; 10.30 Primorski val; 11.00 Moped show; 11.30 Hladno...toplo...vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podkone; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Ob glasbi v živo; 17.15 Primorski bobeni; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Ob glasbi....; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.10 Prireditve; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Almativna medicina; 9.45 Po voši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sveti harfe; 19.30

Radio Koper

(italijanski program)
6.15,

NOVICE

Portugalska za visoko zmago

LIZBONA - Portugalska bo danes igrala svojo predzadnjo kvalifikacijsko tekmo v skupini 1 za SP proti Estoniji pred odločilnim srečanjem 17. tm. z Italijo. Portugalci jurišajo na obilno zmago proti Estoncem, in sicer z razliko starih golov. Če jim bo namera danes uspela, potem bi se lahko proti Italiji zadovoljili tudi z neodločenim izidom in bi si tako zanesljivo prislužili nastop na SP.

Poleg srečanja v Lizboni bodo danes na sporedu še tri kvalifikacijske tekme, ki pa bodo manj pomembne, saj bodo nastopajoče ekipe opravile le formalnost.

Gre namreč za tekme Turcija - Norveška, Avstrija - Švedska, Izrael - Finska.

Južna Afrika za SP leta 2006

JOAHNNESBURG - Generalni tajnik južnoafriške nogometne zveze Solomon Morwa je včeraj dejal, da bo Južna Afrika uradno postavila kandidaturu za organizacijo svetovnega nogometnega prvenstva leta 2006. Da bi se simbolje pripravili za to veliko prireditev, bodo leta 1998 vprašali za organizacijo finalnega dela afriškega nogometnega pokala.

Nova zmaga Slovenije

CURITIBA - Na mostvenem svetovnem sahovskem prvenstvu mladih reprezentanc (do 26 let) v Braziliji je Slovenija v 6. krogu s 3:1 premagala Kolumbijo. Zmagali so Sermek, Grosar in Tratar, izgubil pa Furlan. S to zmago so se nasi prebili na drugo mesto za Argentino in imajo tri kroge pred koncem izvrstno izhodisce za dobro končno uvrstitev. (A. P.)

Mephisto Genius svetovni prvak

MÜNCHEN - Na 12. SP sahovskih mikroracunalnikov in programov je naslov osvojil računalnik Mephisto s programom Chess Genius avtorja Richarda Langa. V predtekmovalni so igrali v dveh skupinah. V eni so bili programi, v drugi pa sahovski mikroracunalniki. Med programi je presenetljivo zmagal angleski Hiarc, ki je bil pred tekmovanjem rangiran sele na sedmo mesto. V skupini računalnikov je Mephisto Genius v zelo originalni partiji ugnal holandskega nasprotnika TASC. (V. M.)

Stroga kontrola dopinga

MANILA - Predstavniki filipinske atletske zveze so sporočili, da bodo na bližnjem azijskem prvenstvu v atletiki v Manili izvajali zelo strogo kontrolo dopinga. Razlog je prisotnost kitajskih atletin, za katere mnogi trdijo, da so bile ob postavljanju neverjetnih svetovnih rekordov v tehki na dolge razdalje septembra letos pod vplivom nedovoljenih pozivil. Na prvenstvu, ki se začne 30. novembra, bo nastopilo 500 tekmovalcev iz 43 držav, med njimi tudi predstavniki sestih bivših sovjetskih republik.

Policija iskala konja

LONDON - Organizatorji konjske dirke v Carlisleu na severu Anglije so bili nemalo presenečeni, ko pred dirko v blevu na hipodromu niso našli konja Crime Passionnel, ki naj bi nastopil prvič po 1557 dne. O dogodku so obvestili policijo, ki je že nekaj ur kasneje ustavila avto, ki je prevzal pogresanega konja. Predstavniki hipodroma je dejal, da dogodka ne more komentirati, ker na sodišču teče postopek glede lastništva omenjenega konja.

Grafova spet v polni formi

PHILADELPHIA - Prva teniška igralka sveta Nemka Steffi Graf po operaciji stopala očitno ne čuti nobenih posledic, saj je v 1. kolu teniškega turnirja v Philadelphiji v 50 minutah gladko, s 6:2 in 6:0, odpravila Američanko Graham. Steffi, ki je ponovno začela trenirati sele pred desetimi dnevi, je bila nekoliko nervozna le na začetku, ko pa je ujela svoj ritem, Američanki ni bilo več resitve. Grafova je novinarjem povedala, da je tudi sama presenečena nad tem, kako hitro je okrevala in da ji je bilo v zadnjih tednih najtežje čakati, kdaj bo spet lahko igrala. V 2. kolo 750 tisoč dolarjev »težkega« turnirja so se uvrstile se Conchita Martinez (Spa), Shriver, Raymond, Frazer, Henricksson, Werdel (vse ZDA) in Belorusinja Zvereva.

Milijon mark za zlato

SINGAPUR - Singapurski dnevnik The Straits Times poroča, da bodo športniki iz Singapurja, ki bodo na olimpijskih igrah osvojili zlato medaljo, prejeli milijon nemških mark, ce pa bo zlato osvojilo moštvo, bo dobilo dva milijona. Casopis dodaja, da bodo denar zagotovili sponzorji, vendar le za zlato, medtem ko za srebro in bron ne bodo prejeli ničesar. »Nagraditi moramo najboljšie, ce želimo uspeti,« je zadevo komentiral predsednik singapurskega Olimpijskega komiteja.

NHL / PRIDOBITEV ZA BUFFALO

Aleksander Mogilni po poškodbi spet igra V petih tekmah pa je že dosegel sedem zadetkov

CHICAGO - Nekdaj uspešno moštvo, Edmonton Oilers, je letos prepričljivo najslabša ekipa, saj je izgubilo že 11 tekmo zapored. Tokrat so jih s 3:0 premagali Chicago Blackhawks. Zadetke so dosegli Graham, Murphy in Matteau. V Dallasu so Winnipeg Jets proti tamkajšnjim Starsom iztržili delitev točk. Za gostitelje je zadetek dosegel Modano, za Winnipeg pa Mironov. V Buffalu po lanskoletni poškodbi, zaradi katere ga na začetku letošnje sezone ni bilo na igrišču, vse bolj igra Aleksander Mogilni. Na srečanju domaćih Sabresov z Boston Bruins, ki so ga sicer

dobili gostje s 4:3, je dosegel dva gola, v petih tekmah pa je tako zbral že sedem zadetkov.

Philadelphia je doma gladko, s 5:2, izgubila proti Vancouver Canucksom. Gostje so z zadetki Courtnalla, Morina, Odjicka, Momessa in Lindena vodili že s 5:0 in nato sele pred koncem, ko so imeli gostitelji kar dvakrat prednost igralca več, prejeli dva zadetka.

Najbolj napet pa je bil obračun v Quebecu, kjer so domaći Nordiques gostili novince v ligi, Florida Panthers. Florida je z zadetki Lebeaua in Melanbyja povedla z 2:0. Šved Mats Sundin je nato v drugi

minuti tretje tretjine razliko znižal na 2:1, odtlej pa so domaći Nordiques uspeli na vrata gostov usmeriti vsega šest strel. Pred koncem so vratarja nadomestili s šestim igralcem na igrišču in na ta način poskusili doseči izenacujoči zadetek. Racun pa se jim ni izšel, saj je 41 sekund pred koncem igralec Floride Randy Gilhen poslal plosčico v prazna vrata Quebeca in tako postavil dokončni izid 3:1 za Florido.

Ostali izidi: Pittsburgh Penguins - Anaheim Mighty Ducks 5:4, New Jersey Devils - San Jose Sharks 2:1 (M. J.)

KOŠARKA / DANES KVALIFIKACIJE ZA NASTOP NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Slovenija odšla v Rigo brez kapetana Jureta Zdovca

Pot v Latvijo mu je (do včeraj) preprečil predsednik Iraklisa

Roman Horvat (foto Z.Z.)

RIGA, LJUBLJANA - Spet se je začelo malo bolj zares. Slovenska košarkarska reprezentanca bo z današnjo tekmo v Rigi proti Latviji prvič nastopila v kvalifikacijah za EP leta 1995 (Grčija) in se poskusala uvrstiti na zaključni turnir dvanajsterice. Mednarodna košarkarska organizacija FIBA je številno moštvo na zaključnih (finalnih) turnirjih najboljših evropskih reprezentanc s 16 (EP Nemčija '93) »spustila« na dvanaest, zato bodo boji za prvi dve mesti v petih kvalifikacijskih skupinah zelo zanimivi. Slovenija se je znašla v »pribalitski« skupini B, v kateri igrajo se tri selekcije, ki so skupaj s slovensko ekipo nastopile že na kvalifikacijah za letošnje EP v Nemčiji - v Wrocławu na Poljskem.

V prvi seriji kvalifikacijskih tekem bo tako Slovenija danes ob 18.30 po lokalnem (ob 16.30 po srednjeevropskem) v Rigi igrala proti ekipi Latvije. Slovenska reprezentanca je v Rigo odpotovala že včeraj zjutraj, na pot pa je odšla naslednja deveterica: Mirt, Hauptman, Gorenc (bratili), Tovornik, Horvat (krili), Kotnik, Alibegović, Djurišić, Tusek (centri). Moštvo se ne pričakovalo ni priključil kapetan Jure Zdovc, saj

mu vodstvo (predsednik grškega kluba Iraklis iz Soluna ni dovolilo, da bi se priključil reprezentanci. Prišlo je do neljubega zapleta na »relaciji« FIBA (komisar Ljubo Kotleba), Iraklis in Košarkarska zveza Slovenije, saj je grški klub po pravilih FIBA dolžan pustiti igralca na tekne državne reprezentance. Po zadnji podatkih iz Soluna naj bi Zdovc »nenadoma zbolel«, zadnja možnost za prihod Jureta Zdovca v Rigo pa je le dovoljenje samovoljnega predsednika Iraklisa. V tem primeru bi Zdovc v Latvijo pripotoval sele tik pred tekmo.

Iz moštva so drugace izpadli Jeklin, Daneu, Kraljević in Bacar. Selektor Zmago Sagadin in njegov pomočnik Drago Vežjak bosta Latvije po-

skusala presenetiti z agresivno obrambo, dobrim skokom pod kosema in seveda »kontrolirano« igro v napadu. Treba se je pac zavedati, da nihče se ni pozabil neuspeha slovenske reprezentance na letošnjem EP v državi evropskih prvakov, ko je Slovenija prizorišče zapustila že po predtekmovalju. Kvalifikacije za naslednje EP so le nova priloznost za uveljavitev slovenske kosarke, mostva, trenerjev in igralcev ter hkrati ponovni začetek »novejše slovenske košarkarske zgodovine«.

Za Latvijo bodo v prvo peterki bržčas začeli Bondarenko (207 cm), Melnik (204, centra), Muiznieks (198), Zeidaks (201, krili) in Valeiko (190, branilec). V moštvo je se nekaj drugih solidnih igralcev, »znancev« s Poljske: Azacis, Jekabsons, Zankovskis, Bagatskis.

Danasnja zmaga bi Sloveniji že na široko odprla vrata za uvrstitev na EP '95, vendar, odločilni bosta tudi dve naslednji tekni doma: v soboto, 13. novembra, v Tivoliju proti Litvi ter v sredo, 17. novembra, v mariborski dvorani Tabor z Estonijo.

Preostala danasnja tekma B skupine: Litva - Estonija.

Azzurri proti Bolgarom

CAGLIARI - Po dolgih 22 letih bo Cagliari spet gostil italijansko košarkarsko reprezentanco, in to spet v okviru kvalifikacij za evropsko prvenstvo. In kot 2. junija 1971 bo nasprotnik azzurrov tudi danes Bolgarija, ki je tedaj odpravila Italijo kar s 83:65 (azzurri pa so si nastop tedaj na EP že predčasno zagotovili).

Tedaj so pri Bolgariji igrali odlični kosarkarji kot Golomejev in drugi. Nato pa je kakovost bolgarske kosarke znatno padla. V tem obdobju je sicer bolgarska kosarka »dala« velikega talenta, kot je bil Gluckov, ki je celo igral v ameriški NBA ligi in nato pri klubu iz Caserte. Ta čas pa sodi bolgarska reprezentanca med slabše na stari celini, tako da je pričakovati, da bodo azzurri zlahka preskočili današnji oviro. Bolgari so včeraj dopotovali v Cagliari iz Švice, kjer so odigrali nekaj prijateljskih tekem, na katerih so sicer zmagali, švicarska kosarka pa gotovo ne so-

di med boljše v Evropi ...

Trener azzurrov Ettore Messina je pred današnjim srečanjem predviden in svari svoje igralce, da bi nasprotnika ne podcenjevali. Precej racuna na doprinos Gregorja Fucke, ki je tip »vsestranskega kosarkarja«, in na Binellija, ki je z 29 leti najstarejši od azzurrov in je tudi edini, ki je zadnjič (leta 1985) igral proti Bolgariji. Messina tudi upa, da bi pomenila reprezentanca cilj vseh kosarkarjev in da bi se ustvarilo v njej tako vzdušje, ki naj bi pripeljalo do uspehov. Zvezni trener išče tudi liderja za to reprezentanco in med kandidati sta tudi Centile, član trzaskega Stefanel, in Pittis.

DANASNJI SPORED

Skupina A: Slovaška - Hrvaška, Belgija - Švedska; skupina C: Finska - Rusija, BiH - Ukrajina; skupina D: Ceska - Španija, Turcija - Izrael; skupina E: Madžarska - Francija, Italija - Bolgarija.

KOŠARKA / PRVENSTVO NBA NE POZNA PREMORA (26 TEKEM V 3 DNEH)

Najboljše pričela New York in Seattle Kukoč in Radja igrata zelo solidno

Negativen štart za Cleveland, Indiano in Portland (0-2) - Glavno besedo imajo velikani: v dveh tekmah O'Neal 78 točk, Ewing 74 - V soboto v Bostonu dvoboj Dino - Toni

VANJA JOGAN

Za košarkarsko prvenstvo NBA je značilen oster tempo. Vsako moštvo je v starih dneh odigralo najmanj dve, mnoga pa tudi tri tekme. Bilo je nekaj presenečenj in pa tudi nekaj pričakovanih razpletov, zanimivo pa je, da nobenemu moštvu ni uspelo zmagati na vseh treh tekmah.

FAVORITI OK: Po odstopu najboljšega košarkarja vseh časov, Michaela Jordana, je moštvo Chicago Bulls izgubilo naziv favoritov, s prvim korakom pa so letošnjo sezono pričeli nekateri klubi, ki bi se morali potegovati za najvišja mesta: dve zmagi v dveh tekmah za New York, Houston, Seattle in Orlando.

IN FAVORITI KO: Start pa ni bil uspešen ravno za vse. Phoenix je ostal praznih rok proti Lakersom, Chicago je visoko izgubil doma proti Miamiju, Charlotte je podlegel pred Chicagom po podaljšku, San Antonio pa je klonil doma pred New Jerseyem.

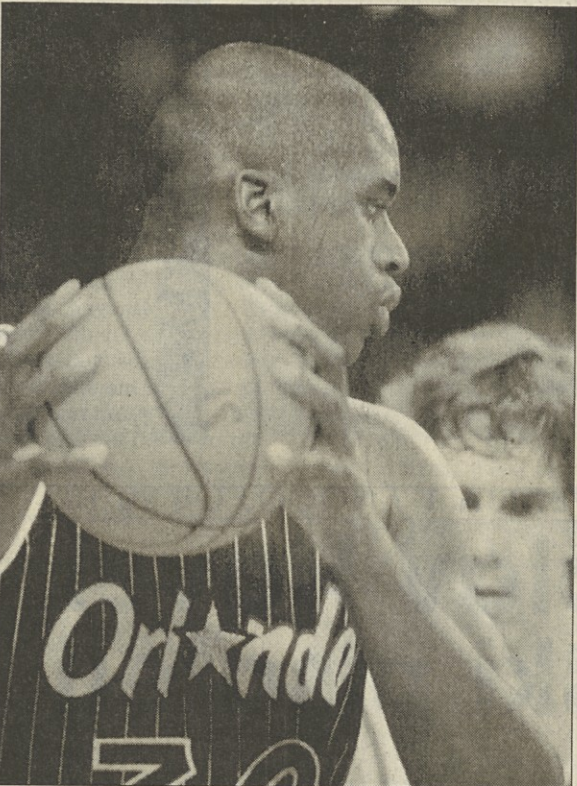
RAZOCARANJA: Cleveland Cavaliers, Indiana Pacers in Portland Blazers prvenstva slabše ne bi mogli zaceti, saj so po dveh tekmah še vedno brez zmage, se najbolj pa so razocarani Cavaliersi, ki so oba poraza doživeli pred lastnim občinstvom.

PRESENEČENJA: Po podvigu Lakersov, ki so premagali Sunse, si je tudi ekipa Miamijs privoščila senzacijo in kar sredi Chicaga zabodla bike s kar 24 točkami raz-

like. Presenečata tudi zmaga Milwaukeeja v Clevelandu in Detroitu v gosteh z Indiano, prvič od leta 1980 pa so New Jersey Nets zmagali na igrišču San Antonia.

KAKSNA SMOLA: Moštvo Golden State ima na papirju zelo kvalitetno postavbo, med najboljšimi v NBA, trener Don Nelson pa bi se moral z ekipo odpraviti na enotedsko potovanje v Lurd. Ze v pripravljalnem obdobju sta se hudo poskovala playmaker Tim Hardaway in zvezda litvanske reprezentance Sarunas Marculionis, ki bosta »out« najbrz vse do konca sezone. Zatem se je poskoval se najboljše strelec ekipe in član »Dream Teama« Chris Mullin, na zadnjem treningu pred pričetkom sezone pa si je zadnji nakup, 20 letni novinec Chriss Webber (74. 400. 000 dolarjev za 15 let), močno zvil gleženj in Warriors so tako igrali z rezervno peterko.

TONI IN DINO ZE V OSPREDJU: Hrvaska asa Dino Radja in Toni Kukoč sta že na prvih tekmah ugodno presenetila. Kukoč je na prvi tekmi (Charlotte - Chicago 123:124 po podaljšku) igral zelo dobro in v 21 minutah igre dosegel 10 točk ter pet skokov in se nekaj asistenc. Na drugi tekmi so Bullsi visoko izgubili doma proti Miamiju in tudi Toni se ni izkazal, na tretjem srečanju pa je Kukoč spet igral solidno ter dosegel 13 točk (5:8 pri metu iz

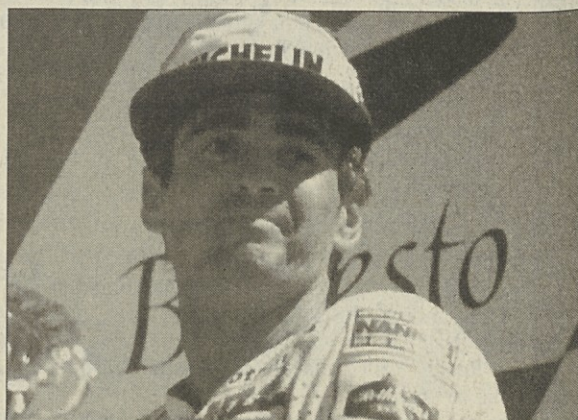
Shaquille O'Neal (center Orlando) je v prvih 2 tekmah opravil sloves nove zvezde NBA: 78 točk in 20 skokov

igre z eno trojko). Bullsi so visoko premagali Atlanto, kljub temu, da je Scottie Pippen sledil tekmi s tribun, ker se je na prejšnji tekmi poskoval in bo zato odsoten se v naslednjih starih tekmah. Največ točk je spet dosegel playmaker BJ Armstrong (23), zelo dobro pa je zaigral bivši član Scavolinija iz Pesara Pete Myers (15 točk). Sodniki so že v drugi četrtini izključili trenerja Phila Jacksona, v vrstah Atlante pa je bil najuspešnejši, kot ponavadi, Dominique Wilkins s 17 točkami.

Boston Celtics, ki je letos ostal tudi brez svojega najboljšega posameznika (Reggie Lewis je po kon-

MOTOCIKLIZEM / PO 9 LETIH

»Razporoka« Rothmans Honda

Michael Doohan, zastavonoša moštva Rothmans Honda

JARAMA - Sedem naslovov svetovnega prvaka in 77 zmag na motociklističnih dirkah za veliko nagrado se glasi izkupicek moštva Rothmans Honda v devetih letih sodelovanja, kar pa ni bilo dovolj, da se Rothmans ne bi odločil zapustiti svet motociklov in se preusmeril na novo tržišče - na formulo 1. Svetovni prvaki Freddie Spencer, Toni Mang, Wayne Gardner, Eddie Lawson in Luca Cadalora bodo z velikimi crkami za vedno zapisani v zgodovini Rothmansa.

Zadnje tri dirke za svetovno prvenstvo so za moštvo Rothmans Honda minile s preminjajočo se srečo. Michael Doohan je manjkal na zadnji dirki v Jarami (Španija), potem ko se je poskoval na tretji dirki v Laguni Se-

ci v ZDA. Poskoval si je rame, na desni nogi, ki si jo je poskoval leto poprej, pa so morali opraviti večji operativni poseg. Daryl Beattie je v Jarami zasedel drugo mesto, v skupni razvrstitvi pa je bil tretji, kar je za novince vzpodbuden dosežek. V prvi sezoni se nobeden izmed avstralskih dirkačev ni bil tako visoko. Japonec Shinichi Itoh je svojo prvo sezono skoraj končal z zmago v Jarami, vendar je padel, potem ko je bil že v vodstvu, v skupnem sestevku pa je v kraljevskem razredu zasedel sedmo mesto. Dvaindvajsetletni Italijan Max Biaggi je v teh dirkah dosegel dobre case. Resda je padel v Italiji in ZDA, za konec pa je zasedel tretje mesto v Španiji in četrti v skupni razvrstitvi četrtlitskega razreda.

»dedek« Robert Parish (18) in Dino Radja, ki je dosegel 15 točk (6:10 pri metu iz igre in 3:5 v prostih metih). Tako Boston kot Chicago bosta naslednjo tekmo igrala že nocoj. Celticce čaka gostovanje v Philadelphii, Bullsi pa bodo igrali v Milwaukeeju. Veliko zanimanja vlada za sobotno tekmo Boston - Chicago in za dvoboj Dino - Toni. Kdo bo boljši?

TOP SCORERS: V tem uvodnem delu prvenstva je bil najuspešnejši Patrick Ewing (NY), ki je dosegel 44 točk na drugi tekmi in 30 na prvi. Se večji izkupicek točk pa je zbral Shaquille O'Neal (Orl) 42 in 36. Sledijo Barkley (Pho) 38, Wilkins (Atl) 33, K.Johnson (Pho) 32, K.Malone (Uta) 32, Robinson (SA) 32, Miller (Ind) 31 in Kemp (Sea) 30.

ZADNJI IZIDI: (nedelja) Cleveland - New York 107:115; San Antonio - New Jersey 73:99; Phoenix - Sacramento 132:110; Denver - LA Clippers 99:97; Portland - Houston 92:106. (ponedeljek) Boston - Milwaukee 108:100; Chicago - Atlanta 106:80; Seattle - Utah 101:100 (odločilni kos Pierca 11 sekund pred koncem; Perkins 18 točk in Pierce 16 ter M.Malone 22, Chambers 17 in J.Malone 15)

NASLEDNJI BIG MATCHES: Najzanimivejše tekme tega tedna so Phoenix - San Antonio (nocoj), Seattle - Cleveland (jutri), Boston - Charlotte (v petek) in Houston - Phoenix (v soboto).

PRIDOBITEV

Kajakaško društvo Šilec tudi formalno ustanovljeno

Kar lepo stevilo ljubiteljev veslanja se je prejšnji četrtek zbralo na ustanovnem obecnem zboru Kajakaškega društva »Šilec« iz Gorice. Društvo sicer obstaja že nekaj let, stvari pa so zdaj dozorele tudi za formalno ustanovitev. Iz leta v leto namreč narasča zanimanje za to lepo športno vrsto, saj se s kajakstvom stalno ali občasno bavi preko 50 gorjskih Slovencev, katerim so se v zadnjem času pridružili še nekateri navdušenci s Trzaskoga in še večja skupina iz raznih krajev novogoriške občine. Pri društvu so namreč pravilno ocenili, da lahko tudi določene športne vrste obojestransko bogatijo »enotni kulturni prostor«.

Vsi ti spodbudni podatki, ocene in smernice so bile jasno iznesene na obecnem zboru, ki ga je vodil starosta gorjskega kajakstva Aldo Rupel. Predvsem je bila poudarjena pomembnost zbiranja ljudi, pa naj gre za pevski zbor, športno ekipo ali rekreacijsko skupino, kajti znaki so v zadnjem času dovolj zgovorni, saj si zlasti mlajša ge-

neracija tega silno želi.

Občni zbor je potekal v prostorih KD »A Paglavce« v Podgori, ki naj bi na željo članov postal tudi uradni sedež novoustanovljenega društva. Predstavljen in sprejet je bil tudi pravilnik oz. statut društva. Oblike delovanja bodo vsaj za zdaj ostale nespremenjene, kar pomeni, da bo društvo gójilo v glavnem rekreacijsko veslanje z občasnim spusti po rekah. Veslanje naj zato postane dopolnilna panoga za športnike. Društvo pa si je zadalo nalogo, da v spomladanskih mesecih priredi kajakaški tečaj za začetnike. Podobna tečaja je pred leti društvo že priredilo in odziv je bil obakrat nadpovprečno dober.

Na koncu so izvolili se petčlanski odbor, ki bo vodil društvo v naslednjih dveh letih. Za predsednika je bil izvoljen Peter Gruzin, tajnica bo Loredana Cibič, blagajnik Matej Mašuc, člana odbora pa bosta se Edi Peteani in Igor Milost.

Občni zbor je obogatil se prikaz diaprojektivov, s posnetki s številnih spustov po Soci in Vipavi. (VIP)

TENIS / POKRAJINSKO PRVENSTVO

Aleš Plesničar (Gaja) med C-kategorniki odličen drugi

Potem, ko je v polfinalu izločil prvega nosilca Dambrosija, je včeraj klonil pred drugim nosilcem Petrinijem - Pacor prvi med neklasificiranimi

Aleš Plesničar, viceprvak med C-kategorniki (KROMA)

Na teniskem pokrajinskem prvenstvu za C-kategornike na igriščih v Miljah se je komaj 15-letni član Gaje Aleš Plesničar, ki v tej kategoriji z oznako C4 nastopa sele eno leto, prebil celo vse do finala, kjer pa je včeraj zvečer klonil pred bolj izkušenim drugim nosilcem turnirja, igralcem C1 Francescom Petrinijem (TCT).

Za pravo senzacijo je mladi Plesničar poskrbel v polfinalu, ko je izločil prvega nosilca Dambrosija (C1), letošnjega deželnega prvaka med C-kategorniki. To je bil izredno zanimiv dvoboj, na katerem je gajevac z dobrimi returni na servisu in med samo igro zajezil igro »serve and volley« svojeja starejšega in bolj renomiranega nasprotnika. Plesničar je prvi set izgubil, drugega dobil, odločilna za razplet dvoboja pa je bila 5. igra 3. niza, ko je Plesničar pri vodstvu s 3:1 po dolgi seriji menjav se enkrat odvzel Dambrosiju igro na njegovem servisu in zmagal s 6:1.

Dobro se je na prvenstvu odrezal tudi Borut Plesničar, ki se je prebil do četrtfinala, kjer pa je proti Franczinu (C1) zal ni ponovil dobre igre iz prejšnjih kol. Dorjan Gornizelj je izpadel že v prvem kolu.

V zenski mešani

konkurenci C-kategornic in neklasificiranih igralci sta nastopili dve gajevki. Dasa Grgič je že v prvem kolu igrala proti igralci C4 Novi Ussai in izpadla, Cirila Devetti pa je prišla vse do četrtfinala, kjer pa je izgubila s kasnejšo zmagovalko Mlachevo.

Gaja je uspeh dosegla tudi med neklasificiranimi igralci z zmago svoje- ga člana Massimiliana Pacorja.

Rezultati gajevcev: **Moški**, 1. kolo: Gornizelj - Abbatesa (n.k.) 6:7, 5:7; B. Plesničar - Tonsa (C3) 6:3, 6:3; A. Plesničar - Poiani (C3) 6:4, 5:7, 6:2; 2. kolo: B. Plesničar - Ruzzier (C2) 4:6, 3:5 odstop.; A. Plesničar - Montesano (C2) 6:4, 6:7, 6:3; 3. kolo: B. Plesničar - Franzin (C1) 2:6, 1:6; A. Plesničar - Maracich (C4) 6:1, 3:6, 6:1; polfinale: A. Plesničar - Dambrosi (C1) 3:6, 6:4, 6:1. Finale: Petrin (C1) - Plesničar (C4) 6:2, 7:5.

Zenske, 1. kolo: Grgič - Novi Ussai (C4) 2:6, 2:6; devetti - Vecchiet (n.k.) 6:2, 6:0; 2. kolo: Devetti - Lollis (C3) 6:1, 6:2; Devetti - Mlach (C2) 5:7, 3:6. Finale - Mlach - Grusovin 6:3, 6:0, (ak)

Shinkai kot prvi v FJK na finalu Trofeje Topolino

Prav v teh dneh je italijanska vsedrjavna karate zveza FIKTA sporočila Shinkai karate klubu, da so atlete tega slovenskega športnega društva, ki so na nedavnem tekmovanju Trofeja Topolino v kraju Domegge di Cadore blizu Belluna zasedli 3. mesto, "premaknili" na 1. mesto. To pomeni, da se bodo v nedeljo, 21. novembra, v Ferrari lahko udeležili vsedrjavnega finalnega tekmovanja. Zadeva je nekoliko komplicirana. Organizatorji na Trofeji Topolino za tri Benecije so namreč najprej združili ekipe iz Furlanije Julijske krajine z ekipami iz Veneta. Atleti Shinkai karate kluba - Martin Gustin, Andrej Hrovatin in Tilen Tavcar - so se uvrstili na 3. mesto. Naknadno, ko je bilo tekmovanje že zaključeno, pa so pri vsedrjavni zvezi FIKTA sklenili, da bodo ekipe iz FJK in Veneta obravnavali ločeno. Člani Shinkai k.k. so tako "poskokili" na 1. mesto za naslo deželo. Slovenske atlete čaka sedaj zelo zahtevna naloga. Finalnega tekmovanja Trofeja Topolino v Ferrari se bodo namreč udeležili prvovršeni športniki iz vse Italije, do 21. t.m. pa ni ravno veliko casa. Pri Shinkai k. k. v tem obdobju redno trenirajo. Letos so uvedli tudi pomembno novost: tečaj samooobrambe, ki je vsak ponedeljek in četrtek od 21. do 22.30. Vpisovanje se vedno možno.

Granzotto 560 točk na 25 m

Lokostrelec Zarje Moreno Granzotto je na nedeljski 18. trofeji mesta Conegliano presegel samega sebe. V dvoranskem tekmovanju na razdalji 25 metrov je namreč s 560 točkami dosegel nov osebni in društveni rekord in seveda zmagal med mladinci. Po prvih tridesetih puscih je Granzotto za Krminčanom Robertom Monutom zaostajal za pet točk (277:272), v drugem delu tekmovanja pa je bil izredno natančen in je s sestevkom 288 točk prehitel tekmeča za celih osem točk, svoj prejšnji osebni rekord pa popravil za deset točk. Prihodnje tekmovanje bo v nedeljo na vselejsemskem prostoru v Gorici, na njem pa bodo poleg Granzotta nastopili še nekateri člani Zarje.

NOVICE

CSI: pohvala obrambi mladih Primorja

Primorje - Montuza 0:0

PRIMORJE: Furlan, Rebul, Kante, Stocca, Siccardi, Treu, Doroteo.

Na blatnem igrišču so mali nogometaši Primorja igrali neodločeno. Prosecani (letniki 85-86) so se enakovredno borili in imeli tudi nekaj priložnosti za gol, a brez uspeha. Med »rdece-rumenimi« si zaslužijo pohvalo vsi, a predvsem obramba. (G.H.)

Obvestila

TPK SIRENA

vabi člane in prijatelje na društveno večerjo, ki bo v soboto, 13. t.m., v gostilni Sarcod v Prečniku. Rezervacije v društvu - Miramarski drevored 32, tel. 422696.

SK DEVIN

organizira zimovanje in silvestrovanje v Sappadi od 26. decembra do 2. januarja. Informacije in prijave na sedežu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan do vključno 10. t.m.

SK BRDINA

organizira SEJEM RABLJENE SMUCARSKE OPREME v Domu Brdina na Opcinah. Sejem bo 12. in 13. novembra od 18. do 21. ure ter 14. novembra od 17. do 21. ure. Zbiranje rabljene smučarske opreme bo 11. novembra od 18. do 20. ure. Na sejm dobite informacije za zimovanje. Istocasno obveščamo člane, da bodo na razpolago izkaznice FISL.

SK DEVIN

obvešča, da so na razpolago se prosta mesta za zimovanje na Kronplazu (Brunico) od 2. januarja do 6. oziroma 8. januarja. Informacije in prijave na sedežu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan.

SK DEVIN

obvešča, da bodo smučarski tečaji na plastični stezi v Nabrezini ob torkih in četrtkih od 17.00 do 19.00 ure. Zamudniki se lahko še prijavijo. Za informacije tel. 201207 Gabry ali 220423 Sarah. Zaradi tečaja na plastični stezi v Nabrezini, odpadejo zacasno kondicijski treningi v Cerovljah.

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 14. t. m. 3. KRASKI SUHI SLALOM s pricelkom ob 10. uri. Vpisovanje bo Domu Brdina na Opcinah 11. in 12. t. m. od 18. do 20. ure. Informacije na tel. st. 212859 ali 299573.

ZSSDI

sklicuje v petek, 12. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem skiclanju v Ljudskem domu v Trebčah 23. REDNI DEŽELNI OBČNI ZBOR.

KOŠARKA / DEŽELNO MLADINSKO PRVENSTVO

Prvi dve točki za Cicibono Borovci tudi drugič uspešni

Viktor Tomšič kar 36 točk, Štefan Samec 28, Michel Grbec 24

Cicibona - Ferroviario 71:56 (37:25)
CICIBONA: Giacomini 12 (2:2), Gallopin, Ravbar 13 (1:2), Verri, Krizmancic 9 (1:4), Cupin 1 (1:2), Tomšič 36 (1:1), D.Korošič, trener Jogan.
PM: 6/11. SON: 13. 3T: Tomšič 3.

Proti eni izmed sibkejših postav mladinskega prvenstva so cicibonaši zaigrali izredno učinkovito v obrambi in zanesljivo osvojili letonsjo prvi par točk. V prvih minutah igre so bili nasi preveč nervozni in so v napadu igrali vsak po svoje, kar so gostje spretno izkoristili in povedli z izidom 13:7. V nadaljevanju igre pa so cicibonaši zbrali ter z boljso obrambo in z razpoloženim Tomšicem v napadu kmalu ujeli nasprotnike. Osem zaporednih točk Tomšiča so popeljali nase v prednost, v obrambi pa so vsi delovali res učinkovito tako, da so se igralci Ferroviaria znasli v velikih težavah. V zadnjih minutah so belozeleni s konsko pressing obrambo se povečali razliko v lastno korist, zal pa je moral Cupin z igrišča zaradi zvine gleznja. Tekma se je zaključila že po prvih petih minutah drugega dela, ko sta Ravbar, Krizmancic in Tomšič dosegla nov »break« (16:2) in prednost Cicibone je znasala že celih 23 točk. V zadnjem delu tekme so gostje le nekoliko znižali razliko, o zmagovalcu pa ni bilo več dvoma. Med posamezniki sta se v napadu izkazala Tomšič in Ravbar, zmago pa so si nasi prislužili z res

Cicibonaš Viktor Tomšič (v prodoru na koš) je dal kar 36 točk. (Foto KROMA)

učinkovito obrambo. (VJ)

Sgt - Bor Radenska 76:81 (44:35)

BOR: Oberdan 8 (4:5), Pozar 8 (3:4), Jogan 6 (2:2), Sancin 5 (1:4), Ursic 2, Del Monaco, Grbec 24 (9:10), Samec 28 (0:1), trener Krečič.

PM: 19/26. SON: 27. PON: Del Monaco (35), Samec (36). 3T: Samec 2, Grbec 1, Pozar 1.

Borovi mladinci so tudi v letošnjem drugem nastopu osvojili zmago, tokrat pa so se morali Krečičevi fantje posteno potruditi, saj je Sgt večji del tekme vodil in nasi so si zmago prislužili se le v zadnjih dveh minutah. V prvem delu tekme je glavno besedo imel Štefan Samec, ki je bil v bližini koša neustavljiv (skoki, blokade in kar 16 točk z dvema trojkama v prvih 12. minutah), tako da so belozeleni vodili

vse do 17. minute. Pred odmorom pa so nasi popustili, domaći kosarkarji pa so si z delnim izidom 12:3 zagotovili prednost devetih točk. V pavzi pred pričetkom drugega dela je trener Krečič navil svoje fante, kar se je obrestovalo v uvodnih minutah 2. polcasa, ko so borovci z delnim izidom 15:0 spet povedli s 6 točkami prednosti. Domači kosarkarji so zatem presli v konsko postavo 1:3:1 in takoj nadoknadili zaostanek, mostvi pa sta si vse do konca izmenjavali vodstvo vse do 38. minute, ko je bil izid 76:74 za domaćo peterko. Matchwinner je bil tokrat Michel Grbec, ki je s crte prostih metov dosegel 5 točk na sestih poskusih in ob kosu Oberdana so si borovi kosarkarji zagotovili tudi drugi par točk. (M.Jogan)

OSTALI IZIDI 4. KOLA: Barcolana - Libertas 73:80, Santos - Inter 1904 87:70, Intermuggia - Servolana 64:74, Breg - Don Bosco sinoci.

VRSTNI RED: Bor Radenska in Servolana 4, Cicibona, Intermuggia, Don Bosco, Santos, SGT, Libertas in Barcolana 2, Breg in Ferroviario 0. Breg in Don Bosco s po tekmo manj.

GORISKA SKUPINA IZIDI 3. KOLA: Terzo - Italia 64:71, POM - Kontovel 80:98, Jadran TKB - Villesse 98:65, Arte - Italmonfalcone 84:96, Ardita - Largo Isonzo 100:81, IZIDI 4. KOLA: Kontovel - Jadran TKB 59:75.

VRSTNI RED: Jadran TKB 8, Italmonfalcone 6, Kontovel, Italia Gradisce in Ardita Gorica 4, Arte Gorica, POM Tržic in Largo Isonzo 2, Villesse 0.

NAMIZNI TENIS / D2 LIGA

Mladi krasovci ugnali starejše nasprotnike in osvojili prvi točki

Društvena derbija v ženski promocijski ligi pripadla Krasu A in Krasu B

V petem kolu prvega dela prvenstva v deželnih ligah je krasova moška postava, ki jo sestavljajo Andrea Radini, Peter Santini, Gorazd Milic in Bojan Simoneta prijetno presenetila. S 5:2 so krasovi fantje premagali ekipo San Giusto Endas in s tem dosegli svojo prvo zmago. Tržačani so se predstavili z igralci starejšega kova. Krasovci, ki so najmlajša ekipa v D2 prvenstvu, so se jim postavili resno v bran in v dve uri in pol trajajočem dvoboju strli napad izkušenejših starejših igralcev. Tri točke je osvojil Andrea Radini, po eno Peter Santini in Gorazd Milic. Da tekma ni bila macji kaselj izpričuje, da so od sedmih tekem kar štiri terjale tretji set. Krasovo mostvo si je z zmago rahlo izboljšalo položaj na prvenstveni lestvici, kjer vodi z 8 točkami Pellicana, sledi Tripicovich, s 6 Fincantieri s 4, Kras z 2 točkama. Zadnji brez točk je San Giusto Endas.

V srečanju 5. kola je Pellicana pregamala Fincantieri s 5:3. Povratni del bo na vrsti 14. novembra, ko se bo Kras pomeril s postavo Tripicovich.

Kras - San Giusto Endas 5:2

Milic - Sommariva 0:2 (16:21, 14:21); Radini - Della Volpe 2:1 (21:16, 15:21, 21:9); Santini - Volpe 2:0 (21:16, 21:14); Radini - Sommariva 2:1 (21:11, 18:21, 22:20); Milic - Volpe 2:1 (21:12, 10:21, 21:15); Santini - Della Volpe 1:2 (21:15, 15:21, 11:21)

Radini - Volpe 2:0

(21:8, 21:5).

Zensko promocijsko prvenstvo

Vse štiri krasove kipe, ki nastopajo v tem prvenstvu, so se pomerile med seboj. V klubskem derbiju sta ekipa Krasa A proti Krasu B in postav Krasa C proti Krasu D zmagali s 3:2. Vse ekipe so tudi v 5. kolu pokazale pozrtvovalnost in borbenost, kar izkazujejo tudi številke posameznih dvobojev. Po zaključnem prvem delu prvenstva si kar tri ekipe delijo vrh lestvice z 8 točkami. Prednjaci pa San Giovanni iz Pordenona z najboljšo set razliko. Sledita mu Kras A (Grom, Rustja, Mosetti) in Kras B (Nina Milic, Nataša Milic, Stubelj). Na 4. mestu je Kras C (Bresciani, Kralj, Gustin) s 4 točkami, na 5. Kras D (Martina Milic, Santini, Doglia) z eno zmago. Zadnji je Chiadino, ki je ostal praznih rok v tekmi 5. kola s favoritom iz Pordenona (0:5). Prvenstvo se bo nadaljevalo prihodnjem nedeljo.

Kras A - Kras B 3:2

Rustja - Nina Milic 0:2 (16:21, 19:21); Grom - Stubelj 2:0 (21:9, 21:14); Rustja, Grom - Milic, Stubelj 2:0 (21:18, 21:13); Rustja - Stubelj 2:0 (21:16, 21:7); Grom - Nina Milic 1:2 (18:21, 21:15, 11:21)

Kras D - Kras C 2:3

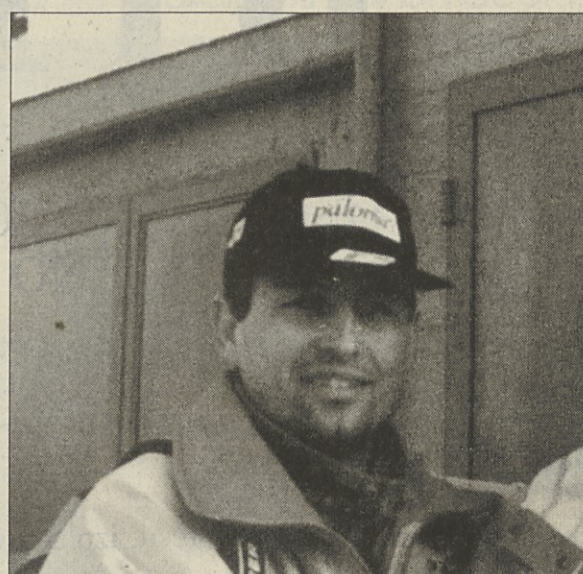
Martina Milic - Gustin 2:0 (21:10, 22:20); Santini - Kralj 0:2 (17:21, 18:21); Milic, Doglia - Kralj, Bresciani 0:2 (10:21, 7:21); Martina Milic - Kralj 1:2 (24:26, 21:18, 18:21); Santini - Gustin 2:1 (21:9, 19:21, 21:13)

JJ.

SMUČANJE / BRDINA, DEVIN IN MLADINA

Praznike so prebili na avstrijskih ledenikih

Selekcijo ZSSDI naj bi predstavili še pred koncem tega meseca - Težave s sponsorizacijo

Andrej Zvab bo tudi letos treniral pri Mladini

Zamejski smučarji, pripadniki društev Brdina, Devin in Mladina, so izkoristili novembrske praznike za krajše priprave na avstrijskih ledenikih, kjer so po programu izvedli res zelo koristne in uspešne treninge. Po pripravah smo se na kratko pogovorili z odgovornimi za smučarske sekcije pri teh treh naših društev.

Kako so potekale priprave in kakšen je bodoči program?

Ennio Bogatec (Mladina): »To je drugič v letosnji sezoni, da smo se pripravljali na ledeniku. Pred mesecem dni smo namreč trenirali na Möltallerju, medtem ko smo tokrat sli za dva dni na Kaprun. Skupno nas je bilo 16, med temi 9 otrok. Tekmovalci so bili v večini. Te je treniral naš trener Andrej Zvab, kateremu sem pomagal tudi sam. Največ smo trenirali tehniko, saj se

zaradi prevelike gneče ni dalo postaviti kolickov. V teku tega meseca bomo sli se enkrat na Möltaller in nato počakali na sneg v bližini.«

Rado Suber (Brdina): »Moram reči, da naše društvo trenira skozi celo poletje na avstrijskih ledenikih, le škoda da je bilo septembra in oktobra slabo vreme in so nekateri treningi odpadli.

Zal mi je tudi, da nekateri naši smučarji niso v celoti izkoristili poletnega programa dela, saj so bili vedno prisotni le pripadniki kategorije mladincev. Te tri dni pa je bilo vreme odlično, pa tudi velike gneče ni bilo, tako da sta naša demonstratorja Dušan Videmšek in Bostjan Gaspercic res dobro delala z našimi 9 tekmovalci. Mladinci so trenirali predvsem slalom, manjša skupina pa

je trenirala bolj tehniko, čeprav so tudi ti naredili nekaj spustov med kolicki. Upajmo, da bomo ta mesec izvedli vsaj še nekaj treningov na Möltallerju, kjer smo se tokrat prav dobro imeli.«

Stojan Sosic (Devin): »Tudi mi smo drugič v tej sezoni na avstrijskih ledenikih. Zdi se mi, da smo v teh treh dneh na Kaprunu veliko pridobili. Skupno smo imeli 10 otrok, med temi 6 tekmovalcev in 4 novince, ki so začeli pred kratkim na naših tečajih na plastični stezi v Nabrezini. Prav s temi manjšimi sem imel opravka jaz, medtem ko so tekmovalce v odsotnosti našega trenerja Alesa Poljaka, ki prav v teh dneh končuje vojaščino, trenirale nase vaditeljice Sara Sossi in Gabrijela Puric. Večinoma smo trenirali tehniko, imeli pa smo tudi nekaj skupnih treningov s SK Tolmin. Tudi mi imamo ta mesec v programu se trening na snegu, le upajmo, da se bo ta pojavil čimprej tudi na bližnjih smučstih.«

Stojan Sosic je tudi predsednik smučarske komisije pri ZSSDI. Glede letosnje smučarske selekcije ZSSDI, ki bo nastopala na tekmah FISL v sezoni 1994 pa nam je povedal, da je v glavnih obrisih selekcija že sestavljena, čeprav je nekaj težav s sponsorizacijo, kar pa bi moralo biti že v kratkem rešeno, tako da bo do predstavitve ekipe prišlo še pred koncem tega meseca.

E.M.

SDGZ / ZASEDANJE VODSTVA V ČEDADU

Posebna skrb za servisne strukture

Zaključek ob dobrotah krajevne kuhinje

DAVORIN DEVETAK

Na pokrajinskem sedezu v Čedadu se je pred dnevi sestalo vodstvo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki je glavno točko na dnevnem redu posvetilo pregledu dela in učinkovitosti raznih servisnih struktur, s katerimi skuša Združenje odgovoriti na vedno nove izzive in večje obveznosti, ki se porajajo pri poslovanju podjetij. V zadnjih letih je SDGZ vidno okrepilo svojo servisno in organizacijsko strukturo na vsem ozemlju, kjer delujejo njegovi člani, in razčlenilo strokovne službe v smeri specializacije za vse posebne potrebe številnih zastopanih podjetniških kategorij. Pri pregledu obstoječega stanja, sibihih strani in razvojnih smeri, so se člani vodstva posebej ustavili pri vprašanju razvoja slovenske gospodarske organizacije na Videmskem.

Predsednik in ravnatelj SDGZ Čedad, Fabio Bonini in Maurizio Namor sta članom deželnega predsedstva in družbe Servis predstavila sedež in problematiko oživljanja organiziranega slovenskega gospodarstva v Beneciji. V popotresnem obdobju je v Nadiskih dolinah na pobudo zamejskih gospodarstvenikov in s podporo Matice zraslo nekaj pomembnih industrijskih obratov, ki so se uveljavili in si dobili svoje mesto na trzišču.

To je seveda predvsem pozitivno za vprašanje zaposlitve, ki je se posebej občuteno v teh krajih. Povrh pa se je okrog teh obratov in nove čedajske filiale Trzasko kreditne banke z leti strnilo in razvilo se jedro drugih tradicionalnih dejavnosti, od trgovine in obrtništva do gostinstva in ostalih samostojnih, prostih poklicev. Za vsoto prisotnost, ki ima realne možnosti

nadaljnega razvijanja in siritve, skrb pokrajinski sedež SDGZ Čedad, ki nudi skupaj z družbo Servis in s patronatom INAC popolno paleto storitev in sindikalne pomoči.

Na drugi strani pa so spremembe in prevetritve, ki je zajela tudi javno-gospodarske strukture na Videmskem, privedle do kakovostnega skoka v sprejemanju in odnosih s slovensko gospodarsko organizacijo. Kot je bilo že obeheljeno v našem tisku, je SDGZ Čedad imelo že več srečanj s Trgovinsko zbornico Videm za okrepitev gospodarstva v obmejnem pasu in za vzajemno sodelovanje s tolimsko regijo. Prav tako je bilo čedajsko združenje med glavnimi pobudniki - skupaj s Trgovinsko zbornico, Gorsko skupnostjo Nadiskih dolin in zvezo italijanskih gostincev - promocijske akcije »Vabilo na kosilo v Nadiške doline«.

Nabiralci kostanja in drugi obiskovalci Benecije so lahko ves oktober pokušali pri sodelujočih gostilnah značilne domače recepte tamkajšnje kuhinje, na primer »bizno s krompirji«, »stakanje«, »brizo«, »zličnjake«, »braskvi s klobaso« in podobne dobrote, servirane v tradicionalnih »skliedah«, to je v lončenih posodah, ki jih proizvaja zadruha Lipa iz Spetra in ki so bile na obedu podarjene gostom.

Tako so tudi člani vodstva Združenja zaključili svoje srečanje v gostilni »Sou an pever« (Sol in poper) v Srednjem, kjer jih je pogostila mlada gospodinja Tereza Covaceuszach. Ta je z možem Francom Simoncigom v nekaj letih spremenila navadno vasko gostilno v res perspektiven lokal, ki se odlikuje po posebnem negovanju pristne krajevne kuhinje in to uspeva svojiko nadgraditi s kvalitetnim in sodobnim gostinskim pristopom.

MALO PODJETNIŠTVO / STROKOVNI POSVET OPENSKE HRANILNICE IN POSOJILNICE

Za obrtnike nove ugodne oblike hitrega kreditira iz javnih virov

Največja pozornost pred kratkim aktiviranemu deželnemu rotacijskemu skladu

BORIS SIMONETA

Gospodarstveniki se dobro zavedajo, da se iz zavirajoče recesije lahko izvelejo le s svojimi močmi, s podjetniško naravnostjo in profesionalnim pristopom. Obrtniki obrati in mali podjetniki, ki so zdravo in vitalno jedro gospodarskega potenciala v naši ekonomski strukturi, lahko premostijo konjunkturalne težave z oblikovanjem in ureničevanjem razvojnih programov. S prestrukturiranjem podjetij je mogoče kakovostni skok, ki

vnaša nov zagon v proizvodne enote in s tem krepi njihovo konkurenčnost na trgu. Za izvajanje investicijskih načrtov in obnavljanje tehnoloških zmogljivosti pa so potrebna znatna finančna sredstva, ki krepko presegajo proračunske zmogljivosti podjetij. Zato se morajo obrtniki obvezno zateči k posojilom, ki so na banknem trzišču kljub znatnemu znižanju uradne obrestne mere se vedno zelo obremenjujoča in torej rizicna za podjetja.

Veliko potrebo po likvidnosti in uresničevanju investicijskih pobud lahko obrtniki potesijo s paleto ugodnih posojil iz javnih sredstev, ki si jih lahko zagotovijo pri institucionalnih organizacijah. Prav na to temo je openska Hranilnica in posojilnica priredila pretekli petek zanimiv strokovni posvet, na katerem so izvedenci finančnega zavoda Mediocredito in Konzor-

cija za jamstva obrtniskim podjetjem v trzaski pokrajini CONGAFI okvirno predstavili nekatere najnovejše finančne instrumente, ki zagotavljajo podjetnikom večje ugodnosti in kreditne olajšave. Največji poudarek je bil namenjen pred kratkim aktiviranemu rotacijskemu skladu, v katerega je Dežela po zakonu št. 28/92 prispevala za tekoče leto 21 milijard

600 milijonov lir, v letu 1994 pa se bo dotacija povečala na skoraj 25 milijard. Obrtna podjetja, njihovi konzorciji in druge, ki proizvajajo, lahko dobijo za obdobje 10 let ugodno posojilo od 100 do 500 milijonov lir s 7-odstotno obrestno mero in s kritjem največ 70 odstotkov skupnega naložbenega stroška. Rotacijski sklad finansira katerokoli materialno investicijo proizvodnega obrtništva: od nakupa zemljišča za realizacijo obrtnega obrata do vseh premičinskih pripomočkov, kot so stroji, tehnološka oprema in nova prevozna sredstva za opravljanje dejavnosti. Konzorcijem izjemoma finansirajo tudi nakup »nematerialnih« dobrin, kot npr. licence za poslovanje. Poleg ugodnega kreditiranja ima ta finančni institut se to prednost, da je postopek za dodelitev posojila zelo hiter in brez pretiranih birokratskih komplikacij. O uveljavitvi, namembnosti in ustreznosti prosnje za posojilo odloča 9-clanski odbor, prednost pa imajo konzorciji, ki združujejo obrtna podjetja, in tisti obrtniki, ki poslujejo z vzhodnimi državami in z Avstrijo oziroma obratujejo na goratem območju. Posojilo iz rotacijskega sklada je združljivo s krediti iz drugih javnih virov, kar pomeni, da

omejevalna zakonodaja EGS v tem primeru nima omejevalnega učinka. Tudi če obrtno podjetje preneha v industrijski obrat, ne izgubi priznanih ugodnosti in odobrenih kreditov. Poleg jamstvenih zagotovil, ki jih zahteva bančni zavod, mora obrtnik položiti kavcijski depozit v višini tisočinke kreditiranega zneska, od katerega mu po zapadlosti povrne polovico.

Tudi konzorcij CONGAFI ima 26-milijardni fond, iz katerega finansirajo manjše obrtne naložbe do 100 milijonov lir. Tehnična komisija se sestaja vsak teden in podjetnik si lahko v zelo kratkem roku zgotovi potrebna sredstva. CONGAFI razpolaga tudi s protikriznim skladom v višini 1.260 milijonov lir za 18-mesečna posojila z 8,5-odstotno obrestno mero, upravlja pa tudi »bencinski sklad« pri Trgovinski zbornici, ki je namenjen posegom za urbanistično saniranje poslopij v zgodovinskih jedrih.

Poleg omenjenih največjih oblik kreditiranja iz javnih sredstev, ki se odlikujejo po finančni ugodnosti in hitrem postopku, imajo obrtniki na voljo še druge klasične finančne instrumente, kot so tisti, ki jih ponujata blagajna Artigiancassa in deželna ustanova za razvoj obrtništva ESA.

S štirimi delavnicami ponuja obrtna cona Dolina odslej popoln avtomobilski servis

Dolinska obrtna cona se je preteklo soboto obogatila za nadaljnjo novo delovno sredino, in sicer z odprtjem elektromehanične avtomobilske delavnice podjetja Elex 2, katerega lastnika sta zakonca Nadja Ugrin in Sergio Mauri. Priloznostne nagovore so na slovesni predaji delavnice njenemu namenu imeli dolinski zupan Marino Pečnik, direktor SDGZ Vojko Kocjancic in predsednik Konzorcija za obrtno cono Dolina Dusan Pangerc, ki so zakoncema Mauri zavezali veliko delovnih uspehov. Z njunim prihodom so v obrtni coni dokončali tim avtomobilski pol: štiri delavnice, ki nudijo popoln servis za avtomobile.

VIDEM / NARAŠČAJOČE NEZADOVOLJSTVO DO SLOVENIJE

Furlanski trgovci se hudujejo nad free shopi in bencinom

Povsem drugačno pa je seveda razpoloženje med kupci

MARKO WALTRITSCH

VIDEM - V Furlaniji se zal ustvarja nova protislovenska klima, ki jo nekateri mediji spretno izkoriščajo tudi z bombastičnimi naslovi. Pojav je tokrat sprožila prizadetost nekaterih slojev prebivalstva, tako med malimi trgovci in obrtniki kot med delavci. Nevarno je, da bi ta protislovenska klima, uperjena proti Republiki Sloveniji, dosegla nekaj podobnega, kar je iz cisto drugacnih razlogov v Trstu doma že veliko casa. Brez dvoma je tudi zaradi tega, predvsem pa za zavarovanje deželnih koristi, predsednik dezelne vlade Pietro Fontanini o tem govoril s slovenskim zunanjim ministrom Peterletom na srečanju, ki je bilo pretekli mesec na Dobrovem v goriskih Brdih.

Kot ponavadi v mednarodnih in tudi domačih sporih, gre za denar. Lani je deželna uprava Furlanije-Juljske krajine vnovčila 36 milijard lir dohodka manj, ker je bilo na njenem ozemlju prodanih toliko manj cigaret, da je država iztržila okrog 40 milijard lir manj davka. Devet desetih tega iztržka se namrec vrne v deželno blagajno. Predvidevanja pa kažejo, da bo letosnji primanjkljaj iz tega naslova še večji. »Krivec« so brezcarinske prodajalne na slovenski strani meje, ki jih v glavnem upravlja ljubljanski Kompas, pa čeprav so udeležena še nekatera druga državna in zasebna podjetja.

Medtem ko se je v vsej Italiji v zadnjih šestih letih prodaja tobaka zmanjšala za 10 odstotkov (predvsem zaradi protitobacne propagande, novih zakonov o prepovedi kajenja v javnih prostorih in povečane tihotapstva), se je v Furlaniji-juljski krajini od leta 1987 do letos zmanjšala skoraj za polovico. Vecina kadilcev iz nase dezele kot tudi iz sosednjega Veneta (veliko ljudi iz te dezele prihaja vsak dan v novogoriške igralnice) je zelo zadovoljnih, ko v brezcarinski prodajalni onkraj meje kupi zavojček ameriških cigaret po 2.100 lir, medtem ko bi doma moral odšteti 4.200 lir. V vodstvu uprave Državnega monopolu v Rimu so izračunali, da je italijanska državna blagajna izgubila v šestih letih od 1987 do 1992 skupaj okrog 190 milijard lir. Velik del tega denarja je bil namenjen deželni upravi Furlanije-Juljske krajine. Tobakarnari v naši deželi naj bi bili v tem casu ob milijardo in 600 milijonov lir čistega dobička. Trafikarji so nekdajkrat ze protestirali, tudi na mejnih prehodih. V zadnjem casu je italijanska finančna straza poostрила nadzor na meji in marsikateri avtomobilist mora plačati slano globo ali pa cigarete nesti nazaj cez mejo.

Gornje podatke so tokrat posredovali v Rimu, kar je lahko znak, da bo morda prislo do

ostrejših ukrepov italijanske vlade. Nekateri se celo ogrevajo za predlog, da bi zadevo dali na pogajalsko mizo med Italijo in Slovenijo.

Jasno je, da je večji del prebivalstva s to možnostjo cenejšega nakupa cigaret zadovoljen. Trafikarji pa so seveda hudo jezni, nezadovoljni pa je tudi deželna uprava, ki se v tem casu sooca z obcutnimi omejitvami v proračunu. Prav v tem tisti nevarnost, saj si bo Dežela gotovo prizadevala dobiti izgubljeni denar nazaj.

Ista ugovoritev velja za bencin. Ko gremo cez mejo, napolnimo rezervoar svojega avtomobila s cenenim bencinom: od 950 do 1.000 lir za liter namesto 1.650, ki jih moramo odšteti na italijanskih crpalkah. Da se bencin zelo prodaja tujcem, dokazujejo tudi izjave prodajalcev, po katerih se samo na goriskem območju med Kobaridom in Novo Gorico prodaja kar cetrtina vsega bencina, prodanega v Sloveniji. Marsikomu se bo podatek zdel neverjeten, toda ce je resnica, si lahko predstavljamo, kako se zaradi tega hudujejo v italijanskih vladnih krogih. Tudi v tem primeru so italijanski avtomobilisti na moc zadovoljni, medtem ko so prizadeti crpalkarji vsak dan bolj jezni.

V zadnjem casu so se oglasili tudi mali avtoprevozniki. Tisti iz Furlanije in Veneta obtozujejo slovenske zasebne avtoprevoznike kot tudi državna prevozna podjetja, da si lastjo monopol nad prevozi med Italijo in Slovenijo, zato zahtevajo povracilne ukrepe. Avtoprevozniki, se zlasti tim. »padroncini« trdijo, da se nadaljuje stara praksa iz jugoslovanskih casov.

Tudi delavski sindikati so se oglasili. Vedno vec je namrec dela na crno, se zlasti v gradbenistvu. Delavci prihajajo vsak dan cez mejo, nekateri pa kar prespijo v Italijo. Prihajajo tako Slovenci kot Hrvati. V glavnem delajo na crno, njihove place pa so dalec pod tistimi, ki jih dolocajo sindikalne pogodbe. Delodajalcu se uporaba take delovne sile seveda izplaca. Ce so sindikati doslej molčali, je sedaj drugače, tudi zaradi narascajocze brezposelnosti pri nas. Tudi inspekcijske službe so se lotile bolj temeljitega nadzora, pa ceprav se potem vse zakljuci z navadno globo.

Razlogov na nezadovoljstvo je torej kar vec. Kot smo uvodoma omenili, je nevarnost v tem, da to nezadovoljstvo ne bi ostalo omejeno na nekatere omejene kategorije prebivalstva, ampak da bi se razsirilo. Druga nevarnost pa je, da bi policijski in finančni organi poostрили nadzor na mejnih prehodih. Si predstavljamo, kaj bi se zgodilo, ko bi bila italijansko-slovenska meja dejansko blokirana? Nekajdnevna stavka slovenskih policistov nas je v tem oziru marskaj naucila.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO IN PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. oktobra 1993; triletne zapadejo 1. oktobra 1996, petletne pa 1. oktobra 1998.

■ Obveznice dajejo letno 9% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana za banke in druge pooblašcene operaterje.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 8,03%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 11. novembra.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. oktobrom: ob vplačilu (16. novembra) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

TELEKOMUNIKACIJE / TRI NAJVEČJE DRUŽBE SE ZDRUŽUJEJO

Združljivo je vse, razen telefonije

Američani, Nemci in Francozi v eni družbi

BONN - Nacrtovana združitve treh največjih telekomunikacijskih podjetij na svetu utegne naleteti na težave pri protistrupnih oblasteh v Bruslju, prav tako pa utegne pospešiti liberalizacijo industrije v Evropi, menijo analitiki. Francoska družba France Telecom, nemški Deutsche Bundespost Telekom in ameriški American Telephone and Telegraph (AT&T) so Evropski komisiji predlagali združitve skoraj vseh ključnih dejavnosti, razen telefonije, kot so sporočili iz industrijskih virov. Locoeno od teh pogovorov pa francosko-nemška telekomunikacijska povezava nagovarja AT&T, da bi se pridružil bodocemu EUNETcomu, s katerim se nameravajo podati na cvetoče milijarde dolarjev vredno tržišče poslovnih telekomunikacij. Če bi se Francozi in Nemci združili zgolj za mednarodne poslovne telekomunikacijske storitve, bi novo podjetje European Telecoms letno obrnilo več kot 9 milijard dolarjev, brez domačih poslovnih klientov. Toda preden vse tri družbe utegnejo podpisati sporazum, se morajo spopasti z vprašanji, ki zadevajo strategijo, skupen dostop na tržišče med ameriški in evropski prenosniki sporočil ter ugovori, kaj vse morajo se storiti, da bi zadostili konku-

renčnim pravilom Evropske unije (nekdanje ES). Evropska unija (EU) hoče odpreti svoja skrbno varovana nacionalna telekomunikacijska tržišča za tujo konkurenco leta 1998. Credit Lyonnais Securities iz Londona je preprčan, da bi povezava največjih treh telekomunikacijskih podjetij tudi manjše operaterje prisilila k tesnejšemu sodelovanju, saj bi le tako lahko prodrli na precej zaščitena tržišča. »Združevanje, kot je to, bo se več. In bolj ko bo EU odprla svoje telekomunikacijsko tržišče, bolj se bodo morale posamezne družbe odpirati: veliko bolj, kot si zdaj predstavljajo,« je dejal. Mednarodne telekomunikacijske družbe zdaj zasledujejo strategijo, ki jo same imenujejo »ponujanje virov«: zagotavljanje svetovnih telekomunikacijskih storitev multinacionalkam.

British Telecom Plc (BT) je prevzel 20-odstotni delež v MCI Communications Corp in ustanovil podjetje z ameriškim podjetjem, ki bo povezovalo mednarodno telefonijo in zagotovo podatkovne baze. Tudi AT&T je skupaj s singapurskim Telecomom in japonskim KDD ustanovila podobno podjetje z imenom Worldsource. Unisource so skupaj ustanovila telekomunikacijska podjetja Švedske, Švice in Nizozemske. Toda skupno

podjetje BT/MCI in predlagana združitve francoskega in nemškega Telekoma gre se naprej, saj bo zajelo medsebojno izmenjavo pravic ter tako tlakovalo pot za se obsežnejše sodelovanje. Nekateri analitiki menijo, da bodo evropska telekomunikacijska podjetja nujno potrebovala prekomorske zveznike, s pomočjo katerih bodo lahko preprčala EU, da s tem povečujejo konkurenčnost, ne pa da jo zmanjšujejo. To pa bo tudi ključni dejavnik v prihodnji razpravi EU ob kakršnemkoli širšem združevanju francoskih in nemških telekomunikacij. »Odločitev o odobritvi, zavrnitvi tega združevanja ali kompromis, za katerega bi se zavzela Komisija EU, bo po vsej verjetnosti najpomembnejša odločitev glede na konkurenco v Evropi sploh,« je zapisal v svoji študiji Francis Woolen iz Paribas Capital Markets. Woolen tudi meni, da bi združitve francoskih in nemških telekomunikacij prisilila British Telecom v podobno združevanje z drugimi telekomunikacijskimi operaterji v Evropi. »Po obsegu bi bila to učinkovita konkurenca... Če bo Bruselj res odobril francosko-nemsko povezavo, potem ne bo mogel več zavreti nastanka tako močnega konkurenta,« je dejal.

William Boston / Reuter

EBRD / TEMELJITA REORGANIZACIJA

Banka se bo »znova rodila«

LONDON - Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je končno predstavila svoje dolgo pričakovane nacrtje reorganizacije. Ti bodo skoraj potrojili število banknikov, ki bodo sodelovali pri razvoju novih projektov. Upravni odbor EBRD je te nacrtje potrdil soglasno na svojem ponedeljkovem sestanku, potem ko je slisal uro dolgo predstavitev novega predsednika EBRD Jacquesa De Larosièra. »To je zelo pomemben trenutek za EBRD,« je izjavil de Larosière. »Nasa naloga je, da učinkovito odgovorimo na potrebe dežel, zaradi katerih smo ustanovljeni, tudi z učinkovito organizacijsko strukturo.« De Larosière je svojo dolžnost prevzel prejšnji mesec, ko je na predsedniškem mestu nasledil ustanovnega predsednika EBRD, nepriljubljenega Jacquesa Attalija. Attali je moral odstopiti julija, potem ko je revizija odkrila, da gre v resnici za upravičene prekoracitve sredstev, ki so bili namenjeni za opremo londonskega sedeza te banke, kakor tudi za številna zasebna potovanja njenega prvega predsednika. Po pričakovanih je De Larosièreov nacrt odpravil ločitev med trgovskim (zasebnim področjem) in razvojnimi (državnim področjem) bančnistvom ter banko reorganiziral v skladu z regionalnimi naceli - za sever in jug. Ron Freeman, ki je bil doslej na čelu trgovinskega bančnistva in je drugi človek v EBRD, bo zdaj stopil na čelo Severnega območja, ki zajema Rusijo, Poljsko, Cesko, Slovaško, Baltske države in nekdanji sovjetski republiki Kazakstan in Uzbekistan. Oddelku za južno območje pa bo načeloval dosedanj predsednik razvojnega bančnistva Mario Sarcinelli. V ta oddelke bodo spadale Madžarska, Romunija, Bolgarija, Albanija, Ukrajina, nekdanje jugoslovanske republike in preostanek nekdanje Sovjetske zveze. Število posameznih bančnih izvedencev, ki se bodo ukva-

rjali s posamezno državo, se bo po vsej verjetnosti povečalo na 120 od dosedanjih 40. De Larosière je preprčan, da bo nova organizacijska struktura sposobna upoštevati posebnosti posameznih držav. »Z osredotočenjem na posamezno državo pri svojem delu smo skušali okrepiti tudi naš mandat, ki ga imamo na področju zasebnega gospodarstva v vseh državah, s katerimi se ukvarjamo.« De Larosière se je dal podrobno poučiti tudi o tem, kaj si delničarji mislijo o EBRD, saj je imel z njimi razširjen sestanek v septembru, na rednem letnem sestanku Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke v Washingtonu. Ti predstavniki so mu povedali, da EBRD ni dovolj učinkovita in da je večino svojega časa zapravila zaradi svoje okorne organizacijske strukture. Kot so sporočili viri pri EBRD, se je Larosière se bolj zavzelo lotil reorganizacije potem, ko se je sam preprčal, da se banka v prejšnji organiziranosti zares ni mogla spopasti s problemi raznoolikosti, med državami, ki so si različne tako, kot se na primer razlikuje Madžarska od Albanije.

V skladu z novo organizacijo bodo skupine odgovorne v posamezni deželi za celotno delovanje EBRD, medtem ko je bilo prej njeno delovanje treba usklajevati med oddelkoma za trgovinsko in razvojno bančnistvo. V svoji izjavi je EBRD tudi potrdila, da bo imelo vsako področje svoje posebne podskupine, kot so kmetijstvo, transport, energetska infrastruktura in privatizacija, druge skupine pa jim bodo v oporo. Pri EBRD so tudi povedali, da so že ustanovili delovno skupino, katere naloga je razčleniti prioritete, ki se nanasajo na srednjeročno strategijo EBRD, po tem ko so podrobno proučili poglede širokega kroga tako notranjih kot zunanjih sodelavcev te banke.

Joe Ortiz / Reuter

BANKA ZA MEDNARODNE PORAVNAVE / ZAMENJAVE

V Basel prihaja Anglež Crockett

Lamfalussy bo prevzel denarni inštitut EU

BASEL - Banka za mednarodne poravnave (BIS) po vsej verjetnosti ne bo več tako zagreto delovala v smeri enotne evropske valute, kakor hitro jo bo njen generalni direktor v letošnjem letu zapustil, so sporočili evropski monetarni krogi. Ta najstarejša svetovna mednarodna organizacija, ki so jo ustanovili leta 1930 za poravnavo nemških vojaških reparacij, se je zelo jasno opredelila za enotno evropsko valuto zlasti v zadnjih petih letih, ko je bil na čelu Alexander Lamfalussy.

»Pod Lamfalussyjem je Banka za mednarodne poravnave igrala precej preskriptivno vlogo na področju mednarodnih financ in se zelo jasno zavzemala za sistem fiksni obrestnih mer ter ustanovitev enotne valute,« meni eden njenih starejših predstavnikov. »Toda potem, ko so se ozki okviri tečajnega mehanizma v letošnjem letu nekoliko razmaknili, je bilo zavzemanje Banka za mednarodne poravnave za enotno evropsko valuto potisnjeno na stranski tir, zato sem preprčan, da bo ta banka zdaj zastopala bolj nevtrarno stališče.«

Belgijec Lamfalussy, ki je na čelu banke za mednarodne poravnave

od leta 1985, je skusal banko ohraniti v neintervencionističnih vodah in sprostiti razmišljanje o mednarodnem denarnem trgu v smer reguliranih sistemov fiksni tečajnih razmerij. Monetarni viri menijo, da bo prihod tega uglednega financnika, ki bo prevzel Evropski denarni inštitut, zametek bodoče centralne banke Evropske unije, pospešil odklon te banke s sedezem v Baslu od tiste usmeritve, ki jo je zagovarjal Lamfalussy. Priznajo, da ga bo na njegovem mestu nasledil izvršni direktor Bank of England Andrew Crockett. »Njegovo ime je se precej neznano,« zagotavljajo v virih, ki so blizu Banki za mednarodne poravnave. »Usmerjen je veliko bolj tehnično, bolj menedžersko kot Lamfalussy, ki je bil predvsem bleščeč ekonomist z mednarodnim ugledom,« je dodal. Petdesetletni Crockett je doslej 17 let delal za Mednarodni denarni sklad, leta 1989 pa je prišel na čelo Bank of England. Finančni viri tudi omenjajo, da bo Evropski denarni inštitut, ki bo v Frankfurtu odslej nadomestil komite guvernerjev centralnih bank dvajsterece, katerega sedež je bil doslej v Banki za me-

dnarodne poravnave v Baslu, le neznatno spremenil naravo tega, kar je bila že doslej poglavitna naloga Banke za mednarodne poravnave - da je omogočal neformalne pogovore za bančnike centralnih bank držav članic. »Zdaj bo po vsej verjetnosti vozil poseben vlak, poln predstavnikov centralnih bank na relaciji Basel-Frankfurt vsak drugi ponedeljek v mesecu,« pripominjajo viri, ki so blizu Banki za mednarodne poravnave. Skupina desetih guvernerjev centralnih bank dvajsterece se je namreč že doslej sestajala vsak drugi ponedeljek v mesecu, navidez zato, da bi pregledala mesečne račune Banke za mednarodne poravnave, v resnici pa ob razpravi o mednarodni denarni politiki in njeni koordinaciji. »Guvernerji centralnih bank in drugi predstavniki tem sestankom pripisujejo velik pomen,« omenja že omenjeni vir. »Leta 1987, ko je prišlo do velikega padca vrednosti, so bile poglavite odločitve sprejete prav z neformalnimi sklepi teh sestankov.« Monetarni viri omenjajo tudi velik pomen statističnih podatkov o nekaterih pomembnih mednarodnih vprašanjih.

Mitya New / Reuter

GATT / EVROPA IŠČE KRIVCA ZA ZAPLETE

Američani se nočejo pogajati

BRUSELJ - Evropska unija (EU - kot se zdaj imenuje nekdanja ES) je opomnila ZDA in Japonsko, da zadržujeta pogajanja o svetovni trgovini v okviru Gatta ter izrazila prepričanje, da je potrebno pripraviti osnutek končnega sporazuma že konec tega meseca, če bi se hoteli ujeti skrajni rok, ki je za ta pogajanja določen s 15. decembrom. Zunanji ministri EU so imenovali skupno izjavo, s katero so izrazili »zaskrbljenost sprico počasnega potekanja pogajanj, kakor tudi zaradi določenih ovir, ki so prisle na dan pred kratkim, zlasti z največjimi trgovinskimi partnerji Evropske unije«. Med njimi so ministri posebej izpostavili Washington in Tokio. »Napredka pri pogajanjih ni zato, ker se Američani nočejo pogajati,« je izjavil francoski zunanji minister Alain Juppé, ki je menil, da si tudi Japonska zasluži takšno grajo. »Pritisk na ZDA, prav tako pa tudi na Japonsko je treba se stopnjevati,« je izjavil nemški minister za gospodarstvo Günter Rexrodt. Ministri so podprli poročilo komisarja EU za trgovino, sira Leona Brittan, ki zagovarja stališče, da predvsem ZDA in Japonska nista uspeli oziviti zahtev, ki sta jih sami postavili julija o globokem znižanju carin za industrijske in kmetijske izdelke. Brittan je tudi omenil, da je Washington povsem narobe razumel ponudbo EU o povečanju dostopa na ameriška tržišča. Ta ponudba je po njegovem dobila široko podporo med državami v razvoju in bi zahtevala, da Mehika v povprečju zniža carine za svoj uvoz za 34 odstotkov, Argentina za 40 in Avstralija za več kot 50 odstotkov. »Zadeve ne napredujejo, nasa zaskrbljenost pa narašča, saj je 15. december vsak dan bliže,« je menil Juppé in imel pri tem v mislih skrajni rok za konec pogajanj, ki potekajo v okviru Splošnega sporazuma o trgovini in carinah. Brittan je izjavil, da je »zmerno optimističen, nikakor pa ne preprčan«, da je močeno pogajanja v okviru Gatta uspešno pripeljati do konca v decembrskem skrajnem roku, Rexrodt pa je menil, da gre za spodbuden napredek pri pogajanjih le na področju storitev, nobenega napredka pa ni pri pogajanjih o kmetijskih in industrijskih cari-

nah. Ministri EU so preprčani, da bi moral biti osnutek končnega sporazuma že pripravljen konec novembra zato, da bi pogajalcem pustili še nekaj časa za dokončno uskladitev. Da bi zmanjšali doslej nepremostljive razlike v pogledih med EU in ZDA, zlasti na področju kmetijske trgovine, so ministri znova sklenili poslati Brittana v Washington, kjer naj bi se v tednu po 22. novembru pogovarjal z ameriškim trgovinskim predstavnikom Mickeyem Kantorjem. Ti pogovori naj bi bili po glasovanju v ameriskem Kongresu o Severnoameriskem sporazumu o prosti trgovini (Nafta), ki bo odpravil carinske ovire med ZDA, Kanado in Mehiko. Brittan je izrazil prepričanje, da je sicer razumljivo, a obžalovanja vredno dejstvo, da so ZDA tako rekoc zamrzile svoja pogajanja v okviru Gatta, kakajoc izid glasovanja o omenjenem Severnoameriskem sporazumu, ki se utegne spremeniti v »nadalejevanje«. Predstavniki Francije so bili še bolj neposredni v oceni, da je Washington zavrnil pogovore z Brittanom v tem tednu. Alain Juppé je izjavil, da je EU neposredno »stisnjena v sendvič« med dva datuma, med glasovanje o Severnoameriskem sporazumu in skrajnim decembrskim rokom, do katerega se morajo končati pogajanja v okviru Gatta. »Past je nadvse očitna,« je pripomnil Juppé in s tem odkrito priznal francoski strah, da bo Washington skupaj z drugimi državami pogajalce soočil s taksnim sporazumom, o katerem bodo lahko glasovali samo z da ali ne tik pred decembrskim skrajnim rokom. Da bi zunanji ministri lahko se pridobili čas za opredelitev svoje strategije pred skrajnim datumom, so se dogovorili za izredni sestanek, ki bo 29. novembra ali 2. decembra. Diplomati menijo, da je prav ameriška nezainteresiranost, ki jo pripisujejo glasovanju o Severnoameriskem sporazumu, prisilila evropsko dvajsterec, da se je izognila notranjim nesoglasjem. Nikakor pa evropske države niso mogle zglediti nesoglasja o tem, kako naj bi v Splošnem sporazumu o carinah in trgovinah obravnavali televizijske programe in filmsko industrijo.

Nelson Graves / Reuter

TURČIJA / POGAJANJA Z EVROPSKO UNIJO

Evropske države sicer veliko trgujejo s Turčijo, v svojo Unijo pa je še niso pripravljene vzeti

Evropska unija je odobrila program carinske unije s Turčijo, ki naj bi začel veljati leta 1995

BRUSELJ - Evropska unija (EU - kot se od 1. novembra po novem imenuje nekdanja ES) je v ponedeljek odobrila program carinske unije, ki ga je predložila Turcija in naj bi začel veljati z letom 1995, pri čemer tega programa se niso povezovali z uresničevanjem človekovih pravic. Program predvideva prost pretok industrijskega blaga, prednostni dostop do kmetijskih pridelkov, storitve, ki so povezane s trgovino, pravice od intelektualne lastnine ter socialno in finančno pomoč. »Človekove pravice se niso sestavni del carinske unije,« je izjavil belgijski zunanji minister Willy Claes, ki trenutno predseduje EU. Vseeno pa je dodal, da spoštovanje človekovih pravic pomeni temeljni del politike EU. Če bodo te pravice kršene, je mogoče sporazum razveljaviti. Tuski zunanji minister Hikmet Cetin je izjavil, da se turška vlada ne more pogovarjati s »terorističnimi organizacijami«. »Ne moremo jih sprejeti ali celo priznati,« je dejal in imel pri tem v mislih Kurdske delavsko stranko (PKK). V odgovoru na vprašanje o Cipru je Cetin povedal, da Turcija isce »uporabno in realistično rešitev«, v celoti pa je podprla prizadevanja Združenih narodov, da bi na otoku zavladal mir. Hkrati pa je dodal, da zahteva ZN za namestitev opazovalca EU na Cipru, ni del ukrepov za »vzpostavitev zaupanja«. Claes je omenil, da bodo zunanji ministri

EU razpravljali o tem vprašanju na svojem rednem srečanju 6. decembra. Grčija je že prej ugovarjala carinski uniji, ki je predvidena s Turčijo. Zunanji ministri EU so se s Cetinom pogovarjali o problemu Kurdiv, kakor tudi o problemu Cipra na delovni večerji, ki je sledila ministrskemu sestanku. Tako EU kot Turcija sta se strinjali, da je treba pospešiti pogajanja o uvedbi carinske unije, o kateri so se začeli prvič pogovarjati že leta 1970. Turcija vidi v carinski uniji mnogo več kot zgolj prosto carinsko cono. »To je ključna stopnica na turški poti do polnega članstva v Evropski uniji,« je izjavil Cetin ter dodal, da je Turcija med desetimi vodilnimi trgovinskimi partnerji EU s trgovino, ki naj bi ob koncu letošnjega leta dosegla več kot 20 milijard dolarjev. Vseeno pa je poudaril, da Turcija se vedno potrebuje pomoč, da bi lahko zmanjšala velikanski truski trgovinski primanjkljaj s Skupnostjo. Komisar Evropske unije za trgovino sir Leon Brittan je izjavil, da bo sele carinska unija vzpostavila tisto raven, s katere bodo postopoma izrinjene vse politike, ki skodujejo trgovini, prav tako pa tudi vse ponarejene znamke in patenti, ki jih bo carinska unija zatrla. »Opraviti je treba se velikansko delo,« je poudaril Brittan na tiskovni konferenci in pohvalil zavzetost EU za uspešno zaokrožitev carinske unije.

Peter Blackburn / Reuter

Turcija je med desetimi največjimi trgovinskimi partnerji evropske dvajsterece (Foto: Srdan Živulović)

MENJALNIŠKI TEČAJI

9. novembra 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	75,00	75,45	10,50	10,71	7,60	7,77
Avtohisa Ljubljana*	75,20	75,40	10,60	10,70	7,65	7,75
Azur Grosuplje	75,30	75,65	10,63	10,75	7,65	7,77
Banka Vipava Nova Gorica	75,05	75,45	10,53	10,65	7,67	7,74
Bobr Fužine	75,40	75,60	10,63	10,73	7,60	7,80
BTC Sezana	74,50	75,30	10,45	10,70	7,60	7,75
BTC Ljubljana	74,70	75,40	10,40	10,60	7,50	7,70
Come 2 us*	75,35	75,60	10,65	10,70	7,70	7,77
Creditanstalt Nova banka	75,40	75,60	10,50	10,80	7,50	7,80
Dom caffè Domžale*	75,30	75,65	10,70	10,78	7,75	7,85
Emona Globtour Ljubljana*	75,30	75,76	10,66	10,73	7,64	7,75
Eros Ljubljana*	75,40	75,70	10,65	10,75	7,70	7,80
Eros Kranj*	75,40	75,70	10,65	10,75	7,70	7,80
Eurotours Ljubljana	75,00	75,50	10,50	10,72	7,62	7,80
Firadas Idrija	75,00	75,60	10,40	10,70	7,60	7,80
Hida	75,50	75,55	10,68	10,72	7,73	7,77
Hipotekarna banka Brežice*	74,90	75,45	10,63	10,73	7,60	7,75
Hram Rožice Mengeš	75,20	75,55	10,69	10,72	7,73	7,80
Ilirika Slovenj Gradec	75,15	75,40	10,60	10,65	7,59	7,76
Ilirika Postojna	74,80	75,44	10,50	10,64	7,62	7,73
Ilirika Sežana	75,25	75,44	10,59	10,64	7,70	7,72
Ilirika Jesenice	75,10	75,43	10,58	10,63	7,61	7,74
Idila Sečovelje*	75,10	75,50	10,50	10,69	7,60	7,75
Italdesign Nova Gorica*	75,10	75,45	10,57	10,70	7,66	7,75
Klub Slovenijales	75,35	75,60	10,65	10,75	7,70	7,78
Komercialna banka Triglav	74,75	75,75	10,65	10,72	7,65	7,80
Kompas Hertz Celje*	75,10	75,45	10,65	10,75	7,69	7,80
Kompas Hertz Velenje*	75,00	75,50	10,65	10,75	7,69	7,80
Kompas Hertz Idrija*	75,10	75,55	10,65	10,75	7,66	7,75
Kompas Hertz Tolmin*	75,10	75,55	10,65	10,75	7,66	7,75
Kompas Hertz Bled*	75,00	75,45	10,65	10,75	7,66	7,75
Kompas Hertz Nova Gorica*	75,10	75,55	10,65	10,75	7,66	7,75
Kompas Hertz Maribor*	75,00	75,50	10,65	10,75	7,69	7,80
Kompas Holidays	75,40	75,55	10,60	10,70	7,60	7,80
Kreditna banka MB d.d.*	73,94	75,50	10,51	10,73	7,60	7,80
LB d.d. Ljubljana	75,38	75,73	10,66	10,76	7,70	7,77
LB splošna banka Celje	74,20	75,60	10,46	10,75	7,55	7,76
LB splošna banka Koper*	74,08	75,60	10,40	10,66	7,51	7,74
LB Dolenjska banka d.d. NM	74,30	75,65	10,45	10,75	7,55	7,77
LB banka Zasavje, Trbovlje	74,10	75,30	10,54	10,71	7,61	7,73
Libertas Koper*	75,10	75,50	10,53	10,69	7,69	7,79
Ma Vir	75,30	75,60	10,60	10,75	7,71	7,80
Madal Nova Gorica, Sempeter*	75,15	75,50	10,55	10,68	7,67	7,74
Media*	75,45	75,65	10,65	10,75	7,75	7,80
Moneta Invest	75,45	75,55	10,67	10,71	7,73	7,77
Niprom I, II Ljubljana	75,40	75,55	10,68	10,73	7,74	7,80
Otok Bled	75,17	75,98	10,73	10,76	7,54	7,74
Petrol*	75,45	75,50	10,63	10,66	7,72	7,76
Pigal Solkan	75,10	75,50	10,47	10,65	7,63	7,74
Pigal Kobarič	74,80	75,50	10,45	10,62	7,61	7,72
Pigal Obutek	75,10	75,50	10,47	10,65	7,63	7,74
Pigal Diskont	74,80	75,40	10,45	10,62	7,61	7,72
Pigal Vrhnika	75,20	75,55	10,50	10,65	7,64	7,75
Pigal Ilirska Bistrica	74,80	75,40	10,42	10,62	7,62	7,72
Pigal Koper*	75,10	75,50	10,47	10,65	7,63	7,73
Pigal Avtopivon*	75,10	75,50	10,47	10,65	7,43	7,74
Poštna banka Slovenije*	73,75	75,29	10,30	10,69	7,42	7,75
Probanka Maribor	74,60	75,50	10,55	10,70	7,55	7,80
Primario Ljubljana*	75,40	75,55	10,64	10,68	7,73	7,77
Publikum Ljubljana	75,40	75,45	10,66	10,69	7,74	7,76
Publikum Celje	75,05	75,40	10,61	10,67	7,50	7,75
Publikum Krško	75,30	75,60	10,50	10,75	7,55	7,77
Publikum Maribor	74,90	75,09	10,57	10,63	7,58	7,80
Publikum Metlika	74,80	75,40	10,40	10,70	7,50	7,70
Publikum Mozirje	75,00	75,28	10,50	10,69	7,60	7,75
Publikum Novo mesto	74,80	75,40	10,40	10,70	7,50	7,70
Publikum Tolmin	75,04	75,35	10,46	10,65	7,65	7,72
Publikum Sevnica	75,00	75,46	10,57	10,70	7,60	7,75
Publikum Sentilj	74,00	75,29	10,35	10,70	7,55	7,79
Publikum Sentjur pri Celju	75,10	75,40	10,60	10,68	7,50	7,70
Publikum Trebnje	74,90	75,43	10,55	10,79	7,62	7,76
Publikum Zalec	75,10	75,40	10,60	10,68	7,50	7,70
Sit - on Ljubljana	75,20	75,60	10,60	10,70	7,70	7,80
Sonce Ljubljana	75,30	75,50	10,62	10,70	7,72	7,78
Shalaby Koper	75,00	75,25	10,45	10,62	7,68	7,74
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	75,40	75,55	10,55	10,70	7,55	7,80
Slovenijaturist zel. p. MB*	74,85	75,10	10,56	10,65	7,40	7,70
Slovenijaturist Jesenice	75,00	75,44	10,52	10,62	7,62	7,74
Slovenska Investicijska Banka	74,65	75,45	10,40	10,65	7,20	7,72
Slovenska pos. in hra. Kranj	74,90	75,30	10,60	10,65	7,65	7,75
SKB d.d.**	74,66	75,01	10,61	10,66	7,64	7,68
SZKB d.d. Ljubljana	75,27	75,55	10,52	10,69	7,62	7,79
Špacapan Komen	75,05	75,45	10,53	10,65	7,67	7,74
Tartarus Postojna	74,38	75,42	10,41	10,63	7,56	7,74
Tentours Domžale	75,30	75,60	10,65	10,80	7,70	7,85
UBK banka	74,70	75,50	10,55	10,70	7,65	7,80
Upimo Ljubljana	75,52	75,60	10,66	10,70	7,73	7,77

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 218 z dne 9. novembra 1993 — Tečaji veljajo od 10.11.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	82,8344	83,0837	83,3330
Avstrija	040	šiling	100	1044,2424	1047,3846	1050,5268
Belgija	056	frank	100	345,1435	346,1820	347,2205
Kanada	124	dolar	1	95,4138	95,7009	95,9880
Danska	208	krona	100	1844,3143	1849,8639	1855,4135
Finska	246	marka	100	2156,7792	2163,2690	2169,7588
Francija	250	frank	100	2108,6794	2115,0245	2121,3696
Nemčija	280	marka	100	7343,4771	7365,5738	7387,6705
Grčija	300	drahma	100	—	51,4043	51,5585
Irska	372	funt	1	—	174,7114	175,2355
Italija	380	lira	100	7,5197	7,5423	7,5649
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Japonska	392	jen	100	114,4848	114,8293	115,1738
Nizozemska	528	gulden	100	6544,8739	6564,5676	6584,2613
Norveška	578	krona	100	1688,9998	1694,0820	1699,1642
Portugalska	620	escudo	100	71,8192	72,0353	72,2514
Švedska	752	krona	100	1521,9357	1526,5152	1531,0947
Švica	756	frank	100	8334,8465	8359,9263	8385,0061
Velika Britanija	826	funt šterling	1	182,8526	183,4028	183,9530
ZDA	840	dolar	1	123,8257	124,1983	124,5709
Evropska Skupnost	955	ECU	1	140,5614	140,9844	141,4074
Španija	995	peseta	100	91,7935	92,0697	92,3459

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 10. NOVEMBRA 1993

Dokazni list o stanju na dan 10. NOVEMBRA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:					1.300,000	707,137	728,758	1.435,895
71		108,7902%	112,1167%	110,4534%	130,000	70,714	72,876	143,589

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

9. NOVEMBRA 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
Eros Kranj		2,10	2,50
Hida		2,10	2,40
Hipotekarna banka Brežice		1,80	2,50
Ilirika Jesenice		1,80	2,50
Ilirika Sežana		1,80	2,50
Kreditna banka Maribor		1,60	2,40
LB Dolenjska banka NM		1,30	1,90
LB banka Zasavje, Trbovlje		1,70	2,50
Otok Bled		1,50	2,05
Publikum Celje		1,65	2,20
Shalaby Koper		1,50	2,00
Upimo		2,00	2,40

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

9. NOVEMBER 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1615,00	1665,00
nemška marka		966,00	986,00
francoski frank		276,00	284,00
holandski gulden		887,00	883,00
belgijski frank		45,00	46,40
funt šterling		2397,00	2470,00
irski šterling		2280,00	2350,00
danska krona		241,00	248,00
grška dramma		6,20	7,00
kanadski dolar		1247,00	1285,00
japonski jen		15,00	15,40
švicarski frank		1089,00	1123,00
avstrijski šiling		136,50	140,50
norveška krona		221,00	227,50
švedska krona		200,00	205,00
portugalski escudo		9,00	9,60
španska peseta		11,50	12,20
avstralski dolar		1080,00	1115,00
madžarski forint		12,00	16,00
slovenski tolar		12,40	13,10
hrvaški dinar		0,13	0,18

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

9. NOVEMBRA 1993		v LIRAH	
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,10
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,10
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50
Italija	Tržaška kreditna banka	12,40	13,10

DEVIZNI TRG BEOGRAD

23. JULIJ 1993		v LIRAH	
država	valuta	enota	nakupni
Avstrija	šiling	100	-
Francija	frank	100	-
Nemčija	marka	100	-
Italija	lira	100	-
Švica	frank	100	-
ZDA	dolar	1	-
V. Britanija	funt	1	-

Opomba: povzeto po Reutersju, ki po 80-odstotni deviaciji

JUTRI

Pisalo se je leto
1896

Sklep
o prejemkih
policijske straže

Ljubljana je na prehodu iz 19. v 20. stoletje vzdrževala policijsko strazo, ki je bila neposredno podrejena županu mesta.

Člani policijske straže so se lahko poročili le z županovim dovoljenjem, pa tudi sicer je bilo vedenje stražnikov natančno določeno. Stražnik ni smel pijančevati, razgrajati ali igrati iger na srečo. Pozdravljati je moral kratko, ustna poročila pa povedati jedrnat z obveznim uvodom »naznanjam pokorno«. Vse ljudi je moral vikati. In pri katerih prekrških so stražniki najpogosteje posredovali? V sto letih se niso kaj dosti spremenili: kraje, pretepi, zlasti na slabem glasu je bila kavarna Kazina, pa uto-pitve, ponarejanje denarja, goljufije...

Prejemke mestne straže je določil sklep mestnega sveta 11. novembra 1896. Plačo so dobivali po predpisih, ki so veljali za mestne uradnike.

PREBLISK

Delaj, kar si dolzan storiti, za druge stvari pa ne skrbi.

(Ignazio Silone)

NUMIZMATIKA

SIMON LENARCIC

Partizanska potrdila (2)

Slovenska numizmatika je bogatejša za katalog potrdil, izdanih po 8. oktobru 1943, ko je IO OF razpisal posojilo Narodne osvoboditve

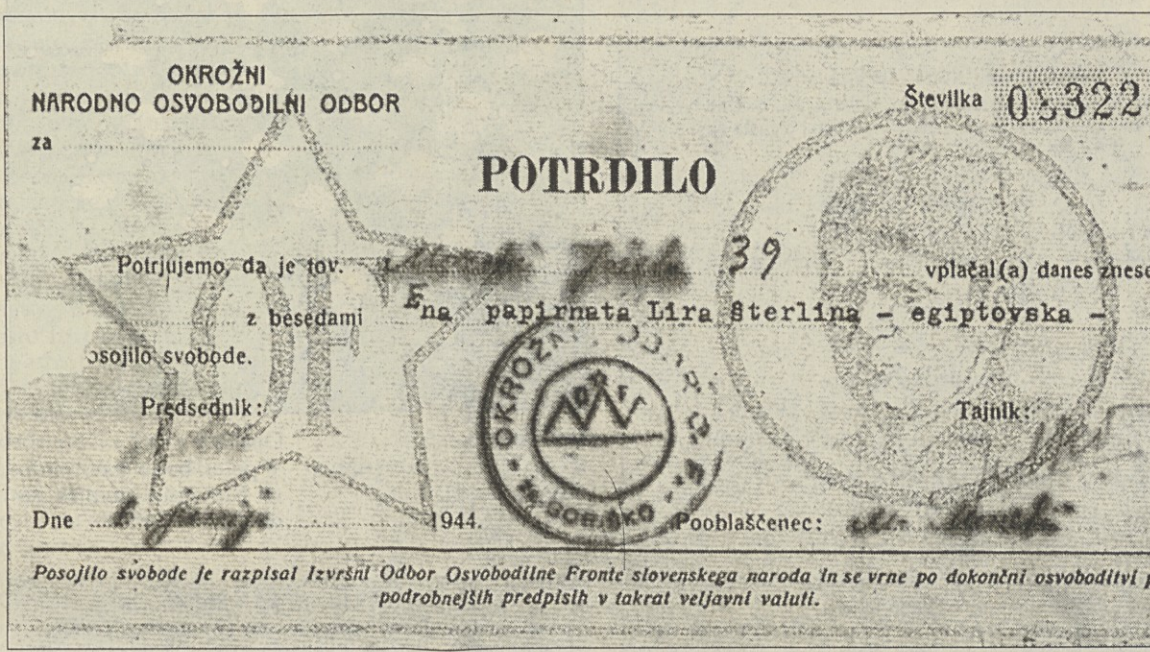
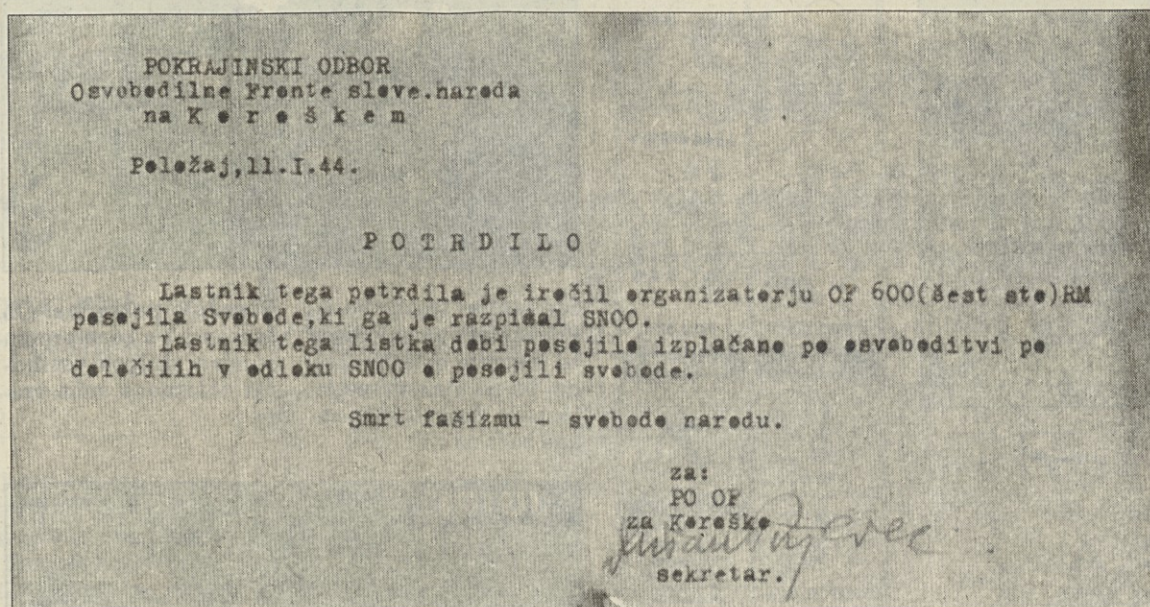
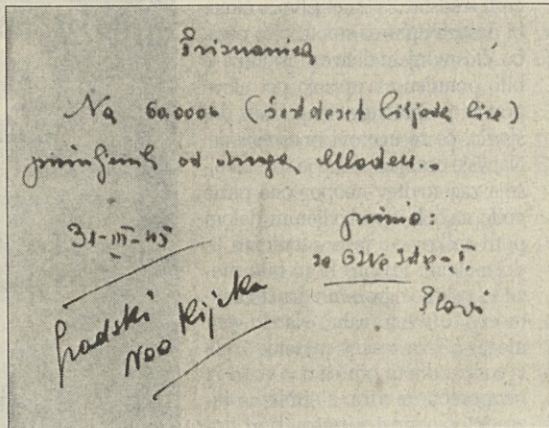
Partizanska potrdila so bila v uporabi na področju Slovenije in Istre. Izdajali so jih razni organi terenskih ali operativnih enot slovenske vojske. Z zemljevida, ki je objavljen na platnicah kataloga Slovenska partizanska potrdila, je razvidno, da so potrdila izdajali tudi na tistih delih slovenskega ozemlja, ki so po vojni ostala zunaj naših meja. Ta potrdila dokazujejo, da je bila slovenska oblast na nekaterih delih teh ozemelj vzpostavljena že več mesecev pred koncem vojne.

Potrdila so bila v večini primerov posebej natisnjena in razmnožena s ciklostilom, v nekaterih primerih pa so to kar kopije tipkopisa oziroma so napisane z roko na navaden kos papirja.

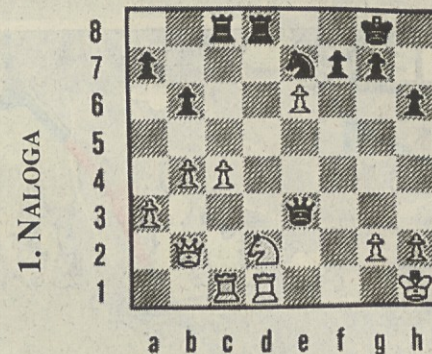
Danasnja zbirateljska vrednost potrdil je odvisna od ohranjenosti, ve-

ca pa se tudi glede na vsoto, za katero so bila izdana. Primerkov, ki niso bili v obtoku, takorekoč ni, saj so tudi neuporabljena in neizpolnjena potrdila prenasali po terenu oziroma vojnih položajih. Potrdila, izdana na ozemljih pod italijansko okupacijo, so izpolnjena v lirah, na ozemljih pod nemško okupacijo pa v Reichs markah. Obstajajo pa tudi izjeme kot npr. potrdilo, izdano v egiptovskih funtih povratniku iz zavezniške prekomorske brigade (na sliki desno spodaj).

Potrdila so v katalogu predstavljena v barvnem tisku in opisana v slovenskem in angleškem jeziku. Zanje namreč vlada veliko zanimanje tudi v tujini, saj so v svetovnem merilu velika redkost. (Konec)

ŠAH

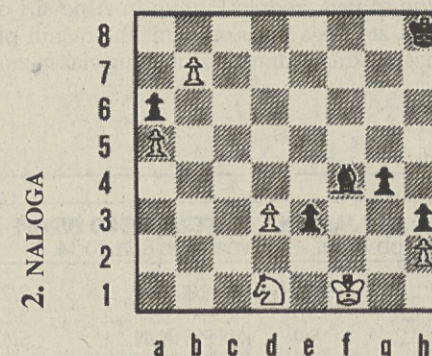

1. Van Sheltinga - Pirc / 01. Dubrovnik 1950

V skoraj simetrični poziciji in ob enakem materialu ima velemejster Pirc aktivnejšo damo, ki jo poskusa postaviti na najprimernejše polje, saj je na potezi. Nadaljevanje partije se je že po nekaj besedah končalo v prid črnega, zato poiscite zmagovito pot!

2. Baumbach - Dietze / NDR 1976

Beli prosti kmet na sedmi vrsti trenutno predstavlja protutež plazju crnih kmetov na kraljevem krilu, ki jih poleg kralja ovira se beli skakac. Na potezi je črni, ki se odloči po najkrajši poti dokazati prednost pozicije in prisiliti nasprotnika k predaji.

Belci se grozi s potezo Se3: izsiliti remi, zato se črni nato podpisal predajo. Črni je igral enostavno, ven-tar učinkovito.

De3+ in bela trdnjava na c1 je izgubljena!

NA OBISKU V ANGLIJI (2)

MARICA DROLČ

Optimizem v Canterburyju

Zenske se družijo ob klekljanju. Članice društva se zbirajo v krajevni dvorani in vsaka od njih prispeva simbolično vsoto za najem. Prirejajo učne delavnice, organizirajo predavanja, skupne izlete in poučujejo druga drugo o sivanju, klekljanju in tako imenovanem »patchworku«. To je metoda izdelave okrasnih blazin iz kosčkov blaga različnih velikosti, oblik in barv.

Pozimi pa so sivale oblekice za begunske otroke na Hrvaškem. Delo so si organizirale v verigi. Ena je samo krojila, druga sivala in delo je slo hitreje od rok.

Z ženskimi klubom Women's Institute sem se udeležila narodne razsta-

ve »patchworka« v Northamptonu. Razstavo so pripravili pod ogromnimi sotori na posestvu Spencerjevih, v rojstnem domu princese Diane. Lahko smo si ogledali tudi palaco Althorp, v kateri je svojo mladost preživela princesa. Palaca ima okrog sto sob - nekatere so bolj sobane - z neprecenljivim bogastvom: stari pohištvo, slikami Rubensa, Van Dycka, Gainsborougha, kitajskim porcelanom, indijskimi preprogami. Rodbina Spencer je stara petsto let, začeli pa so z rejo ovac in s tem obogateli. Seveda pa večina Angležev ni tako bogata. Živijo prav skromno, nakupujejo v ogromnih središčih, kot sta Tesco ali Sa-

feways, in tako prihranijo kakšen funt. V Angliji imajo mnogo brezposelnih (okrog 11 odstotkov), v Londonu je tudi veliko brezdomcev. V času premierke Thatcherjeve so bila posojila za nakup hiše ugodna, scasoma pa so obresti narasle. Ljudje niso bili več sposobni odplačevati posojil in so prišli ob vse.

Prevoz je zelo drag, vendar je avtobus cenejši kot vlak. Za primerjavo naj povem, da stane avtobusna vozovnica na progi Canterbury - London (dve uri voznje) 10 funtov in pol. Tudi bencin je dražji kot pri nas. Cena za neosvinceni super bencin je približno 57 peninjev za liter, kar je več kot sto tolarjev.

Romanje v Canterbury

Moj cilj je bil Canterbury. To mesto pa je bilo tudi cilj mnogih romarjev, ki so prihajali iz vseh koncev Anglije in Evrope po romarskih poteh na grob svetnika in mučenca Thomasa Becketa. Becket, canterburyjski nadškof in kancler v času vladavine Henryja II., je bil usmrčen v katedrali v Canterburyju leta 1170. Padel je v nemilost pri kralju in ker je bil nizkega stanu, je moral umreti.

Kasneje, ko je bilo že prepozno, je kralj spoznal svojo zmoto in prosil odpuščanja na njegovem grobu.

Canterbury je danes središče anglikanske cerkve. Zanimivo pa je, da je bil prvi škof v Canterburyju sveti Avgustin. V 6. stoletju je dal zgraditi katedralo. Krstil je angleskega kralja Ethelberta. To je bilo prvo uradno sprejetje krščanske vere v anglosaksonskem kraljestvu.

Stevilni romarji so prinašali bogate darove, nekateri v zahvalo za uslišane prošnje, drugi v upanju, da bodo uslišani. Za katedralo so ves čas skrbeli menihi, od reformacije naprej pa skrb za katedralo so ves čas prevzeli kanoniki z dekanom na čelu. Na leto je obiske od milijon in pol do dva milijona turistov. Je verjetno najlepša na angleskem otoku, po dolžini pa jo prekasa le kate-

Zahodna vrata v Canterburyju (Foto: Marica Drolč)

drala v Winchesteru. Je čudovit splet romanske in gotske arhitekture, presenetljivo pa tudi čudovita barvasta okna, ki so z zadnjo obnovitvijo se bolj prila do izraza. Tu so canterburyjski skofje kronali kralje.

V novejši zgodovini sta v njenih prostorih premierka Thatcherjeva in predsednik Mitterrand podpisali sporazum o graditvi tunela pod Rokavskim prelivom. Katedralo je leta 1982 obiskal tudi papež Janez Pavel II., srbski patriarh German pa je za zakladnico podaril kopijo ikone iz 11. stoletja.

Mesto so v svojih delih opisali mnogi avtorji. Najbolj znan je seveda Chaucer. Ta je romarje in mesto popisal v Canterburyjskih zgodbah. Petim pikantnim zgodbam lahko prisluhnejo turisti v avtentičnem okolju srednjeveške Anglije z vsemi vonjavami in zvoki, ki so spremljali romarje na njihovi poti.

Na srednjevesko mesto spominjajo tudi lepo ohranjena mestna vrata

in del obzidja.

Univerzitetni profesorji so optimistični glede Slovenije

Canterbury je tudi univerzitetno središče. Tu je možno študirati jezike, računalništvo, menedžment, družboslovne in naravoslovne vede. Fakultete so razporejene zunaj mesta in so obkrožene s studentskimi domovi, ki lahko sprejmejo šest tisoč študentov. Študenti iz vzhodne Evrope so se bele vrane. Za nas zep je študij veliko drag, vendar se vrata odpirajo tudi za nas prek Britanskega sveta, ki podeljuje stipendije. V univerzitetnem središču je poskrbljeno tudi za družabno življenje: študentje imajo svoje gledališče, trgovine, sportni center, knjigarno. Knjiznica hrani ogromno knjig, tisoce časopisov, revij, prek satelita pa je povezana z bazo podatkov v Kaliforniji. S pomočjo mikroma se da prelistavati stare izvide časopisa Times do leta 1783 ali pa samo pogledati, kaj se je zgodi-

lo na dan, ko ste bili rojeni.

Ker je bil ravno dan odprtih vrat na univerzi, sem se udeležila predavanja profesorja Dana Hiestera z naslovom Prihodnost Evrope - Vzhod in Zahod. Profesor je v svojem predavanju poudaril, da Vzhodne in Zahodne Evrope res ne loči več železna zavesa, pač pa ju loči revščina Vzhoda in bogastvo Zahoda. Tudi Vzhodno Evropo bi bilo treba vključiti v odprti evropski trg in ji dati tehnično pomoč. Ko sem ga vprašala, kakšne možnosti ima Slovenija, je izjavil, da je glede Slovenije zelo optimističen. Ker se za nas zanimajo zahodne odvetniške družbe, je to dober znak, da bodo za njimi prisle tudi industrijske in investicijske družbe. Menil je, da bo z vključitvijo Avstrije v Evropsko skupnost tudi Slovenija pridobila, ker smo njen najbližji trgovinski partner.

Upajmo, da se bodo profesorjeve besede uresničile.

(Konec)

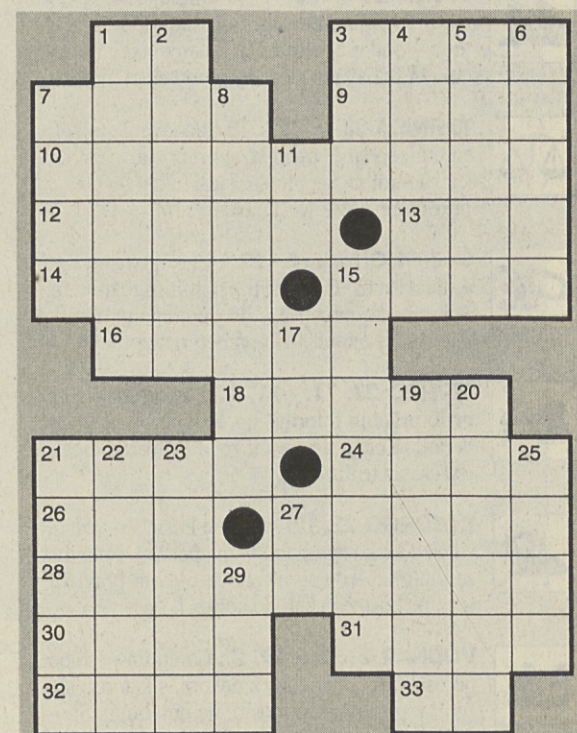
KRIZANKA

Vodoravno:

1. kratica za kilometer, 3. krogla, 7. ime dveh prelazov na Velebitu, 9. ime pevca ameriške rock skupine Poison Michaela, 10. ameriška zvezna država ob izlivu reke Mississippi, 12. vstopnica, 13. največja reka na svetu, 14. angleska površinska mera, acre of land, 15. nekdanja nemška pop pevka, 16. madžarski pesnik, Petőfijev sodobnik (Janos), 18. strah pred nastopom, 21. slovenski voznik rallyja (Rudi), 24. osnovna melodična formula v indijski glasbi (iz crk Agra), 26. ime umrle filmske igralka Gardner, 27. prijazem, pravičen in moder starec iz morja v grški mitologiji, 28. sladek južni sadež, 30. poudarjeni del stopica (iz crk raze), 31. grško ime turskega mesta Enez, 32. otok ob Sumatri v Indoneziji, 33. površinska mera.

Navpično:

1. odvodni kanal za odpadne vode, 2. slovenska književnica (Neza), 3. pas pri kimonu, 4. ime nekdanjega slovenskega nogometaša Oblaka, 5. vodilni sovjetski revolucionar, 6. roman francoskega pisatelja Chateaubrianda, 7. sinjska viteška igra, 8. soli ali estri dušikove kisline, 11. avtomobilska oznaka Salerna, 15. nekdanji tanzanijski državnik (Julius), 17. kratica za numero, 19. privezovališče za jadralce in jahte, 20. grški mitološki ustanovitelj in kralj mesta Tir, 21. rotilec pri nekaterih ljudstvih, 22. Obri, 23. ameriški tenorist italijanskega rodu (Mario), 25. grški mitološki poveljnik pred Trojo, 27. kemijski znak za natrij, 29. bengalski pesnik (Dzibananda).

Nerej, mandarina, arza, lino, Nias, at.
Nil, 14. aker, Nena, Alan, Brei, Louisiana, karta, Vodoravno: km, obla, Alan, Brei, Louisiana, karta, Nerej, mandarina, arza, lino, Nias, at.

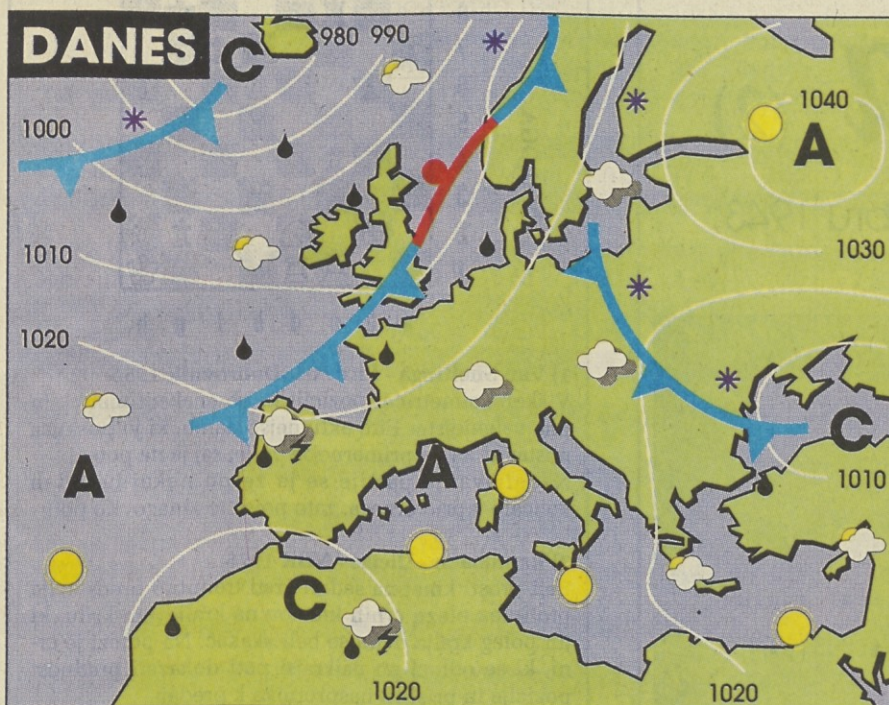
REŠITVE

Univerzitetno in studentsko središče v Canterburyju

EVROPA / SREDOZEMLJE SUHO

Vremenska slika:

Iznad zahodne se nad srednjo Evropo in Alpe siri območje visokega zračnega pritiska. V nižjih zračnih plasteh se nad našimi kraji zadržuje razmeroma vlažen zrak.

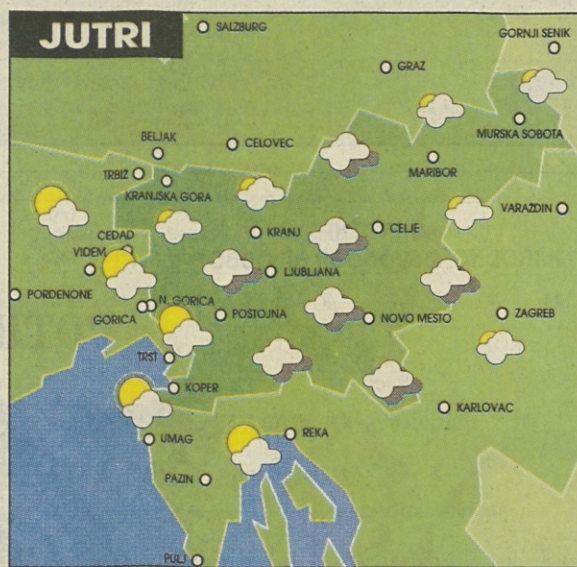
ALPE JADRAN / VEČINOMA OBLAČNO

OBLAČNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

Slovenija: Danes bo na Primorskem jasno, drugod bo pretežno oblačno. Zjutraj bo po nižinah megla. Najvišje dnevne temperature bodo od 7 do 12°C.

Sosednje pokrajine: Ob Jadranu bo razmeroma sončno, drugod večinoma oblačno, a suho vreme.

V Sloveniji: V četrtek bo pretežno oblačno in hladno.

Obeti: V petek bodo v notranjosti Slovenije manjše padavine.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet poteka tekoče.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 9/11	HELSINKI..... -2/2
TRST..... 11/-	STOCKHOLM..... 3/5
CELOVEC..... 6/9	KOPENHAVN..... 5/6
BRNIK..... 5/9	MOSKVA..... -11/-1
MARIBOR..... 6/11	BERLIN..... 7/7
CELJE..... 6/13	VARSAVA..... 7/11
NOVO MESTO..... 8/13	LONDON..... 3/10
NOVA GORICA..... 6/17	AMSTERDAM..... 5/8
MUR. SOBOTA..... 6/11	BRUSELJ..... 6/7
PORTOROŽ..... 8/15	PARIZ..... 7/10
POSTOJNA..... 6/11	DUNAJ..... 10/11
ILIRSKA BISTRICA..... 5/13	ZÜRICH..... 5/8
KOČEVJE..... -/-	ZENEVA..... 3/10
CRNOMELJ..... 8/13	RIM..... 15/19
SLOV. GRADEC..... 7/10	MILAN..... 8/16
BOVEČ..... -/-	BEOGRAD..... 10/22
RATEČE..... 1/8	BARCELONA..... 10/16
VOGEL..... 1/4	ISTAMBUL..... 16/21
KREDARICA..... -5/-4	MADRID..... 7/14
VIDEM..... 8/17	LZBONA..... 10/14
GRADAC..... 6/10	ATENE..... 16/24
MONOSTER..... 7/10	TUNIS..... 13/25
ZAGREB..... 8/-	MALTA..... 17/25
REKA..... 11/17	KAIRO..... 18/28

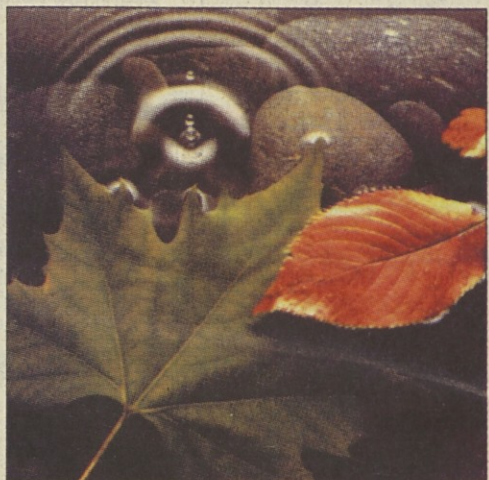
DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzslo ob 6.55 in zasllo ob 16.36. Dan bo dolg 9 ur in 41 minut. Luna je vzslo ob 2.26 in bo zasllo ob 14.20.
SEVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Device. Dan izkoristite za zastiranje gred in zavarovanje vrtnic.
TEMPERATURE REK
Reke: Mura (G. Radgona) 9,2°C, Sava (Radeče) 10,4°C, Sava (Radovljica) 7,8°C, Savinja (Lasko) 9,4°C, Ljubljana (Moste) 9,3°C, Bistrica (Sodražica) 9,7°C, Sora (Suha) 9,4°C, Gradaščica (Dvor) 9,8°C, Iska (Iska) NP.
PLIMOVANJE
Danes: ob 0.04 najnižje -28 cm, ob 6.36 najvišje 48 cm, ob 13.21 najnižje -43 cm, ob 19.24 najvišje 22 cm. Jutri: ob 0.53 najnižje -28 cm, ob 7.12 najvišje 54 cm, ob 13.57 najnižje -54 cm, ob 2.09 najvišje 29 cm.

Nitrativ
v pitni vodi

Primeri povečane vsebnosti nitratov v pitni vodi so pri nas zadnja leta pogosti v območjih vodonosnikov, na katerih je razvito intenzivno kmetijstvo. Pri prizadevanjih, da bi preprečili neugodne posledice za prebivalstvo, pridejo prav izkušnje iz tujih držav, kjer se s tem problemom ukvarjajo že več desetletij. Med njimi so zanimivi izidi mnenjske raziskave, v kateri je sodelovalo sto strokovnjakov s področja zaštite podzemnih voda. Anketa je bila izpeljana v zvezi z državi Iowa in žitnici ZDA. V uvodnem delu je vprašalnik vseboval nekaj izveščkov znanstvenih raziskav o vplivu nitratov na zdravje. Predstavljeni so bili izsledki o dokaj jasnih neugodnih posledicah za dojenčke, pa tudi sporni vplivi na nastanek rakavih obolenj in nepravilen razvoj zarodkov. Čeprav se vseh izidov ankete ne da neposredno prenesti v naše okolje, so vseeno poučni. Vprašanja so bila zastavljena tako, da so bili možni odgovori v obliki ocen od 1 do 5. Večina vprašanih oseb je menila, da je prekoračitev dovoljene meje vsebnosti nitratov v pitni vodi zelo resen problem (povprečna ocena 3.4), ki zahteva ukrepanje za odpravo posledic. Zanimivo je, da so strokovnjaki z univerz in tisti z bogatejšimi strokovnimi izkušnjami dali manjši pomen odpravljanju posledic. Menili so, da je pomembnejše preprečiti pojav z bolj izbrano okolja in obdavičevitvo kemičnih sredstev za kmetijstvo, s čimer bi dosegli njihovo smotnejšo porabo. V osrednjem delu vprašalnika je bilo ponujeno v presoji pet ukrepov za preprečitev neugodnih posledic, če se ugotovi onesnaženje. Najvišje ocenjen ukrep je bila takojšnja zagotovitev neoporečne pitne vode najbolj izpostavljenim delom potrošnikov, to je nosečnicam in dojenčkom. Pri nas bi to bilo možno z oskrbo ogroženih družin s pitno vodo v tetrapaku. Na drugem mestu je bila rešitev mešanja vode v vodovodnem omrežju z vodo iz neoporečnega vira, s čimer se razredči vsebnost nitratov pod do-

pušno mejo. Zato je tudi pomembno, če pri načrtovanju vodovodnih omrežij predvideti napajanje iz več vodnih virov, seveda če je to omogočeno z naravnimi danostmi. Opušitev onesnaženega vodnega vira je bila sele tretjevrstna, saj so se strokovnjaki zavedali, da je tako radikalen ukrep v večini primerov skoraj nemogoč in so tako dali prednost prvima dvema rešitvama. Se nižje je bila ocenjena možnost postavitve čistilnih naprav na črpalnicah za odstranitev nitratov predvsem zaradi tega, ker visoki stroški preciščevanja prekomerno podražijo ceno pitne vode. Samo neznaten del vprašanih (povprečna ocena 1.8) se je strinjal z odgovorom, da ni potreben noben ukrep ob prekoračitvi dovoljene koncentracije, dokler se znanstveno nesporno ne dokaže vseh škodljivih posledic povečane vsebnosti nitratov v pitni vodi. In se ena zanimivost. Stiri petine prizadetih je bilo pripravljenih takoj ukrepati samostojno, se preden se tega loti država. Če si ljudje želijo čim bolj kakovostnega življenja v svojem neposrednem okolju, potem je možno uspešno pravocasnno strokovno usklajevati različne interese na lokalni ravni in s tem rajši preprečevati probleme, kot pa jih pozneje drago reševati.

Zlatko Mikulic

Horoskop

piše
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Če se stvari ne obracajo tako, kot ste si zamislili, se ne pomeni, da so krive stvari, lahko da je kriva zamisel. Prilagodite jo, pa bo morda slo.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Zavohali boste priložnost za dodaten služek. Ne nasedajte nasvetom prijateljev in znancev, kajti zaradi zavisti vam jo bodo odsvetovali.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ideja, ki se vam bo porodila danes, je prava. Zadržuje vas le se pomislek, da je drugi ne bodo odobraval. Na dan z njo, kajti to prav vsi kajajo.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Krivico se vam bo zdelo, da morate delati več od drugih samo zaradi tega, ker nadrejenim niste všeč. O ja, zelo ste jim všeč, čemu vas ne bi marali?

LEV 23. 7. - 23. 8.: Ne čudite se, da probleme, ki so vam se pred kratkim povzročali glavobol, rešujete z levo roko. Nekdo vam namreč pomaga. Ne z rokami, ampak z ljubeznijo.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Ne zadržujte se, ko boste pri zahtevnem opravilu potrebovali pomoč. Vendar bodite za spoznanje manj natančni kot ponavadi, sicer bo pomočnika minilo.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Ponavadi ste zelo spretni, kadar je treba koga prepričati v tisto, v kar se sami ne verjamete. Tudi tokrat bo tako, a pridih prevare bo večji kot sicer.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Napeti ste, zato se boste skušali pomiriti s polnim kroznikom. A ker boste napeti ves dan pomale, obroke raje zmanjšajte in si jih pametno razporedite.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Zasepetali vam bodo prijetno informacijo, ki ji sprva ne boste verjeli. Ker je ne bo mogoče preveriti, boste lep čas na trnhi.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Postajate živčni, zato se lahko zgodi, da vam spodleti. Ustavite se malo, zberite se in znova ulovite pravi ritem, pa boste speljali do konca.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Če cutite potrebo po osebnem pogovoru z nekom, s katerim ste zgolj v poslovnih odnosih, ne omahujte. Spoznali boste, da tudi v njem bije srce.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Priložnost, ki vam zadnje case ne da miru, je preveč nerealna, da bi se mogla uresničiti. Držite se raje starih in zanesljivih poti.

NEMČIJA / V WUPPERTALU

Najbolje opremljen
rastlinjak v Evropi

Več kot 100 vrst rastlin in 11 eksotičnih ptičev

WUPPERTAL (Nemčija) - V živalskem vrtu zahodnonemškega mesta Wuppertal so odprli rastlinjak s tropskimi rastlinami in eksotičnimi pticami. Gre za največji tovrstni rastlinjak v Evropi, ki je privablja na desetisoce obiskovalcev iz Nemčije in iz tujine. V njem si

obiskovalci lahko ogledajo več kot 100 tropskih rastlin iz Srednje in Južne Amerike ter enajst vrst eksotičnih ptičev. Rastlinjak je zelo lepo pripravljen in opremljen z razlagami, tako da je primeren se zlasti za obiske otrok in solskih skupin, pa tudi znanstveniki ga že upo-

rabljajo za svoje raziskave.

Na sliki (telefoto AP): eden najmanjših »prebivalcev« novega rastlinjaka, kolibri, ki pije sladkano vodo iz v ta namen pripravljene posode. Nic nenavadnega, če taki prizori privabljajo toliko obiskovalcev.

ZDA / 55 LET POTEM, KO JE V VLOGI NASTOPILA VIVIEN LEIGH

Joanne Whalley-Kilmer
bo nova Scarlett O'Hara

MICHAEL MILLER, REUTER

LOS ANGELES - V ponedeljek so predstavili igralko, ki bo nastopila v vlogi Scarlett O'Hara, ki jo je pred 55 leti igrala angleška igralka Vivien Leigh v filmu »V vrtincu«. Za vlogo so to pot izbrali igralko Joanne Whalley-Kilmer.

Zivahno temnolasko Whalley-Kilmer so izbrali po dolgotrajnem iskanju »perfektna Scarlett« za najdražjo televizijsko nadaljevanje vseh časov, je izjavil producent Robert Halmi na konferenci za tisk. »Pocasce na sem, da so me izbrali za to cudovito vlogo. Lik Scarlett O'Hara mi je bil vedno silno všeč, vendar si ne bi nikoli predstavljala, da bom nekega dne imela priložnost nastopiti v tej vlogi. Zelo sem navdušena,« je dejala Whalley-Kilmerova. Tiskovna konferenca v razkošnem Bel Air Hotelu v Los Angelesu, je bila prava predstava v hollywoodskem slogu. Ime igralko so sporočili ob spremljavi glasbe kvarteta godal.

»Scarlett« sloni na uspešnici Alexandre Ripley, ki je napisala nadaljevanje romana »V vrtincu« Margaret Mitchell. Osem ur dolgo televizijsko nadaljevanje, ki bo stalo 40 milijonov dolarjev, bodo začeli snemati januarja na Angleskem, istočasno pa jo bodo predvajali v 40 državah in 17 jezikih novembra

prihodnjega leta, je priznala, da jo nekoliko plasi igrati vlogo, za katero je Vivien Leigh dobila nagrado Academy Award kot najboljša igralka, vendar je poudarila, da je ne misli posnemati. Pristavila

je, da je nadaljevanka drugi del Scarlettine zgodbe in se torej loci od filma. Igralka, ki je doma iz angleskega industrijskega mesta Manchester, je se dejala, da se vadi govoriti z ameriškim južnjaskim naglasom, novinarjem pa raje ni pokazala, kako ji to uspe.

Roman Alexandre Ripley obravnava desetletja po ameriški državljanski vojni in opisuje življenje Scarlett O'Hara, ki v tem času skuša obnoviti svojo posestvo Tara, si znova pridobiti ugled in seveda ljubezen Rhett Butlerja. S tem v zvezi je Hamli podčrtal, da je

vest, da bo to vlogo igral Timothy Dalton, neutemeljena. Edini igralec, ki so ga v ponedeljek izbrali, je Anglež John Gielgud, ki bo nastopil v vlogi Scarlettinega deda. Ostalih igralcev se niso izbrali.

Whalley-Kilmerove v ZDA ne poznajo, v Veliki Britaniji pa je zelo priljubljena kot gledališka, filmska in televizijska igralka. Nastopila je med drugim v filmu »Scandal«, kjer je nastopala kot Christine Keeler, lahkoživka, ki je v 60. letih spravila na kolena angleško vladno zaradi razmerja z vladnim funkcionarjem Profumom.